

Naročnina: ena mesečno 25 Din, za
izposojništvo 40 Din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knašjeva ulica 5. Telefon števil.
3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon
št. 440.

Celje: Kocenova ul. 2. Telefon števil. 190.

Rokopisi se ne vračajo. - Oglasi po tarifi.

JUTRO

Upravitelji: Ljubljana, Prešernova ul. 54.
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Ispravitelj: Ljubljana, Prešernov
ulica 4. Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cest.
št. 13. Telefon št. 455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2.
Telefon št. 190.
Računi pri pošti. Ček. zavodi: Ljubljana
št. 11.842; Praha št. 78.180; Wien
Nr. 105.241.

Ljubljana, 26. aprila.

V zadnjem času je opažati vedno živahnije medsebojne stike med katoliškim in pravoslavnim episkopatom. Ni dvoma, da predstavniki obeh cerkev izdelujejo odnosno še izvajajo skupen akcijski program v vprašanjih, na katerih sta enako zainteresirani in opažati je bilo že skupne intervencije obeh pri merodajnih faktorjih v Beogradu. V načelu je pozdraviti vsako akcijo, ki stremi po zbliževanju obeh glavnih cerkev našega naroda, katerega verska razdvojenost je resna težkoča za njegovo konsolidacijo, pa zato vsi narodni krogi s simpatijo gledajo, ko se vedno česče sestajajo in razgovarjajo katoliški in pravoslavni škofi, akoravno morda namena in cilja teh razgovorov ne bodo mogli vselej odobravati.

Predmet skupne akcije obeh episkopatov so v glavnem tri vprašanja: agrar, verouk v šoli, forma sklepanja zakona (braka).

Glede agrara je znano, da se dela na reviziji zakona o agrarni reformi. Cerkevni dostojanstveniki smatrajo, da je treba tokrat doseči izvetje cerkvenih veleposestev, češ da predstavljajo po svojem izvoru in namenu nedotakljivo premoženje, namenjeno vzdrževanju cerkvenih funkcionarjev in cerkvenih ustanov. Pravniki in socialno-politični strokovnjaki so drugega mnenja ter smatrajo, da cerkveni knezi nimajo ne formalnega ne moralnega prava zahtevati, da se baš njihova zemlja izvame izpod agrara, ki ni le gospodarska, temveč še mnogo bolj socialno-politična institucija, katere pomen je zlasti za naš kmetijski narod ogromen. Proti tem nazorom se branijo škofje s kanonskim pravom ter se posebno sklicujejo na mnenje ljubljanskega profesorja cerkvenega prava, doktorja Kušaja, ki zastopa tezo nadotakljivosti cerkvenih veleposestev. V cerkvenih krogih se zatrjuje, da bo ta zadeva rešena v smislu njihovega stališča. Mi pa odkrito priznamo, da smatramo to stališče za pogrešno in tudi cerkvi in veri za kvarno.

Mnogo je bila nedavno opažena avdiencia beogradskega nadškofa Rodića in poročalo se je, da je g. Rodić vladarju razložil pomisleke katoliške in pravoslavne cerkve glede baje nameravane ureditve vprašanja verouka v novih šolskih zakonih. Akoravno dosedaj ni nobenega avtentičnega sporočila, kako se namerava to važno vprašanje rešiti, so se vendar v zadnjem času vedno pogostejše pojavljale vesti, da bodo novi šolski zakoni, ki se pripravljajo, postavili verouk kot strogo versko zadevo izven učnega programa ter prepustili cerkvam, da same skrbijo za versko vzgojo dece svoje veroizpovedi. Cerkevni krogi se tej nameri (ako sploh obstoja) odločno protijo ter zahtevajo, da ostani verouk tako v osnovni, kakor v srednji šoli del učnega načrta in predmet obligatornega pouka, ki ga naj opravljajo izključno duhovniki po odobrenju in navodilih cerkve. Kakor smo čitali v nekaterih episkopatu blizu stoječih listih, so dobili škofi zagotovilo, da se ne bo storilo ničesar, kar bi moglo povzročiti versko vznemirjenje in moglo motiti cerkve v njihovih misijah. Seveda se da pri versko mešanem značaju našega naroda reči, da bi baš radi izključili vsake medsebojne motnje posameznih cerkva v njihovih misijah bilo najbolj praktično, ako se verouk prenese iz šole v cerkev.

Vendar mislimo, da govorijo pretežni narodni in državni razlogi proti taki soluciji. Predvsem danes nismo v položaju, da kompliciramo naše notranje probleme, četudi le navidezni kulturnobojni vprašanj. Nič manj važno pa je, da baš iz razlogov verskega miru ostane verouk v šoli pod nadzorstvom države, ki se seveda ne bo vmešavala v njegovo dogmatično stran, pač pa bo skrbela, da ostane res le verouk. Tudi glede veroučitelj je treba biti popustljiv. Pri nas bi ljudstvo težko razumelo, da se izroči verouk učitelju-lajku, kjer to ni nujno iz krajevnih razlogov. Duhovnik naj torej ostane veroučitelj, a kot učitelj seveda ne more biti sam izvezt iz šolskega reda in šolske discipline ter mora biti v tem pogledu državni nameščeneec navzlic temu, da ga za poduk verskih resnic avtorizira cerkev. Z opreznostjo in pametno taktiko se po našem mnenju da tu najti solucija, ki bo mogla zadovoljiti državne interese, a bo odgovarjala obenem tudi interesom cerkve, morda še bolj nego je to urejeno v lateranskem konkordatu med papeško stolico in Italijo.

Z veliko vneto branitela obeh cerkv tudi zahtevajo, da ostani v Jugoslaviji cerkvena forma sklepanja zakona obligatorna. Zdi se, da ste v tem oziru dobili zadovoljujoča zagotovila. Dejansko pa pri reformi bračnega prava ni glavna oblika, temveč vsebina. Ako se država postavi na stališče, da prizna materialne predpise cerkvenega bračnega prava kot primudne, potem nastane v

Definitivno besedilo novega stanovanjskega zakona

V glavnem je ostal prvotni načrt nespremenjen - Omišljene so le nekatere določbe glede najemnin v novih hišah ter glede rodbinskih članov zaščiteneh najemnikov - Zakon stopa s 1. majem v veljavo in traja le do 1. novembra 1929

Beograd, 27. aprila p. Kakor smo poročali, je kralj včeraj podpisal novi stanovanjski zakon, ki stopi v veljavo dne 1. maja. Prvotni načrt ministrstva soc. politike je bil, kakor znano, predložen Vrhovnemu zakonodajnemu svetu, ki je stavil nekatere spreminjavalne predloge. Vlada pa se ni mogla odločiti, da jih uvaža, razen onega o minimalnem številu rodbinskih članov v zaščiteni stanovanjih. Ravno tako je smatrala vlada za neoportuno, da uvaža intervencije najemnikov in hišnih lastnikov, ki so si naravno ostro nasprotovale. Prvotni vladni projekt (ki ga je objavilo »Jutro« v št. 92 z dne 20. aprila) je bil zato v bistvu neizpremenjen predložen v sankcijo in uzakonjen.

Danes dopoldne je sprejel načelnik ministrstva za socialno politiko g. Hofmanovič novinarje ter jim podal nekatera pojasnila o definitivni obliki stanovanjskega zakona. Iz tega pojasnila posnemamo:

Z novim stanovanjskim zakonom bo stanovanjska zaščita, kakor smo že naglasili, znatno omejena, tako da predstavlja ta zakon prav za prav likvidacijo stanovanjske zaščite in prehod za povratek v normalne razmere na stanovanjskem polju. Od 1. maja dalje bo veljala stanovanjska zaščita samo v krajih, ki imajo nad 10.000 prebivalcev.

Vsako stanovanjsko zaščito izgube s 1. majem duševni delavci (gledališki igralci, novinarji, književniki itd.), nameščenci trgovskih in industrijskih podjetij (trgovski pomočniki, pisarniške osebe itd.), uslužbenci samoupravnih ustanov (oblastni in občinski nastavljenici, uslužbenci raznih samoupravnih podjetij itd.) ter vsi oni telesni delavci, ki imajo na mesec nad 2500 Din skupnega dohodka. (Dosej je znašala ta meja 3000 Din-mesečno.)

Pod zaščito ostanejo torej nadalje samo še državni uradniki in vpokojenci, izjemni uradniki 1., 2. in 3. stopnje I. kategorije ter one državne uradnike, ki izvršujejo poleg svoje državne službe še privatno prakso (kakor zdravniki, inženjerji, vpokojeni sodniki-odvetniki itd.), vojni invalidi in njihove rodbine, ako so brez premoženja ter delavci, ki nimajo nad 2500 Din mesečnih dohodkov.

Ta zaščita pa velja za tkzv. mala stanovanja do treh sob in po prvotnem načrtu le takrat, če ima najemnik v treh sobah najmanj 5 rodbinskih članov, v dveh sobah najmanj 4 in v eni sobi najmanj 3 rodbinske člane. Ta člen je sedaj spremenjen tako, da je po končni stilizaciji zakona ta meja znižana za tri sobe na 4, za dve sobe na 3 in za eno sobo na 2 rodbinske člane. Stanovanja nad tri sobe ne glede na število članov sploh ne spadajo pod stanovanjsko zaščito.

Glede najemnine so ostale določbe prvotnega načrta nespremenjene in se bodo s 1. majem za zaščitene najemnike povzile najemnine za 10 odstotkov.

naši verskoraznoliki državi nerazrešljiva zmešnjava, ker se število mešanih zakonov čim dalje množi. Praktično bi bilo in tudi mentaliteti naroda bi najbolj odgovarjalo, da se prepusti vsakemu verniku svobodna volja se poročiti po predpisih njegove cerkve, a da se poleg tega dopusti civilna sklenitev zakona vsem, ki se odločijo za to formo. Za versko mešane zakone pa bi bilo baš z ozirom na verski mir predpisati civilno formo, ako bi se stranke drugače ne sporazumele.

Na ta način bi se tudi to kočljivo vprašanje dalo zadovoljivo rešiti. Priznamo, da je tu pravoslavna cerkev ožrogrožnejša nego katoliška. Papež je v najnovešem konkordatu z Italijo, ki ga je prelat Seipl v »Echo de Paris« proglašal kot vzor za vse bodoče konkordate, našel srečno formulo, ki omogoča katoliški cerkvi tolerare potest italijanskega bračnega prava, ki sloni na principu obligatorne civilne poroke, in ni dvoma, da se da tudi pri nas to vprašanje rešiti brez boja in brez konfliktov.

Bilo bi posebno pomembno, ako bi se ga prelat Seipl v »Echo de Paris« spopolnjevali v toleranciji ter v prizadevanju za trajno versko izmirjenje našega naroda. V to svrhu bi bilo potrebno, da se sistematično izloča konfliktno gradivo ter ustvari možnost čim tesnejšega približanja katoliškega in pravoslavnega elementa.

dočim je za nezaščitene prepuščeno medsebojnemu dogovoru.

Odpovedni roki ostanejo dosedanj, oni najemniki pa, ki s 1. majem izgube dosedanje zaščito, a jim je bilo stanovanje odpovedano, se morajo izseliti najkasneje do 15. junija.

Določbe glede pravice odpovedi so ostale nespremenjene po prvotnem načrtu novega stanovanjskega zakona.

Važna je sprememba, ki se tiče določevanja višine najemnin v novih zgradbah. Prvotni načrt je predvideval, da za stanovanja 1-3 sob določi višino najemnine v vseh, tudi v novih hišah, posebna komisija, ako bi hišni posestnik ne mogel oddati stanovanja zaradi pretirano visoke najemnine. Ta določba bi bila precej hudo prizadela lastnike novih hiš zlasti v krajih, kjer vlada pomanjkanje stanovanj in so najemnine v novih hišah sorazmerno visoke. Sedaj je ta določba omejena v toliko, da se nanaša samo na ona poslopja, ki so bila dograjena do konca leta 1918.

Rok trajanja novega zakona je ostal nespremenjen ter bo veljal od 1. maja do 1. novembra 1929. Še le takrat bo vlada sklepala o eventualnem podaljšanju, bodisi generalno, bodisi za posamezne kraje, ako bi se pokazalo to sploh za potrebno.

Kako se bo določevala višina najemnine

Čl. 10 novega stanovanjskega zakona se v končni stilizaciji glasi:

Stanovanje 1 do 3 sob vključno, nahajajoče se v hišah, zgrajenih do konca 1918, ki ga hišni lastnik ne odda v roku 3 mesecev zaradi visoke najemnine, se oceni komisijsalno in odda v najem osebam, ki ga zahtevajo. Osebe, ki bodo reflektirale na taka izpraznjena stanovanja, vložijo zadevne prošnje pri občinskem uradu. Čim komisija določi najemnino, pozove hišnega lastnika, da se v roku 3 dni izjavi, katerega reflektanta, ako jih je več, sprejema kot najemnika. Če ni odgovora, določi občinska oblast sama, kdo se naj vseli.

Občinska oblast je dolžna imenovati komisijo, sestojeko iz 3 oseb, ako to zahteva zainteresirana oseba. V komisijo spadajo sodnik prvostopnega sodišča (mestnega, sreskega, okrožnega, sodnega stola), ki ga odredi predsednik dotičnega sodišča, zatem občinski gradbeni inženjer in odbornik občinske oblasti. V primeru, da občina nima svojega inženjerja ali da je zadržan, se pozove drugi samoupravni inženjer ali pa zasebni inženjer. Ako v mestu ni sodnika, prihaja na njegovo mesto predstavnik krajevne policijske oblasti.

Pri oceni višine najemnine mora komisija upoštevati, kdaj se je gradila hiša, ali in v koliko je amortizirana, v kakšnem stanju je stanovanje, iz kolikih enot je sestavljeno, kje leži, koliko kapitala je vloženo, koliki so stroški in izdatki hišnega lastnika in koliko znaša čisti dobiček dotičnega stanovanja. Komisija sklepa z večino glasov.

Članom komisije pripada nagrada 40 Din za stanovanje 1 sobe, 50 Din za stanovanje 2 sob in 60 Din za stanovanje 3 sob in za vsako stanovanjsko oceno posebej. Te nagrade plača najemnik pred vselitvijo. V primeru, da hišni lastnik odklanja vselitve določenega najemnika, se izvrši vselitve v prisotnosti pristojne oblasti. Rok 3 mesecev pričenja teči: ako se je dotedanji najemnik izselil v prvi polovici meseca, od 1. tega meseca, ako se je izselil v drugi polovici, pa od 1. prihodnjega meseca. Za stanovanja, ki bodo prazna na dan 1. maja 1929., prične teči rok s tem dnem. Kaj ne spada v najemnino in kako je postopati, ako hišni lastnik odkloni najemnino, je določeno v čl. 4 tega zakona. Tem najemnikom se sme odpovedati le v primeru, predvidenem v čl. 5 tega zakona. Tudi izselitveni rok se ravna po določbah tega člena. Razpravlja in razsoja se pred sodno oblastjo v smislu čl. 9 tega zakona.

Turški zunanji minister v Rimu

Rim, 27. aprila. g. Danes je prispel semkaj turški zunanji minister Tevfik Ruždibej v spremstvu svoje soproge in svojega sina, ki je državni podtajnik v turškem zunanjem ministrstvu. Italijanski kralj ga je sprejel v avdienci. Popoldne je imel z Mussolinijem svoj prvi razgovor, pri katerem se je dosegel popoln sporazum o vseh vprašanjih, ki zanimajo obe državi.

Kuluk za vzdrževanje javnih cest

Določbe novega cestnega zakona, ki je bil včeraj odobren v VZS - Seje VZS so zaradi pravoslavnih praznikov odgodene do srede maja

Beograd, 27. aprila p. Naivažnejša odredba zakona o samoupravnih cestah, ki je bil danes osvojen v Vrhovnem zakonodajnem svetu, je kuluk. Zakon predvideva fakultativni kuluk. Vsi državljani med 18 in 55 letom so dolžni kulučiti, to se pravi sodelovati pri vzdrževanju oblastnih in občinskih cest. Ako odklanja delo, morajo to nadoknaditi z denarno vrednostjo dnevnine. Lestvična enota je 1 dan dela ie 25 Din. Najmanjša enota je en dan kuluka za vse osebe ki plačajo do 200 Din neposrednega davka, 400 Din neposrednega davka tvoril 2 dni, 800 Din neposrednega davka 3 dni, 1400 Din neposrednega davka 4 dni, 2000 Din 5 dni in dalje po progresivni lestvici za vsakih nadaljnjih 400 Din 1 dan. Težki avtobusi s obremenitvijo s 6 delovnimi dnevi.

Od kuluka so oproščeni državni uradniki in vsi oni, ki nimajo drugih dohodkov kakor svojih plač. Lastniki težkih vozil so dolžni pokoriti se z nadretno oblastjo glede doprinosov za vzdrževanje cest.

Ministru javnih del se nalaga, da pri sestavi pravilnika, ki bo izdan za vsa država, upošteva potrebe posameznih krajev. Od Vrhovnega zakonodajnega sveta sprejeti zakon se znatno razlikuje od načrta, ki mu je bil predložen.

Beograd, 27. aprila p. O seji vrhovnega zakonodajnega sveta, ki se je vršila danes popoldne, je bil izdan naslednji komunikat:

Vrhovni zakonodajni svet je imel danes od 3. do 7. seje. Razpravljal je o zakonskem načrtu o samoupravnih cestah. Vrhovni zakonodajni svet je razpravo zavrgel in sprejel zakonski načrt z malimi izpremembami. Prihodnja seja bo sklicana pisnimenim putem. Seji sta prisostvovala kot zastopnik ministra javnih del načelnik Filipovič in za ministrstvo financ načelnik Petrovič. Seje vrhovnega zakonodajnega sveta so bile odgodene zaradi predstoječih pravoslavnih praznikov do srede maja. Prihodnja seja bo 16. maja ob pol 4. Na dnevnem redu bo zakon o invalidih.

Glasilo čl. agrarcev o akciji Pavelića

Pavelić je oseba brez čuta odgovornosti - Njega vodi le sebičnost, da moti dobre odnose po pirotski konferenci

Praga, 27. aprila h. Glasilo ministrskega predsednika Udrzala »Venkov«, se bavi v svojem današnjem uvodniku z akcijo dr. Pavelića in z odnosi med Jugoslavijo in Bolgarijo. Uvodnik omenja zadnja pogajanja med Jugoslavijo in Bolgarijo ter pravi, da se bodo odnosi med tema državama izboljšali v počasnem razvoju, ki zahteva mnogo potrpežljivosti in vztrajnosti. Za Češkoslovaško in za Jugoslavijo obstoja še dalje stari san umorjenega Aleksandra Stambolijskega, to je ujedinitve vseh Jugoslovencov. Nato razpravlja uvodnik z velikim zadoščenjem o zadnjih konferencah v Pirotu ter pravi, da je usodno, da se je ravno po teh konferencah pojavil dr. Pavelić. »Venkov« obsoja to akcijo ter konča z besedami: Dokler se bodo v odnose med

Jugoslavijo in Bolgarijo vmešavale osebe, ki nimajo nobenega čuta za odgovornost, osebe, ki se dajo voditi samo od političnega egoizma in hrepenenja po oblasti, bodo ti odnosi moteni.

Avstrijci se hočejo odkrižati dr. Pavelića

Beograd, 27. aprila. p. Naša vlada je prejela službeno sporočilo, da je avstrijska vlada naročila vsem svojim konzulatom in poslanstvom, naj odklonijo vizum za potovanje v Avstrijo hrvatskemu odvetniku dr. A. Paveliću in njegovemu tajniku Rudolfu Perčecu.

Nemčija za razorožitev, ker je sama razorožena

Groß Bernstorff zahteva zlasti zmanjšanje izvežbanih rezerv - Uspeh konference bo predvidoma zelo majhen

Zeneva, 27. aprila s. O vprašanju znižanja efektivnih stavežev je grof Bernstorff danes dopoldne v pripravljalem odboru za razorožitveno konferenco opozarjal na potrebo, s pravočasnimi koncesijami kolikor mogoče pospešiti delo pripravljalega odbora. V tem naziraju se govornik popolnoma strinja z izjavami amer. delegata Gibsona. V vprašanju občutnega znižanja oboroževanja pa Nemčija ne more dati nobenih koncesij, ker je že popolnoma razorožena. V tem oziru je važno samo to, da-li so druge države, ki so zainteresirane na razorožitvi na konopem, pripravljene za izvedbo pogodb in pakta o Društvu narodov upoštevati občutno znižanje oboroževanja.

Nemške koncesije se morejo ob danem položaju pričakovati le glede metode za izvedbo občutne razorožitve onih držav, ki še niso razorožile. Tako koncesijo je predvidevati glede vprašanja izvežbanih rezerv, ki je sedaj v ospredju debate.

Nizozemski in švedski zastopnik sta izrazila bojazn, da bo z ozirom na dosedanje prizadevanje zelo majhen. Zastopnik Češkoslovaške je bil mnenja, da bi se moglo z ameriški koncesijami priti do gotove razorožitvene konvencije, ki pa ne bi bila idealna.

Nato je Litvinov v kritičnih besedah obrazložil svoje razočaranje nad stališčem Zednjenih držav ter je izjavil, da ni prav, ako se Amerika kot pomorska sila ne zanima za razorožitev na konopem. V tem da se izvežbane rezerve ne bi sprejele v razorožitvene omejitve, vidi Litvinov odklonitev splošne razorožitve. Sokal (Poljska) je izjavil, da ne moremoče, da bi se vprašanje izvežbanih rezerv vzele v razorožitveno konvencijo. Lord Cushendun je izjavil, da je tudi Anglija pripravljena opustiti svoje stališče o vprašanju izvežbanih rezerv, da bi se dosegli praktični rezultati. S tem pa se seveda noče odreči svojem načelnemu stališču. Predsednik Loudon je nato izjavil da odbor ni pripravljen sprejeti v razorožitveno konvencijo vprašanje izvežbanih rezerv. Temu nasproti je grof Bernstorff zahteval, naj se najprej sklene v kateri obliki se bodo v poročilu na svet vpoštevala razna obrazložena stališča Litvinov je nato zahteval poimensko glasovanje. Predsednik Loudon pa je izjavil, da je tako glasovanje v sedanjem trenutku popolnoma nemogoče ter je prešel na dnevni red z ugotovitvijo, da se bo izvršilo glasovanje šele ko bo predloženo končno besedilo.

Parker Gilbert odstopi

Pariz, 27. aprila. s. »Intransigeant« in »Liberte« potrjujejo po informacijah iz krogov reparacijske konference vest, da bo če reparacijski agent Parker Gilbert odstopi. Ameriška vlada ni pripravljena zasesti to mesto zopet z Americanom.

Berlin, 27. apr. a. V prvih dneh prihodnjega tedna pričakujejo tu prihod predsednika nemške delegacije odbora reparacijskih strokovnjakov dr. Schachta, ki se bo udeležil posvetovanj generalnega sveta nemške državne banke. Ob tej priliki bo stopil tudi v stik z nemškim kabinetom, ki mu bo dal novih smernic za reparacijsko konferenco.

Pariz, 27. aprila. s. List »New York Herald« ugotavlja, da se je v zadnjih 24. urah v krogih odbora strokovnjakov za reparacijo povečal optimizem glede možnosti sporazuma o višini in številu nemških anuitet. Ameriški delegat Morgan bo danes zvečer zopet prispel v Pariz.

Demonstracije indijskega dijaštva v Londonu

London, 27. apr. a. Včeraj se je vrnila v London po več mesečnem bivanju v Indiji Simonsonova komisija, ki je preiskavala, da li je mogoče Indiji dati ustavo. Ker so angleške oblasti pričakovale demonstracij indijskih dijakov, ki študirajo v Angliji, so bili na postajah v Folkestonu in Londonu zbrani številni oddelki policije. Sprejem v Folkestonu je potekel popolnoma mirno, pač so se zbrale na Viktorijinem kolodvoru v Londonu številne trupe indijskih dijakov, ki so ogorčeno demonstrirale proti članom Simonsonove komisije. Policija je proti demonstrantom zelo odločno nastopala.

la in aretirala večje število dijakov.

Pri prihodu v London je izjavil Simson angleškim novinarjem, da se bo sestal 11. junija v Londonu indijski centralni odbor in predlagal rešitev vprašanja indijske ustave na način, ki bo zadovoljil Indijce in Angleže. Z indijskimi zadevami se bo pečal tudi novi angleški parlament, ki mu bo predložena končna redakcija poročila Simonsonove komisije.

Baldwin računa s porazom liberalcev

London, 27. aprila. s. Kakor doznava »Daily Telegraph« se je ministrski predsednik Baldwin že sedaj bavil z vprašanjem rekonstrukcije kabineta, ker računa z zmago konservativcev pri prihodnjih volitvah. Razdelitev najvažnejših portfeljev je baje že določena. Chamberlain bo še dve leti ostal državni tajnik za zunanje zadeve. Kakor se govori, želi Baldwin, da bi nato postal Chamberlainov naslednik sedanji podkralj Indije lord Irwing. Službena doba lorda Irwinga poteče leta 1931.

Težave španske vlade

Madrid, 27. aprila d. Španska vlada je odredila državnemu pravdnstvu, da takoj izpusti na svobodo več tednov zaprtega znane pisatelja Valle Inclana, ki je zabavljal nad režimom. Osvobodjeni Valle Inclan bo deportiran v provinco Sevillia, kjer bo pod policijskim nadzorstvom. Velike skrbi povzročajo španski vladi padanje tečaja španske valute. Kakor trdijo finančni ministri poseben skupla na narod, v katerem ho opozorila na škodljive posledice gospodarske politike sedanje španskega režima, ki ruši špansko valuto.

Vojvoda Stepanović na smrtni postelji

Od petka zvečer leži v agoniji – Katastrofo pričakujejo vsak trenutek – Velika potrtost v Čačku

Čačak, 27. aprila p. Bolezen vojvode Stepe Stepanovića prehaja v kritičen stadij. Vojvoda Stepanović leži že od sinoči v trajni agoniji in odpira oči le sem ter tja, ne da bi mogel izpregovoriti. Katastrofa preti pred vsem zaradi oslabelosti srca, ki je začelo zadnja dva dni popuščati. Le izredni telesni konstituciji vojvode je pripisati, da ni katastrofa nastopila že tekom prošle noči. Vojvoda leži povsem nepremično na svoji vojaški postelji.

Vojvodova okolica in njegova rod-

bina se je že poslovila od umirajočega vojvode. Posebno ganljivo je bil sestanek z ljubljencem, vojvodovim vnukom, ki študira na dunajski univerzi medicino in kateremu je vojvoda pri tej priložnosti daroval še svojo zadnjo imovino, 5000 Din, da bi mogel dokončati študije.

Zdravniki so izgubili vsako nado v okrevanje in le še vprašanje, ali bo bolnik preživel nocojšnjo noč. V mestu vlada zaradi neizogibne katastrofe velika potrtost in žalost.

Ureditev naših železniških tarif

V prometnem ministrstvu se zbira gradivo za ureditev železniških tarif v prometu z vsemi sosednimi državami

Beograd, 27. aprila, č. Glede na reorganizacijo ministrstva za promet, ki bo te dni izvršena, se opaža čimdalje bolj živahno delo za izpopolnitev našega tarifnega sistema, zlasti glede na cene države. V pogajanjih z Rumunijo, ki se sedaj vrše v Beogradu, se je povdario vprašanje železniških tarif, vendar pa se v tem pogledu ni ničesar ukrenilo, ker tarife tokrat niso bile na dnevnem redu. Čim se bo zbralo gradivo, se bo pristopilo tudi k razpravi o tarifah. Istotako se pripravljajo gradivo za ureditev železniških tarif med našo državo in Grško. Gre predvsem zato, da se napravi direktna tarifa za promet s svobodno cono v Solunu, kakor

sploh z Grško.

Glede vprašanja tarif z Avstrijo je stvar nekoliko težja, ker se Avstrija izogiba rešitvi tega vprašanja v sedanjem trenutku. Poljska za nas v tarifnem oziru ni velike važnosti. Kar se tiče Češkoslovaške se sedaj proučuje vprašanje, kako bi se odstranile zapreke, ki so na poti k ureditvi tarifnega vprašanja. Dela se tudi za zboljšanje tarifnega sistema z Italijo. Glavno vprašanje bodočnosti pa je Jadranska tarifa. Kar se tiče Nemčije, prihajajo v poštev samo posamezni predmeti in se bo pri določitvi tarife za te predmete izdelal kasneje celotni sistem naše železniške tarife z Nemčijo.

Ustanovitev enotne zveze perutinarjev

Včeraj se je vršil v Zagrebu kongres perutinarjev, na katerem je bila osnovana Zveza perutinarjev kraljevine SHS

Zagreb, 27. aprila, n. Danes se je vršil v bivši saborni kongres perutinarjev ob veliki udeležbi zastopnikov iz vse države. Kongres je pokazal, da predstavlja perutinarstvo zelo važno panogo našega narodnega gospodarstva ter da zasluži podporo vseh merodajnih činiteljev. Prvotno je napovedal svojo udeležbo tudi poljedelski minister dr. Frangeš, ki pa je bil v zadnjem trenutku zadržan ter ga je zastopal inspektor ministrstva za kmetijstvo dr. Ljudevit Prohaska.

Kongres je otvoril z daljšim nagovorom posestnik Josip Riter iz Zagorja. Za predsednika je bil izvoljen Nikola Car, za tajnika pa dr. Sušteršič. Po običajnih formalnostih je nato podal dr. Poštić obširno poročilo o stanju perutinarstva v naši državi. Med drugim je navedel, da se goji v Jugoslaviji nad 15 milijonov komadov perutnine, od tega 12 milijonov kokoši. Naj-

močnejša je v tem pogledu Vojvodina, za njo pa sledi Hrvatska, Srbija, Slovenija, Bosna in Dalmacija. Izvoz jajc je zadnja leta zelo napredoval, vendar pa še ni dosegel one stopnje, ki bi jo po obseznosti perutinarstva pri nas lahko dosegel. Po mnenju strokovnjakov bi se mogel izvoz jajc podestotirati. Zato pa bi bilo potrebno racionaliziranje perutinarstva in več strokovne vzgoje. Nadaljnji govorniki so se pridružili temu mnenju ter stali tudi razne konkretne predloge.

Končno je bilo sklenjeno, da se osnuje zveza perutinarjev kraljevine SHS, ki bo zastopala skupne interese. V upravni odbor je bil kot zastopnik Slovenije izvoljen g. Vidanšek iz Maribora. Sprejetih je bilo tudi več resolucij, ki vsebujejo predloge in zahteve perutinarjev in ki bodo izročene na merodajnem mestu.

Organizacija vladnega predsedstva

Beograd, 27. aprila, p. V predsedništvu vlade se sestavlja uredba o organizaciji predsedništva ministrskega sveta. Nova uredba se naslanja na splošne določbe obče uredbe o organizaciji ministrstev. Nova uredba bo v par dneh gotova.

Naši predvojni dolgovi pred haškim sodiščem

Beograd, 27. aprila, p. Danes je odpotoval v Haag prof. beograjske univerze dr. Zivan Spasčević, ki bo zastopal našo državo v razpravi proti portorjem naših predvojnih obveznic. Z njim potuje njegov tajnik asistent beograjske univerze dr. Milan Bačoč.

Ratifikacija trgovinske pogodbe s Francijo

Beograd, 27. aprila, p. Danes je Nj. Vel. kralj podpisal zakon o trgovinski pogodbi s Francijo. Zakon so sopodpisali predsednik vlade general Peter Zivković, ministar pravde dr. Sršić kot čuvár državnega pečata, ministar trgovine in industrije dr. Mažuranić in namestnik ministra zunanjih del Kumanudi. Instrumenti ratifikacije bodo v par dneh izmenjeni.

Novi zakoni in pravilniki

Beograd, 27. aprila, č. Finančni minister je izdal pravilnik o terenskem delu uslužbencev generalne direkcije katastra in državnih posestev. Minister socialne politike je izdal izpremembe in izpopolnitve pravilnika o polaganju državnih strokovnih izpizov uradništva ministrstva socialne politike. Predsednik ministrskega sveta je izprememil uredbu o administrativni šoli za Vojvodino. V današnjih »Službenih Novinah« sta objavljena zakon o avtomobilskem prometu in mednarodna konvencija o prometu na cestah, ki je bila sklenjena v Parizu dne 24. aprila l. 1926.

Diplomatski poseti pri dr. Kumanudju

Beograd, 27. aprila, p. Namestnik ministra zunanjih del dr. Kumanudi je danes sprejel Italijanskega poslanika Gallia, madžarskega poslanika Forsterja, nemškega poslanika Köttera in avstrijskega poslanika Plenisa.

Imenovanja in napredovanja v finančnem resoru

Beograd, 27. aprila, p. Kralj je sprejel v avdijenci ministra financ dr. Švrljugo in mu podpisal večji ukaz o napredovanju in imenovanju uradnikov posameznih finančnih direkcij.

Slovenska služkinja pred beograjskim sodiščem

Beograd, 27. aprila, p. Danes je bila pred prvostopnim sodiščem obsojena na 6 mesecev zapora slovenska služkinja V. Železnik, ki je bila obsojena, ker je ukradla svojo gospodinjico, soprogi Nikole Rakića, plašč.

Češkoslovaška in Vatikan

r V Rimu, ob Jurjevem.

Odnosaji med Češkoslovaško republiko in Vatikanom so bili še nedavno zelo napeti. Jana Husa, v očeh rimskokatoliške cerkve največjega nejevernega rovarja, so najvišji službeni krogi češkoslovaške republike ob ogromni, navdušenja prekipeljavajoči udeležbi naroda proslavljali kot narodnega prosvetitelja-mučenika. Velikansko ogorčenje in zamera v cerkvenih krogih: papežev nuncij, ki kljub ponovni odnosni zahtevi ni dobil zadoščenja, kakor ga je hotel imeti Vatikan, je zapustil Prago. Tekom lanskega leta pa je ta napetost očividno zelo popustila, in kakor kažejo dogodki teh dni, so med Vatikanom in Prago nastali odnosaji, ki bi se mogli prav dobro imenovati ne samo korektni, temveč prijateljski. Včeraj, 23. t. m., na dan sv. Vojteha, se je namreč na najlovesnejši način otvoril v Rimu novi češki duhovniški seminar, »Collegium Nepomucinum«.

Češi so imeli kakih petdeset let v Rimu svoj posebni svečeniški seminar, kateremu je stal na čelu po papežu imenovan rektor. Večina odličnejših čeških katoliških duhovnikov se je vzgajala v tem seminarju, ki pa je po mnenju merodajnih čeških in rimskih cerkvenih krogov postal časoma v vsakem oziru preozek, da bi v polni meri mogel zadoščati svojemu smotru. Tako se je porodila misel — ali v Rimu ali med visoko češko duhovščino, se pače na dognati — da naj bi se seminar razširil. Pomagala je z znatnim prispevkom češkoslovaška vlada, darovali so znatne zneske razni dobrotniki, cerkvenjaki in posvetnjaki in znaten dar je prispel tudi od češkoslovaških izselencev v Ameriki: tako se je zgradila v Rimu v ulici Magna Grecia v novem apisiškem mestnem predelu palača za seminar, kateremu se je nadelo ime »Nepomucenskega kolegija« in se je včeraj vršila slovesna otvoritev tega novega vzgojevališča češkoslovaške duhovščine in znamenjati najiskrenejšega sporazumljenja med Vatikanom in Češkoslovaško.

Že nekaj dni pred to slavnostjo je prispelo v Rim okoli petsto romarjev iz Češkoslovaške in z njimi deset nadškofov in škofov, na čelu jim praški nadškof mons. František Kordač. V ponedeljek, 22. t. m., je papež sprejel najprej gojence »Nepomucenskega kolegija«, ki mu jih je predstavil rektor kolegija mons. Roveda, ki je seveda Italijan, obenem pa tudi generalni tajnik italijanske katoliške akcije. Nato so bili sprejeti češkoslovaški romarji. Papež je nagovoril praški nadškof, ki se je v latinskem govoru zahvaljeval papežu za njegovo apostolsko pismo ob tisočletnici sv. Vavla in povdarjal, da so prišli češkoslovaški romarji v Rim, da dobe odpustke sv. leta, da čestitajo papežu za njegov svečeniški jubilej, da se udeležijo otvoritve kolegija in da se porazvesele miru, sklenjenega med sv. Stolicom in Italijo vsled »očetovske velikosrčnosti papežev in genialnosti moža (Mussolinija), ki ga je poslala božja previdnost«. Papež je odgovoril tudi samo latinski — »zlasti ker je šlo za mešanoezično poslušalstvo«, kakor pravi vatikansko glasilo — in je v svojem govoru posebno omenjal slovanstvo svetnika sv. Cirila in Metoda.

Včeraj dopoldne se je vršila slovesna blagoslovitev kolegija. Na poslopju so polapale papeževa, češkoslovaška in italijanska zastava. Cerkveno opravilo je opravil praški nadškof. Slavnostnemu obedu v kolegiju sta poleg vseh čeških nadškofov in škofov prisostvovala češkoslovaški poslanik pri Vatikanu in bivši praški nadškof grof Huyn, ki je sedaj aleksandrijski patrijarh.

Popoldne se je vršila v slavnostni dvorani kolegija svečana akademija, kateri je poleg češkoslovaškega episkopata prisostvovala enajst kardinalov, oba češkoslovaška poslanika, vatikanski in kvirinalski, ter cela vrsta najraznvrstnejših cerkvenih dostojanstvenikov. Po prečitaniu papeževе pozdravne brzojavke je izpregovoril češkoslovaški poslanik pri Vatikanu, g. Radimsky, ki je govoril francoski, po nalogu ministra zunanjih stvari in prosvetnega ministra sporočil pozdrave in čestitke češkoslovaške vlade. Akademija se je zaključila s himnama »Kde domov mu« in »Nad Tatrou se bliska«.

Odnosaji med rimskokatoliškim Vatikanom in hutsitsko Prago so se, kakor vse to kaže, znatno zboljšali in mnogi se nadejajo, da bo s konkordatom kmalu upostavljen mir med republiko Husa, Žizke, Komenskega, Havlička, Masaryka in stolico sv. Petra.

Spor za imovino hrvatskih učiteljskih društev

Zagreb, 27. aprila, r. Danes je Savez hrvatskih učiteljskih društev izročil sodišču svojo imovino. Sodišče bo končno javno razsodilo, komu pripada imovina saveza. L. 1921. je redarstveno poverjenstvo odredilo, naj se vsa imovina tega saveza izroči Udrugi jugoslovenskega učitelstva. Kasneje je ministrstvo notranjih del (l. 1926.) ta sklep razveljavilo, dokler ga ni sedaj državni svet znova vzpostavil ter odredil, naj se imovina depnira pri sodišču do redne sodne odločitve.

Imenovanja v državni službi

Beograd, 27. aprila, č. S kraljevim ukazom je imenovan za inspektorja pri generalni direkciji državnega računovodstva v V. skupini I. kategorije Velimir Popović, dosednji inspektor ministrstva socialne politike.

Nov spor med državnimi železnicami in premogovno industrijo

Beograd, 27. aprila

»Politika« objavlja članek »Premogovno vprašanje v naši državi«, v katerem poroča o novem sporu med državnimi železnicami in premogovno industrijo naše države. Ta borba je zategadelj tako pomembna, ker so državne železnice glavni potrošač premoga iz vseh naših domačih premogovnikov. One porabijo do 40 % proizvodnje iz državnih premogovnikov in do 60 % iz zasebnih premogovnikov. Ti spori se ponavljajo že več let. Zadnji spor je bil rešen v korist države na ta način, da so premogovniki znižali premogovne cene. To znižanje je znašalo pri vseh premogovnikih 10 do 30 odstotkov. S tem je država prihranila blizu 100 milijonov dinarjev. Zatem je bil v strojnem oddelku Direkcije državnih železnic sestavljen pravilnik o nabavkah premoga iz zasebnih premogovnikov. Pri sestavi tega pravilnika je sodelovalo Udrugiženje rudarskih podjetnikov kraljevine SHS. V glavnem so zmagala načela, ki jih je predlagal strojni oddelk. Odtlej se vrše državne nabavke premoga na podlagi kvalitativne ocene premoga.

Generalna direkcija državnih železnic je postavila sedaj revizijo cen ponovno na dnevni red. Trdi, da plačuje predrago domači premog in da ga lahko dobavi po znatno nižji ceni iz inozemstva, kjer je celo kvalitativno boljši. Direkcija naveda, da ima sila ugodne ponudbe iz Anglije, in da znaša razlika v ceni med domačim in tem inozemskim premogom 10 do 15 %. Danes je res mogoče dobaviti premog iz inozemstva po nizki ceni. Zlasti odkar je ukinjena uvozna carina na premog, ki se uvaža preko naših pristanišč. Zlasti Anglija, kjer je nastala nadprodukcija premoga in zato išče povsod nova tržišča. Navzile temu bi naša država in naše gospodarstvo od take premogovne politike trpelo veliko škodo.

Z uvozom inozemskega premoga in z odpravo uvozne carine na premog se uničuje domača premogovna industrija. Državne železnice porabijo 1.7 do 2 mil. ton na leto, kar tvori polovico vse proizvodnje v naši državi. Za nakup tega premoga je država prejšnja leta predvidela izdatke 600 milijonov dinarjev. Sedaj je ta potrošek znižan na 400 milijonov. Naravno je, da ni mogoče dovoliti izvoza tako velikega kapitala iz naše države.

Drugo je vprašanje zaposlitve. Vse države skušajo to vprašanje rešiti kar moči ugodno za lastno delavstvo. Pri naši domači premogovni industriji gre za obstanek več sto tisoč ljudi.

Zatem je premogovna industrija tudi važen činitelj državne obrambe. Mi proizvajamo 75 % rujavca premoga, 21 do 23 % lignita in 2 do 5 % črnega premoga. Iz tega izhaja, da se morata naša domača industrija in promet prilagoditi kvaliteti domačega premoga. Lep primer v tem pogledu daje Nemčija. Glede na racionalizacijo pa je treba reči, da naša industrija še ni tako razvita, da bi mogla delati eksperimente. Edino racionalizirano premogovno podjetje z modernimi instalacijami so Trbovlje. A še tu odloča inozemski kapital. Ostalim premogovnikom nedostaja zadostnih kapitalov, vsled česar so prisiljeni obratovati pod dražimi pogoji. Zato je razumljivo, da so cene premoga iz naših premogovnikov nekoliko višje kakor pa v inozemstvu, kar pa ni v škodo države. Končno je večina naših premogovnikov prisiljena državi še kreditirati znatne zneske, dočim je to za inozemski premog izključeno.

Zveza slovenskih agrarnih interesentov v Beogradu

Beograd, 26. aprila.

Te dni se je oglasila v kmetijskem ministrstvu deputacija Zveze agrarnih interesentov v Sloveniji. Zveza predstavlja okoli 20.000 agrarnih interesentov v Sloveniji, kar dovolj jasno dokazuje važnost agrarne reforme tudi za ta naš najzapranejši del države. Deputacija je predvsem protestirala proti raznim nezakonitim načinom odteganja zemlje od agrarne reforme okoli 10.000 ha zemlje, kar pri strogem in pravilnem izvrševanju zakonov ne bi smelo biti. Nadalje je deputacija obrazložila g. kmetijskemu ministru dr. Frangešu želje svoje organizacije glede cene za zemljo, dodeljeno agrarnim interesentom. Pri tem je posebno opozorila na okolnost, da je vrednost zemlje za poljedelsko produkcijo v Sloveniji mnogo manjša, kakor v Slavoniji in Vojvodini in da je radi tega treba napraviti za Slovenijo drugačno cenno nego za veleposelstniško zemljo v ostalih severnih pokrajinah naše države. Glede odplačevanja je deputacija zahtevala rok najmanj 25 let, a plačevanje naj bi šlo po tem davčnih uradov. To je mogoče uvesti, ker davčni uradi tudi že sedaj pobirajo zraven državnih davkov tudi razna druga vplačila, n. pr. oblastne in občinske davke, za šole, ceste, razne fondit itd. Deputacija je opozorila tudi na dejstvo, da v Sloveniji ni nobenega gospodarskega razloga za pretirano zaščito poljedelskih veleposestev. Krajevne razmere oziroma prirodni pogoji v Sloveniji ne dopuščajo poljedelskih veleobratov, nego Slovenija je dežela privatnih gozdnih veleobratov, kjer je treba misliti na zaščito, do gotove meje seveda. Za agrarno reformo v Sloveniji govore tudi razlogi nacionalnopolitične prirode.

Deputacija se je zglasila tudi v predsedništvu vlade, kjer ji je bilo rečeno, da naj svoje zahteve čimprej predloži s posebno spomenico. Končno je deputacija informirala o svojih željah še razne referente v ministrstvih.

Nemški avtomobilisti v Crikvenici

Sušak, 27. aprila, č. Nemški avtomobilisti, ki so se včeraj mudili v Crikvenici, so bili zelo prijetno presenečeni nad lepo okolico ter so si mnogi rezervirali za letošnje sezono prostore v tamošnjih hotelih. Kakih 60 avtomobilistov je napravilo izlet tudi na Plitvička jezera. Na Sušak so že prispeli prvi avtomobili, dočim bodo ostali do jutri jutri ob 10. dopoldne S Sušaka bomo krenili dalje v Opatijo.

Pogajanja za sestavo vlade v Avstriji

Dunaj, 27. aprila, g. V pogajanjih za sestavo nove vlade je danes prišlo do zastoj, ker je večina vodilnih parlamentarcev zapustila Dunaj. Pred ponedeljkom ni računati z obnovitvijo pogajanj. Ta dan se sestane izvršilni odbor Landbunda. Od rezultatov te seje je odvisen nadaljnji razvoj. Zaradi tega tudi ni bil v vprašanju sestave nove vlade storjen noben nov korak. V ponedeljek in v torek bo designirani kancelar poslanec Strerwitz nadaljeval pogajanja z Veleni in Landbundom. Nova vlada se bo najbrže sestavila v četrtek.

Stalin se boji atentatov

Moskva, 27. aprila, h. Veliko senzacija je povzročila preselitev Stalina s Kremlja na »osvesto« v Novija gorki v okolici Moskve, kjer je leta 1922. umrl Lenin. Govorijo, da se je to zgodilo zaradi tega, ker se Stalin boji atentatov od komunistične opozicije. Dostojnik Stalinu imajo samo njegovi osebni prijatelji in uradniki GPU. Riga, 27. aprila, h. V tukajšnjih listih poročajo, da je zdravstveno stanje Stalina zelo resno in da je obolen na isti bolezn kot svojčas Lenin.

Ženska fašistična milica

Sušak, 27. aprila, č. Jutri bo na Reki, kakor sploh po vsej Italiji, izvedeno rekrutiranje fašističnih žensk, ki bodo prejele znake fašistične stranke ter bodo organizirane po vzoru fašistične milice. Mlajše se bodo imenovala Picole Italiane, starejše pa Giovine Italiane.

Italijansko-madžarsko priateljstvo

Budimpešta, 27. aprila, d. 18. maja bodo slovesno odkrili na vrtu budimpeštanskega Narodnega gledališča postavljeni steber iz rimskega Foruma, ki ga je Mussolini poklonil Mađžarski. Sočasno bodo Mađžari tudi proslavljali spomin barona Aleksandra Montija, ki je pomagal mađžarskim upornikom leta 1848. v boju proti Habsburžanom. Slavnostni govornik bo rimski guverner. Za njim pa bodo govorili še Belhen in minister prosvete grof Klebeisberg.

Sestava danske vlade poverje na socialistu Stauningu

Kodanj, 27. aprila, s. Kralj je voditelju socialnih demokratov Stauningu poveril sestavo novega kabineta.

Odklonjena izročitev Črnogorca Kozovića

Dunaj, 27. aprila, g. Kakor doznava »Abend« je pravosodno ministrstvo končno javno odklonilo prošnjo jugoslovenske vlade glede izročitve Črnogorskega upornika Milana Kozovića.

Osepnice v Londonu se širijo

London, 27. aprila, s. V Londonu je 17 novih primerov črnih koz. Dosedaj je javljenih 245 primerov.

Grški minister obolel na kozah

Beograd, 27. aprila, p. Iz Aten poročajo, da je grški minister vojne obolel na črnih kozah. Njegova bolezen je resnega značaja.

Milijonska tatvina nakita

London, 27. aprila, d. V enem največjih hotelov so vdrli nepoznani vlomilci v neko sobo ter ukradli 1.2 milijona vreden nakit soproge margarinkega milijonarja Antona Jurgensa.

Potresni sunki v srednji Italiji

Rim, 27. aprila, g. V bližini jezera Nemi so občutili več potresnih sunkov. Prebivalstva se je polastila panika. Ravno pred enim letom so v istih krajih občutili potres.

Eksplodizija v italijanskem vojaškem skladišču

Rim, 27. aprila, g. V vojaškem skladišču v Castagnole je eksplodirala granata. Nekega delavca je raztrgalo na kose, več drugih delavcev pa je težko ranjenih.

Žrtve besnega elementa

Newyork, 27. aprila, s. Pri tornadu, ki je divjal v Georgiji in v obeh Karolinah, je bilo 87 oseb ubitih, 500 pa jih je ranjenih.

Koncert dunajske filharmonije v Zagrebu

Zagreb, 27. aprila, n. Danes je došel v Zagreb direktor dunajske opere Franz Schalk, ki je zvečer dirigiral koncertu dunajske filharmonije v Zagrebškem zboru.

Včerajsnji sportni dogodki

Nogomet na Dunaju

Dunaj, 27. aprila, s. Od dveh današnjih prvenstvenih tekem je tekma BAC : Sportsklub končala s presenečenjem. BAC je proti pričakovanju porazil svojega nasprotnika z 2 : 1 (1 : 0). Nicholson, ki je igral zelo surovo, je premagal Slovana z 2 : 1 (2 : 0). V prijateljski tekmi je Hertha porazila Cricketer s 5 : 0 (0 : 0).

Slavija : Sparta 1:1

Praga, 27. aprila, h. Pri današnjih prvenstvenih tekmi je Slavija premagala Sparto z 2 : 1 (1 : 1).

Finale za English Cup

London, 27. aprila, g. Pred 93.000 gledalci so Bolton Wanderers v finalu za angleški pokal premagali Portsmouth z 2 : 0 (0 : 0). Tekmi je prisostvoval tudi waleški princ.

Češkoslovaška vodi v Davisovem pokalu

Dunaj, 27. aprila, s. Drugi dan tekmovalnja za Davisov pokal je prinesel Češkoslovačkom vodstvo. V doubleu je češkoslovaški par Jan Koželuh : Macenauer premagal avstrijsko dvojico Matejka : Artens s 6 : 4, 7 : 5, 6 : 2. Sedanje stanje je torej 2 : 1 za Češkoslovaško.

Hmeljski trg

Zatec, 27. aprila, h. Tedensko poročila Povpraševanje je bilo vse teden živahno. V Zatecu je bil promet dnevno 50 do 70 stotov. Na deželi je bilo živahno nakupovanje. Prodano množino cenijo na 1000 stotov. Kupci so bili tuji. Cene 1000 do 1200 Kč. Javni markajski zavod v Zatecu je overoval ta tedne 114.000 metskikh stotov lanskega žateškega hmelja. Spomladanska dela na hmeljskih 40 v polnem teku.

Naši kraji in ljudje

Prosvetni dan Zveze kulturnih društev

Vsa napredna kulturna javnost je z veseljem pozdravila vest, da namerava Z. K. D. prirediti dne 5. maja v Ljubljani prosvetni dan, ki bo zbral naše kulturne delavce s podeželja in zarisal smernice novega intenzivnega dela. Priprave so dozorele že tako daleč, da lahko objavimo definitivni program.

Ob 10. uri bo otvoril zborovanje v kazinski dvorani predsednik ZKD g. direktor Jug. Nato bosta na vrsti dva referata in sicer:

Delo ZKD, poročata R. Prešern in dr. Bajič in

O naši knjigi, predava g. prof. Breznik. Po 12. uri bo ogled dramskega gledališča. Jakopičeve razstave in drugih prosvetnih naprav, pod strokovnim vodstvom.

Ob 15. uri bo v tajništvu ZKD strokovna seja z referati in razgovori. a) Metode našega dela, poročata dr. Bajič b) Naši domovi, poročata Evgen Lovšin. c) Naši odri, poročata Jakob Šnicar. d) Naši dramski tečaji, por. Osin Šest. e) Naša omladina, por. Viktor Horvat. f) Naše knjižnice, poročata Matija Rode. g) Tehnična vraščanja prosvetnega dela, poročata Rudolf Prešern.

Zvečer se bodo delegati udeležili predstave v drami, oziroma operi, po predstavi pa bo v »Zvezdi« prijateljski sestanek.

Kakor izvemo, vlada med našimi prosvetnimi delavci veliko zanimanje za prosvetni dan. Udeležba bo pokazala, da se naše podeželje zaveda kulturnih nalog sedanjega časa. Ne dvomimo, da bo inicijativa Z. K. D. obrodila lepe sadove.

Gospa Leopoldina Dostalova

najuglednejša češka dramatska umetnica, ponos Narodnega divadla v Pragi, bo gostovala dne 29. t. m. v ljubljanskem Narodnem gledališču skupno z gg. Vydrin in Vojto.

Ga. Leopoldina Dostalova poteka iz znane praške rodbine. Njena pokojna sestra je bila soproga generalnega ravnatelja Živno-

stenske banke dr. Jaroslav Preissa, brat je bil eden prvih čeških legionarjev in je padel l. 1915. na francoski fronti kot častnik francoske tujske legije.

Ga. Dostalova ima velik umetniški sloves in sila bogat repertoar. Posebno so na glasbo njene vloge: Elektra, Faidra, Iadi Makbeth, Margareta (Fanso), Julija (Shakespeare), Beatrix Cenci, Gospa s solnčnico (Vojnovič), Nora, Heda Gabler, Antigona, Ifigenija, Sveta Ivana (Shaw) itd. in mnoge iz izvirnega češkega repertoarja.

Gostovala je z izredno velikim uspehom v Varšavi že osemkrat; že zdaj je povabljen za prihodnjo sezono. Tudi pred vojno je imela velike uspehe v Zagrebu. Često gostuje tudi na raznih provincialnih čeških odrih. O njeni umetnosti je pravkar v tisku obširna študija iz peresa Karla Engelmlera.

Gospa Dostalova bo prispela jutri v Ljubljano. Spremlja jo soproga, profesor praške umetnostne akademije in odlični češki kipar g. Karel Dvořák.

Ga. Vrchlická in g. Karen v ljubljanski drami

Razen gg. Dostalove in gg. Vydrin in Vojte gostujeta te dni v Ljubljani še dva praška gledališka zvezdnika, ga. Eva Vrchlická in g. Bedřich Karen. Tudi to dvojico štejejo čelni med svoje najboljše odrske umetnike. Potemtakem se bo Ljubljani nudila redka prilika, da spozna dva igralrki in tri igralce iz najuglednejšega češkega dramskega ansambla. V večerašnji številki je »Jutro« v članku »Češki igralci v Ljubljani« karakteriziral oboje trojico, ki nastopi v ponedeljek, 29. t. m. v O' Neilovi drami »Anna Christie«. Danes naj opazujemo na veliki umetniški ugled dveh nadaljnjih gostov gg. Vrchlické in g. Karen, ki nastopita v turek poleg g. Vydrin v igri »Grob neznanega junaka«.

Ga. Eva Vrchlická je hčerka slovečega češkega pesnika. Dvořák je višjo dekliško šolo; ker pa je že zgodaj kazala izredno igralno nadarjenost, se je kmalu popolnoma posvetila lepi dramski umetnosti. Bila je učenka nepozabnega češkega igralca-prvaka, slavnega mojstra Vojana, potem M. Hübnierjeve in Danzerjeve, dveh prvovrstnih umetnikov Narodnega divadla in poljskega umetnika Żelazkowskega. Nastopila je začela l. 1918. v praški Uraniji. Nekaj časa je bila članica gledališča v Brnu in

igralske družine B. Jeřábka. L. 1923. jo je angažiralo praško Narodno gledališče. Poslej vneto deluje na njegovem odru in ima že bogat repertoar. Praško občinstvo jo zelo ceni, kritika pa je polna hvale o njenih visokih umetniških kvalitetah.

Dostojen drug gg. Vydrin in Vojte je g. Bedřich Karen. Rojen leta 1887. v Plzni, se je po realnem študiju posvetil gledališču (l. 1906.). Nekaj let je deloval pri nekaterih provincialnih gledališčih, zlasti v Libnu, l. 1910. ga je angažiralo gledališče v njegovem rojstnem mestu Plzni, tri leta pozneje pa je prestopil k Vinohradskemu teatru, kjer si je kmalu osvojil praško publiko. L. 1921. ga je povabilo Narodno divadlo v svoj izbrani krog in je poslej eden izmed stebrov njegove drame. Kako priznane so umetniške kvalitete g. Karen, pričuje že to, da je dobil l. 1926. državno nagrado, ki se ob vsaki obletnici osvojenosti podeljuje najboljšim pesnikom in pisateljem, likovnim umetnikom, skladateljem in igralcem.

Delegacijo praškega Narodnega divadla tvorijo tedaj sami izbrani njegovi člani, umetniki, ki je na nje praga ponosna. Zato ni nobenega dvoma, da nas čaka v ponedeljek in turek v dramskem gledališču velik užitek. Radi govorimo o tem, da Slovenci potrebujemo prijateljev in inozemstvo. Naša dolžnost je, da češke umetnike, ki prihajajo med nas z navdušenjem in z bratovskimi čustvi, sprejmemo z vso ljubeznijo in pozornostjo. Zato je parola teh dni: Kdor hoče uživati igralno umetnost Prage, pridi v gledališče! Naš Talijin hram bodi oba večera napolnjen!

Graditev Trgovskega doma v Ljubljani

V tekoči stavbi sezoni se nam obeta v Ljubljani gradnja velikih stavb, med njimi tudi gradnja »Trgovskega doma«, o katerem je podal predsednik Zbornice za TOI Ivan Jelačin ml. našemu poročevalcu naslednje informacije:

— Pred 25. leti že se je med ljubljanskimi trgovci porodila misel za zgradbo lastnega doma, v katerem naj bi se zbiral ves trgovski živelj in ki naj bi bil središče vsega organizatornega življenja slovenskega trgovstva. Ivan Jelačin star. je takrat sprožil idejo ter ji z votiranjem primerne vsote postavil realna tla. V vrstah svojih tovarišev je našel mnogo posnemalcev, vendar mu ni bilo dano, da bi mogel uresničiti ta svoj načrt že pred vojno. Gmotne težave, v še večji meri pa stanovanjska mlacnost in indiferentnost so zavirale idealno delo in do realizacije načrta ni prišlo.

Ni pa zamrla ideja sama, živela je naprej. Nujna potreba po lastnem krogu je primorala ljubljansko trgovstvo, da se je v zadnjem času intenzivno oprijelo te akcije. Vršilo se je že nebroj sel, razgovorov, intervencij in danes smemo z zadostno zagotovitvijo, da je led prebit in položen temeljni kamen za stavbo, ki bo v ponos ne samo ljubljanskemu, ampak vsemu slovenskemu trgovstvu. Dne 10. decembra 1928. se je vršil v zborniških prostorih ustanovni občni zbor društva »Trgovski dom« in sprejeta so bila pravila, ki so bila kmalu nato podpisana. Člani društva »Trgovski dom«, so: Gremilj trgovcev v Ljubljani, Gremilj trgovcev za ljubljansko okolico, Zveza trgovskih gremiljev in za drugo za Slovenijo, Zbornica za TOI, Trgovsko društvo »Merkur«, Društvo trgovskih potnikov in zastopnikov v Ljubljani, Društvo veletrgovcev v Ljubljani, Trgovsko bolnišnico in podporno društvo v Ljubljani ter Trgovsko dobrodelno društvo »Pomoč«. Pozneje postane član tudi snujoča se bolniška blagajna samostojnih trgovcev v Ljubljani.

Društvo »Trgovski dom« je že v prvih tednih svojega obstoja zamoglo zbrati okroglo pol milijona dinarjev, s čimer je bil uspešen razvoj akcije zagotovljen. Vse omenjene organizacije dobijo svoje uradne prostore v novem domu. Najpomembnejše dejstvo pa je, da se je Gremilj trgovcev v Ljubljani odločil, da se modernizirajo v »Trgovskem domu« tudi primerne prostore za trgovsko gremiljno šolo. To je zgodovinski čin ljubljanskega trgovstva, da je bilo na obnem zboru 18. marca t. l. soglasno sklenjeno v to svrhu dati na razpolago znesek 500.000 Din. Pobira se nadalje od strani gremilja pri vseh članih gremiljalne doklade na predpis občne pridobitne iz leta 1927. Sklep obnega zbora je polnomočen in more se z zadostnim ugotovitvijo, da se ni proti temu sklepu ničlo pritožilo.

Dne 5. marca t. l. je bila razpisana oči-dajala težiških in zidarskih del, ki so bila poverjena ljubljanskemu stavbeniku Miroslavu Zupanu.

Kje bo stal »Trgovski dom«? Ta krasna stavba bo stala nasproti vladne palače s fasado v Simon Gregorčičevi ulici in bo naslonjena na bodočo palačo »Trgovske akademije«. Dom bo torej na lepem prostoru, poleg reprezentativnih stavb, ne glede na to, da je bilo mogoče nakupiti stavbišče po jako ugodnih cenah. Ker dobi v »Trgovskem domu« prostore tudi Trgovsko podporno in bolniško društvo, je dalo odboru za zidavo na razpolago znesek 500.000 Din. S tem prispevkom se zviša državna razpoložljiva glavnica na 1 in pol milijona dinarjev in s tem zneskom lahko pričnemo graditi. Odbor »Trgovskega doma« je v teku pripravljalnih del moral premostiti mnoge ovire, ki pa se jih ni plašil, ker se zaveda važnosti naloge, ki bo v korist vsemu ljubljanskemu trgovstvu. Ljubljansko trgovstvo bo, kakor vselej, tudi to pot pokazalo stanovsko zavednost in je poleg gremiljalne doklade, ki je bila na obnem zboru enodušno sprejeta, prispevala tudi še s prostovoljnimi donoski k uresničenju lepe akcije. Z gradbenim delom se bo pričelo že v prihodnjih dneh po načrtih, ki jih je zasnoval priznani slovenski arhitekt inž. VI. Subić.

Pri železniških težkočah, zgolj zmanjšanim občutku za tek, zapeki, pritisku na jetra, tesnobi, tresenju udov, zaspanosti povzročijo kozarec »Franz-Josefove« grenčice takojšnje poživljanje zastale prebave. Zdravniška sporočila iz tropičnih dežel slave »Franz-Josefovi« vodo kot važen pripomoček proti grizli, kakor tudi železničnim obolenjem, ki nastopajo v zvezi z mrzlico. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Internacionalni nogometni sodnik Miesz (Dunaj)

ki bo sodil današnji prvenstveno tekmo Primorje : Ilirija. Nastop tako odličnega sodnika bo gotovo še povečal zanimanje, ki vlada za to tekmo.

General Spasić odhaja iz Maribora

Maribor, 27. aprila
Mariborski mestni komandant, brigadni general g. Dimitrije Spasić je imenovan za pomočnika komandanta varstvene divizije oblasti v Bitolju, za novega komandanta pa pride brigadni general g. Živko Stanislavčević iz Beograda. G. general Spasić zapusti naše mesto že v prvi polovici prihodnjega meseca.

Z odhodom gospoda generala Spasića v Bitolj izgubi naše mesto ne samo markantno vojaško osebnost in vzglednega oficirja, temveč tudi človeka, ki je našel vedno tudi dovolj časa in obnem smisla za naše razmere in potrebe. V Maribor je prišel meseca julija 1923. kot pokrovnik iz Zagreba, ko je bil imenovan za komandanta tukajšnjega 45. pešpolka. Že prav kmalu si je osvojil srca vsega prebivalstva in pokazal mnogo zanimanja tudi za kulturne prilike našega naroda. Čeprav je v prvi vrsti vedno le vojak. Veliko pozornost je posvetil zlasti mariborski Streljaški družini, ki se je pod večletnim njegovim predstvom razvila v krasno organizacijo. Posebno hvaležnost pa mu je dolžno naše obnem ljudstvo, da je bil na njegovo inicijativo na Vidov dan l. 1927 v parku vojašnice vojvode Mišića na Tržaški cesti postavljen dostojen spomenik našim herojem, ki so položili svoje življenje na žrtvenik domovine v času koroških ofenziv in obnemih bojov pri Radgoni ter Čmureku l. 1919. Slučaj je hotel, da je dobil tedanji polkovnik g. Spasić ravno na ta dan brzojavko, da je povišan v brigadnega generala, kar je izrazil med udeleženci slavnosti in tudi pri vsem prebivalstvu splošno zadovoljstvo in zaščošenje.

Želim, da bi se gospod general tudi na svojem novem tečajnem mestu na skrajnem jugu naše prostrane domovine z veseljem spominjal svojega škafletnega bivanja med brati na našem skrajnem severu in nam ostal naklonjen tudi v naprej.

Ljubljana v delu za jugoslovensko- češkoslovaško zblizanje

Z obnega zbora Jugoslov.-češkoslov. lige. V petek zvečer je imela ljubljanska JČ-liga v restavraciji »Zvezda« letošnji občni zbor, ki ga je otvoril in vodil njen predsednik g. dr. A. Kramer. Po predsedniškem nagovoru, ki je konstatiral ligo smotreno delo v duhu programa in v snižu velike ideje zblizovanja med obema narodoma, je podpredsednik g. Rasto Pustoslavšek razvil podrobno sliko delovanja v minulem poslovnem letu.

Kot velik aktivum je podčrtal dejstvo, da je bilo letos na ljubljanski srednjih šolah šest tečajev češkega jezika, vrhu tega sta se vršila dva tečaja za odrasle. Obisk je bil razveseljiv in uspehi odlični. Poučevali so gg. Votava, dr. Burian in Novak. Vedno širšemu krogu domačinov, ki se zanimajo za češko knjigo, se je otvorila v prostorih Delavske zbornice češka čitalnica in knjižnica. Liga je vršila i kot organizacija i po svojih posameznih odborih obsežno informacijsko službo v novinah, tako da se je v Ljubljani storilo nedvomno več za spoznavanje Čehoslovakov nego v vseh ostalih kulturnih centrih naše države. Veliko in zaslužno delo je opravljala s sprejemanjem češkoslovaskih izletniških skupin in z manifestacijskimi prireditvami; med slednjimi gre prvo mesto krasno uspeli proslavi 10-letnice češkoslovasko republike in Masarykovi proslavi. Vzlic sila skromnim sredstvom — od državne subvencije 500 tisoč dinarjev za namene jugoslov.-češkoslov. zblizanja ni prejela liga ničesar — je dosegla v prošlem poslovnem letu toliko stvarnih uspehov, da je lahko zadovoljna s svojim delom.

Tašniško poročilo je podal g. Jaroslav Klapalek, ki je zlasti orisal ligo stike z ostalimi ligami, kongres v Plzni in priprave za letošnji kongres v Splitu; pokazalo se je, da bi bili ti stiki še živahnejši, če bi beograjski Savez lig razodeval večjo aktivnost. Zato se mnogo pričakuje od ne-

deljskega zbora Saveza v Beogradu.

Blagajnika g. direktor Krofita je očrtal s primernimi pojasnili finančni položaj lige, ki določa njenemu delovanju ožje in skromnejše meje, vendar je skrbno razpolaganje z danimi sredstvi vzlic vse skromnosti pokazalo dejanske uspehe.

Po soglasnem absolutoriju, ki ga je v imenu nadzorstva predlagal g. dr. R. Krivic, je prešel občni zbor k volitvi novega odbora. Za predsednika je bil soglasno izvoljen dosedanjí predsednik g. dr. Albert Kramer, direktor »Jutra«, v odbor pa vsi dosedanjí odborniki; le na mesto dveh premeščenih članov sta na novo stopila v odbor gg. direktor Jug in dr. Krivic, za revizorja pa je bil izvoljen poleg g. Iv. Tavčarja starosta JSS g. E. Gangl. Odbor se je nato v posebni seji konstituiral in poveril s priznanjem društvene funkcije dosedanjim funkcionarjem. Podpredsednika sta gg. dr. Gregorin in ravnatelj Rasto Pustoslavšek, blagajnik je g. direktor Krofita, njegovi namestnik g. dr. Stelč, in tajnik g. Jaroslav Klapalek.

Občni zbor je izrekel hvalo vsem, ki so podpirali ligo delovanje, tako zlasti mestni občini in prosvetni upravi ter konzulu čsl. republike g. dr. Reslu. Izmed akcij, ki se sedaj pripravljajo, je omeniti počitniško zamenjavo dijaštva, poljedelskega in obrtniškega naraščaja, na kateri z vmeno deluje g. konzul dr. Resl; od takega praktičnega dela si obetajo vsi, ki so pristaši ideje jugoslov.-češkoslov. vzajemnosti, lepih uspehov.

Alkohol v Jugoslaviji

Po uradnih izkazih se je leta 1928. v Jugoslaviji zavižalo za 7.800.000.000 dinarjev alkohola. Vina se je popilo 3.590.000 hektolitrov, piva približno 1.000.000 hektolitrov, čistega špirta se je produciralo 370.000 hektolitrov, vina v steklenicah se je popilo približno 2000 hektolitrov, žganja 612 tisoč hektolitrov, likerjev pa 402.000 hektolitrov.

Denarna vrednost vina se je cenila na 3.580 milijonov Din, piva na 1000 milijonov, žganja na 1222 milijonov, likerjev na okroglo 2000 milijonov. Te ogromne številke presegajo vse državne izdatke za razne humanitarne in znanstvene namene. Skoro štiri milijarde požene narod v naši državi skozi grlo!

Nepreiskana podzemna jama s krasnimi kapniki

Novo mesto, 27. aprila
Dobro uro hoda iz Novega mesta v smeri proti Gotni vasi in čez Pogance v Stransko vas dospes do vasi Jame, ki spada pod šmilher-stopiško faro. Blizu naselja se nahaja na Štandovem posestvu velika podzemna jama, o kateri pravijo vaščani, da je globoka do 30 m in da obstoji iz dveh delov: najprvo dospes v tako zvano suho jamo in nato v drugo, kjer se nahaja suho jezerce. V obeh vise od stropa dol krasni kapniki v obliki cerkvenih orgel.

Zanimivo je, da to podzemsko čudo ni posebno znano niti Novomeščanom in so se za jamo šele zadnji čas začeli zanimati nekateri. Gotovo pa se bo za jamo interesiralo Društvo za raziskavanje jam v Ljubljani.

Tragedija osemletne deklice

Metlika, 27. aprila
V soboto popoldne so pasli otroci iz vasi Rosalnice pri Metliki živino za metliškim mestnim logom. Bilo jih je več v starosti do 14. leta. Osemletnica pastirica Angela Kosova iz Rosalnice se je odpravila h Kolpi, da bi se napila vode. Vlegla se je na obrežju ter z rokami hotela zajeti vode, toda nenkrat je izgubila ravnotežje ter padla po glavi v vodo. Kmalu se je na razdalji 10 metrov zopet prikazala ter si je samo še z rokama brisala glavo, nakar je brez krika zopet izginila pod vodo.

Vsi pastirčki so ob teh prizorih le ostrmeli, da ni nihče niti mogel kričati na pomoč. O nesreči deklice so šele čez čas obvestili vaščane, ki so vse preiskali, da bi utopjenko našli; toda zaman. Voda je kalna. Še do danes trupelca ni na spregled. Verjetno je, da ga najdejo pri Ozlju ali pa v Karlovcu.

Utopljenka je bila učenka II. a razreda metliške šole ter se je v zadnjem času veliko potrudila, da bi dobila ob sklepu šolskega leta čim boljše izpričevalo. Ubojica je bila brez staršev, ki so ji pred leti umrli. Na domu so ostale po smrti staršev 4 sestre same, dokler se ni starejša omožila, da so dobile vsaj enega moškega v hišo. Nesrečna smrt pridne deklice je v okolici vzbudila splošno sočutje, posebno se pri njenih součenkah in součencih.

Roparska tolpa v novomeškem okraju

Novo mesto, 27. aprila
Pretekle noči so med 22. in 24. uro ponoči vdrlí neznani lopovi v hišo zasebnice Vdovčeve v Dolini št. 13. Prvi neznanec je ustrelil z vojaško pištolo skozi okno, a slučajno ni nikogar zadel. Izstrelek kalibra 8mm so naslednji dan orožniki našli v sobi, dočim so patrono 12 mm iz lovske puške našli pred hišo.

Po hiši so razbojniki svetili z električno svetilko in brskali po omarah in skrinjah. Ves ta čas je eden izmed njih z revolverjem v roki stražil domače, da so molčali in ostali mirni. Roparji so oropali 2.264 Din v gotovini ter vzeli s seboj na pot 4 kg svinjske masti, 70 jajc, 1 liter in en železni lonec v skupni vrednosti 2.556 Din.

Na škodo Pavla Rebolja, mlinarja istotam, so odnesli eno obleko, dva klobuka, par čevljev, srjaco, 6 robcev, več parov

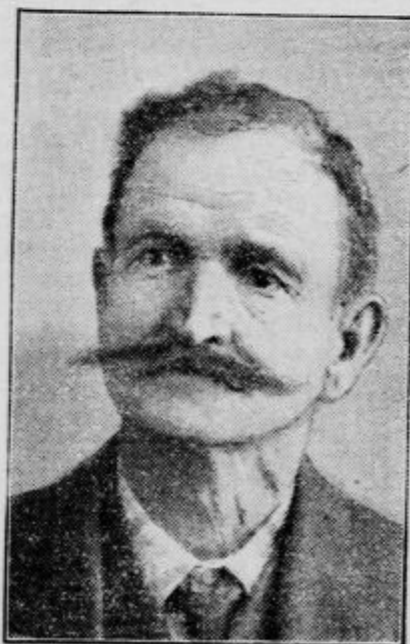
ZA PRANJE JUMPERA

Ako podnese vodo, podnese tudi LUX

nogavic, naramnice in razne malenkosti. Lastnik trpi okoli 1.000 škode.

Ropa so osušili že večkrat kaznovani in po »Policiskem glasniku« št. 80, iskani Franc Kolenc, rojen l. 1903. v Sojnicah-občini Mirna, Ignacij Jakopin iz občine Bukovce v litjskem srezu ter njegov brat Anton Jakopin, rojen 1911 istotam. Za vsemi tremi je izdana ponovna tiralica.

Posestnik in prevoznik France Dolenc,

ki je preteklo nedeljo umrl v Pijavi gorici v starosti 68 let, je bil pod imenom »Karlovcčan« splošno znan po vsem Kranjskem kot šaljiv furman, kakršni so v naših krajih vedno bolj redki.

Tudi Rošev zaveznik v rokah pravice

Ljubljana, 27. aprila
S pustolovcem Vinkom Rošem, ki se je zadnje mesece klatil po Hrvaškem in v Dalmaciji, kjer je izvršil več vlovov, tatvin in sleparij in se predstavil kot bogat vinski trgovec z Gorenjskega, se je po pustolovskih potih potikal tudi 31-letni Viktor Smolnikar, po poklicu sedlar, doma iz Lok v kamniškem okraju. Dočim je Roša zadel usoda že pred dnevi v Kranju, se je ual Smolnikar odtegniti roki pravice še za teden in se umakniti v Ljubljano, kjer pa so bili nanj opozorjeni policijski organi. — Včeraj je prišel v neko gostilno na Kimski cesti neki policijski nadzornik, ki je opazil pri mizi v kotu v pogovor zatopljena dva sumljiva gosta. Čim je mlajši med pogovorom nekoliko privzdignil glavo, ga je nadzornik takoj spoznal. Počakal je še trenutek, nakar se je neopazno odstranil iz gostilne. Že po nekaj trenutkih je stopil v gostilno stražnik, ki je nameril korak naravnost proti mizi v kotu.

— Viktor Smolnikar? ...
Molk.

— Viktor Smolnikar, vstanite! komandira stražnika.

— No ja, pa bom! se nakremži mlajši gost, ki stražnika prej sploh ni hotel opaziti. Stražnik je fanta vklebil, enako je moral s stražnikom tudi drugi gost, ki pa je takoj po prvem zaslišanju dokazal, da se je nahajal v Smolnikarjevi družbi samo slučajno.

Viktorja Smolnikarja so zasliševali danes na policiji ves dan in mu dokazali več drznih vlovov, ki jih je izvršil v Ljubljani, še več pa v Zagrebu in širih Hrvaške. Arretiranec je priznal, da je v Ljubljani nameraval v družbi nekoga tovariša, ki ga policija še išče, izvršiti vlov v neko blagajno, kjer se je nadejal velikega plena. Smolnikar je imel pri sebi več ključev, o katerih pa je povedal, da mu jih je bil izročil Roš, ki jih je menda dobil od neke prostitutke v Zagrebu. Smolnikar je prenočeval v Ljubljani po raznih gostilnah, kjer se je vpisal navadno pod tujim ime-

Smeh! Danes vesela premiera! Zabava! Jenny Jugo

Naša ljubljenska, dražestna in temperamentna kakor vedno, v ljubki vlogi kot lastnica elegantnega in veselega bara

„Modra miš“

Veseloigra ljubezni, humorja, smeha in zabave!

Pri današnjih predstavah ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri svira pomnožen jazz-orkester

Elitni kino Matka.

Danes monumentalna premijera!!

Črni šaik

(Beau Sabreur)

Veličastna drama neverjetnih bojev francoskih legionarjev s podivjanimi krčmi Beduinov.

Ljubav in dolžnost mladega oficirja!!

Film kvalitete nepozabnega vefilma »Beau Geste« (Na mrtvi straži)

Ob pol 11., 3., pol 5., 6., pol 8. in 9.

Kino »LJUBLJANSKI DVOR«.

nom. Pred dnevi je prenočeval tudi v neki gostilni na Vidovdanski cesti, kjer je izročil brezposelni služkinji Mariji Z. zaboj vlomilnega orodja, da ga je oddala na pošto in odposlala na neki naslov na Sušaku. Ljubljanska policija je dala oba nevarna pustolovca Roša in Smolnikarja fotografirati, nakar so poslali njune slike redarstvenemu ravnatelstvu v Zagrebu in vsem varnostnim oblastem v državi, da tako ugotovijo še druge grehe, ki jih aretirana »oslej nista hotela pri zaslišanju priznati.

Spominu vzorne žene

V Lokvi na Krasu je 19. t. m. preminula g. Pavlina Srebotnjakova, soproga trgovca Radoslava Srebotnjaka. Komaj 56 let ji je bilo. A dovolj dolga doba za življenje polno brezprimernih pridnosti, skrbni in truda brez počitka, vendar prekratka za srce polno ljubezni, dobrote in usmiljenja. S to svojo močeno ljubeznijo je uglaševala pot življenja svojim trem otrokom, s svojo brezmejno dobrotljivostjo je sprejemala na vse, ki smo se zatekali k nji.

In bilo nas je mnogo. Kakor na božjo pot smo hodili k nji v stiskah in nadlogah. Nihče se ni vrnil praznih rok od nje, za vsakega je imela besedo, materinsko toploto, ki greje in podžiga vse življenje. Od nje si odšel v življenjski boj poživljen in sveč, z vero v lastno moč, z vero v trud in pridnost, v dobroto in ljubezen.

Sedaj je ni več. Toda živi se hvaležnost v nas vseh. Živi se njen pogum in vse, vse, kar nam je dala.

Z vsega Krasa se je zbral narod, da izkaže poslednjo čast, nji, pionirki dela in dobrote, da ji nasuše na prano gomilo cvetja. Počivaj v miru ti vzor slovenske žene. — A. P.

Na zagrebačnem zboru

Naš Milanček je včeraj šolo »sprical«. Res ni to leno, toda kaj hočemo. Če razni veselimi osvajači svet in celo našo mladino. Ocenio je prinesel dobro in za plačilo si je izgovoril: »Zlet v Zagreb na vselesem.« Ker moramo vzgajati deca v značajne državljane, je bilo treba besedo držati. Za dvajsetim mrzlim valom je nastopil lep dan. Bilo je kakor nalašč za izlet. Z jutranjim osebam vlakom sva šla iz Ljubljane. Prisedši v Zagreb, sva jo mahnila k Lovskega rogu na »zablec«, kakor pravijo Zagrebčani. Tam sva našla par Ljubljancev, ki so že tudi sedeli pri zultaju.

Ogledala sva si pred odhodom na seimišče se nekoliko mesto in zlezla tudi v zvonik zagrebske katedrale, odkoder je lep razgled na mesto. Na trgu pred cerkvijo je zelo živahno. Tam se prodajajo ribe, perutnina in mesnina. Bosanci razgrinjajo svoje filime, Zagorci pa prinašajo preproze in cekarje iz rozozovine. Za enega kovača sva kupila za našo malo Mičko prav lečo tamburico. Potem sva jo mahnila proti novemu samištu. Lepe, moderne palače se vrste tam okoli in na konci doli je zagrebski veleselem.

»Raznjiči, čevapčiči, šintlbratni«...

Ko sva prišla domov, je vprašala mamica Milančka: »No, Milanček kaj si videl na seimu v Zagrebu?«

Odgovor se je glasil: »Eno veliko reklamno flašo. Ljubljano, Bled, Bohinj, planine, prav lepe kokeške in petelinčke, mašine in veliko avtomobilov — o je pa v Ljubljani že boli leno!«

K tej »spartanski kritiki in poročilu moram dodati: Zelo mnogo je poljedelskih strojev, ki so skoraj vsi v obratu. Oblastno vzorno posestvo razstavlja krasno perutnino naboli plemeniti pasem. Živali so zelo drage. Tako stane samo par orbinovcev 1500 Din. Moj sinko je rekel: »Črka, naša mamica jih da je ceneje kuji na trgu.« Moral sem mu pojasnjevati vrednost pasme, kar mu pa ni šlo v glavo pri tej cenah.

Zveza za tujski promet v Sloveniji je razstavila serijo krasnih slik, ki prikazujejo naše kraje v vsej svoji lepoti. Priporočati bi bilo, da se v bodoče napravi samostojen oddelek in malo drugače ureden. Vse cenikov je treba razstaviti. Razna lokalna tiskoprometna društva, bodo pač morala tudi malo misliti na tisk, to je na brošure in cenike. To je najboljše reklama. Svetujemo podjetnim gostilničarjem in hotelierjem reklamo v tel meri in uspeh bo gotov. Nad sliko kakega lepega kraja napišite: Ali hočete preživeti v tem lepem kraju 14 dni? Bivanje z vso oskrbo stane za ta čas toliko in toliko! Poskusite in boste videli uspeh! Za posamezne kraje se morajo pač brizati posamezniki ali lokalna društva. Slike naj imajo napise na slikah. Zatičanje listkov je neapraktično. Slik brez napisov ne razstavljati! Želim si na propagandnih razstavah Koželjevih planinskih slik. Okoli ene same lepe kolorirane slike se da grupirati marsikaj. Na razstavah bodo vedno informatorji ali informatorice. Med pozovo-

rom se marsikaj doseže, prei, kakor če pušiš interese samo gledati. Marsikaj se lahko preze.

Na poti iz seima sva jo s sinkom mahnila zopet v mesto. Priča bi bila skoraj karambola med »kolesarjem in avtoizvoščkom.« »Mulec zakaj ne paziš!« je protestiral kolesar. »Pišeta imajo rene« — tako nekako mu je odzdravil šofer. Svet se je smejal in midva tudi.

Zagreb se lepo urečuje in snaga je vedno bolj vidna. Zida se precej in stanovanj bo kmalu in skoro boli poceni kakor v Ljubljani. Naš Milanček je bil z izletom zelo zadovoljen. Seima sicer ne pohlja posebno, lepi Zagreb mu je pa zelo všeč in v Hrvate ima odšel še bolj rad, ker je videl, da so prijazni ljudje. — B. R.

Belokranjsko pismo

Metlika, 27. aprila. V minulem tednu smo doživeli edino večjo senzacijo, namreč prireditve vinskega sejma pri Treh Farah v Metliki. Sejem se je vršil pod okriljem novo ustanovljene viongradniške zadrge. V sredo smo imeli priliko videti in preprečiti se, da se je treba z vprašanjem našega belokranjskega vinogradništva temeljito pobaviti, da se odpo more našim vinogradnikom v današnji splošni gospodarski krizi.

Število razstavljavcev vinskih producentov je prekašalo vse dosedanje udeležbe pri vinskih sejmih, kar dokazuje, da je nastopila neka stagnacija v konsumiranju belokranjskega vina, ali da je producirani kvantum narastel. Mnenja smo, da bo obveljalo prvo. Denarja ni, pa ga ni! To je glavni vzrok zastoj, dasi naša belokranjska vina kvalitativno ne zaostajajo prav nič za drugimi. A kljub splošnemu primankovanju denarja moramo opozoriti na dejstvo, da ovirajo uspeh podobnih prireditve, kakor je vinski sejem, še okoliščine, v katerih se vršijo. Večina razstavljavcev je splošno pripisovala neugoden uspeh (da ne rečemo neuspeh) sejma dejstvu, da so za prireditve bile določene Tri Fare. Vse, kakor so imeli sejmi velike večje uspehe, ko so bili prirejeni v Metliki. Mesto je vendar mesto, ki nudi človeku gotov komfort, posebno se za take prireditve. K Trem Farah gremo na zeganje, ki je dobro znano, ampak na vinski sejem gremo rajši v Metliko.

Uspeh sejma je bil torej majhen, vinogradniki so se vračali potrti domov, ker vina niso prodali. Na polju in v vinogradih treba sedaj delati, trošiti treba na vseh krajih, a vino se ne da prodati. Kako od pomoči?

Da se o tem že vodi briga, smo se prepricali, ko smo videli na sejmu g. sreskega poglavarja, kateremu leži na srcu skrb za gospodarsko povzdigo Bele Krajine. Pozdravili smo tudi g. Gombača, dolgoletnega našega prijatelja in učitelja na polju vinogradništva, ki je tokrat tudi imel predavanje glede na sedanji težavni položaj na vinskem trgu in glede na potrebo združništva ter obnove vinogradov. Opaziti smo pa mogli tudi druge gospode, ki ne morejo pozabiti niti na taki prireditvi, kaj so bili še pred nedavnim časom. Naši ljudje obsojajo neprimerne izjave, čeprav so skromni vinogradniki. Pri agitaciji za združno gospodarstvo je treba mnogo obzirnosti, ne pa bahavosti. Pozabiti treba posebno v gospodarskem področju, da smo bili politični pripadniki ene ali druge stranke. Kooperacija bo rodila dober sad, enostransko delo bo pa rodilo neuspeh in nejevoljo.

Nedeljska uprizoritev »Otroške tragedije« v Metliki ni rodila onega moralnega uspeha, kakor bi ga bila morala. Pomisliti moramo, da ne igramo sami za sebe kot igralci, ampak da igramo za ljudi, za gledalce. Zato ni vseeno, če igra ženska oseba moško vlogo, in sicer pred publiko, ki osebno dobro pozna. Gmotni uspeh igre je bil dober.

Minula zima v številkah

Ljubljana, 27. aprila.

Meteorološki zavod v Ljubljani je s skromnimi sredstvi organiziral po Sloveniji vremenske opazovalnice, ki dnevno zaznamujejo vsak vremenski pojav. Žal, da niso zavodu dana na razpolago večja materialna sredstva, da bi se mogla izvesti opazovanja na še temeljitejši podlagi. Opazovalnice, ki jih vodijo po večini učitelji, duhovniki in gozdarji, mesečno pošiljajo na posebnih formulirjih svoje beležke o višini temperature in padavinah zavodu v Ljubljano, ki nato sestavlja sistematičen pregled o vremenskih pojavih v mesecu odnosno letu. Ker je bila letošnja izredno huda zima, bodo širšo javnost gotovo zanimali nekateri vremenski podatki prvega letošnjega četrtletja. Ker je material iz vseh, okoli sto broječih opazovalnic preobširen, podajamo podatke o temperaturi in padavinah le iz važnejših opazovalnic. Vremenske beležke prvih treh mesecev so naslednje:

Novo mesto: skupno padavin 156,9 mm, januarja 78,8, februarja 51,3 in marca 26,8. Bilo je 19 dni s padavinami. Srednja mesečna temperatura je bila v januarju —5,6 C, maksimalna 20. januarja +3,9 C, najnižja 12. januarja —21,2. V februarju povprečna mesečna —8,8 C, najvišja 25. januarja +9,3 C, najnižja 3. januarja —25,6 C. V marcu povprečna mesečna temperatura +2,9 C, najvišja 30. marca +18,8 C, najnižja 3. marca —14,4 C. Največ padavin je padlo 2. januarja (18,7 mm), dalje 13. februarja (16) in 22. marca (16,2).

KOČEVJE: padavin 154,1 mm in sicer januarja 95,4, februarja 49,5 in marca 9,2. Bilo je v treh mesecih 23 dni s padavinami. Najhuje je snežilo 2. januarja (25,2) Srednja mesečna temperatura je bila v januarju 7,3 C, najvišja +1,7 C, dne 24. januarja, a najnižja —24,2 dne 12. januarja. Takrat je pritisnil prvi mrzli val. V februarju srednja temperatura —9,6 C, najvišja +8,7 C dne 25. februarja, najnižja —25,7 C dne 8. februarja. V marcu srednja temperatura +2 C, najvišja +19,6 C dne 30. marca, najnižja —18,1 C dne 3. marca.

Brežice: skupno padavin 147,5 mm, januarja 70,5, februarja 65,4 in marca 11,6. Bilo je 22 deževnih odnosno snežnih dni. V januarju srednja temperatura —5,4 C, najvišja +4,4 C dne 1. januarja, najnižja —25 C dne 12. januarja. V februarju srednja temperatura —8,4 C, najvišja +9,5 C dne 25. februarja, najnižja —26 C dne 4. februarja. V marcu srednja temperatura +3,6 C, naj-

višja +20,6 C dne 30. marca, a najnižja —13,4 C dne 4. marca.

Celje: skupno padavin 139,7 mm, v januarju 78,6, februarju 54,2 in v marcu 6,9. Bilo je 22 deževnih odnosno snežnih dni. V januarju srednja temperatura —6,9 C, najvišja +2,8 C dne 20. januarja, najnižja —26,6 C dne 12. januarja, v februarju srednja —9,9 C, najvišja +10,3 C dne 26. februarja najnižja —31,0 C dne 3. februarja, v marcu srednja +2,7 C, najvišja +21,3 C dne 30. marca, najnižja —16,2 C dne 3. marca.

Bled: skupno padavin 129,3 mm, v januarju 89, februarju 36,5, marcu 3,8 mm. Bilo je 20 deževnih in snežnih dni. Srednja temperatura v januarju: 7,1 C, v februarju —9,2 in v marcu +3,2 C. Najvišja temperatura 3. januarja +1,2 C, 26. februarja +8 C, in 30. marca +21,2 C. Najnižja temperatura: 11. januarja —20,8 C, 3. februarja —25,2 C, in 3. marca —14,4 C.

Maribor: skupno padavin 111,8 mm, januarja 63,7, februarja 40,2 in marca 7,9 mm. Bilo je 24 dni s padavinami. Srednja meseč-

Vinska kupčija v Beli Krajini

Kakor drugim krajem v Sloveniji, letošnja ostra zima tudi Beli Krajini ni prizanežala, ter jo je zlasti v kupčijem pogledu oškodovala. Od decembra naprej je kupčija skoro popolnoma zastala, šele sedaj v aprilu je nekoliko oživila, vendar še nikakor ne v zaželenem obsegu. Zaradi vremenskih neprilic se tudi običajni vinski sejem v Ročalnicah pri Metliki ni mogel vršiti v januarju odnosno februarju. Bil je trikrat preložen ter se je vršil šele v sredo 24. t. m. Udeležba od strani producentov je bila zelo mala, slaba pa od strani kupecv, ki so jih zadržale slabe denarje in konsumne razmere. Rezerviranost pa se je pojavila pri kupčiji tudi zaradi nejasnosti v novih trošarskih predpisih in zaradi negotovosti, ki še vedno vlada v vinski trgovini glede na valovanje vinskih cen zaradi zimske in morda še pomladne pobeze trte, ki še vedno spi in ni nič ne odganja.

Vina je v Beli Krajini še precej zlasti v metliškem okolišču, ki je glavni vinski kraj Bele Krajine in kjer se pripravljajo največ vina po novem kletarskem načinu. Mrz vinu v splošnem tu ni škodoval, kar potrjujejo številne poskušnje iz raznih gor. Nasprotno, marsikatera vina so se izboljšala po okusu in so izgubila preobilno kislino.

V splošnem vina niso močna in imajo srednjo alkoholno vsebino 9 do 10 odstotkov, pa tudi 10 in pol do 11 odstotkov, zato pa tvorijo taka vina prijetno poletno pijačo. Po novem zloženem načinu pripravljena vina so čista in imajo lepo bledezeleno barvo, dočim imajo po starem načinu pripravljena, t. j. dolgo na vsem tropu pokopela, visokorumenno barvo in so bolj trpka, a drugače tudi lepa in čista.

Cene so se gibale med 5,50 do 6,50 Din. Po teh cenah je bilo sklenjenih nekaj kupčij. Dobilo pa se tudi še cenejša odnosno še dražja vina, kar se ravna po trtni sorti, jakosti in starosti. Ljudstvo sedaj potrebuje denar za obdelovanje, zato si želi mnogo dobrih kupecv. Za male vinske kupe je zato baš ta čas najprimernejši za dober nakup. Eno- ali dvodnevni izlet v te kraje se ulegne vsakemu kupcu dobro izplačati. Naslove producentov z zanesljivim dobim pridelkom dobijo reflektanti pri Vinarskem društvu v Metliki, ki vodi tozadevne zapiske o vseh udeležencih tega vinskega sejma.

Fr. G.

Gospodarska razstava v Pragi

Praga, 26. aprila.

Vsakoletni pregled kmetijskega napredka in tradicionalni sestanek čeških in sploh slovanskih poljedelcev v Pragi bo letos v času od 15. do 21. maja. Organizator razstave, generalni tajnik Kmetijske družbe ing. Safar je dal vašemu poročevalcu podrobne informacije o obsegu letošnje razstave in o raznih novostih, ki bodo presenečile posetnike.

Z razstavišču, ki je kljub svojemu velikemu obsegu postalo letošnje pretesno, bodo odstranjene vse naprave postranskega značaja, atrakcije, ki ne spadajo v okvir programa, da bi se tako pridobil kar največji prostor za razstavo samo. Naval razstavljavcev iz Češkoslovaške in iz tujine je uprav ogromen.

Razen običajnih ekspozicij bo letošnja razstava razširjena na celo vrsto novih specialnih razstav in tržišče za razne vrste kmetijskih živali. Predvsem bo prirejena v okviru razstave celodržavna razstava konj, ki naj pokaže, koliko se je doslej storilo v tej kmetijski panogi in kakšne smeri naj bodo v bodoče merodajne v konjereji. Dalje bo prirejena razstava svinj, ki bo imela tudi tržišče. Kakor nam zatrjuje organizator razstave ing. Safar, bo imela prav poseben pomen letošnja izložba perutnine, knucev in golobov.

Znatno bodo razširjene razstave iz različnih panog rastlinske produkcije. V gozdarskem delu se pripravljala specialna razstava pod geslom: »Gozdarska ureditev gozdov«.

Jedro letošnje gospodarske razstave, naprava, ki bo zavzela največ prostora in ki se ji povešuje največja pozornost, bo ogromna razstava pod geslom: »Kaj daje kmetijstvo umetnosti in kaj umetnost kmetijstvu«.

Ta razstava bo zavzela vse prostore ogromne industrijske palače na razstavišču ter bo po svojem značaju nova in edinstvena v Evropi. Njen namen je, da nazorno pokaže, kako in koliko se je dejstveno češkoslovaško podeželje na našem splošnem napredku.

Leto za letom raste število inozemskih obiskovalcev praških gospodarskih razstav. Razstavniki odbora se niti kd v kaj ne briga za posetnike iz republike same, zakaj za naše ljudi je postala ta razstava praznik, dan, ko se potuje v Prago in ko dobiva naš kmetovalec dragoceno pobude k nadaljnjemu napredku. Leto za letom raste število posetnikov predvsem iz Poljske, iz sosedne Avstrije in Nemčije, na tudi mnogi Jugoslovenci so se že navadili, da prihajajo v tem času v Prago.

Razstavno vodstvo izdaja za obisk v Prago legitimacije, ki opravičujejo k 33odstotnemu popustu na češkoslovaških državnih železnikah in dajejo pravico prostega vstopa na razstavišče. Razstavniki odbora ima na razpolago zadosti osebja in lahko daje tujim

na temperatura: januarja —5,1 C, februarja —8,6 C in marca +3 C. Najvišja temperatura: januarja —5,1 C, februarja —8,6 C in marca +3 C. Najvišja temperatura: 19. januarja +4, C, 26. februarja +7,6 C in 30. marca +18,8 C. Najnižja temperatura 12. januarja —26,6 C, 11. februarja —24 C in 3. marca —16,1 C.

Ljubljana: skupno padavin 127,1 mm, v januarju 73,9, v februarju 39,3 in v marcu 13,9. Bilo je 24 deževnih in snežnih dni. Srednja temperatura: januarja 6,9 C, februarja —8,9 C in marca +3,1 C. Najvišja temperatura: 7. januarja +1,6 C, 26. februarja +9,6 C in 30. marca +20,5 C. Najnižja temperatura: 18. januarja —20,7, 3. februarja —25,6 C in 3. marca —13,1 C.

Ze ti podatki kažejo, kako so se vrstili snežni, mrzli in nekoliko toplejši valovi. Najhuje je snežilo začetkom januarja in nato okoli 25. januarja. Mrz je najhuje pritisnil v januarju med 11. in 18., a v februarju med 25. in 26. Mrzel je bil tudi začetek marca.

Gospodarstvo

obiskovalcem brezplačne specialne informacije. Pojasnila o obisku te razstave se lahko dobe tudi pri češkoslovaškem konzulatu.

Tarifni odbor in težkoče v železniškem prometu

Kakor smo že kratko poročali, je pretekli teden zasedal tarifni odbor, ki pa se ni pečal le s strogo tarifnimi vprašanji, temveč je obravnavala tudi vzoke in posledice znatno zmanjšane transportne kapacitete našega železniškega prometa. Tozadevno resolucijo je tarifni odbor v posebni deputaciji izročil prometnemu ministru dr. Korosecu. V resoluciji naglašajo tarifni odbor, da zmanjšana transportna kapaciteta ne povzroča samo škodo gospodarskemu poslovanju, temveč brez dvoma tudi vpliva na rezultat naše trgovinske bilance in na rezultat dohodkov železniške uprave. Po mnenju tarifnega odbora se transportna kapaciteta ne more izboljšati, ker primanjkuje vagonov, zlasti odkritih, kakor tudi lokomotiv. Obstaja nevarnost, da se ta položaj ne bo mogel izboljšati do jeseni, ko bodo kakor vsako leto nastopile nove velike zahteve na naš železniški promet. Dosedanji ukrepi železniške uprave v pravcu normalizacije prometa za gospodarstvo še niso pokazali zaželenega efekta. Železniška uprava bi morala nujno izvršiti popravilo poškodovanih vagonov in zlasti velikega števila pokvarjenih lokomotiv. V ta namen je treba nujno pripraviti primerna denarna sredstva. Revidirana naj se naredba glede porabe odprlih vagonov za prevoz premoza na ta način, da se po osiguranem prevozu premoza za železnice in uradne institucije vagoni primerno razdelijo na vsa oslala podjetja železniškim delavnicam je treba nujno pribaviti potrebni material, pospešiti cirkulacijo zlasti v pristaniščih in prelovih v Bosanskem brodu, če je potrebno, pa naj se za razkladanje s parobrodov podaljša delovni čas. Poleg tega je tarifni odbor zaprosil prometnega ministra, naj odobri obravnavanje vprašanja zaračunavanja vagonne stojnine za naložene vagonne, ki so ob ukinitvi prometa običajni na poti. Ker je to ukinitje trajalo ponekod celo do 60 dni, so nastali za gospodarstvo veliki stroški. Pobiranje stojnine v večini primerov ni upravičeno. Za razpravo o teh vprašanjih naj bi se v najkrajšem času sklicala skupna konferenca predstavnikov železniške uprave in gospodarskih zbornic.

V ostalem je tarifni odbor razpravljal o vseh vprašanjih, ki so v zvezi z dopolnitvijo lokalne in luške tarife od 1. marca t. l. Posamezne sekcije so proučevale aktualna prometna vprašanja, kakor vprašanje direktnih tarif z inozemstvom, izvoznih tarif za žito in moko itd.

Naša rudarska produkcija v l. 1928

Generalna rudarska direkcija je izdelala statistiko o naši rudarski produkciji za preteklo leto, iz katere je razvidno, da se je naše rudarstvo tudi lani lepo razvilo. V naslednjem navajamo produkcijo premoza in najvažnejših rud v zadnjih 3 letih (v tonah):

	1926	1927	1928
premog	4.140.800	4.744.900	5.051.900
železna ruda	396.600	395.906	438.500
bakrena »	220.000	287.900	327.800
svineč. »	79.500	100.700	94.100

Iz gornjih podatkov je razvidno, da se je lani močno razvila produkcija železne rude (Bosna), ki se večinoma izvažala. Tudi produkcija bakrene rude (Srbija) se ugodno dviga, le produkcija svinčene rude, ki odpa-de skoro izključno na Slovenijo (Mežica), je za malenkost nazadovala. Od ostalih rud je omeniti produkcijo kromove rude (Srbija), ki je lani dosegla 16.700 ton napram 11.900 ton l. 1927, produkcijo manganove rude (lani 2600 ton, l. 1927 1970 ton) in produkcijo cinkove rude (lani 1150 ton, l. 1927 1070 ton). Znatno je lani nazadovala produkcija bakrita, ki je znašala komaj 49.300 ton napram 100.300 tonam v l. 1927; produkcija pirita na se je dalje povečala od 56.600 ton v l. 1927 na 64.300 ton lani. Končno je še omeniti, da je bilo lani pridobljenih 930.400 kub. m. zemeljskega plina (1927 le 608.400 kub. m) in 3,52 milijona hl. slane mineralne vode za prizvajanje soli napram 3,4 milijona hl l. 1927.

Dopolnilo k uzanem novosodski blagovne borze za trgovino z žitom. Novosodska blagovna borza je na podlagi sklepa upravnega odbora izdala naslednje dopolnilo k obstoječim uzancam za trgovino z žitom. Stroške za stojnine zaradi prometnih ovir mora nositi ona stranka, ki je po pogodbi odnosno po obstoječih zakonskih predpisih obvezana nositi stroške vožnine. Pri prodaji pod pogojem »pariteta postaja« plača stroške prevoza kupec, prodajalec pa samo diferenco v vožnini. Riziko pokvarjenja blaga na potu zaradi prometnih ovir trpi ona stranka, ki nosi splošni riziko prevoza.

Izvoz vina in izvozne premije. Kakor znano, so bile z novelo trošarskega zakona uvedene izvozne premije za vino, špirt in žganje. Za vino znaša ta premija 40 Din na hl ali 40 par pri litru. Na banaškem vinskem trgu pričakujejo, da bo uvedba teh izvoznih premij v kratkem prinesla oživilje tržišča in da bo omogočila večji izvoz zlasti v Češkoslovaško. Naš izvoz vina je lani precej nazadov. Leto 1926 smo izvo-

zili 253 vagonov, leta 1927 se je izvoz vina dvignil na 920 vagonov, lani pa je zopet nazadov na 570 vagonov v vrednosti nekaj nad 30 milijonov Din. Če se bo letos pod vplivom izvozne premije dvignil izvoz na kakih 1500 do 200 vagonov, tedaj bo skupna vsota izplačanih premij znašala komaj 6 do 8 milijonov Din. Ta obremenitev torej za dohodke državne trošarine ne bo posebno občutna, čeprav bo vinski trgovini več ali manj olajšala konkurenco na inozemskih tržiščih.

Položaj na naših borzah

Ljubljana, 27. aprila.

Pretekli teden je bila na ljubljanski borzi potreba po devizah zopet manjša le kompenzacije so bile večje. Skupni tedenski devizni promet je znašal 18,5 milijona napram 14,5, 17,7, 16,3 in 16,4 milijona Din v zadnjih štirih tednih. Večino potrebe je kakor običajno krila Narodna banka. Tečaj deviz se tekom tedna niso znatneje spreminili. Deviza na London je koncem tedna popustila od 276,40 na 276,27 in tudi deviza na Newyork je nazadovala od 56,82 na 56,70. Po povišanju diskonta v Avstriji se je deviza na Dunaj le za malenkost okrepila. Povišanje diskonta v Nemčiji pa še ni moglo vplivati na intervalarni tečaj marke. Med efekti so bili na ljubljanski borzi tekom tedna zaključki v investicijskem posojilu po 86,50 in v tobačnih srečkah iz l. 1888, po 65, včeraj pa po 80.

Na zagrebskem efektm tržišču je Vojna škoda pod vplivom nazadujočih beograjskih tečajev dalje polagoma popuščala, in sicer od 423 koncem zadnjega tedna na 420. V Beogradu je v četrtlet notirala celo 418 —418,50. Promet v tem papirju je bil zelo slab. Kakor znano je predzadnji teden ministrski predsednik general Živković naročil Poštni hranilnici, da nadzoruje trgovanje z državnimi papirji in cilju, da se prepreči spekulativni ekscesi. Ker je tečaj večerji dosegel izredno nizko stanje, ni izključeno, da bo nadaljnje popuščanje, ki ni osnovano niti v tržni situaciji, še manj pa v političnih razmerah, Poštna hranilnica onemogočila. V ostalih državnih papirjih tudi ni bilo znatnejšega prometa. Investicijsko posojilo se je tigovalo po 87, tečaj agrarnih obveznic pa je bil zaradi skorajšnjega izplačila kupona (1. maj) prilično čvrst, vendar ni prišlo do zaključkov.

Na tržišču bančnih vrednot ni opazati bistvenih sprememb. Edino Narodna banka, katere tečaj je beograjska spekulacija zadnji teden naglala do 8900, je ves teden popuščala ter je včeraj notirala le še 8900 do 8200, s čemer se je zopet približala staremu tečaju. Zemaljska banka je popustila od 140 na 136, Srpska banka pa se je okrepila od 15,50 na 16 (zaključki). V ostalih bančnih papirjih so bili običajni zaključki, in sicer v Prastedionu po 850, v Union-banki po 208, v Jugobanki po 84—85 in v Srpski po 147. Tržišče industrijskih papirjev je bilo ves teden precej zanemarejeno. Nekaj več zanimanja je bilo za delnice Guttmann, ki so se pri čvrsti tendenci trgovanje po 203 —205. Tudi Slavski se je dvignil na 104 in 105, Slavonija pa je popustila in se trgovala prvotno po 5 koncem tedna pa po 4,50. Tečaj Trboveljske je v početku tedna popustil na 455, včeraj pa je Trboveljska notirala 460—467. V ostalem so bili še zaključki v Dravi po 460, v Dubrovački po 547,50, v Sečerani po 400, v Oceaniji po 180 in v Unionu po 185.

Curih, Zagreb 9.125, London 25.1925, Newyork 519.15, Pariz 30.285, Milan 27.22, Berlin 123.80, Dunaj 72.99, Praga 15.375, Bukarešta 3.08, Budimpešta 9.055, Sofija 3.74875, Varšava 58.20.

Žitni trg

Ljubljana, 27. aprila.

V početku preteklega tedna so cene na čehiški borzi ponovno prišle nazadovale. To nazadovanje je močno vplivalo na tendenco ostalih ameriških borz kakor tudi na naša

Modni atelje
M. ŠARC

izbrani modeli največje elegancje.
Pouk damskega krojaštva za dame
LJUBLJANA, Miklošičeva cesta.

Domače vesti

* Zahvala Nj. Vel. kralju za protektorat nad ljubljansko univerzo. Zahvali univerze in mestne občine Nj. Vel. kralju, ki je dovolil, da ljubljanska univerza v bodoče nosi njegovo ime, sta se pridružili tudi obe oblasni samoupravi, ljubljanska in mariborska, s posebnimi brzojavkami. Udanostno brzojavko je poslal v imenu ljubljanskih akademikov tudi Svet slušateljev ljubljanske univerze, zahvaljujoč se vladarju za visoko naklonjenost in zagotavljač ga. »da bo akademska omladina univerze v Ljubljani s svojim delom za kralja, narod in državo dokazala, da je vredna visokega odklona.« Zveza kulturnih društev kot centrala naprednih prosvetnih organizacij je brzojavila: »Vzvišeni čin Vašega Velikanstva, ki je odlikovalo naš najvišji znanstveni in kulturni zavod ter podelilo našemu vseučilišču, ki je središče kulturnih stremenj našega naroda, dovoljenje nositi ime Vašega kraljevega Velikanstva, je navdala vsa naša prosvetna društva z največjim veseljem in najglobljejšimi čustvi hvaležnosti ter neomajne udanosti. Za Zvezo kulturnih društev v Ljubljani direktor Anton Jug.« Podobno brzojavko je poslala Prosvetna zveza.

* Izpremembe v naši vojski. Za komandanta sanitetnega oddelka komande Dravske divizijske oblasti s tem, da vrši tudi dolžnost šefa veterinarskega in kožnega oddelka Dravske stalne vojaške bolnice v Ljubljani, je imenovan sanitetni polkovnik dr. Dobrovoje Stojnič, doslej upravnik Dravske stalne vojaške bolnice na sanitetnem podpolkovnik dr. Matej Justin. Nadalje so imenovani: za vršilca dolžnosti načelnika intendantur 2. pomorske obalske komande v Šibeniku ekonomski major v vojni mornarici Josip Bleiweis, doslej na službi v rečni obalski komandi; za pomočnika komandanta 1. žandarmerijskega polka žandarmerijski podpolkovnik Alojzij Barle, za pomočnika komandanta 8. žandarmerijskega polka v Ljubljani pa žandarmerijski podpolkovnik Jovo Oljača.

* Izpremembe v državnih službi. Pravni praktikant Josip Zorko pri okrajnem sodišču na Brdu je potrjen za stalnega ter povišan v 8. skupino 1. kategorije. Premješena sta geometra Vladimir Tance od katastrske uprave v Ljubljani in generalni direktor katastra in državnih posestev, Iv. Batačelj pa od katastrske sekcije v Bitolju h katastrski upravi v Ljubljani.

* Angliški aviatiki v Jugoslaviji. V Jugoslaviji se mudita že nekoliko dni dva angleška aviatika pilota Frank Hope in Erik Dewis, ki si ogledujeta naše aerodrome. V četrtek sta iz Beograda prispela v Novi Sad in pregledala tamkajšnji aerodrom. Predvčeršnjim sta odpotovala v Sarajevo, odkoder poudeta tudi v Mostar in Tivat.

* Najlepša slovenska knjiga, kar jih je izšlo v novem času, bo »Jakopičev zbornik«, ki ga pripravlja Tiskovna zadruga v Ljubljani ob priliki mojstrskega jubileja. Kdor se ni subskribiral, je zamudil lepo priliko, da dobi to krasno knjigo po znižani ceni. Ker bo zbornik natiskan v omejeni nakladi, bo najbrž kmalu razprodan. Prijatelj lepe slovenske knjige bo obžaloval, če si ne bo pravočasno zagotovil izdava. Omenjamo, da bo zbornik izšel tudi v lepi vezavi. Naroča se pri Tiskovni zadrugi, Ljubljana, Prečernova ulica 5.

* Razpis nagrade za originalno skladbo. Filharmonična družba v Ljubljani razpisuje nagrado v iznosu 5000 Din za najboljšo originalno, še ne izvajano instrumentalno skladbo pod naslednjimi pogoji: skladba mora biti pisana za večji, najmanj pa za godalni orkester; oblika: poljubna; trajanje skladbe od 15 do 20 minut. Pravico do udeležbe na tem razpisu imajo slovenski skladatelji. S tujo roko in s črnilom pisane partiture brez navedbe avtorja je oddati najkasneje do 1. novembra t. l. tajniku družbe. Skupno s partituro je oddati tudi zapечатeno kuverto, na kateri ima biti napisan naslov vlozene skladbe, v kuverto samo pa je vložiti list z navedbo imena skladbe ter polnega naslova skladatelja. Pravica prvega izvajanja je pridržana Filharmonični družbi v Ljubljani.

* Izlet umetnostno - zgodovinskega društva v Dalmacijo. Napovedani izlet se bo vršil, če se prikladi zanj vsaj 25 udeležencev kar se bo kakor je sklenilo na dosedanjih prijavah, zgodilo. Parnik »Salona«, s katerim se ima izlet vršiti, odhaja v sredo 15. maja ob 14.45 s Sušaka in se vrača tja v torek 21. maja ob 13.45. Na poti si bodo ogledali izletniški pod vodstvom dr. Stanka Vurnika Rab, Šibenik, Trogir, Split, Solin, Dubrovnik, Kotor. Postaja ter oskrba na parniku (brez plačila in napitnine) znaša 1700 Din za 1. razred (ki se izletnikom pripoča) in 1400 Din za 2. razred. Izletniki

se zberejo na Sušaku, a bodo pred odhodom pozvani v Ljubljano na sestanek. Na prikladi brez plačila izletnine (100 Din) se društvo ne more ozirati. Zadnji rok za prijave (na naslov: dr. Stanko Vurnik, Ljubljana, Muzej) je dne 30. aprila.

* Društveno potovanje na razstavo v Barceloni, katerega se bo udeležil tudi »Putnik«, d. d. v Beogradu, prireja »Čedek«, potovalna pisarna v Pragi. Potovanje bo trajalo od 4. do 19. junija. Podrobnejše informacije se dobe pri »Putniku« v Ljubljani, Dunajska cesta 1, ki sprejema prijave do 18. maja.

* Pozor pred nesolidnimi prodajalci »perzijskih preprog«. Po Ljubljani pohajkuje več »trgovcev« s preprogami, ki izrabljajo nevednost naših ljudi in jim vsiljujejo »perzijske preproge« po izredno visokih cenah. Preproge, ki jih označujejo prodajalci kot perzijsko delo, so navadno manj vredno blago. Prodajalci so že več interesov posteno nabirali. Nedavno tega je neki posestnik z Gorenjskega preplačal več preprog in bil tako osleparjen za prav horendno vsoto. Zatorej pozor pred nesolidnimi prodajalci preprog.

* Čudne proslave dneva treznosti. Pišejo nam: Za 25. t. m. je bila šolam zaukazana proslava dneva treznosti. Prav tako! Neka šola na Gorenjskem si je za treznostno proslavo izbrala dan sv. birmen. Nibirnanci in birmanci so slovesno obližili, da se pod nikako pretvezo ne bodo dali zapeljati k življenju alkoholnih pijač. Nekateri človekoljubni botri so si pa zato na birmancih nalašč privoščili svoje neokusne šale, naročili jim pokačice, skrivaj pa jim v kozarce pritakali vina, dočim so posamezniki otroke do nezveste opili. A to še ni zadostovalo! Znano je, da po Gorenjskem ob vsakem slavi, zlasti cerkvenem, postavijo velikanske mlaje, ne sicer toliko zaradi zunanjega lica, pač pa zaradi obilne pijače, ki se pocieni zaslužni z izkupičkom prodanega lesa. Tako se je v omenjenem kraju zgodilo, da so fantje zbrali o slavi šolske otroke k svojim pojedini in jih dobrodu opili. Da ugled šole s takimi dejanji ne pridobiva, je jasno, in da se cerkveni obredi s takim ravnanjem ne poveljujejo, je tudi umljivo. Cerkev naj bi dneve treznosti uvedla k svojim svečanostim, politično oblastvo pa naj bi našlo pota, da se zapeljivci otrok kaznujejo. Čemu samo proslave brez dejanj?

* Smrtna kosa. V Ljubljani je preminul g. Alojzij Wissia k, uradnik drž. žel. v pokoji, star 66 let. Pogreb bo 28. t. m. ob 16. — V Ljubljani je umrl g. Drago Petrovič. Pogreb bo 28. t. m. ob 15. — V Zagorju je preminula ga. Marija Sajkova. Pogreb 28. t. m. ob 16. — Pokojnikom blag spomin, žalostim naša sožalja!

* Posledice hudega zimskega mraza se kažejo po Primorju vedno občutnejše. »Novi List« poroča: Kmetje z žalostjo ugotavljajo, da je zmrznilo zelo mnogo trt. Zmrznilo so cele plante žlahtnih trt in tudi marsikatera trta, ki je lepo in dobičkonosno, ne krasila naše domove, ne bo več ozelenela. Pred vsem so zmrzle stare trte. Širok dežele so zmrznila in se posušila skoro vsa smokvina drevesa. Na Oljčnico so nosili v cerkev ovelo šope iz oljčnih in lorjevih vej, kajti oljko in lorjev je večina vzel zima. V tržaški okolici in v Istri imajo kmetje v tem oziru velikansko škodo. Vedno bolj se širijo glasovi, da so tu di breskove prav slabo vzdržale hudi mraz in da se je posušilo mnogo dreves. Posušilo se je tudi mnogo bek (vrba za vezanje trt). Zmrznilo je zelo mnogo semenske repe, pese in korenja. Velikansko škodo je napravila zima pri cvetlicah. Več kot polovica oleandrov v deželi se je posušila. Suhi so danes lepi limonovi grmiči, suhi je marsikateri rožmarin lepe pasijonke in razni drugi cvetlični grmi. Čim globlje gremo v spomlad, tem večja se kaže vsled hudega mraza nastala škoda.

* Najboljši in najcenejši tednik Jugoslavije, priljubljena »Domovina« bo pričela ta teden priobčevati jedrnat zgodovinski povest »Višnjegorski janičar. Naročite »Domovino«! Trimesečna naročnina 12 Din, posamezna številka 1 Din.

* Priprave za bliskovito razstavo psov so v najlepšem teku. Posamezni v Savezu včlanjeni klubi so že razposlali svojim članom vse potrebne tiskovine. Kdor pa ni član nobenega izmed teh klubov, naj zahteva prijavnico takoj v Poslovalnici razstavnega odbora, Miklošičeva cesta 20, kjer dobi vsa potrebna pojasnila. Razstaveni odbor mora imeti vse prijave najkasneje do 5. maja t. l., da bo lahko pravočasno uredil in izdal razstveni katalog. Prepozne prijave se torej pri urejanju razstavnega kataloga ne bodo mogle vpoštevati. Ker nal predstavljata ta katalog, ki bo izšel v večji nakladi in zelo lepi opremi, nekaj seznam vseh naših domačih in tujih klubov, ki pokaže naš napredek na kinološkem polju, je dolžnost vsakega razstavljalca, da skribo za pravočasno prijavo psa. — Za tekmo psov - jamarjev o priliki razstave dne 19. in 20. maja rabi Klub ljubiteljev jamarjev mlade lisice in jazbeca. Klub se obrača do zakupnikov s prošnjo, da mu iz svojih lovišč preskrbe pravočasno mlade lisice in jazbeca. Dopolni naj se naslove na Klub ljubiteljev jamarjev v Ljubljani, odnosno razstavno poslovalnico, Miklošičeva cesta 20.

* Zakup lova občine Zg. Šiška. V petek 17. maja ob 9. se bo pri sreskem poglavarstvu za ljubljansko okolico v sobi 1 potom javne dražbe oddal v zakup lov občine Zg. Šiška za dobo od 1. junija 1929. do 31. marca 1934. Dražbeni pogoji se lahko v pogledajo vsak dan ob uradnih urah.

* Bogat lov morskih rib. Ribiči v severni Dalmaciji so imeli v zadnjih dneh izredno bogat ribji lov. Sardel so nalovili toliko, da

Odličen okus

uvečjavijo modne trgovine samo v plaščih, completeh in oblekah elitne trgovine damskih toalet

F. LUKIČ, Stritarjeva ulica 9.

Jože Oražem ml.

Srednje Gameljne, p. št. Vid nad Ljubljano

proizvaja 5574
priznано najboljšie zidnike in zarezane strešnike

Še nadalje

prodajamo moško sukno v največji izbi, obleke, elegantne čepice, klobuke, trpežno perilo, samozaveznice ter vse druge oblačilne potrebščine s

15—30 % popusta
A. PRESKER, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14.

tudi najstarejši ljudje kaj takega ne pomlajo. Sardel so se v Splitu prodajale po 25 par kilogram.

* Obsojenka na smrt pomiloščena. Sodišče v Mitrovici je od stola sedmorice prejelo obvestilo, da je Kata Erdeljanova, ki je v sporazumu s svojim sinom Nikolo umorila svojega moža Georgija in bila obsojena na smrt, pomiloščena na 20 let ječe. Njen sin, ki je v času obsodbe še ni dovršil 21 let, je bil že prej obsojen samo na 20 let ječe.

* Porotne razprave v Gorici se bodo pričele 13. maja. Te dni so bili izrečani porotniki, 30 rednih in 10 nadomestnih. Med prvimi je 18 Tržačanov, 4 so iz Gorice, 2 iz Krmina, 1 iz Idrije, 1 iz Sežane, 1 iz Vipave, 1 iz Sv. Lucije, 1 iz Ruše, 1 iz Boveca. Vsi nadomestni porotniki so iz Gorice. Med porotniki ni nobenega Slovenca.

* Požar na ladji v Trstu. Na motorni ladji »Romeo«, ki je last »Tržaškega Lloydja«, je nastal zjutraj 23. t. m. požar, ki je povzročil ogromno škodo. Ladja se je nahajala v pristani Duca d' Aosta. Gorelo je razno vkrano blago kakor oljna semena in bombaž. Prihiteli so takoj gasilci, ki so napeli vse sile, da bi pogasil ogenj. Šele po 12 urah naporega dela je bil požar ugašen. Škoda znaša več milijonov lir.

* Klobuke iz klobučevine (Filz), damske in moške, kemično čisti in lika tovarna Jos. Reich.

ITO — zobna pasta najboljša!

* Tkanina »ETERNUM« glavna zaloga za Jugoslavijo pri Medved manufaktura.

* Obleke kemično čisti, barva, pliša in lika tovarna Jos. Reich.

* Daruje »Podpornemu društvu slepih« v Ljubljani Wolfova ulica 12.

* Najnovelše damske obleke in bluze priporoča trdka Ign. Zargi, Ljubljana, Sv. Petra cesta 11.

* Dečva. Zaradi mnogih vprašanj izjavljamo, da pride novo Dečvino blago v prodajo v prvih majskih dneh, kar bomo še posebej objavili. Propaganda Dečve, Pražakova ulica 15, HL nadstropje.

* Olja za razkuževanje stranišč, pisarniške itn. ima stalno v zalogi trdka »Chemotechnica«, družba z o. z., Ljubljana, Mestni trg 10.

* K požaru v Gatini pripominjamo, da je motorna brigadna iz Šmarja, ki je s svojim najizbojnejšim funkcioniranjem presenetila vse gasilce, dobavljena od svetovne trdnice Union na Dunaju.

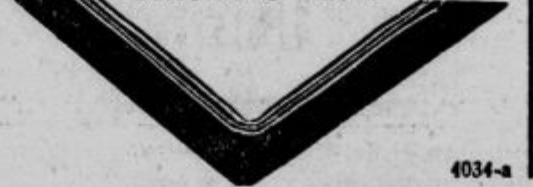
* Znižanje cen za pivo. Kakor se nam sporoča, se je na zborovanju Gostilničarske zadruge in Zveze gostilničarskih združenj v Mariboru zaradi znižanja cen piva sklenilo za Maribor določiti naslednje cene za pivo: 1 vrček (pol litra) 4.50 Din, 1 kozarec 3 Din, 1 steklenica (pol litra) 5.50 Din. Te znižane cene veljajo od 28. aprila t. l. Dalje se je sklenilo, da se bo v občinah okolice Maribora in v krajih, kjer znaša občinska doklada na pivo manj nego 60 Din od hektolitra, točilo pivo po naslednjih cenah: 1 vrček (pol litra) po 4 Din, 1 kozarec 3 Din in 1 steklenica (pol litra) 5.50 Din. Vsekakor je pozdravljeni, da je Gostilničarska zadruga sklenila znižati cene piva, zaradi česar bo uživanje piva kot ljudska pijača tudi širši javnosti dejansko lažje omogočeno.

Newyorški profesor univerze
H. L. Hollingworth piše:

Človek, ki pije kavo, nadkriljuje s fantazijo, darom izuma, okretnostjo in vztrajnostjo za 10 do 20 odstotkov onega, ki ne pije kave. Kaj pomeni toliko povišanje sposobnosti za praktično življenje, se razume samo ob sebi.

Julio Meinl, uvoz kave
osnovano 1862.

* Apotheke »Zum heiligen Geist«, Wien 1, Operngasse 16, je prevzela generalni depozit Avstrije od lekarne Bahovec v Ljubljani proizvajane zdravilnega čaja »Platinak«.

* Krapinske Toplice poleg Zagreba. Ležerna kopališna sezija se pričinja zaradi dolgo trajajoče zime in izvedbe velikih popravil malo zakasnelo, in sicer 1. maja. Med tem so že dospeli prvi zdravilišni gostje, tokrat zopet iz Avstrije, in kopeli se že lahko uporabljajo. Zanimanje za kopališče je zlasti v inozemstvu vedno večje. Uspehi uporabe zdravilišča in ne manj kopališne naprave se lahko merijo z onimi najbolj znanih kopališč, obenem pa se drže cene na zelo nizkem stanju. Razen zavodnega avta, ki redno prometuje na postaji Zabok - Krapinske Toplice, se bo letos avtobusna zveza podjetnika Frca Falka od Zagreba in Rogaske Slatine potroila. Ceste so bile zaradi p oseta avtomobilistov iz Nemčije tako izboljšane, da je sedaj avtomobilska vožnja pravcata zabava. V predsezni in v poseziji so sobne in kopalne cene znatno reducirane in razen tega obstajajo zelo udobne ter cene 20-dnevne pavšalne kure za znske 1280 Din (160 S), za kar se dobi skozi 20 dni prenočišče s servisom, kopališčno takso, polno oskrbo in kopališčem. Kopališče se zelo rado uporablja zaradi bližine Zagreba, udobnega dovoza, krasne okolice, zdravega zraka in blagodejnih kopeli tudi kot tedenski odpočitek. Natlačnejše informacije se dobe potom kopališčne direkcije kakor tudi potom vseh potovalnih birojev.

* Zoper mole — TARMOL! V vseh lekarnah in drogerijah. Proizvajalec »Chemotechnica«, družba z o. z., Ljubljana, Mestni trg 10.

* Izjavljamo, da nisem plačnica za dolgo, ki bi jih kdorkoli napravil na moj račun. Svarim tudi pred nakupom perila in drugega pohištva. Marija Marn.

Iz Ljubljane

u— JAD »Triglav« prosi gg. starešine, ki še niso prejeli »Križevackih statutov« in si jih žele nabaviti, naj sporoče svoj naslov ljubljanski edini. Odbor.

u— Kolektivna razstava Rikarda Jakopiča bo trajala do 10. maja. Odprta je dnevno od 9. dopoldne do 6. zvečer. Vstopnina je 10 Din, za diake 5 Din, v skupinah po 10 dijakov 2 Din. Umetniki in novinarji imajo prost vstop, enako tudi delavci in reveži.

u— Nabiralni dan za Rdeči križ. Krajevni odbor Rdečega križa za mesto Ljubljana bo priredil 6. junija svoj vsakoletni nabiralni dan. Vsa društva opozarjamo na to prireditvev in prosimo, da se ozirajo na ta datum.

u— Seja tržnega odseka upravnega sveta ljubljanskega bo jutri, v ponedeljek ob 18. v pisarni tržnega nadzorstva. Vodnikov trg. z dnevnim redom: določitev cen mesa in kruha.

u— Predavanje g. Koraneka z Dunaja. Alpinski predavanje »Jesen v Wallisu« bo 2. maja ob 20. v kinu Matica in ne v dvorani Uniona. Predavanje bo spremljano z divnimi fotografijami posnetki. Skioptično predavanje bo zaključil 1000 m dolg alpski film (Ötztalske Alpe).

u— Popravek. V včerajšnji notici o nerazumljivem napadu obč. sv. dr. Ravniharja na mestno žensko realno gimnazijo se mora glasiti: ... g. dr. Ravnihar proglasa edini posvetni (ne prosvetni) slovenski ženski srednješolski zavod za »relikvijo« in za »obsoletno« stvar.

u— Faust. Opozarjamo na današnji spored, ki ga bo predvajala ZKD v Eltnem kinu Matica. Film »Faust« je eno največjih del nemške filmske umetnosti, režirano po slovitom, sedaj v Ameriki se nahajajočem režiserju Murnau. Vlogo mefista kreira Ernst Jannings, eden največjih sodobnih nemških filmskih igralcev. Predstave bodo ob 11. dopoldne.

u— Svet slušateljev univerze kralja Aleksandra I. sklicuje za torek ob 15.30 v zborniški dvorani univerze izredno skupščino, na kateri se bo razpravljalo o ustanovitvi akademske bolnišnice blazajine in drugih stanovskih zadevah. Svet slušateljev poziva akademike, da se skupščine udeleže v čim večjem številu.

u— Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb. Na občnem zboru Društva za otroško varstvo in mladinsko skrb so bili v odbor izvoljeni gg.: Albert Levičnik, predsednik; Anton Likozar, podpredsednik; dr. Viljem Krejči, tajnik; Emanuel Josin, blaginjak, ter odborniki: dr. Omar Krajc, dr. Kosler in dr. Röger. Sednji ni bil izvoljen za podpredsednika, kakor smo to pomotoma poročali. Društvo šteje 230 članov. Občni zbor je sklenil na podlagi utemeljene poročila predsednika g. Levičnika po- višati članarino na letnih 10 Din.

u— Pri kolodvorski pošti Ljubljana 2 se ukinja zaradi preureditve prostorov v torek 30. t. m. za 7 do 10 dni javna govorilnica in sprejem paketov. Sprejem priporočnih pošilk, poštinih nakaznic, čekovnih polnočnih in brzojavk se bo vršil ta čas v poslopiu carinjalne pošte, kjer se carinijo poštni paketi za izvoz. Dohod z Masarykove ceste nasproti Miklošičevi cesti.

u— Geografsko društvo na univerzi bo priredilo svoje drugo letošnje predavanje v torek 30. t. m. ob 18. v predavalnici 77 (I. nadst.). To pot bo predaval dr. Božo Škerlj o razširjenju in cepjenju človeškega rodu. Društvo vabi vse, ki se za stvar zanimajo. Vstop prost.

u— Glasbena Matica je izdala za koncert pevskega zbora, ki bo v petek 3. maja v Unionski dvorani, lično programno knjižico, v kateri je natisnjeno besedilo skladb, ki bodo izvajane na tem koncertu. Poleg celotnega besedila Psalma in Dubravke je natisnjeno tudi besedilo treh pesmi, katere je uglasbil za bariton - solo in veliki orkester kapelnik beograjske opere g. Krešimir Baranović. Ako sodoimo po programu, bo to največji koncert letošnje sezije. Predprodaja vstopnic v Matici knjižarni.

u— Svetozar Banovec, lirčni tenor ljubljanske opere, bo nastopil v ponedeljek 6. maja na samostojnem koncertu, na katerem bo izvajal izključno le slovenske umetne in

narodne skladbe. Vse te skladbe bodo na tem koncertu prvič javno izvajane. Isto večerja za narodne pesmi, katere je priredil za koncertno izvajanje skladatelj Josip Pavčič. Odličnega pevca bo spremljal v prvem delu na klavirju pri umetnih pesmih Lipovšek Marijan, pri narodnih pa prireditelj Pavčič sam. Vstopnice se že dobivajo v Matici knjižarni.

u— Cvetlični dan priredi danes krajevno udruženje Trezne mladine v prid zgradbi treznostnega doma. Prispevajte in podpirajte treznostno gibanje, da rešimo naš narod demona alkohola!

u— Adlerwerke, vorm. Heinrich Kleyer, A. G., Frankfurt a. M., ena naštetih nemških tovarn avtomobilov, znana po svojih kvalitativnih 6 in 8 cilindriških vozovih, se je odločila izdelovati cenejšo 4 cilindriško tipo. Ti vozovi, ki se ne razlikujejo na zunaj od 6 cilindrskega tipa, stanejo franko Ljubljana, ocarinjeni, s kompletno opremo 70.000 Din za odprte in 80.000 Din za zaprte 4 do 5 sedežne avtomobile. Vozovi nove tipe so dospeli začetkom marca v Ljubljano ter so prompito dobavljeni pri glavnem zastopstvu avtomobilov »ADLER«, Ljubljana, Ahacijeva cesta 10.

u— Prikrivalečni tečaj moških, damskih oblek in perila. Pričetek 10. maja. Revnejšim znižano. Ugodni plačilni pogoji izdelava krojev. Zasebno krojno učilišče, Ljubljana, Stari trg 19.

u— Vsaka dobro oblečena dama nosi nedrčke in gumipasove od trdnice Adela Besednik, Ljubljana, Selenburgova 6.

u— CMD. Jurjevanje na Gradu bo v nedeljo 5. maja.

u— Žalne obleke in plašče, moderne vedno v zalogi pri trdnici F. Lukič, Stritarjeva ulica.

u— Tatvine v stanovanjih. Iz predsobe v Levstikovici ulici je 23. t. m. odnesel nekdo soboslikarskemu pomočniku Leopoldu Bokavšku kratek površni suknjič riave barve, vreden 200 Din. V žepu suknjiča je bil tudi žepni nožiček ter nekaj gotovine. — V noči na torek se je spizlil neznan tat v nezaklenjeno sobo za služnično v hotelu »Slon« ter ukradel na škodo natakarija Franceta Brodnika zlato mosko uro, vredno 800 Din.

u— Nesreča kolearja. Sodar Ivan Pipan iz Zg. Šiške se je peljal v soboto s kolesom ob Celovški cesti po kolesarski poti. Tik pred cerkvijo je zavil na glavno cesto, in sicer baš pred v voz vpreženim konjem. Voznik, ki je opazil, je istočasno hotel konja ustaviti, a prav zaradi tega je nastala nesreča. Konj se je vzel v zrak in skočil na levo, kar je imelo za posledico, da so Pipana zadelo ojnice in je kolesar padel s kolesa. Udarce je bil tako silen, da Pipan sploh ni mogel vstati, ker mu je nalomilo kost v kolku. Voznik, čigar konj je nehotno povzročil nesrečo, je naložil ponesrečenca na svoj voz ter ga odpeljal na njegovo stanovanje v Zg. Šiško 51.

u— Svetilko je podrl. Hlapec Jožef Sornak je v petek zvečer vozil z dvovprežnim tovornim vozom po Tomanovi ulici tako ne previdno, da je zadel ob cestno svetilko poleg Narodnega doma in jo ukruvil. Zaradi sunka je razbil obločno steklo in pokvaril plinovno luč, s čimer je povzročil mestni plinarni 130 Din škode, ki jo bo moral poravnati.

u— Aretirani izpriljenki. Skolastika K., znana zlikovka, je sklenila v petek zvečer prijatelstvo z nekim rodoljubom z dežele, ki jo je povabil v gostilno. Njen kavalir je kmalu opazil, da je pitka izredno prijazna narave, prepozno pa se je zavedel, da ima tudi dolge prste. Ko sta obredla še nekaj gostilne, se je njen obževalitelj nenadoma znašel sam in brez listnice v žepu. Skolastika je izginila ter si poiskala brzkoce drugo družbo in ker ni »umazana«, kadar ima denar, so preživeli skupaj nekaj prav veselih uric. Zjutraj je prišla Skolastika v neko kavarno, kjer pa jo je kmalu izvohal stražnik in jo odvedel v zapor. Druga pitka je Ana B., ki jo je iztrgal stražnik iz družbe širih moških na Dunajski cesti popolnoma pijano. Ana bo morala sedeti več dni, ker ne spoštuje odredbe, s katero je bila izgnana iz Ljubljane za par let.

Iz Maribora

Mariborska redakcija »Jutro« tma telefon številko 444

a— Dve novi tvornici v Mariboru. Na seji mariborskega mestnega sveta, ki se je vršila v četrtek zvečer, so bila izdana zopet naslednja nova gradbena dovoljenja, ki pričajo, da bo letošnja gradbena sezona precej živahna: Prva mariborska tvornica pletenin — gradba tvorniškega poslopja v Klavniški ulici; Josip Hutter — gradba tvornice klotov v Moterjevi ulici v Melju; Franc in Tusnela Soklič — gradba enonadstropne stanovanjske vile v Koserjevi ulici št. 38 ter Oton Jurše — gradnja provizorične lesene prodajalne lope na Meljski cesti št. 2.

a— Iz gledališča. Danes popoldne bo nad vse uspešno predstava efektnega Tata z odličnimi gostoma gg. Podgorsko in Nučičem, zvečer pa zadnja repriza zabavne operete Jesenski manever, v katerem gostujeta zadnjikrat gđ. Lubejeva in g. Bratuž. — V torek nastopi g. Neralič v opereti Poljska

Birmanska darila

v veliki izbiri po znižani ceni
L. VILHAR, urar, LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 36

V nedeljo 5. maja t. l. se vabilo vsi prijatelji gasilstva na gasilsko veselico v Škofljič. Pristne domače ričve, letne in mesene klobase se bodo zalile s pristno kapljico.

DRUŽABNO POTOVANJE v Barcelono

priredi »Gospodarski procvit« v Ljubljani, Resljeva cesta 13 od 13. do 27. julija 1929. Pojasnila in programi na razpolago.

Sanatorij „Slavia“

Dr. Vladimira Brezovnika
in Dr. Radovana Klisića

BEOGRAD — Deligradska ulica 12. (Na Slaviu) Telef. 32-31.

Z vsemi modernimi pripomočki urejeni kirurški - ginekološki institut.

Sprejema bolnike za vse operacije, ležanje in nego. Zdravniki - Specialisti za vse bolezni ordinirajo preko celega dne. Röntgen in fizikalna terapija. (Kvarc, Solux i. t. d.). Kemično - bakteriološki laboratorij. — Tramvaj št. 1, 2, 10 in avtobusi do sanatorija.

kri, kjer pride njegov krasni glas posebno do veljave. — Za »Proces Mary Dugan« ki se sedaj študira v gledališču, sodeluje na odru precej obširno pri porotni obravnavi proti »Mary Dugan«. Zato prosimo, da se čim več dam in gospodov, ki imajo veselje do gledališča, javi v ponedeljek 29. t. m. od 13. do 15 v gledališki pisarni pri režiserju g. J. Koviču. Vaja bo istega dne ob pol 20.

a— Zveza gostilničarskih zadrug mariborske oblasti je imela v četrtak ob večni udeležbi plenarno sejo, kateri so prisostvovali tudi tajnik Zveze gostilničarskih zadrug v ljubljanski oblasti g. Anton Pinter, zadrugi obrtni nadzornik g. Ign. Založnik in tajnik Zbornice TOI g. dr. Pretnar. Na seji je bilo sklenjeno, da pojdje v Beograd posebna deputacija, ki bo predložila vladi želje gostilničarjev glede novega trošarskega zakona: da se omili plačilo razlike in ne plača trošarina, dokler je vino v založni kleti, da se dovoli popust za kalo in osušenje, odpravijo točilne takse in takse na račune v gostilnah. Gostilničarji so tudi pri tem, da bi se pri novem obrtnem in zadrugnem zakonu priključilo gostilničarstvo trgovini.

3. maja Koncert Union ob 20. gospa Lovšetova Neralič Maribor

a— O slovenski ljudski umetnosti, posebno o kmečkih hišah, slikarjih keramiki, vezeninah itd. bo predaval v ponedeljek ob 20 v Ljudski univerzi umetnostni kritik g. dr. Stanko Vurnik iz Ljubljane. Predavanje bo spremljalo 80 skiptičnih slik.

a— Slovensko planinsko društvo v Mariboru opozarja posetnike Kozjaka, da se nahajajo novi žigi in spominke knjige pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu v gostilni »Pri lipi«, na Kapli v gostilni Štrabek, pri Sv. Pankraciju pri cerkovniku.

a— Na dan obletnice mučeniške smrti hrvaških velikana, bana Petra Zrinjskega in kneza Krsta Frankopana, 30. t. m. priredi pododbor Hrvatske Matice v Mariboru slovesno zadušnico, pri kateri bo v prijaznosti sodeloval tudi operni pevec g. Franjo Neralič. Zadušnica bo v stolnici ob 9. dopoldne.

a— Zaplenjen majski spis. Majška štev. »Svobode« ni bila zaplenjena zaradi tega, ker je imela rdečo naslovno stran, kakor smo v četrtak po prvih informacijah poročali, marveč je zaplemba uradno utemeljena s členom 19. t. 7. zak. o tisku v besedilu zakona z dne 6. januarja 1929. Služ. Nov. 6. in 9, ker so storjena s sestavi in slikami v tem spisu kaznivaja dejanja, ki jih je kaznovati po čl. 3 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi z dne 6. januarja 1929. (propaganda, da bi se izpremenil politični in socialni red v državi).

a— Nesreča pri delu. Včeraj popoldne je stroj v neki tukajšnji tovarni zgrabil za levo roko Justino Štrnc iz Podbrezja ter ji odtrgal sredinec in prstanec. Ponesrečenko so prepeleli v bolnišnico.

a— Prijeta »cirkuska« pomagača. Po vsemem Jožefovcem selmu je odrinil lastnik vrtiljaka in gugalnice France Tomac, ki je prežimoval letošnjo zimo v studeniškem pratu, v širni svet iskat zaslužka. Naložil je svoje premoženje na vozove in krenil na deželo, s seboj pa je vzel dva pomagača, ki sta služila pri njem že v Studenčih. Minuli teden je prišla potujoča družba do Celja, kjer se je nameraval lastnik vrtiljaka ustaviti za dalje časa. Med potjo sta pomagača gospodarjevo zaupanje zlorabila in odnesla iz stanovanjskega voza gospodarjev kovčeg, ga v bližnjem grmovju s silo odprla in pobrala iz njega svo gotovino, zlatnino ter svoji delavski knjižici. Gospodar je tatvino opazil, jo javil oblasti in v petek je studenjska policija aretirala osumljenca, ki sta tajila tatvino, izdala pa sta ju delavski knjižici, ki sta ju odnesla iz kovčega. Seveda sta nato tatvino priznala. Tomcu sta poleg zlate ure, verižic in zapletenice odnesla 1500 Din v denarju, za kar bosta polagala račun pred celjskimi sodniki, kamor so ju odpredali z eskorto.

a— Nehvaležna prezimovalka. Pri Mariji Bregantovi na Teznu je vso zimo vedrila Ivanka Ovčarjeva, ki je zaradi številnih tatvin in drugih prestopkov prav slabo zapisana pri oblastvih. Bila je že okrog 15 kraj kaznovana, toda kazni jo izpametujejo le za nekaj časa. Po daljšem odmoru si je Ivanka zopet dovolila drzno pustolovščino, ki ji v policijskih analih ni našli primere. Iz spretnosti tatvice je postala vlomilka. V sredo, ko Bregantove ni bilo doma, se je skrivaj približala njeni hiši, vlomila okno in zlezla v stanovanje, kjer so ji bile razmere prav dobro znane. Odprla je kovčeg svoje gosposkine in ukradla 350 Din gotovine, nato pa s svojimi nezakonskimi otrokoma odšla proti Hočam. Drzno vlomilko, ki je tatinski posel opravila pri belem dnevu, doslej še niso izsledili, vendar se dolgo ne bo mogla skrivati pred oblastvi.

a— Angleški krožek bo priredil čajanko z umetniškimi sporedom v soboto 4. maja ob pol 18. v dvorani »Vesne« in ne v dvorani hotela »Pri zamorcu«, kakor je bilo javljeno. 631

a— Pomočniški odbor Trgovskega gremija v Mariboru bo imel redni letni občni zbor 3. maja ob pol 20. v hotelu »Zamorec«. Udeležba stanovska dolžnost. 634

a— Ljudska samopomoč v Mariboru obvešča članstvo in vse občinstvo Slovenije, da nimajo poverljivi po sklepu prvega občnega zbora zaradi enostavnosti poslovanja pravice do kakšnega inkasa in da se priznavajo samo plačila, izvršena po naših poštah položnicah, oziroma plačila v društveni pisarni v Mariboru. Vsi poverljivi bodo prejeli prihodnje dni nova pooblastila. 629

a— Velika tatvina v tovarni »Metro« na Teznu. V tovarni kovinskih predmetov »Metro« na Teznu pri Mariboru so pred tedni opazili, da je iz tovarniških zaloz izgubilo mnogo bron in svinca. Preiskava je dognala, da so neznan zlikovec odnesli iz skladišča okrog 750 kg bron in 300 kg

svinca v skupni vrednosti 13.000 Din. Studeniško orožništvo, ki je vodilo preiskavo, ni moglo takoj izslediti tatov, pač pa je našlo v gramozni jami na Teznu večje količine svinca, ki so brez dvoma izvirale iz omenjene tatvine. Končno je vendar prišlo na sled zločincem in aretiralo delavca I. T. in J. T., ki sta tatvino priznala. Zagovarjati se bosta morala pred sodiščem, čeprav bo oškodovano podjetje dobilo večino pokradenih kovin, ki sta jih prodala nekemu trgovcu, nazaj.

Iz Celja

Celjska redakcija »Jutra« ima telefon številko 190, ponovi v najnujnih zadevah št. 191

a— Koncert Zikovcev v Celju. V četrtak 2. maja ob 20. bo koncertiral v celjskem Mestnem gledališču svetovno znani Zikov kvartet. Vstopnice v predprodaji v knjižarni Goričar & Leskovšek.

e— Popravek. Dodatno k našemu poročilu o nedeljski seji okoliškega občinskega sveta na naproša mestni magistrat celjski glede na vest, da mestna občina celjska neče ničesar prispevati k premostitvi vojaškega municijskega skladišča, za objavo naslednjega popravka: »K premostitvi vojaškega municijskega skladišča iz Sp. Hudinje na primerljive mesto je bila mestna občina celjska pripravljena prispevati v denarju 80.000 Din ter brezplačno odstopiti v to svrhu potrebno zemljišče. Prispevek mestne občine bi bil zaradi tega znašal okrog 100.000 Din.«

e— Regulacija Savinje napreduje. Prva dela pri regulaciji Savinje pri velikem kolenu reke pod Starim gradom so v polnem razmahu. Ker je Savinja z vsemi njenimi pritoki v noči od petka na soboto močno narasla, je delo večerj moralo časno prenehati, nadaljevalo pa se bo takoj, ko voda zadostno upade.

e— V celjski javni bolnici sta umrla 24. t. m. 28 letni Karel Kalužar, rudar iz Hrastnika, in 26. t. m. 8 letna Angela Preskarjeva, hčerka ključavničarja in posestnika s Planice pri Kozjem.

e— Hud pretep med delavci. Pred dnevi je popivala v »Skalni kleti« v Zavodni večja družba delavcev, ki so zaposleni pri regulaciji Savinje pod Starim gradom. Ti delavci so pili v gostilniški kuhinji, obenem pa so od časa do časa zapeli kako pesem. Te pa ni bilo vsi tovarniškimi delavci. 27-letnemu Viktorju Lebnju iz Bukovega Žlaka in 24-letnemu Antonu Mumlju iz Čreta, ki sta popivala v gostilniški sobi. Naenkrat sta brez vsakega drugega povoda napadla delavce v kuhinji in jih pričela obdelovati s stoli in bombardirati s kozarci. Pomirili ju je hotela neka Julka Vodškovca, ki pa je kmalu dobila kozarec v glavo. Večje poškodbe je odnesel tudi delavec Pavel Čretnik Leben in Mumelj sta razbila 2 stola, večjo šipo in več kozarcev ter s tem povzročila gostilničarju 168.50 D'n škode, katero pa sta poravnala. Zdej bosta za svoje podivjanstvo nagajena še na sodišču.

Kadilci!

Kadite s patentiranim »Higijeničnim« ustnikom »LIKAR«, ki odvzame cigareti večino škodljivih snovi. Dobl se v CELJU pri DRAGU ŽNIDARICU, Gosposka ulica 27.

e— Žalostna slika ženske nezvestobe. Ko se je vrnil v torek zvečer 31 letni hlapec Rudolf Matošević, rodom iz Slavonske Požege in uslužben pri g. Franju Kalanu, trgovcu s premogom v Celju, v svoje stanovanje v Askerčevi ulici, je presenečen opazil, da mu je njegova žena pobegnila z obema otrokoma, starima 4 in 7 let. ter z vsem perilom. Takoj je sumil, da je ušla z zidarjem Tkaucom, s katerim je imela že dalje časa ljubavno razmerje. Žena Katarina, ki je stara šele 26 let, je bila zaposlena na novi mestni stavbi »Pri Kroni« na Ljubljanski cesti, kjer se je spoznala pri delu s Tkaucom. Gradbenik ju je zaradi neprikritega ljubimkanja na stavbišču 22. t. m. odpustil, nakar sta naslednji dan dogovorno pobegnili. Tkauc je sam tudi oženjen in oče 1 otroka. Matošević je ženi še isti večer sledil na Gorico v velikopreški občini, kjer je Tkauc stanoval. Ko je prišel do hiše, so bila vrata zaklenjena. Potrkal je in odpirat mu je prišel neki invalid, ki stanuje v oni hiši. Medtem, ko je invalid odpiral vrata, sta Tkauc in Matoševićeva žena z otrokoma vred pobegnila na nasprotni strani hiše skozi okno v noč. Matošević je zadevo takoj nato prijavil policiji, ker je v skrbel za otroka, ki bi ju znala njegova žena kaj zavreči.

Iz Kranja

a— Restavracijo na Šmarjetni gori bodo v nedeljo otvorili. Prvotno določeni najemnik g. Anderle iz Lesca je odpovedal, zaradi česar se je otvoritev zavlekla.

a— Z občinske deske. Lastniki psov si nabivajo pasje znamke in plačajo takso za 1929 50 Din in znakom 3 Din Pšiču vaji, ki so vedno in prijetno, do osposobljenosti. — Lastniki svinj, ki želijo cepiti svinje proti rdečici, naj se javijo takoj v občinski pisarni.

Iz Tržiča

a— Predavanja češkega konzula g. doktorja Resla se je v četrtak udeležilo mnogo občinstva. Gospod predavatelj je v poljudnih besedah orisal bogato zgodovino češkega naroda, pokazal slike vseh znamenitih Čehov, voditeljev in prerokov svojega naroda, očrtal v markantnih potezih borbo za samostojnost in spretno orisal politični razvoj mlade bratske države, tako da so dobili poslušalci jasno sliko o položaju češkoslovske republike. Pred začetkom predavanja je tržički mestni župan g. Ivan Lončar v kratkih besedah pozdravil visokega gosta in mu voščil prijetno bivanje v Tržiču.

a— Sportni klub Tržič želi ustanoviti še druge sportne panoge. Zato sklicuje za 30. t. m. ob 20. v kavarni »Javorniki« sestanek vseh, ki so voljni žrtvovati tedensko nekaj ur za procvit kluba. Na sestanku bo razgovor o ustanovitvi raznih sekcij.

a— Sklep šolskega leta in običajna razstava izdelkov obrtne nadaljevalne in trgovske nadaljevalne šole v Tržiču bo v nedeljo 28. t. m. z razdelitvijo nagrad in otvoritvijo razstave. Razstava bo potem

otvorjena vso nedeljo do 18. Vabimo vse, ki se zanimajo za napredek trgovskega in obrtnega naraščanja, da si razstavu ogledajo. V ponedeljek se bodo razdelila učencem izpričevala. Uspeh je razmeroma prav lep. V obeh solah pade izmed 115 vajencev le 18 ali 17 odst.

Z Jesenic

a— Svetovno znani Zikov koncerti bo koncertiral danes ob 15. v dvorani kina »Radio« Pridite tudi iz okolice!

a— Olepševanje jeseniškega pokopališča. Jeseniško pokopališče, ki se je tekom lanskega leta znatno povečalo, dobi te dni nov okras. Po nalogu mestne občine je vrtnar g. Brečko na obh straneh pokopališča posadil v strnjnih vrstah mlade ciprese in tudi na pokopališču samem jih bo na primernih mestih in razdaljah nasadil lepo število. Tudi pot na pokopališče je posuta s finim peskom. Zal pa je na desni strani pokopališča poti še vedno lep kos zemljišča posejan z raznim gručem in drugimi odpadki ter je baje še vnaprej namenjen za živalski trg. Sodimo, da pokopališče in živalski trg ne spadata skupaj in bo slednjemu treba odkazati prostor drugje.

a— Prosvetni odsek sokolskega društva na Jesenicah bo priredil v torek 30. t. m. veliko in izredno poučno filmsko predavanje: »Divje zveri in njih življenje v afriških džunglah«. Popoldne ob 16. bo posebna predstava za šolsko mladino, za odrasle pa zvečer ob 20. Udeležite se! Program je izredno zanimiv!

a— Jugoslovska Matica. Dne 26. marca se je vršil v mestni posvetovalnici X. občni zbor tukajšnje podružnice Jugoslovske Matice. Iz poročil društvenih funkcionarjev povzemamo, da je štela podružnica v letu 1928. skupno 203 člane. Dohodkov je imela 10.503 Din, a stroškov 211.50 Din. Ves prebitek je bil odposlan pokrajinskega odbora v Ljubljano. Z malimi spremembami je bil izvoljen zopet stari odbor, ki mu stojiša la čelu okrožni zdravnik dr. Frančišek Kogoj kot predsednik in mestni župnik duhovni svetnik Anton Kastelic kot podpredsednik.

Iz Novega mesta

a— Gasilsko društvo v Novem mestu je na izrednem občnem zboru izvolilo za načelnika g. Frana Rajca, za poveljnika gospoda Albina Bergmana, za podpoveljnika Rudolfa Murna, za blaginika Franca Bernarda, za tajnika Jožeta Bardorferja in za orodjarja Jožeta Pirnerja. Ustanovil se je tehnični odbor pod vodstvom Rudolfa Murna, ki je že začel posloovati.

a— Zapisnega mestnega občinskega zastopstva. Po velikem županu ljubljanske oblasti »menovane občinske svetnike in odbornike je te dni zapisregel sreski poglavar g. R. Kakič.

Iz Litije

i— Zanimiv film ZKD. Danes dopoldne ob pol 11. in jutri ob 20. se bo predvajal v kinu »Draga« film »Zveri v afriških džunglah«. Vstopnina za otroke 2 Din, za odrasle 4, 6, 8 Din. Hitite in nabavite si vstopnice čimprej!

i— Dečji dan v Kresnicah. Litijski okrajni gozdar, g. Hubert Zuljan je priredil v Kresniškem vrhu pogodovni dan za okoliške šole iz Kresnic, Jevnice in Ribe. Šolska mladina je po primernih uvodnih poslušnih vsadila okrog 1000 gozdnih sadik. i— Skrlatinke. V »Jutru« smo pred dnevi zabeležili vest, da se je pričela širiti med litijsko mladino nalezljiva bolezen — mumps. Zdej so pa ugotovili še nekaj primerov skrlatinke. Na Stavbah je obbolela ena izmed predilniških družin. Obbolele in sumljive člane so prišli iskat z ljubljanskim sanitetnim avtomobilom. Glede na dejstvo, da vodi nad obolenimi družinami evidenco sanitetno oblastvo, je upati, da se skrlatinka ne bo širila.

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA.

Začetek ob 20.

Nedelja, 28. Bitka. Premiera. Premierski abonma.

Ponedeljek, 29. Ana Christie. Gostovanje članov Narodnega divadla v Pragi. Izv. Torek, 30. Grob neznanega junaka. Gostovanje članov Narodnega divadla v Pragi. Izven.

LJUBLJANSKA OPERA.

Začetek ob pol 20.

Nedelja, 28. Cigan baron. Gostuje g. Iličić. Izven.

Ponedeljek 29. Zaprtlo. Torek, 30. Grof Luksemburški. Gostuje g. Iličić. D.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 28. ob 15. Tat. Kuponi. Gostovanje g. Podgorske in g. Nučiča. — Ob 20. Jesenski manevar. Kuponi. Gostovanje gđe. Lubejeve in g. Bratuša. Zadnjikrat.

Ponedeljek, 29. Zaprtlo. Torek, 30. ob 20. Poljska kri. A. Kuponi. Gostovanje g. Neraliča.

SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER. Začetek ob pol 21.

V nedeljo 28. aprila: »Tat«. (Izven.)

Iz gledališča. Danes ob 20. bo premijera Farrereovega eksotičnega dela Bitka. Središče, okoli katerega se giblje vse delanje, je japonska markiza Mitsuko Yorikaka, oba nasprotnika pa sta njen mož markiz in mornariški častnik Sadav Yorikaka ter angleški kapitan Sir Herbert Fergan. Drama iz rusko-japonske pomorske vojne je po svoji vsebini polna občutja in tragike, okolie pa je zajeto iz najvišjih krogov raznorodne kolonijske družbe. Zaradi tipičnih plemenskih posebnosti, globoke strastnosti in izredno težavnega tehničnega aparata je ta uprizoritev posebna preizkušnja za naš odred. Nastopijo: ga. Šaričeva, Mira Danilčeva, gg. Milan Skrbinič, Levhar, Lipah, Kralj in drugi. Sceno je postavil g. prof. I. Vavpotič. Godbene vloške je zložil gosp. Balatka. Režijo ima g. Ciril Debevec. — V operi bo drevi ob pol 20. repiza opere Cigan baron. Pri premijeri je delo v vsakem oziru izvrstno uspelo. — V ponedeljek in torek gostujejo člani praškega Narodnega divadla. V ponedeljek ob 20. uprizore drama Ana Christie z go. Dostalovo, gg. Vydro in Voito v glavnih vlogah, v torek pa Grob neznanega junaka z go. Vrchlicko ter gg. Vydro in Karenom. Opozorjamo na to prvo gostovanje češkega ansambla v našem Narodnem gledališču. Vstopnice so v predprodaji pri dnevnih blaginji in operi.

Iz Zagorja

a— Časopis za rudarje. V Mariboru izhaja tednik »Nedelja«, namenjen rudarjem iz Trbovljah in Zagorju, ki zaradi dela ob nedeljah ne morejo v cerkev. Uprava je v župnišču v Trbovljah in Zagorju. List kolportirajo po hišah, največ kolporterjev pa se suče pri cerkvi, kjer nadlegujejo občinstvo. Vsečina list je res nabožna, pri naša pa tudi poročila, ki z resnico niso dosl. Jno v skladu! V predzadnji številki se opravičuje, zakaj ni bilo na belo nedeljo v Vinah maše. Občinstvo, ki mu je dobro znano, zakaj se že dve leti ni vršila na belo nedeljo maša, kakor je to bilo prej celih 300 let, ne verjame poročilu in obsoja zavijanje resnice. S takimi pojasnili se farani v Vinah še bolj razburjajo.

a— Dramski odsek Sokola pripravlja »Pustolovščine dobrega vojaka Švejk«. Zal se mora br. Košmerl kot režiser boriti z velikimi težavami, ker se mu stavijo razne zapreke, češ, da je ta komad, ki je šel preko skoro vseh evropskih odrov z velikim uspehom, nemoralen. Zaposlenih bo blizu 40 oseb.

a— Glasbeno društvo je po večletnem spanju iznova oživilo Moški pevski zbor je pomožen z novimi mladimi močili. Vo di ga zborov pevovodja učitelj g. Adamič. Zeleti je, da se odzovejo vsi pevski iz obrazbe željni pevci; posebno dobro došli so prvi tenorji in drugi basi. Vaje se vrše ob sredah ob pol osmih v sobi Glasbenega društva. V območju Glasbenega društva se je ustanovil tudi prepotrebni godalni odsek, ki je tudi že začel z rednimi vajami. Gojil bo lahko in koncertno glasbo, tako da Zagorje ne bo zaostajalo za ostalimi zasavskimi društvi.

a— Dvojni jubilej. Te dni je praznoval tukajšnji preglednik finančne kontrole gospod Jurij Jugočič 50 letnico svojega rojstva in 25 letnico odkar izvršuje težko in odgovorno finančno službo. Gospod Jugočič je ves čas svojega službovanja v Zagorju član in vnet kulturni delavec vseh narodnih društev ter zadnja tri leta marljiv tajnik sokolskega društva. Želimo pri ljubljensmu jubilaru še mnogo srečnih let.

Iz Trbovelj

a— Koncert. 2. maja priredi v Sokolskem domu Slovenski akademski oktet iz Ljubljane vokalni koncert s sodelovanjem gđe. Milene Verbičeve, profesorice konservatorija v Ljubljani in g. Pavla Šivica, slušatelja višje glasbene šole v Ljubljani. Akademski oktet nam je še v dobrem spominu od lanskega koncerta. Zato se pričakuje velik obisk.

a— Zadnja pot železniškega uradnika Černeta. V sredo smo položili v Brežicah k večnemu počitku priljubljenega železniškega uradnika Černeta. Na zadnji poti so ga spremljali poleg žalujočih sorodnikov tudi številni stanovski tovariši, tovariši rezervni oficirji iz Trbovelj ter mnogo prijateljev. Trboveljski pevci so mu zapeli v slovo ganljive žalostinke, postajenačelnik g. Rožanc pa se je poslovil od njega v pri srčnih besedah. Značajnemu možu bodi časten spomin!

Iz Hrastnika

i— Ureditve selske pošte pri rudniku. Pošta direktorja v Ljubljani je nastavila drugega pismonošca v Hrastniku. Na ta način bo redna dostava pošte tudi pri rudniku zopet upostavljena.

i— Novo šolo na Dolu zidajo že delj časa in dela pri zgradbi lepo napredujejo.

i— Občni zbor Narodnega doma v Hrastniku se je vršil z običajnim dnevnim redom. Izvoljen je bil odbor s predsednikom g. Hofbauerom na čelu.

i— Dela pri plavoziv na Brnici. Od plavoziv z Dacarjevega hriba do kolnine ob potoku, kamor bodo metali vsipani material, so sedaj že izgotovili kakih 40 m dolgo ozkotirno železnico. Dosedaj so razstrelili in odstranili zgornje skaljave. Prihodnji teden bodo razstreljevali srednjo skalo in material odvažali v vozikičih do potoka. Pri odstranjevanju plavoziv ima okrajni zastop zaposlenih 15 delavcev. Prihodnji teden se bo vsipalo mnogo materiala na cesto ter bo s tem vsak promet onemogočen.

i— Epidemija. Na kozah je obolel sin nekega rudarja in bil odpeljan v izolirnico. Iz pogostih epidemij bolezni, ki nastopajo v Hrastniku, se razvidi, kako potrebna je zgradba vodovoda v Hrastniku.

i— Ograjo ob potoku namerava napraviti kemična tovarna v Hrastniku in s tem zagraditi vse svoje objekte, ki so obrnjeni na cesto.

Iz Laškega

i— Tukajšnji kolodvor se je priklopil k občinskemu vodoodu ter ima 4 izlivke, javno na severni strani glavnega poslopja. Bil je pač že skrajni čas, kakor je čas, da se enkrat izvede kanalizacija do Savinje. Izpraznjevanje kolodvorskih greznic je škandal svoje vrste.

i— Poskus samomora z zastrupljenjem. V torek zvečer okrog 23. je neki 25letni brezposelni lovski paznik v samomirnem namenu zavžil v kozareku žganja skoro 5 gr strihinina. Storil je to na ulici ter odhitel nato v svoje stanovanje, kjer se je v groznih bolečinah zgrudil. Učinek strupa je bil strahovit: nesrečnega je zvijalo in lomilo, kakor da bi mu hotelo popokati kosti, nakar je otrpel ter začel bruhati. Z avtom so ga odpeljali v celjsko bolnico, kjer so mu izprali želodec in je že izven nevarnosti. Strihinin si je znal pridobiti, ko je kot lovski paznik strupil lisice. Zdej pravi: »hudičev ubogo so lisice«...

i— Smrtna kosa. V ponedeljek je umrl tukajšnji krovce I. Dittrich, v starosti 58 let. N. v m. p.

Iz Prekmurja

mr— Majniški izleti gimnazije. Vsi višji razredi gimnazije pri de letos svoje majniške izlete in so si izbrali za cilj Gorenjsko. Ker tukajšnji dijak sicer nima prilike, spoznati naše kraje in je prvič, da si jih bo lahko na lastne oči ogledal, prosimo gostilničarje in druge, na katere se bodo dijaki obrnili, da jih kolikor mogoče prijazno sprejmejo. V mlade duše se vsaka stvar močnejše vtisne in nikomur ne more biti v škodo; ako ta mladina spoznava svojo domovino od njene najboljše strani.

mr— Novovljana združa državnih namestencev je bila ustanovljena šele lani v novembru in odbor je sedaj podal obračun o delu do 1. januarja t. l. torej za delo približno polrednega meseca. Kako hitro se je združa zadržala v tukajšnje življenje in kako potrebna je bila, priča dejstvo, da je že v prvem mesecu krila vse ustanovitvene stroške, da šteje danes 84 članov in da

ima že v času, ko je njena zaloga še minimalna, mesečnega prometa do 30.000 Din. Ko se večani v njej še ono uradništvo, ki stoji sedaj še skeptično ob strani, bo postala združa najvažnejši faktor za reguliranje cen, ki so v Murski Soboti, osobito za nekatere predmete, izjemno visoke.

mr— Akcija za Sokolski dom je v toliko napredovala, da so načrti izdelani tudi v vseh področjih in se bodo razposlali te dni stavbenikom. Delo se bo oddalo v celoti najnižjemu ponudniku.

mr— Dajte kolodvoru električno razsvetlavo. Da nimajo oni kolodvorji električne razsvetlave, kjer je instalacija zvezana z nesorazmerno visokimi stroški, je še nekaj kot opravičljivo. Da pa je nimajo postaje kot Brežice ali pa Murska Sobota, kjer je potrebno samo par metrov žice, da se postaja »rikluči« obstoječim vodom, je dokument precejšnjo nerazumevanja stvarnih potreb. Res je prvi izdatke malo večji, toda je res potrebno misliti vedno le na eno »proračunsko leto? In efektivna škoda? Sodim, da bi zadnji vlom v postajno skladišče ne bil moč, ako bi ves prostor osvetljevala močna obločnica.

mr— Pevska šola. Vsaka vas ima že svoj mešani pevski zbor, le gospodarsko središče Prekmurja zanj menda še ni dozorelo. Sokolsko društvo je dalo vendar hvalno vredno pobudo in drugi teden prične z delom pevstva šola. Pevsko teorijo bo podajal prof. Justin in v treh, štirih mesecih upa, da bo vzgojil solistični material, da bi se jeseni mogel sestaviti večji »evski zbor. Udeležba bo najbrže zelo lepa, ker se je dosedaj prijavilo že preko trideset učencev.

Iz Litomera

lj— Obrtno gibanje. V izdelovalnici pokalice in sodavice v poslopju Kukovčevih dečev je te dni nov podjetnik pričel z obratom. Slaščičar Skrajnar preurejuje vogalno sobo v hiši dr. Hajuha v svoj poslovni prostor, krojaško podjetje g. Jelovska pa se je preselilo v hišo g. Lentza. V hiši gospe Kike si je uredil g. Princič svojo vrvarsko delavnico; vrvarja je naše mesto pogrešalo že dalj časa. Prej sta bila tu kar dva vrvarja, nekaj let sem pa noben.

Kako se vzgajajo sestre pomočnice

Državna šola za sestre pomočnice v Zagrebu je razpisala natečaj za IX. kurzo, ki se bo začel letos 1. septembra. Priglasit se je treba do 27. junija. Kratko smo razpis že zabeležili, v naslednjem podajamo o šoli podrobnejše informacije:

Šola za sestre pomočnice je zavod za vzgojo civilnih sester za zdravstvenovzgojno in zdravstveno-zaščitno delo med narodom, bodisi v zvezi z zdravstvenimi zavodi v mestu, bodisi v zdravstvenih domovih na deželi. Dolžnost sestre je, da navaja ljudstvo na zdrav, higienski način življenja, da mu nudi prvo pomoč v nezagodi, da ga uči postopati z bolnikom v primeru bolezni in varovati zdravje onim, ki so zaradi razmer ali polica zdravstveno ogroženi. Dolžnost sestre je torej, da spremlja ljudstvo v zdravju in bolzni kot njegova svetovalka in učiteljica.

Poklic sestre pomočnice je eminentno ženski poklic, ker vodi sestro med ljudstvo, med vse one, ki potrebujejo sveta in pomoči. Mnogostranska in odgovorna služba sestre pa zahteva, da vstopijo v ta poklic samo one devojke, ki so popoln

Iz življenja in sveta

Moderna dama - delo moških možganov in rok

Kemija v vsakdanjem gospodinjstvu in modi

Neki dovtipnež (Američan!) je dejal, da ni nobeno pretiravanje, če trdimo, da bi se morala moderna ženska za svojo telesno lepoto in za vsa svoja oblačila zahvaliti raziskovalnemu delu mož. Od prvega trenutka, ko jutraj vstane, do tiste ure, ko spet leže, je njen življenje odvisno od kemikov in inženjerjev.

Jutranja kopel, zajtrk, nekoliko telovadbe

Nje prva pot jutraj jo vede gotovo v kopalnico, kjer se posluži raznih električnih kopalnih priprav — ne da bi o njih seveda kaj vedela. Z vodo pomeša razne soli, ki naj ji pripravijo kožo mehko in svežo. Redkokdaj se zaveda, da sestoje te soli večinoma iz čiste sode, ki so jo malo pobarvali in spartumirali. Potem vzame v roko kos mila, ki je zanjo samo milo. Samo kemik bi ji znal razložiti, iz česa to milo prav za prav sestoji in koliko tisočletnega truda je stalo, da so mu dali končno tisto estetično, vonjavo obliko, ki ga usposablja za uporabo v nežnih ročicah lepših polovic človeštva. Potem ko so soli in milo opravili svojo dolžnost — po zaslugi nalik kemičnih reakcij, ki jih more pojasniti samo strokovnjak s težkimi enačbami — pride na vrsto brisača, običajna brisača; toda koliko tisočletij in koliko premissljudskih možganov je bilo treba, da je dobila ta brisača svojo sedanjo obliko!

Nato stopi naša junakinja, sveža kakor rosno jutro, v kuhinjo zajtrk pripravljati in česar je še treba za njeno in njene družine življenje. Pri tem se nikoli ne spomni, da bi zapela kemikom in inženjerjem veličasten slavospev za umno sestavljene snovi, ki so ji vsakdanje živilo. Celo sol, ki jo rabi pri kuhi, ni nič drugega nego umno očiščena kemična spojina in še prav zanimiva

spojina, saj vsebuje v neškodljivi obliki strašni plin, ki je med vojno podalil na tisoče in tisoče človeških življenj — klor.

Tekom dneva, če ne že jutraj, napravi nekoliko vaj, da si ohrani vitko linijo in morda se pri tem posluži kakšnega valja za preganjanje tolsče ali steznika, ki so ji ga pripravili iz določene drevesne vrste s pomočjo raznih kemičnih procesov. Najbolj preproste proste vaje povzročajo v telesu neke kemične procese, oziroma nastajanje nekih kemičnih snovi, ki jih je mogoče v laboratorijih umetno pridelovati in injicirati.

Oblačilo, obuvalo, lepota

Tudi obleka moderne ženske zasluži nekaj pozornosti. Po mnogih tisočletjih je dospela današnja Eva ponovno do obleke svoje pramatere v raju — iz listja in vej. Danes si seveda ne nabira sama tega listja in teh vej, temveč prepušča moškimi, da ji predelujejo sirovine v tkanine, ki so finejše od same naravne svile. Isto je z obuvalom, ki ji ga moški pripravljajo iz kemično predelane gume.

In sedaj razni pudri, parfemi, črtala, barvila za lase, umetna zobovja in prav tako umetne obrvi! Koliko dela, koliko truda po laboratorijih, nad kupi papirja, popisane s skrivnostnimi formulami! Toda ženske nikoli ne vprašajo po tem, kako te stvari nastajajo, še nikoli se niso n. pr. vprašale, kateri čudni iznajdbi bi se morale zahvaliti za dejstvo, da jim kemično rdečilo na ustnicah ne izgine med jedjo ali med poljubljanjem. To so stvari, s katerimi si naj moški razbijajo glave — in si jih reš razbijajo! Zakaj pa so si izmislili to čudno zahtevo, da morajo biti ženske ne samo tako lepe, kakršne jih je ustvarila narava, temveč še lepše?!

žanska Suzana» je ušla, kakor znano, mednje — a se je ušla po nerodnosti svojega ameriškega manažerja Paylea. Vendar je danes, zlasti v Ameriki in na Angleškem, velikansko število profesionalcev, ki žive od tenisa, tega nekoč najbolj ekskluzivnega sporta. Mnogi klubi plačujejo svojim trenerjem plačo, ki jim jo zavidajo ministri. Na razpolago so jim večinoma le po šest ur na dan, a v prostem času si lahko prislužijo še enkratno ministrsko gažo.

Ta mož je star 106 let,

piše se VALENTIN SMITH in živi v Staffordshireu

Hišni posestnik — podnajemnik v lastni hiši

V nekem industrijskem kraju gornje avstrijske pokrajine si je kupil neki tovarniški delavec hišico. Misli je, da se mu bo stanovalec umaknil, ali ta se je ubranil izselitve pod uradno zaščito najemnikov. Lastnik je nato potikal na dobro srce najemnika, in ga prosil, naj mu prepusti podstrešje za bivanje. Napravila sta pogodbo: Najemnik prepušča prostovoljno in začasno k stanovanju spadajoče podstrešje lastniku hiše za nedoločen čas. Podnajemnik (lastnik hiše) plača za porabo podstrešja najemniku na teden 16 Din. Ako bi najemnik podstrešje zopet rabil zase, se mora podnajemnik takoj izseliti. V podstrešju ne sme biti peči in se ne sme kuriti. Podnajemnik — lastnik hiše ima ženo in štiri otroke... K tej groteski obstoječega najemniškega varstva ni potreba nobenega komentarja!

Morfij, kokain in ženske

Našim čitateljem je nemara še v spominu nedavna smrt mladega madžarskega barona Kövesza, katero je zabeležil tudi naš list. Vzroki smrti so bili zelo nejasni, zato je oblast odredila preiskavo, ki je rodila senzacijske rezultate. Kövesz je živel od sijajno idočih trafik svojih mater. Ker je imel vsega v izobilju, se je življenja kmalu naveličal. Vrgel se je na kokain in je popolnoma zapadel temu strašnemu strupu. Prirejal je v stanovanju svojih prijateljic orgije in ena takšnih zabav ga je pobrala. Ko se je nasitil žensk in ženske njega, so ga odnesli v prostor, kjer je ležal omamljen več ur na kamenitih tleh in na prepihu, tako da je dobil pljučnico. Prepričali so ga domov, kjer je podlegel boleznim. Način njegove smrti je naravno, čeprav na nivo takozvane boljše družbe v velikem mestu.

Zoro voda

proti sivim lasem!

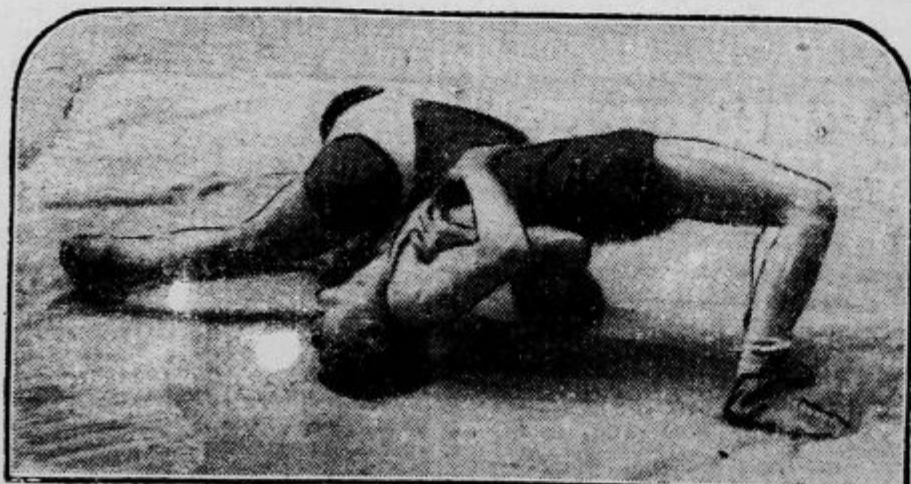
Ne barva, temveč vrača sivim lasem prejšnjo naravno barvo.

Odobrena od zdravstvenega odseka pod št. 1793—20 kot za zdravje popolnoma neškodljiva. Uspeh sigurne in trajne. Cena steklenici brez poštnine Din 35.—

ZORA VODA I. OREL, Zagreb

Duga ulica 32.

Lekarnam, drogerijam, parfumerijam, brivnicam in trgovinam mešanega blaga damo v komisijo.

Most pri rokoborbi

Kralj Zogu se pokatoličani?

Iz Carigrada javljajo, da se je italijanski državni tajnik Grandi, ki se je pred kratkim mudil v Albaniji po naročilu ministrskega predsednika Mussolinija, razgovarjal z albanskim kraljem tudi o pripravi za poroko z italijansko princeso.

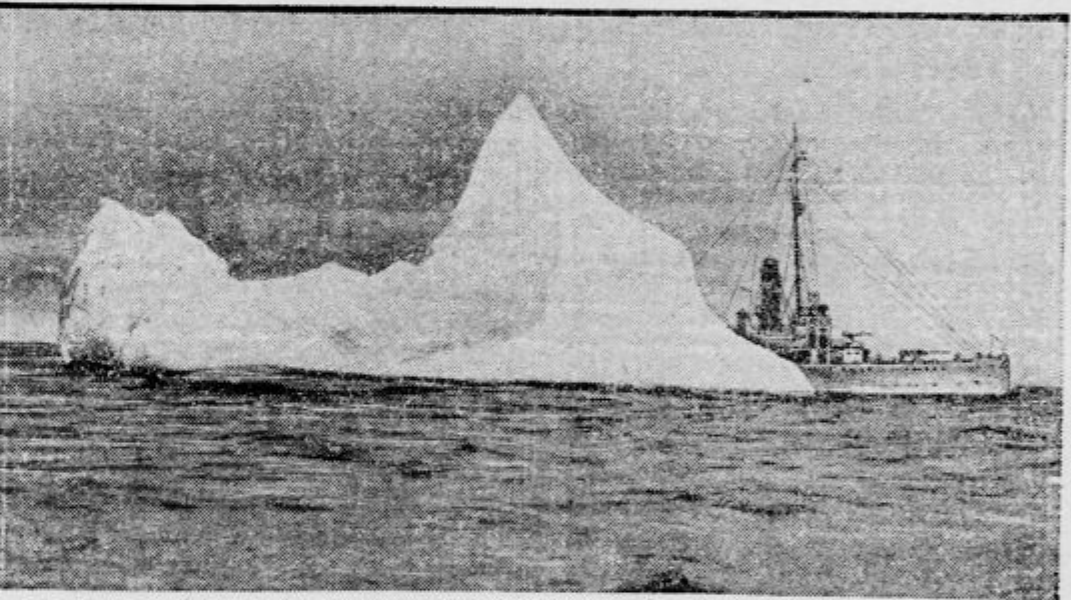
Baje je bil dosežen sporazum, po katerem se je kralj Zogu odločil prestopiti v rimsko-katoliško cerkev, nakar bi bile odstranjene ovire za rodbinsko zvezo z italijansko vladarsko hišo. Tudi papež je menda že pristal na ta poročni načrt, in sicer iz istih verskih razlogov, kakor se je uprl poroki italijanske princese z bolgarskim kraljem. Poročajo celo, da je stvar v toliko perfektna, da se pripelje iz Rima v Tiranu kardinal in da bo kralj Zogu v albanski prestolnici sezidal veliko katoliško cerkev.

Krasin ni bil boljševik

Zena bivšega sovjetskega komisarja in poslanika v Londonu Krasina, je napisala in publicirala knjigo spominov, kateri je napisal uvod za angleško javnost nekdanji premijer Lloyd George. V razgovoru z angleškimi novinarji je ga Krasinova podala izjavo, da ji niso čisto sovjetska vlada izplačevati nikake pokojnine, in sicer zategadelj, ker se ni hotela pokoriti njeni volji, da bi se vrnila v Rusijo. Dama je porabila to priliko za razkritje, da njen mož ni bil noben boljševik, ampak čisto navaden patrijarh, ki je služil domovini, ker je bil prepričan, da se mora Rusija tudi pod sovjetskim režimom obnoviti.

»Polkovnik Barker« — devet mesecev ječe

Londonsko sodišče je izreкло obsodbo nad znano pustolovko Lilijano Smithovo, ki je stala na enem vodilnih mest angleškega fašističnega gibanja in se je izdajala za polkovnika. V tem času je celo peljala pred oltar hčer nekega provincijalnega lekarnarja, ki ni vedela, da se je zvezala s premeteno licio. Obtožnica državnega pravdnika je očitala Smithovi intelektualno postorbo dokumentov v registru za zakone, Sodnik, ki je razglasil razsodbo, je dejal, da je Smithova lažnica in nemoralna pustolovka in da ji je bila odmerjena tako nizka kazen samo zaradi tega, ker doslej še ni bila kaznovana.

Pomlad na oceanu

Šele izza potopa »Titanica« slutijo ljudje, kaj pomeni spomladanska plovba čez veliko morje. Te dni so poročali listi o nevarnosti, ki je grozila dvema velikima ladjama sredi Oceana, nemškemu »Celticu« in ameriški prekomorniku »Pennlandu«. Oba sta srečala na svoji vožnji potujoče ledenike in sta se jedva ognila pogubi. Opasnost ledenikov je za ladje tem večja, ker štrli nad vodo komaj desetina ledu in se skriva glavna pod gladino.

Nova frizura za dame

Te dni je zboroval na Dunaju svetovni kongres damskih frizerjev. Baval se je s stanovskimi vprašanji, a tudi z vprašanjem nove damske frizure in je sprišil baš v tem pogledu načelno zelo važne sklepe.

O tem je izšel komuniké mednarodne zveze damskih frizerjev, ki pravi: Moda obratuje tilnika je minila; nova moda zahteva nekoliko daljše lase kakor doslej. V tej modi so še nadalje meročajne male glavice. Nova moda pa je individualna; imenovali bi jo lahko modo deklinskih las, v nasprotju z dosedaj prevladujočimi deškimi glavami.

Utripajoče srce v kinematografiji

Na monakovskem zavodu za fizikalno terapijo in roentgenologijo se je posrečilo dr. Strumpfju in drugim raziskovalcem napraviti nenavadno dovršene filmske posnetke delujočega srca in drugih notranjih organov v luči roentgenskih žarkov. Posebno popolni so ti posnetki zato, ker so jih napravili s poljubnim tempom, tako da je mogoče zasledovati delovanje omenjenih organov n. pr. v neprimerno bolj počasnem tempu nego v resnici, in ker so bile združeni s posebnim aparatom »električnim očesom«, ki zabeleži in zariše v fotografiju avtomatično različno gostoto obzarjenih telesnih delov. Slike postanejo s tem silno nazorne in raziskovalec zasleduje na njih skrivno-

Najmodernejšje za gospode:

svele modne hlače k drugobarvne-mu sako-u, krasni vzorci pri tvrdki DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA.

„Mi gremo radi spat“

Ko pride čas, da gre deca v posteljo, nastane česikrat mala borba, ker se deca neče vleči, če tudi jim oči lezejo skupaj od zaspanca.

Objubite ji tedaj skodelico

OVOMALTINE

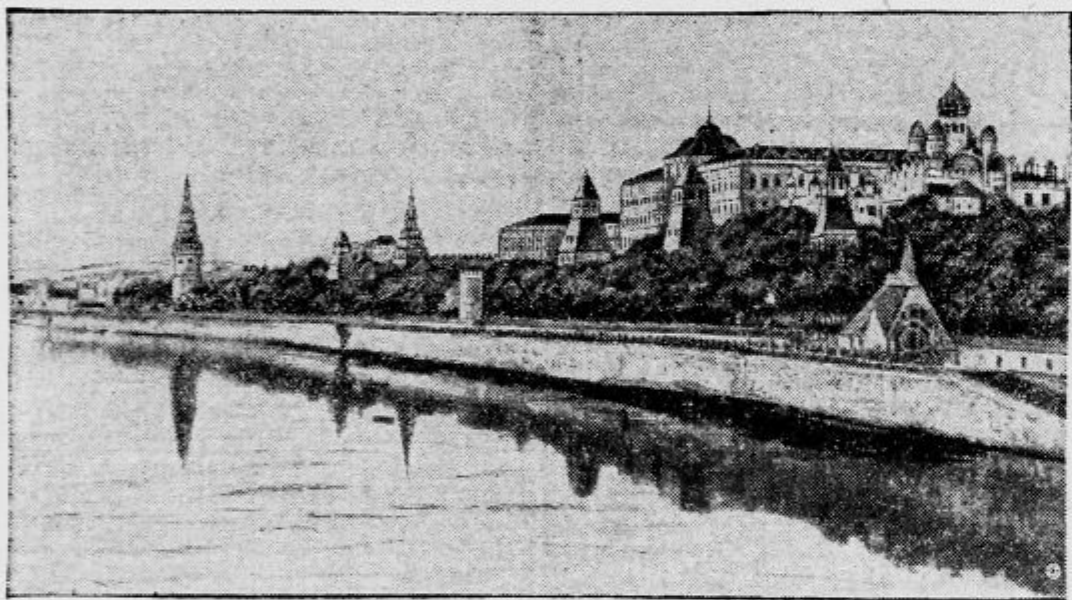
pa boste videli, kako bo poslušna. Spanje obnavlja organizem deteta z novo energijo, njegove mišice z novo močjo. Toda spanje ne more izvršiti te svoje naloge brez orgovarjajoče hrane.

Zato je najboljša naravna krepljena hrana Ovomaltine. Deca, ki hitro raste, ki se naglo utruja, nadalje bledi in mirni otroci bi morali redno jemati skodelico Ovomaltine za predjuzino in predno ležajo spat. A tudi za zdravo deca ni nič boljšega, da jim osigura zdravje in dober telesni razvoj.

Dobi se povsod za ceno Din 18.50 skatljica.

Zahtevajte brezplačen vzorec, sklicujoč se na ta list od

Dr. A. Wandera d. d. Zagreb

Pogled na slikoviti Kremelj,

kjer je Stalin pravkar izvajal zmago nad svojimi nasprotniki, ki so mu v očeh evropske javnosti delali opasne preglednice

Rekordne plače rekorderjev

Poklic trenerja v Ameriki in na Angleškem — Idealizem in realnost — Plavač in njegova zaročenka

Težko bi bilo dobiti med poklici še kaj drugega, ki bi donasal svojemu izvrševalcu tako horendno lepe vsote in na razmeroma tako hiter način, kakor poklic svetovnega boksarskega mojstra. V povojnih letih smo doživeli več prvenstvenih boksarskih matchev, pri katerih so poročali listi o sto tisočih »zaslužka« celo za premagance in kaj šele za zmagalce! Vendar so tudi druge sportne panoge, zlasti profesionalne, svojim šampionom zelo dobičkanosne. Dober trener za lahko atletiko ali plavalni snort zasluži v Ameriki in na Angleškem

letno najmanj 1500 funtov šterlingov brez postranskih zaslužkov, ki mu donajajo česikrat še lepše denarce. Ni nič čudnega, da predsedava potem vedno več znamenitih »amaterjev« v vrste izrazitih profesionalcev. Amaterstvo je pogostoma sploh krinka, pod katero se skriva obraz pravega profesionalstva. V najnovejšem času sta uskočila med profesionalce n. pr. Joe Ray, eden najboljših ameriških tekačev, in El Quafi, francoski zmagovalac v maratonskem teku na olimpijadi v Amsterdamu. Posebno lahka atletika in plavanje podpirata tajni profesionalizem.

»Dragi« Nurml.

Ameriški uspehi na olimpijadah gredo dober del na rovaš zelo širokoprsnega umevanja pojma »amaterstvo«. Mnogokrat pošiljajo v Ameriki atlete, ki obe-tajo velike uspehe, celo leto pred olimpijado — seveda ne na njihove stroške — kamorkoli v samoto, da se vzgledajo po vseh deželah sveta in takrat zahtevajo honorarje, pred katerimi se nam, navadnim zemljanom, kar omotica dela. Primer takšnega profesionalnega amaterja je bil n. pr. znameniti tekač Paddock, čigar zaslužki so bili takšni, da se je zdelo celo lahkoatletski zvezi ameriške Unije preneumno in ga je na zadnje diskvalificirala. Zadeva z Nurmljem pa je še vsem v spominu. Čez

noč se je uvrstil med profesionalce, dal si je izplačati 10.000 dolarjev na roko in velel idealizmu: »Zbogom!«

Plavalni mojster in njegova zaročenka.

Primerov, ki dišijo po Paddockovih »amaterskih« praktikah, bi našli lahko še dosti in ne samo za Ameriko. Eden izmed najbolj znanih neoficijalnih profesionalcev je n. pr. švedski plavač Arne Borg. Borg ima navado, da jemlje na svoja potovanja tudi zaročenko s seboj, tako da morajo aranžerji njegovih »gostovanj« plačevati vse stroške za dve osebi — seveda za prvorazredno potovanje, prvovrstne hotele itd. Borg se je pred nekoliko meseci na ta način odpravil na Japonsko, odkoder obišče Kitajsko, Oceanijo, Južno Afriko in Ameriko, tako da se vrne na Švedsko šele čez kako poldrugo leto. Plavalna umetnost mu torej dobro nese. A ne samo njemu. O tem bi vedeli marsikaj povedati najrazličnejši šampioni, ki so v zadnjih letih plavali čez Rokavski preliv. V Ameriki so se pri zadnjem maratonskem plavanju tepli za nagrado 40.000 dolarjev, ki jo je razpisal »kralj zvečilnega gumija« Wrightly.

Tudi »bell sport« redi, dokaz vedno večje število amaterskih tenisarjev, ki prestopajo med profesionalce. Celo svetovna mojsterica, »bo-

sti življenskih gibov celo boljše, nego če bi jih mogel zasledovati s prostim očesom na objektu samem.

Igle med slamo na strehi

V kitajski provinci Sze-Schenan so prodali lani nad 334.700.000 raznih igel; mnogo več nego prejšnja leta. Trgovci so govorili o širjenju kulture, ali kmalu se je pokazalo, v kake svrhe porabljajo Kitajci tako množino igel.

Angleški konzul v Yunnasenu poroča, da natikajo Kitajci te igle med slamo na strehah, s konico v zrak. Skrite so te igle in ne opazijo jih ptice, ki prilete in sedejo na strehe. Igle se jim zaderejo v telo, a Kitajci polove ptice, jih spečejo in pojedo.

Pajk, ki preži na ribe

Znani so veliki pajki iz Južne Amerike, ki napadajo tudi ptice. Pajk, ki lovi ribe, pa živi v srednji Afriki. Ni baš velik, ali močan je. Poišče si primeren prostor na obrežju in se podpre z zadnjimi kraki, da počiva na vodi čisto mirno, sprednje pa raztegne na vodi. Ko se mu približa neprevidna riba, skoči nanjo, jo zagradih z vso silo in hitro tira na kopno. Ribica pogibe in pajk jo poje leno v miru.

Juridični doktorat na Madžarskem

Madžarski naučni minister prof. Klebelsberg pripravila nov študijski red za juridično fakulteto, na kateri se bo učna doba podaljšala od štirih na pet let. Po dovršenih študijah dobe slušatelj diploma, ki jih bo usposobljala za vsako uradno mesto. Doktorat jim ne bo več potreben in tudi za advokatski ali sodniški poklic jim bo zadostoval običajen izpit. Doktorski čin bo odsej potreben le za izvrševanje profesure na vseučiliščih.

Kupujte „Zvezdanko“!

ŠAH.

Urejuje dr. Milan Vidmar

Šahovsko življenje naše kraljevine je dokaj živo in jakih igralcev imamo dovolj. V zadnjem mesecu sem obiskal krožke mariborskih, zagrebških in beograjskih šahistov, uveril sem se, da brez težave zdržimo konkurenco drugih držav, da pa organizacija šahovskega življenja ni na višku.

V mislih imam predvsem naš jugoslovenski Savez, ki se je ustanovil takoj po ujedinitvi Srbov, Hrvatov in Slovencev. Savez, ki je dovršil veliko koristnega. Savez, čigar neaktivni predsednik sem že 9 let.

Zdi se mi, da je nujno potrebno, poživiti našo šahovsko zvezo. Notranja nasprotstva morajo zginiti. Imel sem kot predsednik večkrat mučen posel posredovanja med različnimi naziranjimi in različnimi ambicijami. Toda vse to, važno kot je, zahteva predsednika, ki ima ne samo ugleda, temveč tudi časa dovolj.

Več let že iščem pravega predsednika naše vrhovne šahovske organizacije, da mu predam posle, ki jih sam opravljati ne morem. V tem stremeljenju bi me morala podpirati vsa naša šahovska javnost. Naša zveza trpi ne samo vsled notranjih sporov, temveč tudi, ker faktično predsednika nima. Šahovsko življenje gre med tem svojo pot. Mariborski šahovski klub je organiziral revaršano tekmo z Avstrijo v Gradcu. Te tekme se sicer udeležil predsednik šahovske zveze jugoslovenske, toda v resnici zveza prireditelje sploh ne upošteva.

V Mariboru si pripravljali prvi jugoslovanski turnir večjega stila, ki naj se vrši v Rogoški Slatini. Merodajni krogi kažejo veliko smisla za projekt in njih izdatna pomoč ni izključena. Popolno zaupanje imam v mariborski šahovski klub, ki je še vedno dovršil dostojno in uspešno, kar je vzel v roke. Tudi brez sodelovanja Saveza bi turnir v Slatini spelal, upam pa vendar, da ob tej priliki Maribor ne bo ostal osamljen. Če zasluži kak šahovski klub podporo in sodelovanje Saveza, zasluži to mariborski klub sigurno.

V Beogradu se misli na tekmo med g. B. Kostićem in med menoj za prvenstvo kraljevine. Tekma naj bi se vršila proti koncu leta in zanimanja za to tekmo bi bilo dovolj. Zdi se mi vredno, da o stvari spregovorim nekaj besed, če zaradi tega, ker se je o nji že dosti pisalo.

Savez že dolgo misli na jugoslov. mojstrski turnir. Od početka je bilo namenavano, prvo nagrado takega turnirja zvezati z namestkom titula prvaka države. Toda tej nameri sem se odločno uprl in tudi g. B. Kostić z njo ni bil zadovoljen.

Mnenja sem, da mi za prvenstvo države ni treba igrati na malih domačih turnirjih, ker sem to prvenstvo že zdavnaj dobil na svetovnih turnirjih. Zdi se mi tudi, da bi bilo čudno, če bi kdo postal naš državni prvak samo zato, ker bi se jaz sam turnirja ne udeležil. Ta možnost pa je važna.

Odkrito priznam, da mi je težko udeležiti se turnirja, na katerem bi srečal samo jugoslovenske mojstre. Tistih par tednov, ki jih v letu s težavo morem odmeriti šahu, moram izrabiti za svetovne turnirje. Borbe z vele mojstri so mi čisto drug užitek, kot igre z našimi mojstri, čeprav moram priznavati njihovo visoko kvalifikacijo.

Zdi se mi tudi, da je važnejše za nas vse, če grem na turnirje v inozemstvo, kot da branim svoje prvenstvo doma. Za ugled države so šahovski uspehi njenih reprezentantov sigurno skoro brez pomena. Toda vsaka malenkost je dobro izrabljena v propagandi pa je naša važna. Akumulirane malenkosti pa v teklu let vseeno dajo nekaj.

Če po vsem tem ne morem obljubljati svoje udeležbe na domačih turnirjih, ne more biti v zvezi s takimi prireditvami tudi govora o prvenstvu države. Tudi svetovno prvenstvo se koncem koncev ne doigra na turnirjih.

Zavedam pa se dolžnosti, ki jo ima v širši obliki prvak sveta, da se odzovem izzivu kandidata za prvenstvo in igram z njim odločujočo tekmo. Pri tem moram zahtevati, da imam varnost pred nesmiselnimi izzivnanji. Tekma se more in mora igrati pod finančnimi bremenji, ki jih prenese le oni, ki ima res upanje na zmago.

Predlagal sem že, da naj veljajo za dvojbo, ki odločujejo o prvenstvu države ista pravila, kot za dvojboje za prvenstvo sveta. Finančna bremena pa naj se znižajo na desetiino onih, ki so predvidena za tekme svetovnega prvenstva. Ta predlog je popoln-

noma v redu in v večji formi je svoje izkušnje že prestal.

G. Kostić, ki je dosti razburjal našo šahovsko javnost večkrat tudi v formah, ki niso bile neoporečne, ima po mojem predlogu odprto pot do časti, ki mu je očitno zelo na srcu. Če mu naš Savez ugodi pot, bom tega vesel. Ni izključeno, da bo našel finančno pomoč, ki jo rabi. Tudi Bogoljubov se trudi v slični stvari, da doseže prava sveta v dvojboju.

Kot vsak prvak, imam po polni pravici ugodnost, da lahko mirno čakam na napad! G. Kostić je svoj čas mislil, da ima na razpolago tudi primitivnejšo pot ter da lahko s članki v šahovskih listih, da celo v dnevnikih, pridobiva pristaje, ki so voljni priznavati mu prvenstvo brez boja. Uveriti se je moral pač, da je vsak tak poskus brezploden. To je jasno tudi beograjskim šahistom, ki bi radi priredili v pravi formi tekmo.

Vse to kaže, kako potrebna bi bila reorganizacija našega Saveza. Sloga je predpogoji, rivalitete glavnih klubov so ji največja ovira. Pravi predsednik Saveza, mož zaupanja šahovskih naših središč, mož energije in zadostnega prostega časa, bi po mojem mnenju, prepotrebno reorganizacijo mogel zelo lepo dovršiti.

Pozabiti slednjega ne smemo, da smo inozemstvu že dolžni vsaj en velik mednarodni turnir. Bil bi prvi na Balkanu in ugled naše države bi zelo, zelo koristil. Mislim, da bi naša prestolnica morala to častno nalogo vzeti energično v roke. Mislim tudi, da bi državna pomoč ne smela izostati.

Velikega turnirja v Beogradu bi se moral udeležiti. To ne bi bila moja dolžnost, ker sem predsednik Saveza, temveč ker sem prvak države, ker moram skrbeti za to, da je jugoslovensko ime zastopano po možnosti na velikih svetovnih turnirjih, da pa mora biti zastopano na velikem turnirju naše prestolnice.

V Beogradu sem opazil velik napredek šahovskega življenja. Prestolnica se vobče rapidno razvila in šahovski krogi so razvoja deležni. Nazadnje bo vseeno neizbežno, da Savez dobi svoje centralno mesto v samem Beogradu. Da ima Zagreb veliko zaslug za naš šah, je znano. Da Zagreb s trajnim uspehom velikega jugoslovenskega saveza voditi ne more, je pokazal razvoj zadnjih let. Predsednik, ki živi v Ljubljani, pa je tudi iz teh, pravkar navedenih razlogov nemogoč.

Sploh kaže stara izkušnja, da je pogrešno postaviti na čelo šahovskih zvez velike šahovske mojstre. Vsi predsedniki evropskih šahovskih zvez so razmeroma pohlevni šahovski igralci. Zanimanje za nevaljezi administrativni posel, je glavna potrebna lastnost pravega predsednika.

Upam, da teh vrstic nisem napisal zaman. Vodila me je iskrena želja, koristiti razvoju našega šahovskega življenja. Odkrito sem opozoril na nedostatke in srečen bom, če se bom mogel umakniti pravemu možu na mesto, ki mi je prisojeno, na mesto prvobornika jugoslovenskega na velikih mednarodnih tekmah.

Kino

Pismo iz Hollywooda

Hollywood, sredi aprila 1929.

V Hollywoodu je nekaj režiserjev, ki se tako zelo živje v svoje delo, da pri tem pozabijo na vse. Pri tem tvega svoj sloves, imovino in poslovne zveze, si zapravijo prijatelje in žrtvujejo celo svoje zdravje, samo da ustvarijo mojstrovino. Da navedem samo en vzgled: Ko se je William Wellman s snemanja eksterierjev za film »Wings« vrnil v svoj atelje, je bil zgolj fizična razbitina. Shušal je za 20 funtov in je bil tako razdražljiv, da niti njegova žena ni smela z njim govoriti in da ni mogel več spati ko tri ure na dan. Od takrat mi je večkrat dejal: »Niti za milijon dolarjev bi se tega dela ne lotil vnovič.«

Drugi neutrudljivi delavec je Ernst Lubitsch. Opazoval sem ga nekoč nekega večera v Paramountovem ateljeju, ko je snemal scene same za film »Patriot«, v katerem je igral Emil Jannings blaznega ruskega carja Pavla. Ogromna scena — več kot 500 kvadratnih metrov — je predstavljala trg pred palačo Sv. Mihaela okoli leta 1800. Tisto noč je bilo zaposlenih več kot tisoč kmetov in vojakov in tri sto gardistov. Pravcata armada elektrotehnikov, ki so zasidli vsa bližnja poslopja, so razsvetlili ves prostor, da je bilo svetlo kakor po dnevni. Gigantske obločnice so pele, ljudje so vpili

gel otresti. Zelo sem se čudil, tem bolj, ker sem bil vedno hladnokrvnen. Domislil sem se da potujem ponoči in da sem najbrže zaradi tega nemirnejši.

Zdaj pa zdaj sem se potipal za žep suknje, da bi se uveril, če je zavoj še tam, kamor sem ga bil postavil. Bil je na svojem mestu.

Med vožnjo sem začel opazovati sopotnike, da bi videl, ali ni med njimi kakšnega sumljivega človeka. Čeprav je bilo moje potovanje neznanu vsem razen mojih šefov, se lahko na poti marsikaj pripeti. Treba je biti oprezen, sem si rekel.

Prišli so klicati v vagon-restorant. Oho, sem dejal sam pri sebi, zdaj velja še posebno paziti!

Šel sem. Ljudje, ki so sedeli za mizami, so bili na oko vsi dostojni in poštenji. Razen enega; nekaj mrz pred menoj je sedel rejen gospod z dvojnimi podbradkom, ki se mi je videl že od vsega početka sumljiv.

Čutil sem, kako upira pogled vame. Kadarkoli pa sem ga hotel s pogledom zavrniti, se mi je pravočasno umaknil. Pogledal je v tla ali pa v stran.

Njegovi pogledi so mi postajali čedalje bolj neprijetni. Skušal sem jih usmeriti drugam, pa se mi ni posrečilo. Na-

in nad vsem tem je stal majhen, debel mož, ki je z bataljonom kamer nervozno hodil gor in dol — Ernest Lubitsch! Niti enkrat ni povzdignil glasu, vendar so ga vsi vsepovsod sijajno razumeli. Zato je skrbel sistem zvočnikov. Bilo je že skoro jutro, ko sem zapustil atelje, in mrazilo me je, čeprav sem popil nešteto skodelic črne kave. In Lubitsch je še zmerom hodil med kamerami sem in tja, tja in sem. Vso noč ni niti trenutek stal pri miru! Niti enkrat niti za trenutek sedel na stol!

Nedavno tega so dognali, da ima Clara Bowova, kakor večina drugih filmskih zvezd svojo posebno vražo: ona namreč vselej vztraja na tem, da prvi suetek vsakega njenega novega filma ne sme biti veselenek, ampak običajna scena. Nancy Carrollova ki igra poleg Charlesa Rogersa glavno vlogo v filmu »Trikratna poroka«, pa ima v svojem kovčegu za šminkanje vedno belo kunečvo sapico.

Poročno oznanilo: John Monk Saunders, avtor filma »Wings« in Fay Wrayeva, poleg Janningsa glavna junakinja filma »The King of Soho« in Stroheimove »Poročne koračnice«, sta najnovejši hollywoodski zakonski par.

Pole Negri najnovejši film za Paramount »Igralkine ljubavne prigode« opisuje življenje velike francoske tragedke Rachel Da se je pripravila za to vlogo, je madame Negri odpotovala za nekaj mesecev v Francijo, kjer je pretaknila vse deželne in gledališke arhive, da je dobila podatkov o tej igralki. Intervjuvala je tudi več ljudi, ki so Rachelovo osebnost poznali, in si je tako nabavila nekaj Rachelinih oblek, ki so jih potem nalašča za ta film kar najverneje kopirali.

Produciranje smeha je za poklicnega komika izredno resna naloga, ki nikakor ni tako lahka, kakor bi utegnil soditi neveseljak. Da spravi svoj humor na poslovno podlago, kakor bi moral ravnati vsak resen umetnik, je Harold Lloyd izumil »smehografa«, ki natančno registrira animirano razpoloženje, ki ga povzročajo njegove veseloligre. »Smehograf« je, kakor že ime naznačuje, nekaka razvidnica za merjenje raznih vrst in stopenj smeha kakor hihitanja, pridruženega smeha, bučnega smeha, grohot in vriska. S pomočjo »smehografa«, svinčnika in sekundne ure je moči prestežiti in registrirati učinek sicerne humoristične domislje na občinstvo. Lloyd je svoj »smehograf« prvič preizkusil na veseloigri »Harold ima smolo« ki jo je dvajsetkrat predvajal različnemu gledalstvu. Potlej so razvidnico vrnil v atelje, proučili rezultate in poiskali v filmu najučinkovitejša mesta ter tudi ona mesta, ki so žela manj smeha, nakar so film docela preuredili.

Ameriška akademija za znanost in umetnost je Emilu Janningsu podelila častno priznanje ter ga obenem proglasila za najboljšega ameriškega igralca. To je prvič, da je bil inozemec v Zedinjenih državah deležen tolike časti. Častno priznanje je bilo Janningsu podeljeno največ za njegov sodel v Paramountovem filmu »Patriot«.

Neki hollywoodski atelje je dobil tole pismo po filmski slavi hrepeneče duše iz Kanade:

Zelo spoštovani gospod Paramount! Pišem v imenu svojega partnerja in sebe. Ali bi naju hoteli namestiti pri filmu? Midva sva porabna za vse. Jaz sem kriminalni agent, moj partner pa je detektiv. Zmožna sva vseh vrst vlog in vas zato prosiva, da nama daste priložnost, da se izkaževa. Zadovoljila bi se z vsako plačo. Prosim oprostite pisavo, ker se mi zelo mudi.

Družba Paramount me je naprosila, naj gospoda zagotovim, da mu je odpuščeno!

George Bancroft nikakor ni babieveren igravec, vendar po vsem resno trdi, da je torej njegov srečni dan, zakaj vse važne stvari so se mu dogodile ta dan. Ne samo, da je bil rojen v terek in da se je v terek poročil — tudi v Hollywoodu je prišel va torčev dan. Svojo prvo filmsko pogodbo je takisto podpisal na terek in pojedina v prosilavo proglasil za zvezdnika je bila prav tako v terek. Čudno dovolj, da je imel svojo prvo veliko pogodbo podpisati v ponedeljek, toda ko je tisti dan prišel v atelje, je zvedel, da je zadeva preložena na drug dan. In zato je razumljivo, da mu je terek srečni dan.

Bancroft je bil, preden je prišel k filmu.

Našim risarjem!

K priobčenim nagradnim pesmicam smo prejeli do danes že precejšnje število posređenih ilustracij. Odbodarovi so bili do sedaj sledeči gg.: Marica Poživalšek, Krško, Lojze Perko, Stari trg in Hugo Kern, Trbovlje.

Na delo mladi risarji!

znan gledališki igralec. Nekoč mi je pravilo, da je bil, ko je prvič poskusil priti k filmu, zavrnjen, češ da je prevelik — namreč 188 cm. Pozneje pa je pri filmu prišla doba velikih mož in tako je po vzgledu mnogih drugih tudi on obrnil hrbet gledališču in se ves posvetil filmu.

Radio

Izvleček iz programov:

LJUBLJANA (577 m 4 kw), ZAGREB (309 m 0,7 kw), PRAGA 349 m 5 kw), BRNO (441 m 3 kw), VARŠAVA (1111 m 10 kw), BERLIN (484 m 4 kw), FRANKFURT (428 m 4 kw), LANGENBERG (469 m 20 kw), STUTTGART (380 m 4 kw), DUNAJ (517 m 15 kw), LONDON (Daventry 1604 m 25 kw), RIM (448 m 12 kw), BUDIMPEŠTA (558 m 20 kw), STOCKHOLM (Motala 1380 m 30 kw)

Ponedeljek, 29. aprila.

LJUBLJANA 12.30: Reproducira glasba. — 13: Napoved časa in reproducira glasba. — 13.30: Borzne vesti. — 17: Koncert radio - orkestra. — 18.30: Češčina. — 19: Francosčina. — 19.30: Rak maternice (ga. dr. Soss). — 20: Recitacije gosp. Ivo Zorca. — 20.30: Večer nordijske glasbe II. izjava radio - orkester. Vmes poje ga. Jerman. — 22: Poročila in napoved časa. — ZAGREB 13.15: Reproducira glasba. — 17: Popoldanski koncert. — 20.30: Prens mednarodnega koncerta iz Budimpešte. — 23: Poskusni prenos iz Varšave. — BEOGRAD 12: Napoved časa in reproducira glasba. — 20.30: Gospodarske in borzne vesti. — 12.45: Radio - kvartet. — 13.15: Poročila. — 20.30: Koncert komorne glasbe (Beethoven). — 21.25: Poročila. — 22: Srbski velikonočni običaji. — PRAGA 16.30: Popoldanski koncert. — 19.05: Prens iz Bratislave: slovaške narodne pesmi. — 20.30: Prens mednarodnega koncerta iz Budimpešte. — BRNO 16.30: Popoldanski koncert. — 19.05: Slovaške narodne pesmi. — 20.30: Prens koncerta iz Budimpešte. — VARŠAVA 15.50: Reproducira glasba. — 17.55: Koncert lahke godbe. — 20.30: Prens mednarodnega koncerta iz Budimpešte. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 11: Popoldanski koncert. — 16: Koncert kvarteta. — 20: Italijanske arije. — 20.30: Mednarodni koncert iz Budimpešte. — Koncert godbe za ples. — BERLIN 17: Popoldanski koncert lahke godbe. — 20: Zabaven večer. — 20.30: Mednarodni koncert iz Budimpešte. — Lahka godba. — FRANKFURT 16.35: Koncert operne glasbe. — 20: Godba za radio: Kurt Weillov »Berlinski Requiem«. — 20.30: Prens programa iz Stuttgarta. — LANGENBERG 17.45: Koncert na citre. — 20: Nemške narodne pesmi. — 20.30: Pesniški večer. — STUTTGART 16.35: Prens koncerta iz Frankfurta. — 20: Prens programa iz Frankfurta. — 20.30: Opretni večer. — BUDIMPEŠTA 9.15: Koncert tereta. — 17.40: Koncert ciganske godbe. — 20.30: Mednarodni koncert madžarske glasbe. (Orkester in zbor madžarske kralje. opere ter solisti). — Lahka godba. — TOULOUSE 20.30: Koncert voj. godbe. — 21: Operni večer. — 21.45: Godba za ples. — LONDON 19.45: Mešan večer. — 20.40: Wagnerjeva opera »Tristan in Isolde« II. dejanje. — 22.25: Pevski in klavirski koncert. — STOCKHOLM 18.30: Koncert lahke godbe. — 20.15: Koncert pevskega zbora.

Torek, 30. aprila.

LJUBLJANA 12.30: Reproducira glasba. — 13: Napoved časa in reproducira glasba. — 13.30: Borzne vesti. — 17: Koncert radio - orkestra. — 18: Zgodovina Slovenec. — 18.30: Zur Gegenstandstheorie der Persönlichkeit (prof. dr. Weber). — 19: Nemščina. — 19.30: Naše sosednje države. Avstrija, prirodne razmere (dr. Bohinjec). — 20: Naredom »Zora, dan, noč«, izvajajo člani Narodnega gledališča. — 21: Radio - orkester. — 22: Poročila in napoved časa. — 22.15: Prens inozemskih postaj. — ZAGREB 13.15: Reproducira glasba. — 17: Popoldanski koncert radio - kvarteta. — 20.05: Prens opere z Dunaja. — 20.30: Poročila. — BEOGRAD 12: Napoved časa in reproducira glasba. — 12.30: Gospodarske in borzne vesti. — 13.15: Poročila. — 20.30: Večerni koncert radio - kvarteta. — 21.25: Poročila. — 21.35: Recitacije in klavirski koncert. — PRAGA 16.30: Popoldanski koncert. — 19.30: J. Straussova opereta »Casa-

Serravallo

Zeleznato Chino-vina

povzroča izvrsten tek, pojačuje živce, popravlja kri ter se rekonvalescentom in slabokrvnim od zdravniških avtoritet zelo priporoča.

Izborni okus.

Čez 10.000 zdravniških priznanj. Dobi se po vseh lekarnah. 3225

novac. — 22.20: Koncert lahke godbe. — BRNO 19.30: Prens programa iz Prage. — VARŠAVA 17.55: Popoldanski koncert orkestra. — 19.30: Prens iz gledališča v Poznaju: Čajkovskega opera »Mazepa«. — Prens inozemskih postaj. — DUNAJ 11: Popoldanski koncert. — 16: Koncert orkestra. — 17.25: Glasbeni program za deco. — 20.05: Offenbachova romantična opera »Zlatari iz Toleda«. — BERLIN 17: Orkestralni koncert lahke godbe. — 20: Milčekova opera »Die sieben Schwaben«. — FRANKFURT 17: Koncert orkestra in solistov. — 20: Koncert Bachove glasbe. — Koncert godbe na pihala. — LANGENBERG 17: Prens koncerta iz Frankfurta. — 20.15: Dramski večer: »Oedipus«. — STUTTGART 16.15: Koncert Dvořakove glasbe. — 20: Prens koncerta iz Frankfurta. — Moderni »Slagerje«. — BUDIMPEŠTA 9.15: Popoldanski koncert. — 12: Koncert vojaške godbe. — 17.40: Madžarske pesmi. — 19.30: Prens iz madžarske kr. opere. — Koncert ciganske godbe. — TOULOUSE 20.30: Simfoničen koncert. — 21.15: Pevski večer. — LONDON 19.45: Koncert komorne glasbe. — 21.50: Koncertni večer. — 22.50: Godba za ples. — STOCKHOLM 18.30: Koncert švedske glasbe. — 19.45: Mešani zbor poje švedske narodne pesmi. — 20.30: Proslava pomladi. — 22: Starejša in moderna godba za ples.

Sreda, 1. maja.

LJUBLJANA. — Opoldanski program odpade. — 17: Koncert radio - orkestra. — 18: Pravlje, pisatelj Milčinski. — 18.30: Iz rastlinstva (ga. dr. Piskernik). — 19: Srbohrvaščina. — 19.30: Zgodovina Slovenec (prof. Kranjec). — 20: Večer nordijske glasbe III. izjava radio - kvartet. — 22: Poročila in napoved časa. — ZAGREB 13.15: Reproducira glasba. — 17.30: Popoldanski koncert lahke godbe. — 19.45: Dvořaku v spomin. — 20: Prens simfoničnega koncerta iz Prage. — 22.10: Reproducira glasba. — BEOGRAD 12: Napoved časa in reproducira glasba. — 12.30: Gospodarske in borzne vesti. — 12.45: Radio - kvartet. — 13.15: Poročila. — 17.40: Zivonjčeva drama »Stancar«. — 19.55: Haydn: »Sedem Kristusovih besed«. — PRAGA 16.30: Koncert godbe na pihala. — 18.30: Zborovski koncert »Tipografije«. — 20: Simfoničen koncert češke filharmonije: skladbe A. Dvořaka. — 22.20: Prens koncerta iz Brna. — BRNO 16.30: Koncert iz Prage. — 20: Prens simfoničnega koncerta iz Prage. — 22.20: Koncert vojaške godbe. — VARŠAVA 15.50: Reproducira glasba. — 17.25: Popoldanski koncert. — 20.15: Koncert lahke godbe. — 21.35: Literaren večer. — DUNAJ 10.30: Koncert delavskih otroških pevskih zborov. — 11: Koncert dunajskega simfoničnega orkestra. — 15.30: Popoldanski koncert. — 18: Pevski koncert. — 20.05: Sluhoigra. — Orkestralni koncert lahke godbe. — BERLIN 20.40: Predigre in uverture k Wagnerjevimi operam. — Godba za ples. — 0.30: Nočni koncert orkestra. — FRANKFURT 18.30: Koncert delavskih pevskih zborov. — 20.30: Poljuden koncert komorne glasbe. — Orkestralni koncert lahke godbe. — LANGENBERG 17.45: Reproducira glasba. — 20: Večerni koncert orkestra. — 21: Mešan večer. — Koncert lahke godbe. — STUTTGART 16.15: Popoldanski koncert. — 19.30: Skladbe modernih kompozitorov. — 20.30: Prijubljene uverture. — BUDIMPEŠTA 9.15: Koncert vojaške godbe. — 12.05: Ciganska godba. — 20: Koncert orkestra in solistov. — Koncert ciganske kapele. — 23: Reproducira glasba. — TOULOUSE 20.45: Odlomki iz Massenotove opere »Werther«. — 21.50: Godba za ples. — LONDON 19.15: Koncert lahke godbe. — 19.45: Koncert kvinteta. — 20.30: Moderna muzika. — 21.35: Pastorale. — STOCKHOLM 18.55: Godba na harmoniko. — 20.35: Dramski večer. — 22.30: Godba za ples.

J. P. Balle: Tajna misija

Bil sem že več let v službi amsterdamske draguljarske tvrdke »Harmsen van der Toorne«. Ker sem izvrševal svoj posel natančno in vestno, sem napravil lepo kariero. Dohodki so mi se avtomatično množili. Zaupanje mojih šefov pa se je kazalo še v nečem drugem: pošiljali so me na potovanja po svetu v najvažnejših zadevah.

Prva moja naloga te vrste se je pokazala v tem, da so me poslali v Pariz z dragocenimi diamanti, ki so jih obrusili v našem podjetju.

Dragulji so bili vredni več kot sto tisoč frankov. Razume se torej, da so mi priporočili največjo opreznost. Posebno so mi zabili, naj nikomur ne pripovedujem o svoji misli. Iz istega vzroka ni nihče vedel, da odpotujem in kam grem.

Na osrednji postaji sem vstopil v pariški vlak. Kakor hitro sem bil v vozu, me je navdala zavest, da sem zelo važen človek.

Menda ni treba omeniti, da sem bil silno ponosen na nalogo, ki mi je bila poverjena. In prav to je bilo najbrže vzrok, da se me je lotila neka čudna nervoznost, ki se je nikakor nisem mo-

gel otresti.

Zelo sem se čudil, tem bolj, ker sem bil vedno hladnokrvnen. Domislil sem se da potujem ponoči in da sem najbrže zaradi tega nemirnejši.

Zdaj pa zdaj sem se potipal za žep suknje, da bi se uveril, če je zavoj še tam, kamor sem ga bil postavil. Bil je na svojem mestu.

Med vožnjo sem začel opazovati sopotnike, da bi videl, ali ni med njimi kakšnega sumljivega človeka. Čeprav je bilo moje potovanje neznanu vsem razen mojih šefov, se lahko na poti marsikaj pripeti. Treba je biti oprezen, sem si rekel.

Prišli so klicati v vagon-restorant. Oho, sem dejal sam pri sebi, zdaj velja še posebno paziti!

Šel sem. Ljudje, ki so sedeli za mizami, so bili na oko vsi dostojni in poštenji. Razen enega; nekaj mrz pred menoj je sedel rejen gospod z dvojnimi podbradkom, ki se mi je videl že od vsega početka sumljiv.

Čutil sem, kako upira pogled vame. Kadarkoli pa sem ga hotel s pogledom zavrniti, se mi je pravočasno umaknil. Pogledal je v tla ali pa v stran.

Njegovi pogledi so mi postajali čedalje bolj neprijetni. Skušal sem jih usmeriti drugam, pa se mi ni posrečilo. Na-

posled so me tako razdražili, da sem se z vso duševno silo zamislil v neko drugo stvar.

Posrečilo se mi je popolnoma.

Meni nasproti je sedel dobro oblečen gospod. Iskal sem prilike, da bi navezal z njim stike in začel razgovor. Ponudil sem mu solnico, on se mi je zahvalil za uslugo in že nama je stekla beseda.

Mož je bil inteligent. Iz razgovora sem doznal, da je mnogo potoval, mnogo videl in izkusil. Čas nama je tako naglo mineval, da sem pozabil na vse okoli sebe. Na gospoda z dvojnimi podbradkom sem še celo pozabil.

Okoli enajstih sem se poslovil in odšel v spalni vagon, da ležem k počitku. Rezerviral sem si obe postelji, da ne bi doživel ponoči kakšnega presenečenja. Ampak glej nesrečo! Čim sem se začel utapljati, se me je spet polotil nemir. Hitro sem se slekel in skril zavojček z diamanti pod zglavje. Nato sem legel, uverjen, da zaradi tajne misije, ki mi je naložena, ne bom mogel zaspati.

Uštel sem se. Kajti jedva sem legel, že mi je priplul spanec na oči. Zaspal sem globoko spanje. Vendar ne pravim prav, če rečem spanec; kakaj to, kar sem doživljal v spanju, je bila resnična mora.

V glavi so se mi utrinjale najrazličnejše prikazni. Sanjalo se mi je, da odpira tisti toščak z dvojnimi podbradkom vrata mojega kupeja in da vdira k meni. Oprezno me je ogledoval z vsake strani posebej in vseh strani skupaj. Prodiral je vame s svojimi ostrimi očmi in okrog usten mu je igral ciničen nasmehek.

Poskušal sem se dvigniti — pa ni šlo. Skušal sem odpreti usta — zaman. Bilo je, kakor da so me tajne sile prikovale na ležišče.

Ves ta čas pa se mi je bližal sopotnik s svojimi velikimi, dolgimi kosmatimi rokami, ki so segale pod moje zglavje — in je izpod njega pot

Kraljestvo mode

Novosti v pleteninah

Brez dvoma so nastopile pletenine svojo triumfalno pot, tako da z lahko konkurirajo vsem pojavom na modnem polju s svojim šikom. Kdor pogleda najnovejšo kreacijo, se temu ne bo čudil, zakaj v resnici so polne novih idej in varijacij.

Mnogostranost pa ne leži samo v strukturi pletenine, temveč tudi v barvah in različni ornamentiki, v prvi vrsti pa v možnosti, da pletenine siede lahko vedno najnovejši modi. Vsa druga tkanina se v modi ustavi pred gotovo zapreko, le pletenine nimajo mej. Izpreminjajo se v neprestanem iskanju vedno v lepše novosti in smo lahko pripravljeni, da bomo vedno srečali kaj zanimivega.

Brez pretiravanja lahko rečemo, da novi stroji ustvarjajo čuda tehnik. Zmožni so namreč delati tako fino in komplicirano, da jih loči komaj poznavalec od ročnih del. Doba banalnih primitivnih pletenin je že davno minila, danes ima vsak poseamezen model svojo posebno tehniko in izraz. Pred vsem nas navdušujejo nežne in fine letne pletenine, poleg tega nam pa ugaia tudi takozvana groba vezanina z reliefnimi vzorci šivov, ki je zlasti namenjena sportu in se pri tem drži popolnoma ameriških vzorcev.

Vsak dan je bolj moderna intarzijska tehnika, ki smo jo že večkrat opisali. Stvari v tej tehniki delujejo vedno izborno in ne smejo manjkati v nobeni garderobi. Jumperje in puloverje kombiniramo z nagubanimi svilnimi krilci ali pa s plisiranimi pletenimi krili, ki jih imamo posebno radi zato, ker so vedno uporabni in elegantni.

Prav tako kombinacijo vidimo na naši drugi sliki, ki si jo mislimo sestavljeno iz krila v beli in enake barve jumperja, ki s svojimi nepravilnimi ornamentami deluje kaj živahno. Svilena rutica okrog vratu se tej kombinaciji prav dobro poda. S kratko pleteno jopico izpremenimo to obleko v komplet, ki ni poraben samo za promenade, temveč tudi za sport in potovanje.

Obenem prinašajo veliki modni saloni tudi komplete s paletojem kot markantno novost sezone. Ta komplet se razlikuje od dosedanjih v tem, da je obleka združena z nekoliko krajšim paletojem, ki ga ne smemo zamenjati s plaščem. V tem slučaju sta krilo in paleto vedno iste barve, jumper pa mora biti zelo kompliciran in posebno živahen v barvi.

V tej tehniki nam pa podaja moda zopet nekaj novega. Mislimo namreč za poletje mnogo obetaločo tehniko pletenih čipk, ki so delane na stroj in odlično kopirajo razne ačure in vzorce čipk ter jih tudi združujejo, in sicer ne samo enobarvne, temveč v različnih barvah, tako da dobimo najmičnejše učinke.

Tak jumper iz pletenih čipk vidimo na naši srednji sliki, ki je združen z obstrani nagubanim krilom in gladkim pletenim paletojem.

Čisto druge možnosti nam pa nudi tako zvani pleteni šiv. Gre tu za pravo ročno delo, ki sestoji v tem, da okrasimo pleten jumper na roko z vezanino, ki mora biti vedno na višku okusa. Naša predzadnja slika nam kaže tako izvezen jumper nad enobarvnim pletenim krilom.

Najzanimivejša novost so pa že prej naznanjene stvari z reliefnimi vzorci, ki so izvedeni plastično z debelejšo nitjo kakor ostala pletenina. Ponavadi so ta oblačila enobarvna, vendar pa barvasto obrobjena. Tak model vidimo na zadnji sliki, ki je zlasti prikladen za izlete in za sport.

Ročna dela in garniture

Ker se je nova moda odvrnila od možarske, je zopet polna ročnega dela, izraza ženskosti. Povečini so te garniture enobarvne, recimo bele, beže, pastelne modre itd., sem in tje pa tudi v kontrastnih odtenkih izvezene, torej črno na beli podlagi, temno modro na beže, itd. pogosto pa vidimo tudi zelo pisane vezanine.

Na naši sliki vidimo mično obleko iz ge-

orgette, ki je valovito okrašena na izrezku in na krilu s svilno ali volno. Gotovo so te vezanine vedno najlepše, če so iz motne volne.

Za nežne garniture pa nikdar ne uporabljamo takih močnih vzorcev, ki so proračunjeni na učinek velikih plošev, temveč samo majhne vzorce n. pr. košarice s pisanimi cveticami na enobarvnem ozadju, ka-

kor jih vidimo spodaj na naši sliki, zgoraj pa vidimo črno bel ornament, tako da je črna vezanina na beli obleki iz georgette, obenem pa je vsa vezanina obrobljena s črno georgetto. Celo najpreprostejša temna obleka dobi s tako garnituro v kontrastni barvi nekaj pomladanskega, kar bo gotovo ugajalo vsem prijateljicam elegancije.

Volnene čipke

Te so sedaj največja novost velikih modnih salonov. Moramo jih smatrati za veliko posebnost, a niso pletene, temveč ved-

no tkane. Imajo strukturo čipk iz šenilje, ki smo jih videli že minulo sezono. Čipke, pa so popolnoma motne in volnene. Ker je ta material močnejši, zato lahko z njim dosežemo tudi nove učinke. Rabimo volnene čipke za obleke, kakor tudi za ogrinjala, ki so podobni paletojem, kakršnega vidimo na naši sliki.

Zdravstvo

Zdravniška posvetovalnica

»Vida«: Gube so posledica shušanja. Kaj bi bilo s primerno odebelitno kuro? — G. P. T. v S. Jaka suho kožo popravljamo s sistematičnim udravavljanjem masčob. n. pr. lanolinovih kompozicij, mandeljevega olja in podobno. Seveda pa ne reagira vsaka koža povoljno na take praktike. — G. P. S. v M. K zdravniku že zaradi trpe prepotrebne kontrole. — G. A. T. v R. p. K. Mnogo pregibanja, jahanja plavanja, telovadbe, veslanja itd. Ne živite pretežko, sladkorne in močnatne hrane. Meso dovoljeno: sočivja in sadja v obilni izmeri. G. B. J. M. Poskusite si vtakniti med prsta vsako jutro in vsak večer krplivo tančico na obeh straneh na debelo namazano z iotiolom. — G. F. T. v P. O. O kombuš ali planinski gobie smo pisali lani toliko in v tolikih številkah, da ne gre zopet na drobno prebravati te stvari. Nasvete, kako je ravnati z njo, kar je precej komplicirano, dobite v raznih lekarnah, prospekte kot gobo in nene preprate v lekarni mag. phar. R. Sušnika v Ljubljani. — Če reflektirate na na članke v »Posvetovalnici« in sicer v »Jutru«, dajte si jih dati prepisati iz lanskega letnika »Jutra«, katerega dobite v licealni knjižnici. — G. A. Z. v N. M. Brez točnejših podatkov in brez osebne preiskave ni moči odgovoriti na vaša vprašanja. Pritisk krvi v glavo, ima lahko najrazličnejše vzroke. — Za redčijo na nosu poskusite mazanje s kakim 5% ihtiolovim mazilom. — G. M. K. v Z. Edini možni nasvet: K zdravniku za ženske bolezni ali v bolnico, ki ima tak oddelek. — G. M. L. v M. Jasno je, da brez preiskave in možno tudi brez daljšega opazovanja ni moči nasvetovati, drugeza kot da se obrnite do zdravnikov, do zdravnika za zobe in zdravnika za bolezni v ustih. Glede zob dobivamo vtisek, da gre za alveolarno pirore, glede katere žal prognoza ni dobra. Ostalo so morda afe. — Zdravnikom OUZD se lahko popolnoma zaupate: tudi je vporaba katerikoli zdravil, če jih smatra zdravnik za potrebna, dovoljena. Imen zdravnikov ne prinašamo. — G. I. P. B. Možeče, da trni otrok na kakih lahkih ohromitvi kakšne očesne mišice, zbor česar je sklenile opaziti samo tedaj, če gre pogled v smeri, ob kateri odzove obolela mišica. Morda je pa tudi le kratkoviden na eno oko. Vodiš otroka k zdravniku za očesne bolezni. G. F. N. v Č. V dekliski dobi je rak na prsih velika redkost. Bržčas poide za kako drugo novotvorbo, glede katere pa brez zdravniške osebne preiskave ni moči nič.

Pri slabokrvnosti

po prestani težki bolezni uživajte samo

Chinoferrin

Dobi se v vsaki lekarni.

3-a

sar reči, še manj pa svetovati. Peljite dekleta k kakemu kirurgu, ali če hodi v Solo, vsaj k šolskemu zdravniku. — G. F. P. v R. 1.) Da se ubranite napadov, treba neprestanega lečenja bolezensko izreminene preosnove. 2.) Po možnosti se hranite povsem vegetarijčno. Ogibajte se ne možnosti sladkih, močnatih in mastnih jedi! Priporočamo trajno kuro s karlovarsko vodo, radensko slatino, mnogo zibanja pod milim nebom, telovadbo. 3. Povedano sub 2. 4. Vse alkoholne nijače strogo prepovedane. »Tosca«. Povedali smo že nonovno, da je kožne bolezni treba videti in da čestokrat niti strokovniški opis ne zadošča za diagnozo. Vaš opis je pa čisto solšen in ne točen tako, da solni ni moči uganiti, za kaj gre. Zato vam nemoremo nasvetovati samo nekaj splošno neškodljivih sredstev, kor jih uporabljamo pri raznih »nečistočah« kože na obrazu. Poskusite nekaj časa z različnimi odvajalnimi sredstvi, katere dobite na zahtevo v vsaki lekarni. Po kosilu in po večerji vzemite po dve pastili acidol-pensina na čaši vode. Umiivajte se poskusoma s kakim žveplenim milom, katerega dobite tudi v lekarni in namažite si na debelo obraz vsak večer z iotiolom ter si na namazana mesta položite krplice iz najtensejšega tkanega platna, bombaževine ali drugega takega blaga. Vse to je treba delati če vidite, da koža to dobro prenese in da se sivar boljša vztrajno in dosledno. — G. R. N. v K. »Dermatol« je preprati, napravljen iz kovi-ne vismuta ter se dandanes dokaj mami uporablja kot nekdaš. V prvi vrsti prihača v poštev kot sicer mami učinkovite antisen-

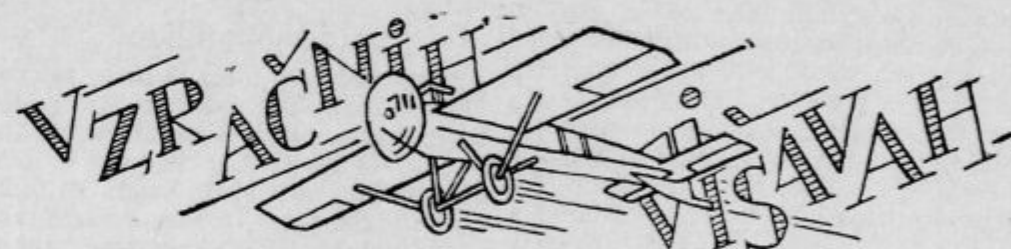
Salonit

cementno azbestni škrljil

je za pokrivanje zgradb najboljši material.

tično, a dobro izsušilno sredstvo za rane, ki močno močijo. Tvorja pa z izcedki rad neprodorne skorje in zadržuje od njim, kar vodi zopet do raznih nedostatkov. Prebrat je nestrupen. — »Bogo«. Vsi spiriti se uporabljajo vrstoma enkrat enega, enkrat drugega. Omoči se krplica navoile in ž nio nadrgne kožo, Zvenleni spiriti se navadno namaže s čopičem na kožo, tako da se pri sušek pusti na koži neopran.

— G. F. D. v G. S. p. L. »Oteklih možgan« niko ne čuti: to so samo senzacije, ki imajo na seveda svoji dasi neznani bolezenski substrat. Vodiš bolnico k kakemu specialisti za živčne bolezni in jo oddate v bolnico. Pred osolnčevanjem brezdvomno živčno neuravnoteženega dekleta vas na resno svarimo. G. T. A. v Sp. G. Na ultravijoličaste solne žarke vam ni treba nič čakati ti so v arislem solncu. Upamo na, da se bodo, kot pravite, skoraj tudi v »dnevnikih pojavile«. — G. B. R. v P. Povsem brezpomembno. Izgine kakor je prišlo brez zdravljenja in zdravnika.

Oskrbovanje planinskih koč s pomočjo letal

Eden najlepših sportov, ki krepi duha in telo in ki beleži zadnja leta gotovo največji razvoj, je turizma. Daleč proč od dnevnega vrvenja in rešen vsakdanjih skrbi, uživa planinec najlepši odmor. Trenirani turisti sicer ne stavi posebnih zahtev glede udobnosti, vendar pa mu po celodnevni, čisto napornih turah kaj prijetno de odpočitek v planinski koči, v toplo zakurjeni sobi, kjer ve, da lahko vsak čas najde toplo okrepčilo, ki ga osveži in okrepi za nadaljnjo pot po božji naravi.

Narajajoče zanimanje za naše planine je združilo vse, ki goje turizma, v močne organizacije, da si tako lažje in uspešneje uredijo planinska pota, zgrade planinske kočice in jih primerno oskrbujejo. Pravi planinoc pa tudi zna ceniti trud svojega društva in pravilno razume, koliko napora in truda polaga oskrbnik planinske kočice v preskrbo planinskega doma, da lahko vsak čas sprejme utrujenega popotnika in mu nudi okrepčilo. Do nedavna, ko je bilo posejanje planinskih koč še zelo skromno, je morda res zadostovala preskrba koč po nosačih, dandanes pa, ko se poset planin od dne do dne moži in ko vlada na planinske kočice čisto naval, postaja preskrba po dosedanjem načinu vedno težavnejša. Zato bo tudi pri nas treba iskati novih poti in sredstev, da bo mogoče redno in v zadostni meri oskrbovati vse kočice ter tako ustreči naraščajočemu tujiskemu prometu.

Naše slovensko planinsko društvo in turistikski klub »Skala«, ki sta najidealnejša in obenem najuspešnejša delavca na polju razkrivanja lepe naše planinske domovine, bosta gotovo morala kmalu slediti načinu preskrbe več sorodnih inozemskih organizacij, ki se v to svrhu že par let poslužujejo najmodernejšega prometnega sredstva — letala v zvezi s parobrodom. Transportu živil in kurjave ter pijače po nosačih je na mnogih mestih stavljen meja po vremenskih neprilikah in po težko dostopnih potih. Letalo na lahko opravlja to delo skoraj ob vsakem času in to brez posebnega truda in napora. Prve poskuse preskrbe planinskih koč s pomočjo letala je izvedel južnonemški Aerolloyd v Alpah že leta 1926. Manj občutljive predmete, kakor drva, premog in kovinske predmete je mogoče spuščati v višini 5 do 6 m na določenem kraju pred planinsko kočjo direktno iz letala, živila, pijačo in druge stvari, s katerimi je treba ravnati previdneje, pa pritrudi letalec na padobran, ki ga s primerne višine spusti iz letala.

Brez dvoma je, da bi bil ta način preskrbe planinskih koč najprikladnejši tudi za naše razmere, težko pa je misliti, da bi naše planinske organizacije finančno zmogle nabavo posebnega letala. Zato smo mnenja, da bi bilo treba vsaj za začetek rešiti ta problem skupno z ljubljanskim Aeroklubom, ki gradi novo letalo in ki ga bo gotovo zelo rad dal na razpolago v tako koristen namen. Uverjeni smo, da bo na obeh straneh

dovolj razumevanja za to akcijo, treba je le dobre volje in iniciativnosti. »Jutro« bo tozadevnim predlogom in razpravam rade volje na razpolago.

Drobne vesti iz letalskega sveta

Zračna linija Anglija-Indija je bila otvorjena 30. marca t. l. Prvo letalo, s katerim je potoval minister za zračno plovbo v Angliji g. Har, je odletelo z letališča Croydon ob 10. dopoldne.

Nova reševalna akcija pogrešane Nobilove skupine. V Oslo je prispelo pod vodstvom inž. Albertinija skupina, ki vrši priprave za novo polarno ekspedicijo. Ta ekspedicija nima druge naloge, kakor da išče izgubljene člane svoječasne ponesrečene Nobilove ekspedicije.

Prvo letalo enakega tipa kot je »Ljubljana« je pred kratkim izvršilo pod vodstvom konstrukterja g. Klemna svoj desetstični polet.

Zopet izteve Oceana. Znana letalca Smith in Ulm, ki sta odletela iz Avstralije proti Angliji na letalu tipa »Fokker«, sta brez sledu izgubljena. Vsa poizvedovanja za njima so ostala doslej brezuspešna.

Italijansko-francoske zračne proge. Med Francijo in Italijo je sklenjena pogodba za skupno obnavljanje zračnega prometa na progah Rim-Tunis, Genova-Barcelona, Pariz-Sirija.

Nov prekooceanski polet in sicer iz Amerike preko Grenlandije v Francijo, pripravlja za julij letalec Hassel in Kramer. Financiranje zračne zvezde London-Kapstadt je po poročilu angleškega ministra za zračni promet že zagotovljeno. Redni promet bo odprt v letošnji in se bo vršil vsak teden.

Predavanje Aero-kluba v ljubljanskem radiu. V soboto 20. t. m. se bo vršilo v ljubljanskem radiu predavanje tainika Aero kluba »Nasa krila« o vzrokih letalskih nesreč. Opozorjamo javnost na to predavanje, ki bo brez dvoma zelo zanimivo in bo v veliki meri odstranilo neznanje do zračnega prometa.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

13

ka me je bila napravila za strelovod, v katerega bi bilo skoro treščilo! Moja tajna mislija je bila prav za prav v tem, da je moj starejši tovariš tajno potoval tja kamor jaz in da je prinesel v Pariz obrušene dijamante. Lahko si mislite, kako sem se začudil, ko sem razdal, še to, da se je vozil v tretjem razredu...

Radoslav Rudan:

Na cenzuri

Cenzor Bogomir Pilovec je sedel za mizo, segel z obema rokama v kopo zapečatenih pism in jih premešal. Tako je storil vselej, preden se je lotil svojega posla. V dolgih mesecih službovanja pri vojaški cenzuri se ga je bila polotila neka čisto posebna strast po spoznavanju tujih čustev, vrlin in slabosti. Svojega cenzorskega posla ni opravljal suho in mehanično kakor njegov tovariš, ki so iskali v tujih pismih samo prepovedanih poročil. Bogomir Pilovec se je poglobljal tudi v vsebino in študiral duševnost onih, ki so jih bili napisali in tistih, katerim so bila namenjena. Toliko globlin, toliko človeških skrivnosti so mu odkrivala, da je vse drugače kakor nekdaš presojal ljudi, njihovo početje in nehanje. Vendar ga niso vsa pisma enako zanimala. Neka-

tera so bila pusta in suhoparna in jih je brez pozornosti odlagal. Bila pa so vmes tudi druga, katerega je spoznal že po pisavi in katerih se je vedno razveselil.

Tistega dne je pa bil Bogomir Pilovec slabe volje: je pripeljal so ga poročila z bojišča, ki so upejovala o novi veliki zmagi nad Rusi. Njegovo početje je bilo tedaj bolj nervozno mešanje iz navade, nego iz ljubezni in strasti do cenzorskega posla. Malomarno je vzel v roko prvo pismo, ga odprl in naglo prečital. Mati je pisala svojemu sinu - edincu na bojišče. Tožila je, kako ji je hudo po njem. Odprl je drugo pismo. Kmeček dekle je pošiljalo pozdrave svojemu daljnemu ženinu. »Ko se vrneš,« je zatrijevala, »se vzameva in takrat bo vse pozabljeno...« Pilovec se je bridko nasmehnil, zalepil prerezani ovitek s cenzurno pasico in vrge pismo v pošto košaro.

Tako je skoraj mehanično opravljal svoje delo in kopa na mizi se je bolj in bolj manjšala. Nenadoma je pa obstal in se znova, a tokrat hudomušno nasmehnil. V roki je držal dvoje pism: eno je bilo naslovljeno na nekega profesorja, drugo je pa bilo namenjeno mlademu poročniku iz sosednje garnizije. Bogomir Pilovec je dobro poznal

pisavo in dasiravno mu ona, ki je ta pisma pisala, osebno ni bila znana, je poznal vse njene skrivnosti in slabosti. Vedel je, da je s profesorjem zaročena in da ima s poročnikom ljubavno razmerje. Onadva pa nista niti slutila, da si delata njeno ljubezno. Trdno sta bila vsake zase prepričana, da jima je zvesta. Samo on, cenzor Bogomir Pilovec, je vedel vse to: samo on je stal med tisto trojico kakor nevidna križišna točka sredi trikotnika, in se je smejal, smejal...

Odprl je najprej pismo, ki je bilo namenjeno profesorju, in ga počasi in pazljivo prečital. Gospodična Serafina je sporočala svojemu vernemu ženinu, kako vroče hrepeni po njem in kako težko pričakuje tistega dne, ko bosta mož in žena in ko bo izbrisana daljava, ki ju loči. Tožila mu je o svoji osamelosti in zapuščenosti, pripovedovala o željah in sanjah in razkladala svoje načrte za bodoče skupno življenje. Drugo pismo gospodične Serafine, ki je bilo namenjeno mlademu poročniku, je pa bilo polno ognja in mladostne strasti. »Vse noči se mi sanja o Tebi, moj ljubček!« mu je pisala. »Nenadoma se mi v spanju zazdi, da si pri meni in ko se vroča in vasa prevzeta od Tvojih poljubov in objemov prebudim, iztegam

hrepeneče svoje roke v samotni mrak in tedaj si tako zelo želim, da bi bil resnično pri meni. Prižela bi k sebi Tvojo kodrasto glavo, pogledala bi Ti v globoke črne oči in Te vroče, vroče poljubila. Kdaj me boš zopet posejil? Tvoja Serafina ne more živeti brez Tebe, moj zlati Janček!«

Bogomir Pilovec je hotel oboje pismo zalepiti in vreči v košaro, a tedaj mu je nenadoma šnila v glavo hudobna misel. »Kaj, če bi?« se je vprašal. »Ne!« je dejal po kratkem preudarku. »Čemu bi se mešal v tuje posle? Kaj so mi mar ta gospodična Serafina, njen lahkoverni ženin in kratkovidni ljubimac? Če sta tako neumna, dobro!« je pomislil in kakor v snu dodal pogovor: »Proti neumnosti se še bogovi zama borijo.«

Toda izkušnja, ki ga je bila prijetna, ga ni hotela izpustiti. »To je grdobija!« se je razburil. »Podlo varanje je. Profesor je pošteni človek; samo za svojo znanost živi in za njo. Trudi se in skrbi, da bi ji pripravil udobno in toplo gnezdece, ona pa ga vara z drugim. In...« je pomislil dalje, »morebiti tudi poročnik ni napačen človek; morebiti on tudi on, ljub? Zakaj bi se igrala z moškimi srci? Zakaj prav ona, Serafina?« se je razvnel in izkušnja je

zmagala nad ugovori vesti in službenih dolžnosti.

Cenzor Bogomir Pilovec je vzel pismo, ki je bilo namenjeno profesorju, in ga vtaknil v zavoj s poročnikovim naslovom, ono drugo, poročniku napisano - je pa dal v ovo: za profesorja. Hudomušno se je nasmehnil, zalepil pismo s cenzurno pasico in ju vrge v pošto košaro. »Tako!« je zadovoljno dejal sam pri sebi. »To bosta gledala ženin in ljubimec. In Serafina, Serafina... Zmotila se je sama,« je dodal, kakor da bi se hotel oprati krivde, katere se je podzvestno zavedal.

Cenzor Bogomir Pilovec je od tistega dne dalje skrbno iskal pism gospodične Serafine, a iskal jih je zaman in vedel je, kaj in kako se je zgodilo. Trikotnik je bil razbit, stranice so bile ločene druga od druge: gospodična Serafina je bila izgubila ženina in ljubimca, profesor je bil ob nevesto in poročnik je ostal brez ljubice. Kako in zakaj se je to zgodilo, pa je vedel samo on - cenzor Bogomir Pilovec...

KDOR OGLAŠUJE, TA NAPREDUJE!

Potniški promet v Sloveniji stalno narašča

Kamniška proga v medlokalnem prometu na prvem mestu – Meseca julij in avgust najživahnejša v letu – Vidni uspehi tujsko-prometne sezone – Frekvenca na progah

Potniški promet ni bil v Sloveniji vedno na tej stopnji, kakor je danes. Se pred vojno ni značilo Slovenija v splošnem avstro-ogrskem prometu mnogo, saj se tudi državna oblast ni prav nič brigala za podvigo tujskega dotoka v slovenske dežele, za lokalni promet pa je nudila le nezadostno število vlakov. Edino, kar ji je bilo pri srcu, je bila skrb za veliki medmestni promet med Dunajem in Trstom na eni strani in Budimpešto in Reko na drugi strani. Za predvojne razmere niso danes na razpolago glede železniškega prometa po slovenskih krajih noben statistike, ki bi se specifično ozirale na predmet, ki smo ga načeli.

Sele po osvoboditvi se lahko govori obenem tudi o pričetku pravega prometa pri nas. Vse slovenske pokrajine so bile tedaj združene v eno samo železniško ravnanje, ki je izvrševalo statistično službo tudi v tem predmetu. Ako bi hoteli seveda posvetiti razvoj potniškega prometa od »prevrata« dalje vso pozornost, bi se razpravljanje o tem precej podaljšalo. Ker pa je vsa tujskoprometna propaganda nekako v zadnjih treh ali štirih letih prišla prav za prav v pravi tir, bomo dovoljeno, da izpregovorimo nekoliko besed o železniškem potniškem prometu v Sloveniji v l. 1926. in 1928. Njihova primerjava nam bo prinesla tudi precej jasnosti.

Potniški promet je v splošnem ne samo pri nas, temveč po celi Evropi podvržen gotovim izmenam ter se deli prav za prav v dvojne velikih dob

zimsko in letno

Prva prinaša za potovanje sicer tudi svoje krasote, ne more pa nuditi potujočemu svetu vseh onih udobnosti, kakor poletna. Stara prislovica je, da potuje pozimi le oni, ki v resnici mora. Zato v zimski dobi ne smemo preveč govoriti o tujem prometu, ker še rednega ni dosti. Temu nasprotno je letna potovalna doba, ki privabi na pot ne samo večje število domačih potnikov, temveč se dvigne od meseca junija do koncem septembra tudi promet tujcev, turistov, alpinistov, letoviščarjev itd. Osobiti podvig se mora zaznamovati zlasti

v bližini večjih mest

kjer hite ljudje ob vsaki prosti priliki v okolico mesta, da se navdnejo svežega zraka. Iz tega razloga imajo n. pr. postaje v ljubljanski in deloma tudi v mariborski okolici precejšnje potniške frekvence. Zlasti se to opazi na kamniški progi, ki je glede svoje dolžine in ostalega pomena tretjerazredna proga, po potniškem prometu pa zavzema med lokalnimi progami prvo mesto. Promet po njej doseže letno preko 315.000 oseb!

Leta 1926. je znašal potniški promet v Sloveniji skupno 10,4 milijona potnikov. Pri primerjavanju gostote istega po posameznih mesecih, je opaziti, da je v januarju v splošnem najnižji promet, ki se nato polagoma dviga do maja, kjer doseže prvo višjo stopnjo, nakar zopet nekoliko pade v juniju in se zopet dvigne v juliju in avgustu na največjo postavko. Že v septembru se prične zopet manjšati ter doseže zopet v razdobju december – januar svojo najnižjo točko. Ta pojav se lahko opazi po vseh dosedaj izdanih uradnih statistikah od leta 1924. dalje, tako da se ga lahko smatra kot nekako splošno zrcalo potniškega železniškega prometa pri nas. Tudi v letu 1928., ki predstavlja za Slovenijo dosedaj najvišje število potnikov, 11,4 milijona po številu, se je prav tako pokazalo, da je naša gorenja trditev absolutno točna. Radi zanimivosti priobčujemo za leto 1926. in 1928. sledečo tablico, ki nam točno pojasnjuje razvoj prometa:

mesec	1926.	1928.
I.	717	851
II.	725	835
III.	823	889
IV.	780	912
V.	913	953
VI.	880	921
VII.	890	1.040
VIII.	1.032	1.098
IX.	1.026	1.082
X.	902	955
XI.	885	924
XII.	837	919
Skupno	10.421	11.390

Iz priobčene tablice se jasno razvidi podvig potniškega prometa v razdobju treh let. Statistiko za leto 1927. smo izpustili zaradi preglednosti. Ako se primerja letno svoto iz obeh let, vidimo, da je število potnikov poraslo v vseh posameznih mesecih in tudi v celoti za okoli

1 milijon potnikov

Posebno je razveseljiv pojav, da je število v mesecih julij, avgust in september znatno višje od ostalih mesecev, kar nam kaže, da je propaganda za tujski promet dejansko imela svoj uspeh, saj presega n. pr. julijski promet junjskega za skoraj sto tisoč oseb in je oktoberski promet od septembarskega manjši za okroglo 130.000.

Našo javnost pa ne bo zanimalo samo suho dejstvo, da promet na progah v Sloveniji napreduje, temveč tudi nekoliko detailov, kakšen je na posameznih progah. V to svrhu smo iz

splošne statistike izločili najprej vse glavne proge in tudi nekoliko krajevnih prog, da se vidi razliko. Iz progovnih podatkov je povsem izločen promet na ljubljanskem glavnem kolodvoru, ki je znašal lansko leto neka 900.000 oseb, ki se je naravno delil v razne vozne smeri.

Na prvem mestu glede gostote potniškega prometa je danes proga

med Zidanim mostom in Mariborom

ki izkazuje letno skoraj 1,8 milijona potnikov, ki so bili odpravljeni v obeh smereh iz postaj na tej progi. Prva postaja na imenovanem progi je seveda Maribor, ki izkazuje skoraj 600.000 potnikov, dalje pa sledi Celje s preko 400 tisoč potniki in nato Pragersko in Laško z okroglo 120.000 osebami. — Mariborski progi sledi na drugem mestu **gorenjska proga Ljubljana — Podbrdo.**

kjer znaša skupno število prevažanih oseb nad

poldrugi milijon!

Gostota zaostaja torej le malo za prvo imenovano progo, ki sta si glede dolžine skoraj enaki. Največja potniška frekvenca je na postaji Jesenice z 275 tisoč potniki; nato sledi Kranj, ki ima četrto milijona oseb in vse postaje od Kranja proti Ljubljani, kamor se vsako nedeljo v glavni meri vliva tok ljubljanskih izletnikov. Izhodna postaja za Bled. Lesce ima letno okoli 60.000. Radovljica pa preko 70.000 potnikov.

Na tretjem mestu moramo smatrati progo, ki veže

Ljubljano z Zagrebom

Ta je imela lansko leto skupnega prometa okoli enega milijona potnikov, prvenstvo pa nosi naravno postaja Zidani most s preko 136.000 osebami. Ker leže ob predmetni progi naši veliki centri, zlasti trboveljski premostovni revir, je naravno, da je število potnikov na korespondirajočih postajah povsod visoko. Prva med njimi je Litija s preko 100 tisoč potniki, nato pa Trbovlje in Zagorje, ki ne zaostajata mnogo za Litijo.

Živahen potniški promet se vrši posebno med Ljubljano in Zalogom, kar potrjuje število potnikov v Zalogu s preko 115.000 osebami. Toda tudi postaje do Litije ne zaostajajo mnogo, kar je znak, da se tudi tamkaj precej živahno potuje, četudi n. pr. v Lazah in Kresnicah ni nobenih večjih naselbin in podjetij.

Dolenjska proga ima sicer v celem njenem poteku do Ljubljane na dolžini 154 km od Karlovca prilično močan promet, ki pa vendar daleko ne dosega prej imenovanih prog. Skupno število 725 tisoč potnikov je napram mnogo krajšim ostalim progam znak manjše prometne gostote. Večjo frekvenco ima edino Novo mesto ter ljubljanske okoliške postaje od Grosuplja proti Ljubljani. Isto velja tudi o notranjski progi, ki izkazuje na 52 km dolžine le okoli 273 tisoč potnikov. Glavne v postev prihajajoče postaje so le: Rakek, ki je izhodišče vse cerkniške in loške doline ter Logatec za vsoje okoliške kraje. Borovnica in Brezovica bi spadali že v ljubljanski okoliški promet.

Izmed preostalih glavnih prog v mariborski oblasti, od katerih vodi prva od Pragerskega na vzhod na Kotoribo in druga zapadno od Maribora preko Dravograda v Avstrijo moramo omeniti, da glede njihovega potniškega prometa ni zaznamovati nobenih posebnih momentov, ker ne izkazuje nobenega večjega razmaha ter ima povsem lokalno obilje. Večjo frekvenco izkazuje edino Čakovec z 175.000 potniki. Ptuj z 107 in Dravograd z 96 tisoč oseb.

Tudi na naših lokalnih progah se lahko zaznamuje isti pojav, kakor na glavnih progah v večjem. V bližini večjih mest je potniški promet izredno močan ter presega marsikatera lokalna postaja frekvenco srednje velike postaje na glavni progi. V tem oziru nosijo prvenstvo najbrž Domžale, kjer je bilo tekom enega leta odpravljenih preko 118 tisoč ljudi. Drug tak podeželski center je Žalec v neposredni bli-

žini Celja s 103 tisoči potnikov. Nadalje pa se vrste druga za drugo postaje ob kamniški progi kakor Kamnik, Mengeš in Trzin. Veliko je potniškega prometa tudi na vrhniški železnici s preko 60.000 potniki na leto ne glede na postajo Brezovica, ki je bila že vračunana v glavno progo Rakek—Ljubljana.

Ako vpoštevamo lokalne proge kot celote, vidimo, da je zelo gost potniški saobračaj na kamniški progi, ki nima niti 22 km dolžine ter znaša 315.000 oseb, dalje na velenjski progi od Velenja proti Celju s skupnim številom 369 tisoč oseb v dolžini okoli 50 km. Mnogi manjši je že promet na kočevski progi od Kočevja do Grosuplja s komaj 135 tisoči osebami.

Poglavje o potniškem prometu bi se lahko raztegnilo še nadalje, vendar pa nam že dosedaj naštetih podatki pravijo: prvič, da je potniški promet v Sloveniji v stalnem porastu; drugič, da se opaža osobito lep napredek na gorenjski in mariborski progi in tretjič, da se je razveseljivo dvignil zlasti okoliški promet okoli Ljubljane, kar je razvidno iz postajnega prometa okoliških postaj. Podčrtati je treba, da je mnogo pripomogla k temu smotrna propaganda za tujski promet, ker je neverjetno, da bi se bil lokalni promet v letu 1928. napram podatkom iz leta 1926. navzlic obstoječim gospodarskim težkočam toliko dvignil.

Med sv. Jurijem in Markom

Imeti ga mora, namreč pušljice svetli Jur, pa naj bo, kar hoče. Tudi letos ga je imel, čeprav je bil majhen in skrit. Ali to ne škodi, saj je bil zelen in piskale so mu piščalke po lokah in tratah, kakor druga leta. Bukev se je zasvetila po prisojnih v zime je konec. Samo za eno leto sem slišal, da je o sv. Jurju še zmrzovalo. Stara mati mi je pripovedovala, da je svojega starega očeta slišala kramljati, kako je šel na sv. Marka dan po sreži iz Loke v Kranj na semenj. No, primeri se, da se tudi pratika zmoti, pa so morali tedaj Gorenjci v kožuhih no semena in po pujske v Kranj. Koža se je prijemala sekir in drugih kovaških izdelkov, a našli so vendar in dosti. Zato pa tudi vrana, ki se letos le težko skriva v posev, ne bo naredila slabe letine, saj smo imeli sv. Jurja lužo, ki prerokuje kresno sušo in dosti pridelka.

Sedaj, ko imamo učenjake za vreme, bi to zadevo prav za prav morali popraviti. Kar letos ni slo, sem šel v meteorološki zavod povprašat, kaj je prav za prav, da ni nič s pravim vremenom. Krivice ne maram delati nikomur in prav sem imel, da sem šel, kajti gospodje so mi vse lepo razložili in me podučili. Niso krivi, vam rečem, ampak orodje in priprave za vreme delati, to je vzrok. Kako naj pa s stari in polomljenimi instrumenti napravijo kaj lepega in dobrega. Za silo že gre, ali zadnji čas je že, da kupimo našim pratikarjem novo orodje za njih rokodelstvo.

Za silo pravim, vsaj toliko, da smo letos celo v Ljubljani videli »zelenega Jurja«. Ciganski je bil sicer, ali kaj to, če je pa sv. Jur njih patron. V vseh pravoslavnih krajih naše države slave cigani ta dan svojo slavo. Šumno in veselo, da se muzika razlega po vsej deželi in je vesel še sv. Marko, ko praznujejo »patarico«, kakor se imenuje dan po vsaki slavi. Praznovati smo torej oba velika svetnika, kakor nam velevaljo stare navade. Čeprav patrona zelenja še nista bila ovita s cvetnimi vencami. Kakor druga leta, je tudi letos zadonela Prekija:

Sveti Juri
na bregu kúri,
pride Marko,
peče iarko,
pride Vit,
pa vrže vse v...

Za marsikoga pa sv. Jur ni tako vesel, ker se rokuje s šentjanžem in govori:

Sv. Jur
pokaže čez duri,
sv. Marka
pa prav':
Le hitro
se sprav'!

Posli se menjaio na sv. Janža in o sv. Jurju. Odhajajo stari in prihajajo novi, seveda.

Tako je sv. Jur tudi zanesel z vi-

norodne zelene Štajerske v Kokro na Gorenjsko mladega hlapca, Ali kaj in kako bo revež, ki zna samo trto obrezovati, v naših planinah.

Kremsar ga je vzel na poskušnjo, saj ima mogočna domačija v Kremsu v Kokri vedno dosti dela. Kremsar je veleval, fant pa skušal. Nič mu ni šlo izpod rok. Kremsar je še pomislil in fanta poslal s kozami v rob.

Pod večer se fant vrne brez koza v

Krems: »Plačajte me, tu ni zame!« Poskusil je Preddvorom, v dolini. »Kje in kaj si pa sedaj delal?« so ga pobarali.

»Koz sem pasel v Kremsu.«

»Pa kako dolgo?«

»Od sv. Jurja do sv. Marka.«

Fant s Štajerske je naglo šel obrezovat trte in smehljajoče se vinske grice.

A. G.

Kmetijski vestnik

Slana in varstvo proti njej v vinogradih

Velike pridelavice delajo našim vinogradnikom pomladne slane in mraz. Različna so sredstva in pripomočki, ki jih od nekdanj uporabljamo proti pozebi. Stari sredstva, da se ubranimo pozebi pri trti, sta železna galica in žveplena kislina. S tem se trte namazejo, preden se očesa napno. S takim mazanjem uničujemo tudi mnogo trtnih škodljivcev (črni palež) glavno pa je, da se s tem zadržuje razvoj trte, da ne požene. Z železno galico namazane trte odganjajo pozneje kakor namazane. To delo izvršujemo navadno tako-le: Ko so trte obrežemo, se temeljito osnažijo skorle z rokami ali pa z žično rokavico. Potem raztopimo 4 do 5 kg železne galice v 10 litrih vode, kateri smo primešali v majhnem curku še 10 dkg žveplene kisline, ki se dobi v vseh drogerijah in večjih trgovinah. S to raztopino previdno namazemo stari in mladi les od zgoraj dol s čopičem, ki smo ga napravili iz čunje, navezane na količku.

Nekateri vinogradniki odlašajo tudi s prevezavanjem šparonov z namenom, da jih obvarujejo pozebe. To delo obavljajo šele tedaj, ko so poganiki par prstov na dolgo odgnali, kajti prej so zelo krhki in kaj radi ob privezanju odlete. Seveda je tudi v prvem primeru treba previdnosti. Je to sicer slaba stran poznega prevezovanja, a je vseeno koristno. Pomisliti moramo, da s šparona, ki ni privezan in stoji pokonci, voda hitreje odteka od očesa, veter ga majo in očesa se hitreje osuše. Dalje pa tudi če naslane ponoči mraz, ga kol kolikor toliko obvaruje pred pozebo. Končno se da neprevezan šparon pred pozebo v nuni sili hitreje in lažje zavarovati (s slamo oviti), kakor če je stegnen in privezan. Na francoskem zavarujejo trte pred pozebo tudi s tem da jih obdajo s smrečjem ali jih zavijejo celo v slamnate odeje. Te odeje so podobne onim, ki jih navadno uporabljamo pri zavijanju steklenic; seveda so širše in dovolj velike, da se lahko nataknejo na kol. Ko preti mraz, se nataknejo ovoli na kole in trte se previdno spravijo pod odejo; vsekakor je to le tedaj mogoče, če šparoni še niso privezani. Vinogradniki si napravljajo tekom zime odeje iz slame in špaga, ki so razmeroma zelo poceni. Ko nevarnost mraza mine, se slamnate odeje posuše in spravijo za drugo leto. Priporočali bi našim vinogradnikom, da bi v tem pogledu posnemali Francoze. Na Nemškem uporabljajo v to svrhu tudi odeje iz lepenke, t. j. nepremožljivega papirja, katere povežejo, ko

preti slana, čez trte kakor šotore. Tam je tudi to mogoče, ker vzgajajo trte mnogo nižje kakor pri nas.

Staro preizkušeno sredstvo proti pozebi je tudi kurjenje in kajenje ki se pri nas v nekaterih krajih izvaja. Vsekakor je kajenje v vinogradih uspešno, če se izvede organizirano in v večjem obsegu. Treba je dobre organizacije in discipline udeležnih vinogradnikov, da se vzdržuje močna kurjava, in proizvajajo gost dim, ki pokrije vinograde. V Ameriki štiti sadike sadovnjake in vrtove s kurjavo s tem, da imajo na gosto položene pripravne pečice in tako omiliijo vpliv pozebe. Seveda je to drago in se more proizvajati le v plantažah, kjer se prideluje dragocen sadež.

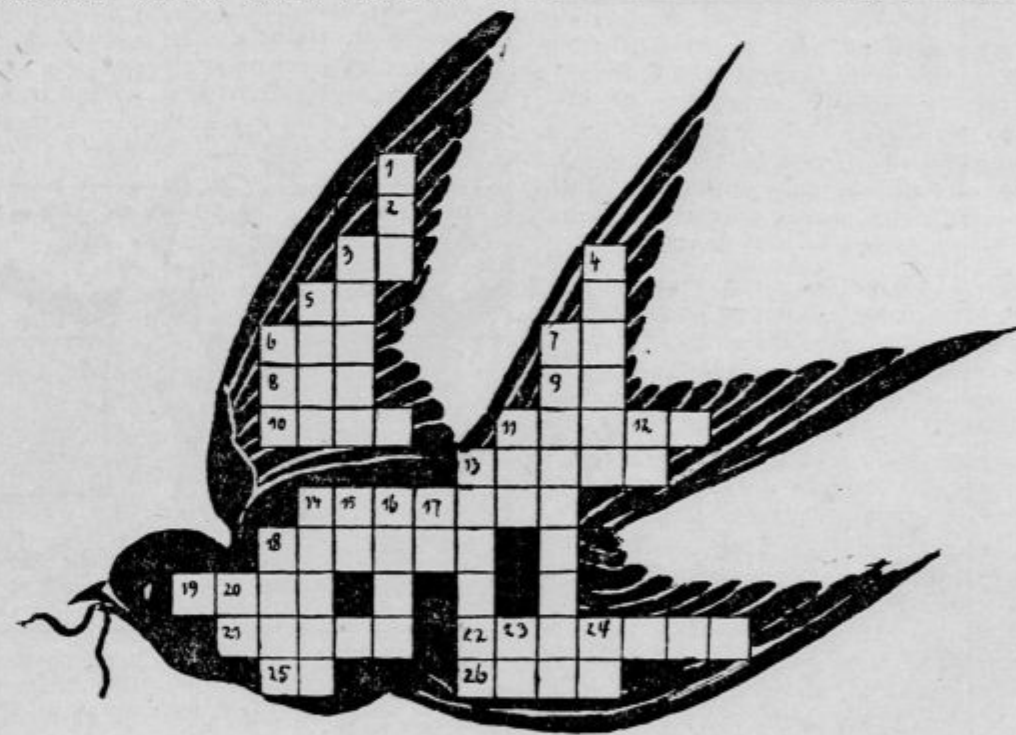
Kajenje ima namen, da se napravi nad trtami gost dim, ki jih obvaruje pred močnim izžarevanjem toplote. To je mogoče le ob tistem brezvetrenem vremenu, in sicer uspešno le tedaj, če toplota ne pade izpod 2 stopinj Celzija. S kajenjem se prične že ponoči, in sicer na dano znamenje ter se vzdržuje toliko časa, dokler preti nevarnost. V Avstriji in Nemčiji imajo vinogradniki posebno organizirana društva proti pozebi, in sicer podobna našim gasilnim društvom. Vsako društvo obstoji iz vinogradnikov, ki imajo enake lege in skupaj spadatajo vinograde. Te imajo opazovalne postaje, ki so oskrbljene z različnimi pripomočki, n. pr. z dobrim termometrom, dalje tudi s posebnim psihrometrom (slanomerom), ki obstoji iz dveh termometrov: suhega in mokrega, s pomočjo katerega se določijo odstotki vlage itd. S tem se da doznati že na predvečer, če bo prihodnjega jutra slana. Ko načelnitvo uvidi, da preti nevarnost slane, se s strelji, bobnom ali zvonenjem obvestijo vinogradniki. Tedaj se napravijo ognji v razdalji 10 do 20 m razmeščeni v 100 do 200 m dolgih črtah, kar zavisi od lege vinogradnikov in od potov v njih. kajti le na teh se kuri. Za kajenje se uporabljajo snovi, ki počasi gore in se močno dimijo. Na ogenj mečejo vlažno listje, mah, vejčveje itd. da se dela gost dim, ki se potem vleže med trtove. Kajenje ima seveda le tedaj pomen, če se splošno izvaja od vseh vinogradnikov in ga vestno izvršujejo.

Treba bo tudi pri nas misliti na to, da se bodo osnovala društva proti pozebam

Fr K.

POZOR! Kdor boče sobno slikarjo po najmodernejših vzorcih in prvovrstno izvršitev, se bo oglašil le pri **I. MARTINCU** (prej F. Ks.

Staré). — Naročila sprejema Poljanska cesta št. 20 ali pa Tavčarjeva ul. št. 12 Cene solidne.

Križanka „Lastavica“

Vodoravno: 3. veznik; 5. hrvaški predlog; 6. sanje; 7. grška črka; 8. moško ime; 9. kratica; 10. žensko ime; 11. isto kot 10.; 13. okras sobe; 14. rudnik; 18. ime gledališke igralca; 19. šop žita; 21. boginja mavrice; 22. zasmeh; 25. italj. predlog; 26. obolelo mesto.

Navpično: 1. števniki; 3. pravilo Lisipa v 4. st.; 4. združitev dveh rek; 5. egipčanska boginja; 6. posoda; 7. staro grški svetilec; 11. glina; 12. predlog; 13. nočni ptič; 14. eruptivni drobci; 15. francoski števniki; 16.

kras; 18. žensko ime; 20. nikalnica; 23. egipčansko božanstvo; 24. predlog.

Rešitev križanke »Zulu«

Vodoravno: 1. njo, 3. Ana, 5. nič, 8. Man, 9. dne, 10. oba, 11. nos, 13. njo, 15. top, 17. kdo, 19. evo, 20. mat, 21. rog, 22. ave, 23. Ala, 24. rak. — **Navpično:** 1. Nanos, 2. ondan, 3. amen, 4. na, 6. in, 7. čelo, 12. oko, 14. jed, 15. tema, 16. Peter, 17. korak, 18. Olga.

Gospodarska razstava v Pragi

se vrši letos v dneh od 15. do 21. maja.

VSE PANOGE KMETIJSKE PRODUKCIJE

Specialne razstave:

Kmetijstvo umetnosti — umetnost kmetijstvu.
Razstava rastlin (jubilejna tekma ministrstva kmetijstva 1928)
Gospodarska razstava.
Gozdarska razstava: Gospodarska ureditev gozdov.
Največje tržišče gospodarskih strojev.
Razstava mlekarških strojev.
Razstava perutnine, golobov in kuncev za vso državo.
Nemška razstava: Človek na vasi.

Časovno omejene razstave:

Češka deželna razstava konjev 15., 16. in 17. maja.
Celodržavna razstava pšov vseh pasem 18., 19. in 20. maja.

Razstava tržišča:

Svinje za rejo 15., 16. in 17. maja.
Konji 15., 16., 17. in 18. maja dopoldne.
Klavska živina 18. maja dopoldne, 19., 20. in 21. maja.

Na legitimacijo po Kč 21 in poština se dobiva 33odstotni popust na češkoslovaških državnih železnicah. Informacije in naročila: Vystavní výbor, Praha II, Florenc 27. Od 1. maja dalje: Praha VII, Vystaviště.

Hiša, kjer na dimniku sedi hudič

Domačija, ki je na prodaj — Mlada žena in živi mrtvec — Krik v sestrični sobi — Jela in Maja — Čigavo je dete? — Zagonetna slika

Moj prijatelj in pokrovitelj, detektiv Pankracij Klop, dela urno. V nedeljskem »Jutru« sem poročal o svojem obisku v Mostah, dan nato sem že dobil od njega drugo, iz Maribora datirano pismo, prav tako kratko in zagonetno: »Tajna se Vam bo razodela, če poiščete njo, ki ste jo videli na dolenskem kolodvoru. Njen dom je na ... (Obdržite ime zazdaj še zase!) Pojdite tja, čim prej morete. Zanesem se na Vas, da boste tudi tam dobro opravili.«

Tako, tako, sem si rekel, ko sem spraval pismo. »Tudi tam,« to se pravi torej, da sem v Mostah dobro opravil. Jaz sem pa mislil, da sem opravil slabo, oziroma da nisem opravil nič! Pa, če se gospod Klop zanesel name, se jaz zanesem nanj. Tako nama ne more spodleteti.

Pa sem jo kljub slabemu vremenu nemudoma mahnil tja, saj daleč ni. Kraj moram po višjem nalogu zamolčati, a je to v enem najlepših kotičkov ljubljanske okolice. Je to na samem ležeča domačija, velika, bogata domačija, ki — No, več o tem pozneje.

Bilo je sredi popoldneva, ko sem po beli peščeni poti prispel gor. Že od daleč sem iz enega gornjih oken gosposke, graščini podobne hiše videl gledati žensko glavo, ki je nato izginila. In ko sem dospel do hiše, so se odprla mogočna hrastova vrata, in naproti mi je stopila — ona.

Spoznal sem jo takoj. Zdela se mi je sicer manj blesta kot tiste noči, ko sem jo trenutno videl v luči cestnih svetilk, vendar me je osupnila porcelanasta belina njenega obraza, ki je bila v ostrem kontrastu z njenimi ko črešnja temnoredčimi ustnami in žarečim bleskom njenih temnih, skrivnostnih oči. Toda v teh očeh ni bilo vedrine, žalostno so gledale in nekam boječe. Tako gledajo ljudje, ki jih je zadela nesreča in so v neprestanem strahu pred novim udarcem. In tudi smehljaja ni bilo na njenem tako mladostnem, skoro otroškem in ljubkem obrazu; sama tiha, plaha, otožna resnoba.

Nemo sem se ji odkril, ona pa je izpregovorila z rahlim glasom, skoro šepetaje:

»Ste prišli pogledat našo domačijo? Da, mislimo ali dati v najem ali pa prodati, kakor bo bolj kazalo. Gospod doktor mi je že pisal, da pridete. Prosim, izvolite noter. Takoj vam vse razkažem.«

Če je gospod doktor tako pisal, — hm, meni je bilo prav. Zato nisem nič rekel in sem ji sledil, z dopadajenjem motreč dražestnost njene postave, ki jo je temna, lahka obleka le še bolj povzdigovala. Glej ga, prijatelja Klope! sem si rekel. S samimi lepimi ženskami me seznanja ... Oj, kam pa to pride, oj, kam pa to gre?

Povedla me je najprej v vrtni konec hiše, na široko, pokrito verando. »Da povem svojemu možu,« je rekla.

Debelo sem pogledal. Kaj, to ljubo dete je bilo že omoženo? Lepa reč!

Seveda ... ko pa sem zagledal njene moza ... Tam na verandi je ležal v vozičku. Mrtvouden! To sem spoznal na prvi pogled. Mlad, velik, močan človek, — nekdanji je moral biti zal mož. Zdaj je njegov obraz zabuhel, razdelan od boleznih in trpljenja. Slišal sem ga nekaj jecljati, ko je govorila z njim, in potem je počasi, s težavo okrenil glavo, in v mene se je uprlo dvoje motnih oči s srepim, prodornim in, skoro se mi je zdelo, sovražnim pogledom. A jaz sem mirno zdržal ta pogled in sem se nasmešnil. Prijatelj, sem si mislil, le nikar se ne boji: jaz gotovo ne bom skrivil lasu ne tebi ne temu, kar je tvojeja.

Ona je vzela ključ in me povedla v gornje nadstropje. Zares, interesantna stara hiša, ki je pričala o življenju in blagostanju njenih lastnikov, pravih kmečkih velikašev, skozi več rodov. Videl sem sobane, napolnjene s starinskimi pohištvi in rečmi, ki imajo dandanes veliko vrednost. Potem pa sva hodila po sobah, povsem moderno opremljenih. In tam na pragu bele prijazne dekliške sobice, ki pa je kazala vse znake dolge zapuščenosti, tam je zdajci obstala moja noga. Z nasprotne stene me je iz velike oljnate slike pogledal znan obraz!

In zdaj sem vedel, kje sem: bil sem na domu nje — Jele, matere malega Mikca.

Z nekakim svečano-tesnobnim čuvstvom, kakor obhaja človeka na pokopališčih, sem stopil v to sobico in se zazrl v sliko. Da, to je bila ona, sveža, vesela, smehljajoča, kakor je morala biti nekdanj. Med same rože jo je bil posadil slikar, njo, ki je bila sama kakor cvetoča roža ...

Od slike sem se ozrl na svojo spremeljalko. Stala je za menoj z žalostno povešeno glavo. Jaz nisem vprašal, ona ni govorila. Mrtvaški molk je napolnjeval sobo in vzduh, ki je težko legal na prsa. Tedaj je ona stopila k oknu in ga odprla. Jaz pa sem stopil h klavirju, stoječemu v kotu in sem dvignil prašni pokrov.

In ne vem, kako to — nikdar sicer takih stvari ne počenjam, — posegel sem v tipke in udaril akord, a že isti hip prestrašen odmaknil roke, kakor da mi je spekle prste. Kaj je bilo to?

Strune so bile zavpile, zavpile jedko, bolešno, kakor ranjene: Jela! Turobno je odjeknilo to ime iz vseh kotov. In na okno je priletela udomačena kavka in žalostno zavpila: Jela!

Zadrgetala sva oba, jaz in mlada, blesta žena pri oknu, in sva se spogledala v nemi grozi ...

In potem sva šla dalje po hiši in po vseh gospodarskih poslopijih. In povsod je zdaj slišalo moje uho njeno ime ... Šepetalo ga je zidovje, žuborel ga je stari kameni vodnjak na dvorišču, po hlevih ga je klicala živina in visoke črne smreke za hišo so tožno šumele v vetru: Jela, Jela!

Vse, vse jo je klicalo nazaj, — njo, gospodarico tega doma ...

Ko sem si tako vse ogledal in pri tem tudi malo pokramljal s starim Martinom, velikim hlapcem, ki je že skoro štirideset pri tej hiši in zdaj prav za prav on za gospodarja, pa me je gospa povedla spet nazaj na verando, k svojemu možu. Da se še kaj pogovorimo, kakor je rekla.

Pa smo se pogovorili, — se pravi, na ta način, da sem govoril samo jaz. In ker nisem maral ničesar vpraševati, da ne bi morda zmešal gospodu Klope kakih štren, sem pa govoril o gospodarskih rečeh. Govoril sem stvarno, pametno. Tako pametno, da sem se sam čudil, odkod jemljem naenkrat toliko kmetovalskega znanja. In bi, če bi šlo po mojih nasvetih, na tem gruntu moral zrasti vrpolji sami cekini.

Potem se je ona za kratek čas oprostila in me pustila samega pri bolnem možu. To mi je bilo neugodno. Gotovo, siromak se mi je smilil in šel bi zanj na božjo pot, če bi vedel, da mu izprosim zdravlja. Ampak takole pri njem ždeti in neprestano čutiti na sebi njegove srepe, čudno bleščeče oči ... pusta stvar! V hrbet so me žgale te oči, kadar sem se obrnil proč. Videl sem, da mi ne zupa in da si predstavlja o meni Bog ve kaj. Tu se ni dalo nič narediti. Zato sem si rajši prižgal cigareto in kakor Turčin, kadar uživa svoj mir, se zavil v dim in molk.

No, mlada gospodinja se je kmalu vrnila in me povabila »na majhen prigrizek«, ki mi ga je bila pripravila v veliki rodbinski sobi. Tam mi je rekla: »Poslušite se, prosim, in oprostite me še malo, da opravim njega. Potem bi se rada nekaj važnega pomenila z vami.«

Radoveden sem čakal, dolgo je ni bilo. A ko je prišla, je imela v rokah majhno rdečo mapo. In ko se mi je usedla nasproti, je iz mape vzela izresek iz časopisa. Videl sem: bilo je to moje poročilo iz nedeljskega »Jutra«.

Nalohko se je nasmešnila, ko je rekla:

— To ste vi napisali, kaj-ne? Slutila sem takoj, da ste vi tisti ... Dr. Klop mi je samo pisal, da dobim obisk nekega prijatelja, ki —

Nagnila je glavo in dvignila levico k srcu.

Vrnil sem ji znamenje srca in nato vprašal:

— Mojega imena vam ni imenoval? — Ne. A vedela sem, ko sem to brala, da ...

Umolknila je in me plaho gledala.

— Doktor Klop tudi meni ni povedal vašega imena, sem rekla.

— Maja, je povedala.

— In ona, sem rekla, — Jela?

— Je moja sestra, je dahnila in povedla oči.

Oba sva molčala. Čez čas pa se je nagnila k meni in sklenila roke.

— Nekaj bi vas prosila, leno prosila, je rekla, in zdelo se mi je, da so se ji zarisile oči.

— Govorite, Maja!

— Da bi mi povedali kaj o otroku, o Mikcu ... vse, kar veste. Prosim!

O Mikcu! O mojem malem prijatelju, o, to sem pa vedel mnogo povedati. In sem pripovedoval o njem in ji pričaral pred obličje njegovo osebnico tako živo in toplo, kakor sem pač zamogel. In ona, ona je poslušala z vso pazljivostjo, nepremično, roke sklenjene v naročju in nekaj, nekaj je pričelo rdeti v njenem bledem obličju in se razlivali kakor tiha materinska radost in sreča ...

Halo, kaj pa spet to pomeni? sem se začuden vpraševal, ko sem jo tako opazoval. Ali, ali je morda ona mati tega deteta? Spet ena zagonetka več za mene ...

Ko sem končal, je še vedno molče zdela, oči zaprte, roke sklenjene, vsa zatopljena v misli. Zunaj se je medtem malo razvedrilo nebo in nekaj kakor solnčni žarek se je prikradlo v sobo in zaigralo po stenah. Tedaj je vzbudila mojo pozornost neka slika tam pri oknu. Stopil sem bliže tja.

Bil je akvarel te hiše, dobra, čedno izdelana slika. Hiša v celem širokem pročelju, kakor stoji med starih, mogočnim drevjem. V obeležju večerne zarje. Nad rdeče ožarjenim slemenom temen steber dima. Efektna igra barv.

— Kdo je naredil to sliko? sem vprašal Majo.

— Moj mož, je odgovorila. — Takrat, ko je bil še zdrav. In ko še nisva bila poročena.

Ogledoval sem si sliko dalje in naenkrat so se moja usta nehoté raztegnila kakor v smeh.

— Čudno ... sem mrmral. — Tak domislek!

— Kaj se vam zdi čudnega? je vprašala ona in vstala od mize.

— No, to-le tu na strehi, sem rekla.

— Šele pri natančnem gledanju se opazi ... (Razložil sem namreč zdaj v valovih dima natančno obrise hudiča, kako sedi na dimniku in svira na frulo.)

— Poglejte, sem rekla. — Kakšen imeniten trik! Če gledaš na sliko takole od spredaj, vidiš samo oblak dima, če pa pogledaš takole od strani ...

Ona se je bila vstopila na mojo stran in je strmela zdaj v sliko s široko razprtimi, prestrašenimi očmi.

— Kaj, kaj je to? je zasopla smrtnobleda. — Tega ... tega prej ni bilo na sliki!

Tedaj pa je zajela in omahnila. Komaj da sem jo še vjel v svoje roke. Posadil sem jo na divan in ji brž natočil čašo vode. A medtem se je že spet zavdela.

— Hvala, je dahnila in naglo vstala.

— Nič hudega, samo —

Prekinil jo je glas, ki se je razlegnil po hiši, čuden, zamožkel rig, kakor bi zavpila žival ...

— Moj mož me kliče! je rekla. — Oprostite zdaj —

Razumel sem in se naglo poslovil.

To je bil moj obisk v hiši, kjer na dimniku sedi hudič in si veselo požvižguje. Kaj pa zdaj, gospod Pankracij Klop, doktor bogoslovja in privatni detektiv, kam me boste zdaj poslali, da se mi razodene tista skrivnost?

Josip Fr. Knaflič.

Slovanski svet

Nagrada 40.000 levov predsedniku »Slovjanskega društva« v Sofiji. Zdravnik dr. Stevan Sarafova, ki je lani umrl v Sofiji, je zapustil eno tretjino svojega imetja »Slovjanskemu društvu« v Bolgariji, z določbo, naj se denar plodonosno naloži, obresti pa vsako leto porabijo za nagrado onim slovanskim javnim delavcem, ki so delovali in še delujejo na to, da vzbude slovansko samozavest in propagirajo idejo slovanske vzajemnosti ter so dosegli s svojim delom lepe uspehe. Iz zapuščine dr. Sarafova je bil osnovan poseben fond, ki je letos narasel na pol milijona levov. Letos se je imela prvič prisoditi nagrada iz fonda dr. Sarafova kakemu zaslužnemu borcu za idejo slovanske vzajemnosti. Stavil se je poseben komite, ki mu je bila poverjena naloga presojati, komu bi se naj podelila nagrada iz fonda dr. Sarafova. V ta odbor so bili poslani bivši ministrski predsednik dr. S. Danev, prof. dr. Zlatarski, prota dr. St. Cankov, odvetnik dr. L. Danailov in urednik »Slovjanskega Glasila« dr. Nikola Bobčev. Po vsestranskem proučevanju vprašanja je odbor prisodil nagrad iz fonda dr. Stevana Sarafova v iznosu 40.000 levov predsedniku »Slovjanskega društva« v Bolgariji, univ. prof. Stevanu S. Bobčevu, rektorju svobodnega vseučilišča v Sofiji in sicer z ozirom na to, da že 28 let stoji na čelu »Slovjanskega društva« in si je v tem času pridobil neprecenljive zasluge za slovansko stvar in storil toliko za propagiranje slovanske ideje na Bolgarskem in za medsebojno zблиžanje slovanskih narodov, kakor nihče drugi. To odločbo komiteja je odobrila tudi skupščina na svojem zboru 4. januarja 1929. Prof. St. Bobčev je nato izjavil, da smatra za veliko priznanje svojega dela, da se mu je podelila nagrada v znesku 40.000 levov, da nagrado hvaležno sprejme, toda ne zase. Drugi dan je prof. Bobčev izročil vso nagrado 40.000 levov juridiki fakulteti sofijskega vseučilišča za ustanovitev fonda za slovansko pravno zgodovino. To je plemenita gesta pravega slovanskega rodoljuba! Koliko je takih med nami?

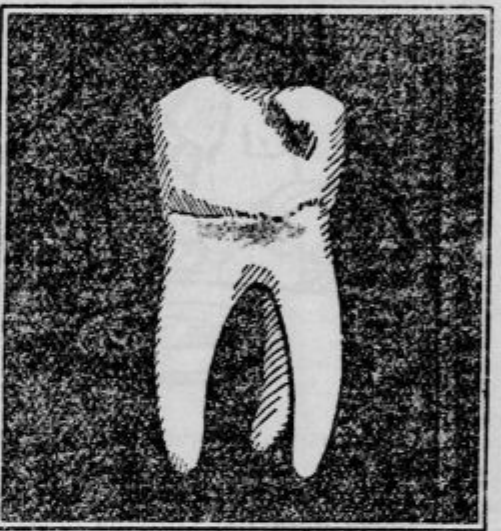
Vseslovanska prireditvev tudi v Plzni. Velik sokolski zlet se bo vršil, kakor znano, 5. in 6. julija v Plzni. Pri tej priliki nameravajo prirediti veliko slovansko telovadno akademijo, pri kateri bi naj nastopili z najizbranejšimi točkami češkoslovaški, poljski, ruski in jugoslovanski Sokoli, pa tudi Bolgarski junaki. Na to akademijo bodo povabljeni razni slovanski odličniki, ki se bodo pozivu prav gotovo odzvali. V Plzni bo torej letos prva vseslovanska prireditvev in te bo sledila cela vrsta drugih na Poljskem ...

NEGUJ ZOBE

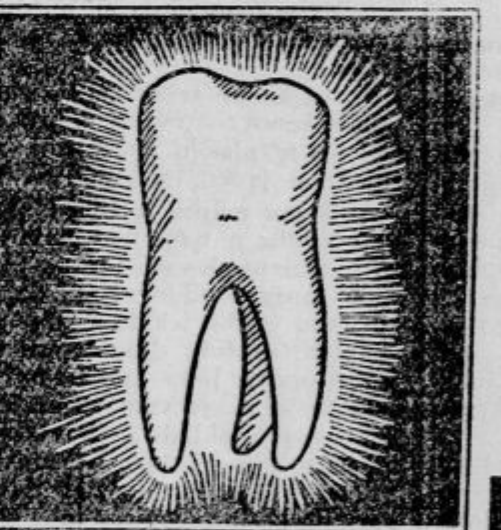
ZGUBLJEN

je zob ako se pravočasno ne uničijo bakterije iz ostankov jedil, ki edine povzročajo gnitje.

REŠITI

zamore tak zob samo umetnost zobozdravnika, seveda se tudi ta opira na redno negovanje zob.

REŠEN

je vsak zob za celo življenje, ako se okvaro zamori že v kali zato uporabljajte dnevno

SARGOV

KALODONT

MLADO JUTRO

Fr. Z.

Skavt Peter je koristen!

Skavti so svoje vrste bratovščina, na daleč jih spoznaš po sivih klobukih s širokimi krajevci, ti krajevci so dobri za solnce, za dež in še za marsikaj. Čimbolj je klobuk zgnjavljen in zamazan, tembolj je nanj ponosen skavt, kajti je baš klobuk najvidnejša priča silnega junaštva in nezastihanih prigod. Zgodilo se je, da je skavtu prišel klobuk pod kolo avtobusa, bila je nedelja in se je v avtobusu peljalo dvaintrideset oseb in ne dosti manj opic, in je bil potem klobuk komaj še podoben klobuku; toda je njegova vrednost takoj poskočila za pet dinarjev med brati.

Okrasjen je klobuk z raznovrstnim perjem, s skavtskimi znaki in z zobmi divjih zveri. Poznal sem skavta, ki je imel za klobukom pripeto celokupno zobovje ranjke stare mame; podedoval ga je bil in ker ga še ni potreboval v usta, ga je dal na klobuk. To zobovje mu je vrlo dvignilo ugled. Na njegovi podlagi je dobil gozdni priimek, ki ga je do tedaj pogrešal; in se je priimek glasil: »Blagopokojna celjust«.

Poleg klobuka imajo skavti tudi še barvaste srajce in okoli vratu pisan robec, niti niso v obče brez hlače in čevljev. Le poleti, kadar taborijo v šoto, rih, varčujejo za obleko, morebiti jo da jo ta čas v hranilnico na obresti, in hodijo le s klobukom in v kopalnih hlačkah.

Skavti se dele na več redov. Najmlajše imenuje »volčiče«. Menda zato, ker so krvoločni kakor mladi volčje. V naši družini imamo n. pr. volčiča, če mu daš klobaso, koj ugrizne vanjo in jo požre — tako je krvoloč. Volčiči še nimajo pravice, da nosijo klobuk, in kadar gredo na taborenje, nese vsak s sabo le skodelico in žlico in za prvo silo dvajset žemljic; šotori in kotli in druga dragocena oprema je poverjena zanesljivejšemu varstvu in brigi izkušenih klobukov.

Skavte vladajo posebni zakoni. Teh zakonov je deset in sem si jih par zapomnil: »Skavt je koristen« in »Skavt je štedljiv« in »Skavt ne laže« in »Skavt je čist v besedah, dejanjih in mislih« in »Skavt je vljuden« in »Skavt je itd.« in je vsakemu skavtu zakon svet.

Pa je živel skavt Peter — o njem bom povedal par historij.

Skavt Peter je navdušeno izpolnjeval vse skavtske zakone; ni izpuštil dneva, da ne bi bil koristen in štedljiv in čist v besedah, dejanjih in mislih itd. Skavtski zakoni so mu bili prvi in nadvse, vsikdar in povsod.

Vesasi ga je karala mila mu mati: »Zakaj ne ješ zdrobove juhe! Grdo si izbirčen! Mar vas tako uče pri skavtih?«

Pa je hrabro odgovoril: »Mila mi majka! Zdrobove juhe ni v skavtskih zakonih. Zdrobova juha je zgolj potrata časa in dela in vnevar se z njo maže posoda. To ni štedljivo in koristo in je čisto v dejanju in mislih.«

In ni maral zdrobove juhe, nego je čakal, da pride po juhi na mizo kaj boljše. Niti ni jedel blekov na juhi, kajti tudi le-teh, je dejal, da ni v skavtskih zakonih.

V šoli je takisto živel in deloval po skavtskih zakonih in ko so pisali šolsko nalogo, se je zavedal svojih dolžnosti in je dal drage volje, da je sošolec Pavle prepisoval iz njegovega zvez-

ka, kajti je skavt vsak dan koristen. Sošolec Pavle se je izkazal hvaležnega s polovico zemlje. Tako sta bila zadovoljna oba.

Ni pa bil zadovoljen gospod profesor, nego je Pavlu narisal pod nalogo velik cvek, skavtu Petru pa nič manjšega. A je bil Petrov cvek povrh še dvakrat podčrtan in zraven okrašen z minusom, s tremi klicaji in vprašajem. Ta vprašaj je neprijazno izražal sumnjo, da je skavt Peter tisti, ki je nalogo prepisal.

To ni bilo pravično. Toda je bil Peter skavt in vedno dobre volje in ni zavidal sošolcu Pavlu boljšega reda, nego mu je iz dna srca čestital, da je pisal cvek brez črt in minusa in treh klicajev in neprijaznega vprašaja.

Sošolec Pavle pa ni bil skavt in ni bil zadovoljen niti s cvekom brez okrasov; nevljudno je boksnil Petra za uho in še je zahteval, da mu vrne pol zemlje.

Tako plačuje svet dobroto in je težko biti vsak dan koristen. Vendar skavt Peter ni omagal, nego je dan za dnem opravljal koristna dela.

Pa je prišel nekega popoldne iz šole domov in je bila v kuhinji že pripravljena juha, da jo poneso v sobo in na mizo. Na juhi je bil — zdrob. Globoko je vzdihnil skavt Peter.

V kuhinji ni bilo žive duše. Pa je šla skavtu Petru misel v glavo, da ni storil ta dan še nič koristnega. Sedaj pa se mu je ponujala prestojna prilika. Tiho je dvignil skledo in varno nesel juho na dvorišče, tam so se igrali hišnikova dva otroka in kuža Zvestin. Pa je vsem trem razdelil juho. Najprej sta jo pila iz skleda oba otroka, kolikor je šlo v nju, in še lice in nos sta je bila deležna noter do oči in obleka tudi. Ostanek pa je polokal kuža Zvestin. In sta otroka rekla, da je bilo dobro, kuža Zvestin pa se je njuni izjavi pridružil: pomagal je z repom in se obližnil.

Skavt Peter je bil jako zadovoljen sam s seboj — vsako dobro delo ima pač svoje plačilo že v sebi. S prazno skledo se je vrnil v kuhinjo.

Mila mu majka je bila huda nič koliko, lomila je roke nad glavo in visoki so bili njeni glasovi. On pa je vljudno, toda možato odgovarjal, da je storil koristno delo, kakor mu velevaljo skavtski zakoni; opravičeval se je, da je zdrobova juha itak zgolj potrata časa in se z njo vnevar maže posoda, kar da ni v skladu s skavtskimi zakoni, in so bile njegove besede jako prepričljive. Končno je dal duška trdni veri, da bodo tudi brez juhe stili telečje pečenke s krompirjem in salato.

Tedaj je domov prišel oča. Poslušal

je in dejal, da koristnih del nikakor ne kaže ovirati, nego nasprotno. In je velel mili majki, naj naloži fantu na krožnik pečenke in kar spada zraven, in naj naloži toliko, da ne bo premalo. Skavtu Petru se je zadovoljno smejalo lačno srce.

Oča pa je stopil k oknu in zaklical na dvorišče in poklical hišnikova otroka in tudi kužo Zvestina. Vsi trije so jadrno pridirjali gori. Pa jim je razložil s prijazno besedo, da ima sin Peter danes svoj koristni dan in da jim k zdrobovi juhi prepušča tudi še telečjo pečenko in kar je zraven naj otroka le sedeta in jesta.

Ročno sta ubogala. Kuža Zvestin pa je čakal in je dobil kost. Toda je moral z njo iz sobe; nemara če bi bil ostal v sobi, bi mu jo bil vzel skavt Peter, kajti je neverjetno, kako postane človek lačen od koristnih del.

Tega tudi skavt Peter prej ni vedel, dokler ni izkusil. Pa je bilo, hvala Bogu, malo zdrobove juhe še v loncu; tista je bila njegovo kosilo in mu je dišala in teknila, dasi je ni v skavtskih zakonih.

Utva:

Pesem o vetru

Veter razgrajač,
veter pometaj,
brez metle pometaj,
sproti spet razmeta.

V drevju završi,
preko streh buči,
v hišo butne,
vrata zaloputne.

Na gredice plane,
drobno cvetje zmane,
preko polja gre,
zlatu klasje stre.

Veter rokavnjač
veter razgrajač,
čudni pometaj...

Očka solnce gleda,
ako mu preseda,
kar grduh počne,
za oblak se skrrije,
ploho nanj izlije
in ga ukroti.

Vetra nič več ni,
bogve kam zavije
postopač?

Lov na tatove

Škoda, deca, da ne poznate Janka. To vam je zal in hraber deček, komaj osem let mu je in v šoli in doma ga imajo vsi radi. Ko je končal drugi razred ljudske šole, ga je poslal dobri očka na počitnice k teti Meti na kmeto. To je bilo veselje! Ves dan je blodil po gozdovih in spremljal strica na lov. Nu, nekega dne se je vreme izpremenilo in začelo je deževati, da se Bog usmili. Janko je bil ves nesrečen, zakaj v sobi sedeti se mu ni zdelo posebno zabavno. Nekaj časa je stal ob oknu in trkal s prsti na šipo, nato pa se je spomnil knjižnice tete Mete. Odprl je veliko omaro in ogledoval knjige. Med njimi so bili tudi rdeči zvezki z zlatimi napismi: »Lov na tatove«. Janko je poklical svojo sestrico, malo Bredo, ji pokazal slike in začel čitati. Povest je bila divja in Janku so kmalu žarele oči in lica. Policija je zasledovala drznega roparja; koncem konca so ga tudi ujeli in zaprli. Povesti je bilo konec in Janko je sklenil, da stori tudi on tako in postane orožnik, kadar doraste.

Druko jutro, ko je posijalo solnce, je prijel Janko malo Bredico za roko in ji resno dejal: »Ne vem, če mi boš mogla pomagati, a vendar te za poizkušnjo vzamem seboj!« Bredica si ni mogla tolmčiti teh besed in je začudeno vprašala: »Kaj nai storim?«

»Sklenil sem, da postanem orožnik in pojdem loviti tatove. Ti me boš spremljala in kadar ujamem razbojnika ali tatu, boš pomagala, da mu zveževa roke in noge.«

Breda se je zamislila in tesnoba jo je obšla. Spomnila se je rdečih zvezkov in slik. Tam so bili razbojniki vsi grdi in veliki, kaj, kako veliki! In mnogokrat je bila že slišala, da tatovi tudi streljajo v zasledovalce; zato ni čudo, da si ji je srce krčilo od strahu. Najrajši bi bila pobegnila, a sram jo je bilo pred Jankom.

Napolnila sta si nahrbtnik z jabolki in kruhom in se napotila v gozd. Vse naokrog je bilo tiho in nikjer ni bilo videti žive duše.

»Tu gotovo ne bo tatov.« je rekla Breda, oziraje se na vse strani.

»Le počakaj,« jo je hrabil Janko, »lo prvi se navadno skrivajo tam, kjer je grmovje najbolj zaraščeno. In glej, ondi na levi strani je velik kup odsekanih vej in izpod njih se dviga dim. Tam so gotovo tatovi. Najina dolžnost je, da rešiva ubogo prebivalstvo zločinske tolpe. Hajdiva v boj!«

Tiho sta se splazila do nakopičenega grmovja — in glej, za njim je stala tudi mala kočica in vrata so bila odprta! »Nu, vidiš, saj sem vedel, da se nama bo lov posrečil,« je dejal Janko. Snel je nahrbtnik in izlekel iz njega kladivo, ki ga je bil izmaknil teti Meti. »Vidiš, ako se bo tat branil, ga s kladivom udarim po glavi, ti mu pa zveževa roke: Evo ti vrvi!«

Komaj je izrekel te besede, je že začutil, da ga je nekdo prijel za ramo. Obrnil se je in zagledal starega moža z dolgo sivo brado. Obraz in roke so mu bile črne od saj. Breda se je urno skrila za Janka.

»Česa iščeta,? ju je nagovoril prijazen starček.

»Ali ste vi gospod tat?« ga je vprašal Janko in pogumno gledal možu v oči. »Jaz sem Janko, to je pa moja sestra. Davi sem sklenil, da pojdem loviti tatove, razbojnike in podobno svojati. Že od daleč se mi je zdel ta kraj sumljiv in ko sem videl dim, sem prišel semkaj.«

Starček se je namuznil in vprašal: »Ali si že kdaj videl tatove?«

Janko je pomislil in se mahoma spomnil tetinih rdečih zvezkov in naslikanih roparjev. »Seveda sem jih videl. Taki seveda niso bili kakor vi. A saj ni treba, da bi bili vsi enaki.«

Tedaj se je starček na ves glas zasmejal. »Norček, mar ne vidiš, da sem oglar? Če misliš loviti tatove, jih ne smeš iskati v naši vasi! Nu, stopita noter, da se malo okrepčata.«

Komaj je minula ura, se je razvilo med njimi veliko prijateljstvo. Oglar jima je povedal mnogo zanimivih stvari in obljubil, da juna pri prihodnjem posetu pokaže, kako kuha oglje. Nato sta se Janko in Breda poslovila in odhitela

domov. Spotoma je dejal Janko: »Bolje bo za naju, da postaneva oglarja, zakaj tatov ni in čakati nanje je pustilo.«

Rose Fyleman:

Kralj in kraljica

Nekoč sta živel kralj in kraljica, ki sta se silno naveličala vladanja.

Zato sta sklenila nekega dne odpotovati. Položila sta svoji kroni v omaro, obesila plašča iz hermelinove kože na obešalnik, se izmuznila pri zadnjih vratih in odinila v sosednjo deželo. Nastanila sta se v vasi, kjer ju ni nihče poznal in se vedla kakor navadni ljudje, tako da ni nikdo uganil, kdo sta, kar dokazuje, da se kralj in kraljica ne razlikujeta tolikanj od drugih ljudi, kakor morebiti mislite. A ko sta bila kakih štirinajst dni z doma, jima je postalo dolg čas.

»Upam, da je doma vse v redu, ko nikdo ne vlada,« je rekla kraljica.

»Prav, dušica,« je odvrnil kralj, »pri- znati moram, da mi je postalo samemu nekam neugodno. Kaj ko bi se vrnila?«

Sklenila sta oditi domov, kajti v resnici jima je mirno življenje, ki sta ga živel, malce presedalo. Ali sprevidela sta, da je doma vse kakor po navadi. Na trgu se je živahno prodajalo in kupovalo, na sprehajališčih so se ljudje pomenkovali in smelali kakor vedno. Nikdo ni niti opazil kralja in kraljice, kajti bila sta kajpada čisto preprosto oblečena.

»Zdi se mi skoro,« je zašepetala kraljica kralju, »ko da bi bila odveč.« Ta beseda zveni sicer visoko, a ima le pomen — nehote. Odšla sta k posvetovalnici in pokukala noter. V dvoranji je bilo čisto mirno. Neveliko čudo — kajti vse svetovalci so bili odsotni. Tako sta odkorakala kralj in kraljica k svoji palači vstopila tiho pri zadnjih vratih in se odpravila v svoje sobane. In ko sta prišla v svojo dvorano sta se prav žalostno spogledala. »Odveč sva,« je rekla kraljica.

»Baš tole je, Vaše Veličanstvo,« je šum na dvorišču. Velik, zastaven mož je prihajal na dvorišče na visokem, zastavnem konju in nagovoril vratarja z močnim, zastavnim glasom:

»Rad bi obiskal kralja, je izpregovoril.

»Mislim, da je kralj z doma,« je odvrnil vratar, »ampak poslal bom nekoga, da pogleda.«

»Oh, dragi moj,« je zaihtela kraljica, »niti vedeli niso, da sva bila odsotna.« A kralj je naglo del krono na glavo in pomolil glavo skozi okno.

»Kaj je novega?« je vprašal.

»Baš tole je,« Vaše Veličanstvo,« je dejal zastavni mož. »Pasel sem kravo med drevjem svojega vrta. Kakor veste, je bilo poletje silno vroče in zunaj je bilo več muh kakor navadno. In krava je z repom otepala muhe. Pa je sedela sosedu v svojem sadovnjaku tik za ograjo in se pritoževala, da ne more prenašati suma, ki ga je delala krava, ko je švrkala z repom okoli sebe. Pa je velel njen mož, da moram privezati kravi opeko na rep, da bo nehala švrkati. Jaz pa sem rekel, da je to glupost. Bili smo pri pravdarskih doktorjih, a ti so izjavili, da ni postave za to, bili smo pri občinski gosposki in ta je rekla, da nima naredbe za to. Naj torej Vaše Veličanstvo izvoli nemudoma izdati zakon, da bodo ljudje vedeli, kako in kaj je s kravjim repom?«

»Seveda,« je odvrnil kralj. In vzel je iz miznice pečatnik in pero in sedel za mizo, da bi neutegoma napisal zakon.

Kraljica je vzdihnila od olajšanja in oblekla svoje vladarsko oblečilo.

»Kako je prav, da sva se vrnila,« je pripomnila. »Sedaj vidiš, dragi kralj, da na vse zadnje nisva bila odveč.«

Skomine in bolečine starega kenguruja

Mislite, da je bil kenguruj vedno tak kakršnen je dandanes? Nikakor ne. Bil je povsem drugačen, živel je s štirimi kratkimi nogami. Bil je siv, runast in ošaben do razposajenosti: plesal je na črepinji sredi Avstralije in se odpravil k boginji Nqa.

Ob šestih pred zajtrkom je odšel k Nqu, rekoč: »Napravi me različnega od vseh drugih živali ob petih danes popoldne.«

Nqa je poskočil s sedeža na peščeni ravnini in se zadr: »Poberi se!«

Kenguruj je bil siv, runast in ošaben do razposajenosti: plesal je na skalnati čeri sredi Avstralije in se odpravil k srednjemu bogu Nqingu.

Ob osmih pred zajtrkom je odšel k Nqingu, rekoč: »Napravi me različnega od vseh drugih živali, napravi me torej izredno slavnega danes ob petih popoldne.«

Nqing je poskočil s svojega zamreženega skrivališča in se zadr: »Poberi se!«

Kenguruj je bil siv in ošaben do razposajenosti: plesal je na sipini sredi Avstralije in se odpravil k velikemu bogu Nqongu.

Ob devetih pred kosilom je odšel k

Nqongu, rekoč: »Napravi me različnega od vseh drugih živali; napravi me slavnega, izrednega tekača danes popoldne ob petih.«

Nqong je poskočil iz kopeli v solni ponvi in se zadr: »Poberi se!«

Nqong je poklical Dingo — žoltega psa Dingo — zmeraj lačnega in zaprašnega na solncu ter mu pokazal kenguruja. Nqong je rekel: »Dingo! Zbudi se, Dingo! Ali vidiš tistega gospoda, ki pleše tamkaj na pepelniku? Rad bi se proslavil s tekanjem. Dingo, napravi ga za tekača!«

Dingo — žolti pes Dingo — je poskočil, rekoč: »Kaj, tistile kunec mačje vrste?«

In Dingo — žolti pes Dingo — zmeraj lačen, škrebč se kot zaboj za premo, se je dal v tek, v tek za kengurujem.

In v beg se je dal ponosni kenguruj na svojih štirih nožicah liki kunec.

S tem, predragi moji, se konča prvi del povesti!

Bežal je skozi puščavo; bežal je čez gore; bežal je čez solne ponne; bežal je čez gredice trstja; bežal je čez modre cedike; bežal je čez trnje; bežal je, da so ga bolele sprednje noge.

Imel je vzroka dovolj!

Še je tekel Dingo — žolti pes Dingo — zmeraj lačen, škrebč se kot mišja

past, tekel je, ne da bi se približal ne oddaljil od kenguruja.

Imel je vzroka dovolj!

Še je tekel Dingo — žolti pes Dingo — skozi drevje »ti«; bežal je skozi mulgo; bežal je skozi visoko travo; bežal je skozi nizko travo; bežal je skozi tropske kraje kozoroga in raka; bežal je, da so ga bolele zadnje noge.

Imel je vzroka dovolj!

Še je tekel Dingo — žolti pes Dingo — vedno bolj lačen, škrebč se kot konjski komat, ne da bi se približal, ne oddaljil od kenguruja; in pritekla sta do reke Volgong.

Tam pa ni bilo mostu, ne borovega brodu in kenguruj ni vedel, kako bi prišel preko; tedaj se je postavil na zadnje noge in skočil.

In imel je vzroka dovolj!

Skakal je čez drobir; skakal je čez troske; skakal je skozi puščavo srednje Avstralije. Skakal je ko kenguruj. Spočetka je preskočil meter v širino; nato je preskočil tri metre; potem je preskočil pet metrov; noge so se mu utrjevale in daljšale. Ni imel časa, da bi se odnočil in oddahnil, čeprav si je silno želel tega.

Še je tekel Dingo — žolti pes Dingo — zelo besen, zelo lačen in čudež se, kaj je, za božjo voljo, naučilo skakati starega kenguruja.

Kajti kenguruj je skakal liki muren; liki grah v ponvi; liki nova gumasta žoga po tleh otroške sobe.

Imel je vzroka dovolj! Skrčil je sprednje noge; skakal je na zadnjih nogah; iztegnil je rep, loveč ravnotežje; skakal je čez mehki mah.

Imel je vzroka dovolj!

Še je tekel pes Dingo — utrjeni pes Dingo — vedno bolj lačen, silno besen in radoveden, če se bo stari kenguruj še kdaj ustavljal na svetu ali onstran sveta.

Tedaj je dospel Nqong iz kopeli v solni ponvi, rekoč: »Ura je pet.«

Počelni je Dingo — ubogi pes Dingo — zmeraj lačen, zaprašen na solncu; molil je jezik iz gobca in lajal.

Počelni je kenguruj — stari kenguruj — iztegnil rep liki molzično pručico, in rekel: »Hvala bogu, da je končano!«

Nato je dejal Nqong, ki je vsekdar olikan gospod: »Ali nisi hvaležen žoltemu psu Dingu? Čemu se mu ne zahvališ za vse, kar ti je storil?«

Tedaj je odvrnil kenguruj — utrjeni stari kenguruj: »Pregnal me je iz mojega bivališča, kjer sem živel od svojega detinjstva; pregнал me je od kraja mojih rednih obedov in večerij; spreminil mi je telo, tako da ga ne bom nikoli več ponarvil; s svojo burko mi je razpraskal noge.«

Tedaj je dejal Nqong: »Menda se ne motim, ali me kali nisi prosil, da bi te naredil različnega od vseh drugih živali. Prosil si me tudi, da bi te nekdo na vse ptege preganjal? In zdaj je ura pet.«

»Da,« je odgovoril kenguruj, »da bi bil pač nikoli ne storil tega. Menil sem, da boš naredil to s čarovnijo in zagovorom, ampak to je pravcata burka.«

»Burka!« je dejal Nqong iz kopeli v modri cediki. »Se enkrat mi reči to, pa bom zažvižgal Dingu in boš tekel pred njim, da boš izgubil zadnje noge.«

»Ne,« je odvrnil kenguruj. »Moram prositi za odpustanje. Noge so le noge in zastran mene ni jih nikar ne izpreminjaj. Nameraval sem le pojasniti Vaši Visokosti, da od davi nisem imel ničesar v ustih in sem v resnici čisto prazen.«

»Da,« je pritrdil Dingo — žolti pes Dingo — »jaz sem prav tako lačen. Napravil sem ga različnega od vseh drugih živali, bi li torej mogel dobiti za to kaj za južino?«

Tedaj je dejal Nqong iz kopeli v solni ponvi: »Pridi in me prosi za to jutri, kajti zdaj se pojdem umivati.«

Tako sta ostala stari kenguruj in žolti pes Dingo sredi Avstralije in očitala drug drugemu: »Ti si kriv temu.«

Socijalna politika

Načelno važna razzsodba obrtnega sodišča II. stopnje

Novela III. R. obč. drž. zak. (19. marca 1916 št. 69) vsebuje razne prisilne določbe v zaščito delojemalca t. i. take določbe, ki se niti z dogovorom ali sporazumom med delodajalcem in delojemalcem ne morejo spremeniti. V judikaturi in teoriji je sporno vprašanje ali so s temi prisilnimi določbami prišlo ob veljavno določbo specialnih zakonov, osebno onih obrtnega reda, po katerih je za presojo meznega razmerja med delodajalcem in delojemalcem v drugi vrsti predpisi obrtnega zakona in šele v tretji vrsti določbe obč. drž. zakona.

Na kakšno stališče se je postavilo obrtno sodišče II. stopnje je razvidno iz sledečega: Pri ljubljanskem obrtnem sodišču I. stopnje je tožil A. S. trgovca in podjetnika F. B. v Ljubljani na plačilo zneska 384 Din. Tožnik je vstopil 23. 3. 1928 v službo pri tožencu kot strugar in je imel 4 Din na uru. Dne 31. 3. 1928 je podpisal pismo izjavo, da je obojestransko odpuščen dnevnica, tako da lahko zapusti delo kadarkoli in da ga tudi gospodar lahko kadarkoli odpusti iz službe. Dne 22. decembra 1928. ga je toženec odločil reko, da zanj nima več dela. Tožnik je trdil v tožbi, da bi mu bil moral odpovedati toženec na 14 dni in zahteva za zatežadelj za 14 dni plačo t. i. za 96 ur po 4 Din je 384 Din. Trdil je, da je podpisal omejeno izjavo samo pod pritiskom, da je zato protizakonita in nemoralna. Zlasti ker jo je moral podpisati, ko je bil že 8 ali 14 dni pri tožencu v službi in se je bal, da sicer izgubi službo.

Obrtno sodišče je tožbeni zahtevk zavrnilo ker je smatralo za dokazano, da se je med strankama že tekom prvega tedna službenega razmerja sklenil dogovor, glasom katerega se službeno razmerje lahko vsak čas razruši od ene kakor od druge strani. Če je toženec sprito tega odločil tožnika ni kršil pogodbe in zato tudi ni dolžan plačati odškodnine iz iztoževanega naslova. Sodišče tudi ni smatralo, da bi bil podpisal tožnik omejeno izjavo pod pritiskom in da bi bila tedaj ta izjava kot dobrim šegam nasprotujoča, nična ker je tožnik po podpisu izjave ostal pri tožencu še skoro celo leto, dasi je vedel, da mu toženec lahko vsak dan odpove in dasi je imel v tem času dovolj prilike, da si poišče drugo službo z ugodnejšimi odpovednimi pogoji.

Proti tej sodbi je vložil tožnik priliz, v katerem se je med drugim skliceval tudi na določbo § 1159 obč. drž. zak. po kateri je takšno službeno razmerje, kakršnega je on sklenil s tožencem, treba odpovedati najkasneje prvi dan v tednu za konec koledarskega tedna. Ta predpis da je v smislu predpisa § 1164 obč. drž. zak. prisilna določba (ius cogens) ki ga stranke v škodo delojemalca z nobenim dogovorom ali pogodbo ne morejo ne razveljaviti ne omejiti. Deželno sodišče v Ljubljani kot obrtno sodišče II. stopnje je prilizu ugodilo iz sledečih razlogov:

Po pravici očita priliz izpodbijani sodbi, da se je zakon napačno uporabil.

Po ugotovitvah prve stopnje, ki so ostale tudi na drugi stopnji neizpremenjene, je v dejanskem oziru nesporno da je stopil tožnik pri tožencu dne 23. marca 1928 v službo kot strugar, da je imel 4 Din od ure in da je dne 31. marca 1928 podpisal tožencu izjavo, po kateri se službeno razmerje od ene, kakor druge strani lahko brez vsake odpovedi razdere.

Nesporno je ostalo nadalje, da je toženec tožnika dne 22. 12. 1928 odločil, češ da nima dela zanj in da mu je plačal zaslužek le do tega dne oziroma za čas opravljenega dela.

Prvi sodnik je mnenja, da če je toženec, sprito navedenega dogovora, tožnika odločil, ni kršil pogodbe in zatežadelj tudi ni dolžan plačati tožniku zahtevane odškodnine. S tem naziranjem se pa prizivno sodišče ne strinja.

Službeno razmerje med samostojnimi obrtniki in njih pomočniki urejuje obrtni red in § 72 obrt. reda določa, da je ustanovitev razmerja med njimi, v mejah zahtevanih po zakonih, predmet svobodnega dogovora. Prvi sodnik — dasi ravno v razlogih tega izrečno ne omenja, — se je oziroma očitno na to določbo, smatrajoč, da ji zgoraj omenjeni dogovor ne nasprotuje.

Službeno razmerje v splošnem pa urejuje tudi 26. poglavje drugega o. d. z. (v novelirani obliki) ki vsebuje glede odpovedi v § 1159 določbo, da je dopustna odpoved pri službenem razmerju, ki se ne tiče službe, višje vrste in je plačilo odmerjeno po urah ali dnevih, po kosih ali posameznih poslih, vsak čas za prihodnji dan; ako tako službeno razmerje posebno zahteva delojemniško pridobitno delavnost in je trajalo že tri mesece ali je plačilo odmerjeno po tednih, najkasneje prvi delavnik za konec koledarskega tedna. V § 1164 o. d. z. pa stoji, da službojemniške pravice, ki jih razločuje določbe §§ 1154, odst. 3, 1156 do 1159 (b, 1160 in 1162) a do 1163, s službeno pogodbo ne smejo biti razveljavljene ali omejene. Po tej določbi je torej določba § 1159 o. d. z. prisilna značaja (ius cogens) t. i. določba, ki se s dogovorom prizadetih strank sploh ne more spremeniti. Vprašanje je, ali je s to določbo v obrtnem redu ustanovljeno načelo svobodnega sporazumevanja ovrženo oziroma, ali je to krinot pod njo vporabljeni tudi pri odpovedih tistih se službenega razmerja obrtnih pomočnikov.

Po § 153 3. novele k obč. drž. zak. (ces. nar. z dne 9. 3. 1916 št. 69) ostanejo za določena službeno razmerja obstoječi posebni predpisi, osebno oni obrtnega reda, nedotaknjeni in po drugem odstavku istega §-a se imajo vporabiti določbe § 150 omejenih novele (vsebuje med drugim tudi zgoraj navedeno določbo glede odpovedi) samo v toliko, v kolikor ni v obrtnem redu predpisov glede službene pogodbe. Ker vse-

buje obrtni red predpisi glede službenega razmerja (§ 72) in v § 77 tudi predpisi glede odpovedi, po katerem je za odpoved v prvi vrsti merodajen dogovor, bi veljala po temtakem za službeno razmerje med obrtniki in obrtnimi pomočniki v prvi vrsti pogodba, v drugi vrsti določbe obrtnega reda in šele subsidiarno določbe o. d. z. Temu pa ni tako. Vprašanje je, kako je tolačiti določbo § 72 obrt. reda, da je ustanovitev službenega razmerja med obrtniki in njih pomočniki predmet svobodnega dogovora v mejah zahtevanih po zakonih. Nobenega dvoma ne more biti o tem, da se nanaša ta določba ne samo na zakone, ki so bili v veljavi ob času, ko se je izdal obrtni red in ne na obrtni red sam, ampak tudi na vse poznejše zakone, katerekoli datuma. Določba je splošnega značaja in ne dopušča po svojem besedilu utesnjenega tolčenja. Iz tega sledi, da spada med zakone, ome-ljujoče svobodo sporazumevanja § 72 obrt. reda tudi tretja novela k o. d. z. in da velja njen prisilni predpis 26. poglavja tudi za območje obrtnega reda, v kolikor ta takih predpisov ne vsebuje.

Obrtni red vsebuje sicer določbe glede službenega razmerja sploh in tudi glede odpovedi, nima pa nobenih prisilnih določb osebno nobenih predpisov, ustrežajočih socialno političnim načelom šibkejšega faktorja, ki so se uveljavila v določbah nove-liranega 26. poglavja o. d. z. S temi poslednjimi določbami so se izpolnile vrzeli v predpisih o. d. z. glede službenega razmerja, ki so morda ustrezala za primitivne go-spodarske prilike početka prejšnjega stoletja, ki so pa postala nezadostna sprito raz-voja in razmaha obrti in industrije zadnjih desetletij.

Kot lex generalis bi te določbe bile brez smisla, če bi ne veljale splošno, za vse kategorije delojemalcev, ki jim posebni zakoni ne nudijo enake zaščite. Osebno bi bile brez smisla v kolikor so prisilnega značaja. Če je zakonodajalec označil nekatere teh predpisov kot prisilne, je to storil pač zatežadelj, ker je polagal važnost na to, da se bodo tudi splošno vporabljali.

Sprito navedenega je smatrali v navzo-čem primeru dogovor, na katerega se skli-cuje toženec za neveljavnega in brez učinka da pride glede tožnika v poštev kot pri-nudna norma določba § 1159 o. d. z. in da bi bil moral toženec odpovedati tožniku dne 22. 12. 1928 (ki je bil sobota) za konec pri-hodnjega tedna, tedaj za 29. 12. 1928. Tož-beni zahtevk za plačilo odškodnine za one dneve v tem roku, ko bi bil tožnik lahko de-lal, je potem takem utemeljen in zato je bilo prizivu v obsegu, v katerem se je tožbeni zahtevk na prizivni razpravi skrbil, ugoditi.

Internacionalizacija pokojninskega zavarovanja

Z ustitvaritvijo Mednarodnega urada dela je delovno zaščitno pravo dobilo medna-rodni značaj vsaj v toliko, da se nacionalna zakonodaja posameznih držav pod vpli-vom MUD v vseh državah enakomerno in istočasno razvija. Vendar pa je ostalo pri tem, da zakonodaja ostane izključno nacio-nalna last, omejena na lasten državni teri-torij. Le v nekaterih točkah zakoni priza-dejo osebo spremljajo tudi preko državnih mej. Daljša internacionalizacija je prepu-ščena meddržavnim reciprocitnim dogo-vorom.

Reciprociteta je zlasti važna v pogledu socialnega zavarovanja in tu zlasti pri onih vrstah zavarovanja, ki pravice vežejo na gotovo dobo plačevanja prispevkov, t. i. invalidno in starostno zavarovanje delav-cov in nameščencev. Varstvo v eni državi pridobljenih zavarovalnih pravic s preseli-tvijo v drugo državo je izredno socialne važnosti, zlasti za države z visoko emigra-cijsko številko. Zahteve po takim varstvu so stare tako na strani delavcev, kakor na strani nameščencev. Uspehov je do dan-es malo.

Važen napredek na polju internacionali-zacije soc. zavarovanja pomenijo nettun-ske konvencije, ki so na široko uredile re-ciprocitete obojestrano v socialnem zavaro-vanju med Italijo in našo državo. Praktično najbrže bolj v italijansko kakor v našo ko-rist, ker naša emigracija in imigracija v Italijo ne bo velika, ako ostane pri današ-njih razmerah. Reciprociteta se tiče vseh panog zavarovanja. Ureditev tega vpraša-nja ni lahka, ker ima vsaka država svojo posebno zakonodajo in je torej treba upo-števati predpise najrazličnejših zakonov. Najvažnejša je brezdvoma reciprociteta v invalidnem, starostnem ter tudi v nezgod-nem zavarovanju, ker tu igra najvažnejšo vlogo višina in izplačevanje pokojnin in rent.

V glavnem je uveljavljen princip popolne-ja izenačenja obojih državljanov na ozem-lju ene države. Zakoni glede državljanov pogodbenih strank ne smejo imeti izjemnih določb. Medsebojna zdravniška in admini-strativna pomoč v pogledu izvajanja zavaro-vanja je predpogoji praktičnemu izvajaju materialne reciprocitete. Izplačevanje rent in pokojnin iz države v državo nima nobenih ovir.

Reciprociteta pokojninskega zavarovanja se tiče tako zavarovanja delavcev kakor

zavarovanja nameščencev. Pogoj za prizna-nje reciprocitete pravice do pokojnine je petnajstletno zavarovanje bodisi v Jugosla-viji bodisi v Italiji. Ako imajo v tem sluča-ju po zakonih obeh držav pravico do po-kojnine, dobe isto do obeh držav po dolo-čilih zakonih posamezne države. Ako so bili zavarovani 30 let, toda so ostale pogoje iz-polnili samo napram zakonu ene države, dobe pokojnino samo od te države, od dru-ge pa samo delno pokojnino. Važno je, da se zavarovanje doma in v Italiji šteje kot eno zavarovanje, kar je važno pri določit-vi roka čakanja in pri določitvi višine po-kojnine.

Sporazum obsega seveda tudi podrobnej-še predpise glede izračunavanja višine za-služka, dobe zaposlitve, načina priznavanja in izplačevanja pokojnin.

Ta sporazum opominja, da naša država v najkrajšem času uvede starostno in invalid-no zavarovanje delavcev.

Sokol

Nekoliko zanimivih podatkov o Sokolstvu v Ljubljani

V Ljubljani je danes poleg Ljubljanskega Sokola, Sokola I. in II. pravzaprav še dvo-je društev: Siska in Vič. Skupno ima vseh petero društev 1896 članov in 673 članic ali 2542 članstva. Po članih in članicah je naj-lajše sokolsko društvo na Taboru, ki iz-kazuje 733 članov in 276 članic. Nato mu sledi Ljubljanski Sokol, Sokol II. Siska in Vič. Skupno imajo vsa društva 197 telovad-cov in 137 telovadk. 204 moškega, 136 žens-kega naraščaja, 269 moške in 227 ženske dece. Celokupno je torej naraščaja 836 oseb ali 33% vsega članstva. Razmerje med ce-lokupnim in telovadečim je zelo neugodno, saj telovadi le 13% vseh vpisanih. Pripad-nikov Sokolstva je v Ljubljani torej skupno 3378, od teh telovadi skupno 1170, ali ne-kako 32% kar je vsekakor še nizka šte-vilka.

Ako smatramo, da šteje Ljubljana danes nekako 65.000 prebivalstva, sledi iz tega, da je v našem mestu okoli 5,7% vsega pre-bivalstva vključeno v sokolskih društvih. Lastni dom imata društvi na Taboru in Vi-ču, lastno letno vežbališče Sokol I. in II. ter Siska; Ljubljanski Sokol pa ima v najem lepo letno telovadišče od mestne občine pod Tiivoljem. — Število članstva je zad-nja leta nekoliko nazadovalo in to v prvi vrsti zato, ker so vsa društva izločila ono članstvo, ki ni v redu plačevalo članarine, v drugi vrsti so bile krive nazadovanju tu-di slabe gospodarske razmere: so pa tudi drugi vzroki, ki so vplivali na zmanjšanje in o katerih bo vsekakor potrebno razpravljati, ker so velike važnosti za nadaljni raz-vojskokolskega dela zlasti po mestih. O tem pa drugikrat.

Delovanje vseh ljubljanskih društev je prilično živo, vendar pa bo potrebno poskrbeti, da se s primernimi ukrepi še ojači. Osebno postaja vedno nujnejša po-treba, da se pritegne v resno in redno delo čimveč mladine, ki ni danes z ozirom na njeno veliko število zadostno organizirana niti v telovadnih niti spornih društvih Ljubljane.

40letnica češkoslovaškega sokolskega društva v Draždanih

Ze leta 1889. so se se-stali v Draždanih na Saksonskem bivajoči Čehoslovaki in ustanovili tankaj sokolsko društvo, ki je postalo nato matica vseh za-mejnih društev. Pod vodstvom agilnega So-kola Fr. Lukeša so se izveščali v tem društvu polagoma vaditelji, ki so zanesli nato sokolske seme širom Nemčije in ustanovili sokolske enote, ki so danes združene v Za-grenični župi ČOS. Jubilarno društvo šteje danes 138 članov in razvija vedno večjo agilnost, udeležuje se vseh večjih priredit-eh in tekem ter si je priborilo tekom časa mno-go priznanja za svoje delovanje. Svojo 40-letnico praznuje letos o Binkošti ob udele-žbi zastopnikov celotnega češkoslovaškega Sokolstva.

Telovadba slepcov. V praškem sokol-skem Mala Strana vežba že deli časa po-sebni oddelek slepcov pod strokovnim vo-dstvom sokolskih vaditeljev. Večino teh telo-vadcev daje Klarov ustav v Pragi. Pred kratkem so gojenci predmetnega telovad-nega oddelka priredili celo gledališko pred-stavo »Zmešnjava nad zmešnjava«, ki je vsestransko uspela in prinesla slepm re-vežem mnogo radosti in navdušenja za na-daljnjo delo.

Tekme starejšega članstva druge župe v Brnu se je udeležilo 51 bratov, od katerih je bilo najstarejšemu 37, najmlajšemu 49 let. Na njihovem nastopu se je videlo, da so odgojenci trde sokolske šole. Tekma je obsegala proste vaje, vežbe na bradli in drogu, raznoznih preskokih čez kozo in dviganje bremen. Prvo mesto je dosegla vrsta iz Sokola II v Brnu, čije člani so imeli povprečno starost 51 let. Tudi ostale vrste so vse dosegle nad 70 odstotkov do-segljivih točk. Pri teh uspehih nam nehoti prihaja na misel, ali se ne bi dalo tudi v ju-goslovenskem Sokolstvu izvesti kaj slične-ga. Mogoče naj bi v tem pogledu pokazala ljubljansko Sokolstvo iniciativnost in lep vzgled ostalim župam, osebno pa mladini.

Še je čas. Sedaj v takozvani predzletni dobi se pripravljata marsikatero društvo na svoj večji ali manjši javni nastop. Tu pa tam se bo vršil kak večji okrožni zlet in tudi župna prireditve. Prireditveni odseki posameznih društev gotovo že danes raz-mišljajo o ureditvi primernega telovadišča in gojijo gotovo tudi željo, da bi se posta-vilo tudi kake tribune. Od te namere jim ne moremo dovolj odsvetovati. Tekom ča-sa se je namreč zlasti na Češkem izkazalo, da so bili mnogo župni zleti deficitni baš zaradi stavb tribun, ki nikdar ne prinesejo toliko dohodkov, da bi se z njimi krilo nje-malove stavbne stroške. Zato naj se ome-ji stavbo tribun le na najnujše primere, reci-mo za pokrajinske in večje izlete.

Sport

Ilirija : Primorje

Igrišče Ilirije danes ob 10.30 juniorji, o. 14.30 rezerve, ob 16.15 prvi mošči

Kolikortoliko verjetne prognoze za izid današnje prvenstvene tekme skoro ni mo-góče postaviti. Nogomet je bolj kot kak drug sport igra, kjer ne odloča samo spo-sobnost in znanje, temveč mnogokrat tudi trenutna dispozicija moštva in poedincev, pa tudi — sreča. Ta dva momenta sta, ki jih vse premalo upoštevajo optimisti v belozelenem ali črno-belem taboru. Jesen-ska tekma je končala s 5 : 4 za Primorje pod sodnikom Frankom ob okolnostih, ki se jih bodo obiskovalci še spominjali, pri čemer pa Ilirija gotovo ni bila slabše moštvu. Lani, v prvenstvu za 1927./28. je dalo srečanje Ilirija : Primorje neodločen izid; Jurati tega je bila potrebna posebna odlo-čilna tekma. Letos je tak primer nemogoč.

Ako zmaga Ilirija z 2 goloma razlike, bo dosegla v razmerju golov prednost enega gola. Vsak slabši rezultat za Ilirijo prinese prvenstvo drugič Primorju. V tem je danes največja šansa Primorja.

Letošnje prvenstvene tekme je absolvi-rala Ilirija v boljši in stalnejši formi kot Primorje. Primorje je doseglo prednost v razmerju golov šele s tekmo proti Herme-su (12 : 0), kjer pa je imelo opraviti z do-cela pasivnim nasprotnikom. Znatno han-dicap za Ilirijo je na vsak način dejstvo, da mora nastopiti brez goalgetterja Šiške, ki si še vedno ni opomogel od poškodbe na kolenu.

Postava I. moštev bo naslednja:

Primorje: Jančigaj — Svetic, Hassl — Zemljak, Slamič, Pišek — Jug ali Čamer-nik, Erman, Senica, Vrhovnik, Uršič.

Ilirija: Kreč — Vervešek, Strehovec — Pleš, Lado, Jenko — Rihar, Bergles, Oman, Dramičanin, Doberlet.

Prvak naj bo

— temu mnenju se bodo pač pridružili vsi trezni elementi — tisti, ki bo bolj sposo-ben reprezentirati naš sport v bodočih držav-nih prvenstvenih tekmah!

Za družinskera sodnika Miesza

sta se spoznamela kluba. Zagrebški listi so pisali o njem, ko je vodil prvenstveno tekmo HASK : Gradjanski, da tekom ce-le igre ni napravil niti ene pogrške. To označi dovolj njegovo odlično usposobljenost.

Ne samo oba kluba — svojo preizkušnjo bo, upamo, dobro prestala

tudi naša publika

ki more prireditvi in sportu vobče mnogo koristiti, ako bo disciplinirana — pa še več škodovati, ako postane nedisciplinirana in nesportna. Oba kluba in LNP pro-sita tem potom občinstvo, naj opusti ne-umerjeno vpitje in že celo vsako vzklia-nje proti »nasprotnemu« klubu, vsako za-smehovanje in vsak hujski izraz! Organi javne straže bodo vsakega kršilca discipli-ne na mestu odstranili ter ga izročili ob-čutni policijski in sodni kazni.

Tekma I. moštev se bo odigrala ob vsa-rem vremenu. Drugi dve tekmi bo LNP ob zelo slabemu vremenu po potrebi na li-cu mesta odigol.

Mnogo sportnega užitka obeta tudi pred-tekma rezervnih moštev in pa tudi dopol-danska tekma juniorskih moštev. Rezervno tekmo vodi sodnik Schneller, juniorsko sodnik Deržaj. Tudi v skupini rezervnih moštev se borita Ilirija in Primorje za prvo mesto, vendar je Ilirija sigurno v vodstvu.

Sportni drobž

Kakor je razvidno iz Službenih objav LNP, ki jih objavljamo danes, je nevarno krize v uravnem odboru, ki je pretla zaradi dogodkov pri prvenstveni tekmi Ilirija : Hermes, odstranjena.

Nedavno smo objavili sestavo naše no-gometne reprezentance, ki bo nastopila v Bukaresti. V to reprezentanco je bil postavljen tudi član Gradjanskega Perška, ki je imel zaradi nenastopa v Pragi enoletno prepoved igranja na reprezentančnih tek-mah. Sedaj pa so ga amnestirali ter posta-vili v reprezentanco. Ta korak Saveza je bil v beograjskih sportnih krogih sprejet zelo neugodno. Upravni odbor BNP je po-slal JNSu brzojaven protest proti tej am-nestiji, v katerem pravi, da se BNP nahaja v nemogočem položaju, da prisili igrače, da morajo igrati s Perško, ki je z žalitvijo odklonil nastop z njimi v Pragi. Beograjski igrači smatrajo postavitev Perške v re-prezentanco za žalitev. — Je že tako: mi svojih reprezentance nikoli ne moremo se-staviti brez težkoč.

Danes se vrši v Turinu tretja tekma Nemčija : Italija. Pri dosedanjih dveh tek-mah je zmagala Italija, in sicer leta 1923. v Milanu s 3 : 1, leta 1924. pa v Duisbur-gu z 1 : 0. Italijansko moštvo je sestavljeno nastopno: Combi — Rosetta, Ale-mandi — Pietroboni, Sgarbi, Pitto — Conti, Della Valle, Schiavio, Rosetti, Cevenini. Znaní branilec Cevenini, ki se je na Dunaj odkloval s svojo surovo igro, je torej izpadel. Nemsko postavbo smo že objavili. Sodil bo Anglež Gray.

Službene objave LNP

Prvenstvene tekme juniorskih moštev se bodo odigrale v naslednjem redu:

9. V. Jadran : Ilirija, igr. Ilirije

Slovan : Primorje, igr. Primorja

12. V. Ilirija : Slovan, igr. Ilirije

Jadran : Hermes, igr. Primorja

19. V. Primorje : Hermes, igr. Primorja

Slovan : Jadran, igr. Ilirije

26. V. Ilirija : Hermes, igr. Ilirije

Primorje : Jadran, igr. Primorja

2. VI. Hermes : Slovan, igr. Primorja

Tekme se bodo pričele vedno ob 10.30 do-poldne in trajajo dvakrat 25 min. Pravico na-stopanja imajo juniorji do rojstnega letnika 1911. Tekme se bodo odigrale po tekmovalnem pravilniku, ki je bil objavljen v »Jutru« dne 22. III. t. l. ter po principiemem sklepu posl. odbora, objavljenem v »Jutru« dne 13. I. t. l.

Posl. o. obvešča klube, da ob dnevih, ko se odigrajo okrožne ali podsavezne semifinale in finale tekme, niso dovoljene v dotičnem me-stu druge tekme.

Kaz. odboru je predan igr. Ivan Heler (SK Rapid) zaradi prestopka po § 38. k. p.; do odločitve kaz. odbora se mu izreka zabrana igranja.

Odobri se prišt. tekma Amater : Olimpija, Zagreb v Trbovljah dne 1. maja.

ZSK Hermes se naproša, da javi tekom 3 dni imena svojih članov, ki so povodom prv. tekme Ilirija : Hermes dne 21. t. m. opravljali bla-

gašniško službo. — Zaradi slabe rediteljske službe pri isti tekmi se črta g. Lukanc Frane iz seznama stalnih rediteljev ZSK Hermes; klub se naproša, da javi tekom 8 dni namestnika.

Upravni odbor je zaradi nezadostne rediteljske službe povodom prv. tekme Ilirija : Hermes dne 21. t. m. kaznoval ZSK Hermes in SK Ilirija z globo po Din 150.— v smislu § 52. k. p. ter uvedel disciplinarno postopanje proti službojučemu odborniku LNP g. I. Barlu, katere-mu je obenem izrekel suspenz kot podsavezne-mu odborniku v smislu § 62. k. p. do končne odločitve. Poleg igralcev, ki jih je pozval pred kaz. odbor že posl. odbor, je predal upr. odbor kazenskemu odboru še igr. Kos in Marinko (Hermes) ter Jenko, Dramičanin in Košak (Ilirija).

Upr. odbor je soglasno odobril postopanje podpredsednika I. g. Betetta na seji dne 24. t. m. povodom razpore o ukrepih zaradi inci-dentov pri prv. tekmi Ilirija : Hermes dne 21. t. m.

Upr. odbor je konstatiral, da so člani upr. odbora g. Buljevič, Cek, Lukežič, Jesih, Hart-man, Novak in Milčič s tem, da so dne 24. t. m. prekinjenju seje s strani predsedstva sami nadaljevali sejo upr. odbora, zlasti pa s tem, da so v »Jutru« z dne 25. t. m. objavili svoje sklepe kot sklepe upravnega odbora LNP ter iznesli s tem zadevo v javnost, ravnali proti podsaveznemu pravilom in proti ugledu podsa-veza ter jim izreka zaradi tega najstrožje gjae.

Tajnik I.

Službene objave LPP

(Iz seje dne 23. aprila.)

Določita se 27. in 28. julij za podsavezno plavalno prvenstvo, in sicer oba dneva ce-lo dnevno. Tekmovanje se vrši v novozgra-jenem bazenu SK Ilirije na Gosposvetski cesti.

Določa se naslednji spored tekmovalnja:

A. Sobota, 27. julija, dopoldne, pričetek ob 9. uri:

1. predteki 100 m prosto seniorji; 2. predteki 400 m prosto seniorke; 3. predteki 100 m prsno seniorji; 4. predteki 100 m prsno juniorji; 5. predteki 400 m prosto se-niorji; 6. predteki 100 m prsno juniorke; 7. predteki 200 m prsno seniorke; 8. predteki 200 m prsno seniorji; 9. stafeta 4 krat 50 m prosto juniorji; 10. skoki — juniorke; 11. waterpolo.

B. Sobota, 27. julija, popoldne, pričetek ob 15. uri:

1. Predteki 1500 m prosto seniorji; 2. predteki 100 m hrbtno juniorke; 3. predteki 100 m hrbtno seniorke; 4. predteki 50 m prosto juniorji; 5. predteki 100 m hrbt-no seniorji; 6. predteki 100 m prosto se-niorke; 7. predteki 100 m hrbtno juniorji; 8. finale 400 m prosto seniorji; 9. stafeta 4 krat 50 m prosto juniorke; 10. skoki — juniorji; 11. waterpolo.

C. Nedelja, 28. julija, dopoldne, pričetek ob 9. uri:

1. finale 100 m prosto seniorke; 2. finale 50 m prosto juniorji; 3. finale 50 m prosto juniorke; 4. finale 1500 m prosto seniorji; 5. finale 200 m prsno seniorke; 6. finale 100 m prsno juniorji; 7. finale 100 m prsno ju-niorke; 8. finale 100 m hrbtno seniorji; 9. stafeta 4 krat 100 m prosto seniorke; 10. seniorji skoki iz stolpa; 11. seniorke skoki iz stolpa; 12. waterpolo.

D. Nedelja, 28. julija, popoldne, pričetek ob 15. uri:

1. finale 100 m prosto seniorji; 2. finale 100 m hrbtno juniorke; 3. finale 200 m prsno seniorji; 4. finale 100 m hrbtno se-niorke; 5. finale 100 m hrtno juniorji; 6. finale 4 krat 200 m prosto seniorji; 7. fina-le 400 m prosto seniorke; 8. skoki seniorji; 9. skoki seniorke; 10. waterpolo.

Zanimiva prireditve

4. dan dopoldne: a) Zagreb : Ljubljana;
b) Sombor : Split;
c) Beograd : Dubrovnik.
2. dan popoldne: a) Ljubljana : Beograd;
b) Zagreb : Sombor;
c) Split : Dubrovnik.
3. dan dopoldne: a) Sombor : Ljubljana;
b) Zagreb : Dubrovnik;
c) Split : Beograd.

Državno prvenstvo se vrši v Ljubljani v dne 9. 10. in 11. avgusta.

Za službeno glasilo JPS se določijo sportni listi »Sportista« v Beogradu.

SK Krakovo. Danes ob 9. se vrši trening tekma s SK Natak na igrišču ASK Primorje. Ob 8.30 naj bodo na igrišču: Roš, Korenčan, Vlado, Sarnad, Lampič, Klančar, Vinšek, Slavič, Accetto, Sajovic, Vlai, Jernejčič, Krmel. Isotako naj bodo ob 8.30 na igrišču Jadrana naslednji igralci: Makš, Marinko, Jeršek, Valentič, Novak, Platinik, Jesenko, Zajec, Logar, Kalas, Markič, Accetto. — Načelnik.

SK Jadrana. Danes ob 10.30 trening s SK Slavija na lastnem igrišču. Prvi morajo ob 10. uri: Logar, Zor, Brnar, Plevčič, Rogar, Oven, Sandi, Gaberšek, Januš II, Macarol, Kosmač. — Načelnik.

Članstvo SK Ilirije. Nocoj ob 20. se vrši v restavraciji hotela Struški pozdravni večer nogometnemu trenerju g. Babiču. K pozdravnemu večeru se vabi celokupno članstvo, pristati pa vsi nogometaši. Dobrodošli so tudi vsi prijatelji Ilirije. — Odbor.

SK Ilirija (iz tajništva). Po podsavezni odredbi vrši pri današnji nogometni tekmi juniori, pri tekmi rezervnih moštev pa g. Peče. Oba navedena se pozivata, da se zgleda na igrišču četrte ure pred tekmo. Za popoldanske tekme se naprošajo naslednji, da prevzemo redniško službo: Roter, Širčič, Smole A. Logar, Banovec, Hladnik, Karba, Erbežnik. Nastop službe je po podsavezni odredbi ob 14. uri.

SK Ilirija (ženska sekcija). Današnja prvenstvena tekma odprade radi odpovedi Primorja. V slučaju ugodnega vremena se vrši trening tekma obeh timov, ki sta bila določena v četrtek. Prosim točno in vse. — Načelnik sekcije.

SK Slavija. Danes ob 10.30 s SK Jadrana trening tekma na njegovem igrišču. Treninga se imajo udeležiti naslednji igralci: Zupančič, Jančič, Galic, Petrič, Gasperšič, Sorn, Zupan, Toplak, Schlumberger, Bajec in Srebotnjak. Rezerva Muzlovčič. Vsi navedeni morajo biti točno ob 10. na igrišču. — Načelnik.

Hazena SK Ilirija : ASK Primorje. Današnja hazenska tekma za podsavezno prvenstvo odprade radi odpovedi Primorja. Ilirija pridobi s tem brez boja dve važni točki, ker se smatra tekma za ASK Primorje za izgubljeno z rezultatom 6:0.

SK Ilirija. Prihodnja seja načelstva se vrši v sredo ob 20. v običajnih prostorih. Prosi se točno in polnoštevilno udeležbo. — Tajnik.

Motoklub »Ljubljana« priredi v nedeljo, dne 5. maja t. l. 300 km kvaliteto vožnjo na sledeči progi: dopoldne: Ljubljana-Trojane-Motnik v Tuh. dolini-Kamnik-Kranj-Bačev v Korški dolini-Trzin-Kranj-Skofja Loka-Jeperca-Ljubljana. Popoldne: Ljubljana-Višnja gora-Trebnje-Mirna-Sv. Križ-Smartno pri Liti-Ljubljana. Člani M. K. L. se pozivajo, da se te kvalitete tekme udeležijo ter da med seboj poagratirajo. Natančnejši program bo vsakemu dostavljen.

Motokolesarski klub Ilirija. Danes se vrši »Lov na lisice«. Start zasledovalcev točno ob 14. iz Zvezde. Obvezni sestanke za vodstvo prireditelje in tekmovalce se vrši danes ob 10. uri dopoldne na verandi kavarnе Evropa. Na sestanku se bodo razdelile startne izkaznice, obenem pa se bo razglasil tekmovalni pravilnik. Ob 11. istotam zaključek prijav. Po izvršeni tekmi sportni sestanke in razglasitev izida v gostilni »pri Urbančiku« na Ježici.

Ameriški drobiž

Atraktivna tega meseca za ameriško javnost je druga izdaja tkzv. »union derby«, t. j. cestnega teka iz Newyorka v Los Angeles, ki ga je tudi letos organiziral znani sportski podjetnik C. C. Pyle. Start se je vršil 31. marca v Newyorku z največjo reklamo. Odhodu tekačev na 3000 milj dolgo progo, ki jo je treba prehoditi v 80 dneh, je prisostvovalo 20.000 gledalcev. Dnevne etape znašajo od 30 do 75 milj. Kakor so izračunali, je sledilo poteku prve etape, od Newyorka do Elisabetha v državi New Jersey, 400.000 ljudi. Kot starterja je Pyle angažiral slavne operetnega komika William Rogersa.

Aranžer Pyle sledi tekmovalcem z ogromnim parkom avtomobilov, s katerimi prevaža osebe, ki skrbijo za vsakodnevno bivanje tekmovalcev, sodniški zbor in velik variete z umetniki in pesalci oboje splošno, ki prireajo vsak večer predstave in privlačujejo publiko. Drugi veliki avtomobili so prirejeni kot kuhinje, študijske sobe, kopalnice, spalnice itd. V koloni je tudi ogromen avtomobil, s katerim se lahko do 50 gledalcev — proti primerni vstopnini — vozi od etape do etape za atleti.

V avgustu t. l. se bodo vršile v Detroitu velike dirke motornih čolnov. Za to priložnost pripravljajo svetovni rekorder Gar Wood novo senzacijo. Mož je nedavno zvišal svetovni rekord motornih čolnov od 92.834 na 93.123 milje na uro; sedaj pa je zavrgel motorni čoln »Miss America VII«, s katerim je postavil ta rekord in zgradil novega »Miss America VIII«, s katerim hoče doseči 100 milj na uro.

Jack Dempsey, ki je prevzel dedščino po pokojnem manažerju Tex Rickardu, si je izbral za partnerja amerikaniziranega Italijana Jacka Fugazija, ki je bil pred smrtjo Rickarda njegov najhujši nasprotnik. Dempsey in Fugazij sta sklenila pogodbo za dve leti, po kateri bo prejemal prvi kot »matchmaker« do 100.000 dolarjev letno. Razen tega mu je garantiran 20 odstotkov čistih dohodkov vsake prireditve.

V lahki atletiki se je dijak Coggeshall iz Kalifornije v skoku v višino za centimeter približal dvometarski meji. Skočil je 1.99 m in torej resno ogroža svetovni rekord (2.03 m), ki ga že od 1. 1924 brani njegov rojak Osborne.

Pri ameriškem prvenstvu v kritih prostorih sta bila Spence in Laufer najplodovitejša. Doseženi so bili naslednji časi: 100 yrdov prosto: Laufer 51.8; Kojac 53.2. Spence 53.4; 200 yrdov prosto: Laufer 2:12.8; Spence 2:13.4; Clapp 2:18.4; 500 yrdov prosto: Spence 5:40.8; Clapp 5:42.6; Laufer 5:46.6; 220 yrdov: Walter Spence 5:47.6; Wallace Spence 5:57.4; 150 yrdov: Kojac 1:39; Laufer 1:39.8. Kot poedinec si je osvojil prvenstvo Spence z 19 pred Lauferjem s 17 točkami kot klub pa Newyork-Athletic Club z 32 pred Chicagom s 17 točkami.

Ta ni ameriška, toda junaka, Nurmi in Dr. Peltzer sta šla drug za drugim po lovorike preko Oceana. Kje sta se sestala, ni znano. Toda Dr. Peltzer je očital Nurmiu:

»Zakaj mi niste pisali razglednice iz Newyorka?« »Saj vendar nisem vedel Vašega naslova.« »Je se opravičeval Nurmi. »Dr. Peltzer, Nemčija, zadostuje.« »Je odvrnil slavnika tekač na srednje proge.« »Zame je to še enostavnejše,« je menil Nurmi. »Z napisom »Nurmi« me najde vsaka poštna pošiljka.

Dopisi

KAMNIK. Dramski odsek Narodne Citalnice v Kamniku je zaključil svojo sezono s ponovitvijo komedije »Sestričina iz Varšave«. Naslovno vlogo je igrala gospa Nablocka kot gost. Ostala zasedba je bila kakor pri premijeri. Trojica naših najboljših diletantov gđ. Čiznekova, g. Golob in g. Kos se je držala vsekakor zelo dobro, tako da je tvorila igra zaokroženo celoto. Gospa Nablocka je podala Sonjo Varilovo tako, kakor jo more podati izključno samo ona. Obiskovalci so bili jako hvaležni in niso štedili za aplavzom. Prejela je lep šopek. Omenil bi, da se je takoj ob začetku »držala« Lucije mala trema, česar pri tej igralki dosedaj še nismo opazili. Oba partnerja, Hubert in Burel, sta bila prav dobra, najboljša je bilo II. dejanje za vse tri domačine. Odmore je prav dobro izpolnil salonski orkester. Publika je bila zadovoljna, a bilo je za to gostovanje premalo. Vzrok? Ednosta glede podpiranja in vzpodbujanja edinega diletantskega odra je od dne do dne večja, kar ni najboljši spričevalo za napredni Kamnik, dasiravno si diletantje kar najbolj prizadevajo nuditi najboljši repertoar in s polno dvorano — nižati dolg, ki ga je imela Citalnica s preureditvijo odra.

KONJICE. Čebelarstva podružnica za konjski srez priredi v nedeljo dne 5. maja s pričetkom ob 10. celodnevni poučni tečaj pri čebelnjaku g. nadzornika proge R. Bajca na konjski postaji. Čebelarji, člani in nečlani, pridite in privedite seboj še druge, ki se zanimajo za to kmetijsko panogo. Predaval bo g. Peterkel, predsednik Zveze čebelarstvih podružnic za mariborsko oblast. Tri tedne pozneje se bo vršil enak tečaj pri čebelnjaku šol. uprav. g. J. Časla v Žičah.

SELSKA DOLINA. Kakor povsod, tako je tudi v dolini pod razoranim Ratitovcem vse v pomladnem razmahu. Po izredno hudi zimi smo se letos še posebno razveselili lepih, solnčnih dni. Vse hiti in se giblje na osvežujočem zraku. Pridni kmetovalci kultivirajo rodno grudo, ostali so pet iščejo razvedrila v prosti naravi. Gotovo bodo poletni dnevi privabili tudi letoviščarje in turiste v dolino selške Sore. Izletnikom kažejo pota, steze na vse strani, ni dobre markacije, trud in delo nametnika vel. župana, g. vladnega svetnika dr. R. Andrejke. Zgodne avtozveze nudijo vsakomur lepo priliko, v bistri Sori pa ima vsakdo zdravo kopališče. V teh prijetnih pomladnih dneh nas je neprijetno iznenadila časopisna vest, da zapusti Slovenijo komandant dravske divizije, g. general Milan Nedić. G. divizionar se ni le zanimal za svojo vojaško stroko, temveč je kazal živo zanimanje tudi za vse pojave na gospodarskem in kulturnem polju. Počutil se je tudi na deželi popoloma domačega. Predvsem je ljubil slovensko narodno pesem, katero slišati mu je bila najljubša bava. G. generalu čestitamo na povišanju, čeravno se težko sprizanim z mislijo, da izgubi zlasti naša zapadna granica — škofljenska okolica — svojega vrliga poveljnika. Naj bo g. generalu življenska sreča vedno mila! J. M.

TRBOVLJE. Naš Sokolski oder je harmonična gledališka družina: poštvalna, ne-sebična in umetniško ustvarjajoča. V soboto 20. t. m. smo prisostvovali »Učiteljici«, ki je bila podana gladko in dobro nastudirano, ter jo smemo smatrati kot eno najuspešnejših predstav zadnjih sezon (Periferija, Pohujšanje). Režija je bila dobra; če se črta nekaj brezpomembnih mest dialoga med Marijo in Filipom v drugem in proti koncu tretjega dejanja, bi bilo to vsemu le še v prid. Vloge so bile razdeljene najednejše, zato je skoro vsak živel v svojem elementu. Ni dvoma, da je gđ. Urbančičeva najmožnejša igralka našega odra in je vedno kos najrazličnejšim vlogam. H kreaciji »učiteljice« ji je le čestitati, ker je znova dokazala, da je še vedno na vrhuncu; naših dramatičnih večerov brez nje si skoro ne moremo misliti. G. Badalič kot Filip je povsem ustrezen. Vidi se mu vsestranska rutiniranost, ki jo ta vloga tudi zahteva. Je inteligentni igralec in režiser. Palmo večera sta odnesla gđ. Paradiževa v vlogi ravateljice in g. Oblak kot posestnik Grdin. Oba sta bila vsekakor dosledna in sta bila deležna aplavza ob odprtem odru. Umiljivo pa je, da sta ti dve vlogi mnogo hvaležnejši kakor obe glavni. Gđ. Ramovčeva se je neverjetno hitro razvila in ustvarja tipe, da se človek od srea nasmehi; želeli bi jo enkrat videti v daljši vlogi. Sokskega slugo Klopčiča je igral g. Plavšak. Kar je Tom Mix trihloveski publiki na platno, to je g. Plavšak Trboveljčanom na odru. Na novo sta nastopila gg. Klančnik in Tratar. Prvi je bil

dokaj siguren in je rešil vlogo simpatično, drugemu se je poznala še trema, oba pa sta zapustila ugoden vtis. Vsa igra je bila podana prepričljivo in je bila publika kmalu zavojevana. Odkrito se je nasmejala, orosilo se je pa tudi dokaj mehkih oči. Slične predstave bodo sokolskemu odru v ponos in si jih želimo čim več.

RAKA PRI KRŠKEM. Zapustil nas je g. dr. Josip Smola, ki se je preselil v Zuzemberk. Pogrešali ga bomo kot simpatičnega družabnika in posebno kot dobrega zdravnika. Zlasti bomo z njegovim odhodom prizadeti, dokler ne dobimo namestnika. Gospodu Smoli želimo na novem mestu mnogo uspehov.

SREDIŠČE OB DRAVI. Sokolski pevski zbor bo priredil v nedeljo 12. maja veliki koncert v Sokolskem domu v Središču s prijaznim sodelovanjem Bolfenskega pevskega zbora in sokolske godbe. Popolnoma na novo urežban spored moškega, ženskega in mešanega zbora bo nudil brezdvomno lep umetniški užitek. Ze danes opozarjamo vse prijatelje lepe pesmi od blizu in daleč na nastop naših pevcev. Pokažimo z lepo udeležbo, da znamo ceniti trud in delo naših prosvetnih pionirjev. V nedeljo 12. maja na svidanje!

SV. MARJETA NIZE PTUJA. Novo ustanovljeno prostovoljno gasilno društvo bo imelo v nedeljo 5. maja veliko slavnost z naslednjim sporedom: od 12 do 14. sprejemanje sosednih društev; ob 15. blagoslovitev nove društvene brizgalice; za tem govori ter tombola z zelo lepimi dobroti (les za savbo, drva itd.). Sodelovala bo lastna godba na pihala. Ker je čisti dobitek namenjen v nabavo potrebnega gasilnega orodja, se vse, »kar leze in gre«, najviljudneje vabi. V primeru slabega vremena bo slavnost 12. maja. — Načelnstvo.

Doživetja kralja Debeluha in sinka Debelinka

Knjiga s 120 zanimivimi risbami. Najprijetnejše kratkočasenje za naše malčke, a tudi za odrasle.

Knjiga stane 12 Din, po pošti 13 Din.

Dobj se v Oglasnem oddelku »Jutra«, Prešernova ulica 4, ter pri podružnicah »Jutra« v Mariboru in Celju.

103.

Štrbunk! Z glasnim pljuskom je palo vedro v vodo. Povodni konji so buljili z očmi in strahoma gledali to novo ladjo. Reka je naglo nesla vedro s seboj — toda kam? Z veje sta bila videla v reki velike slapove...

Klavirji!

Tovarna in zaloga klavirjev prvovrstnih instrumentov različnih vrst, kakor tudi lastnih izdelkov. Poseben oddelek za popravila. Ugaševanja in popravila za konservatorij. Glasbeno matično in druge institucije izgotavlja moja tvrdka. Gre tudi na deželo. Točna postrežba in zmerne cene — tudi na obroke. Izdelovalec klavirjev R. WARBINEK, LJUBLJANA, Gregorčičeva ul. 5.

Tovarna sivega lepa

na Stajerskem, za leto naprej povsem zaposlena, z zasigurnimi odjemalci in letnim čistim dobičkom ca. 15.000 Sil., je za 70.000 Sil. NA-PRODAJ. Polovico takoj vplačati, ostalo velikobančne obresti. Dopise pod »Goldgrube« na »Grava«, Graz, Stempiergasse 8, Österreich. 5521-a

VREMENSKO POROČILO

Meteorološki zavod v Ljubljani, 27. aprila 1929. Višina barometra 308.8 m.

Kraj	Čas	Barom.	Temper.	Rel. vlaga	Smer vetra in brzina v m in sek.	Oblačno 0-10	Padavine
Opazovanja							
Ljubljana		759.4	4	80	N 6	10	dež in sneg
Maribor		757.5	5	80	S 2	10	Dež
Zagreb		757.8	8	90	mirno	10	Dež
Beograd		761.6	11	90	mirno	10	Dež
Sarajevo		755.0	11	70	mirno	10	Dež
Duhovnik							
Skopje	7.	758.7	13	70	S 4	9	
Split		756.2	12	98	WNW 4	10	Dež

Najvišja temperatura danes v Ljubljani 12, najnižja 3. Solnce vzhaja ob 4.58, zahaja ob 19.0, luna vzhaja ob 23.15, zahaja ob 6.25.

Vreme je kakor pri nas tako tudi po večini ostale Evrope zelo neprijetno, predvsem jako spremenljivo, tako da se menjavajo dnevi s topeljšim južnozapadnim vetrom in z mrzlim severom, ki zanaša s severa k nam mraz in sneg. Centralni pas srednje Evrope je še vedno nekako na meji med severnim mrazom in sredozemsko pomladjo. Brž ko se zasue vetrovni vrtnec, se menjava zračna struja in z njo velika razlika v temperaturi.

Depresije se gibljejo največ v bližini Baltičkega morja od zapada proti vzhodu, zato se vetrovni sistemi tako naglo menjavajo. Ker se razmeroma najdlje zadržujejo ob vzhodnem Vzhodnega morja, puha jo s svojim zapadnim sektorjem severni zrak

Birmanska darila!

Zahtevajte brezplačni

CENIK.
Elegantna

plitka, dobra in cenena ura

D n 98—

3 letno jamstvo

14 dni na poskušnjo, ako ne odgovarja, se vrne denar.

Anton Kiffmann

Maribor 36 b

Specialist za samo boljše

švicarske ure.

Cenik brezplačno.

Velika banka v Beogradu

sprejme v službo 2 URADNIŠKA PRIPRAVNIKA, absolventa trgovske akademije. Pripravniki z znanjem tujih jezikov in stenografije imajo prednost. — Ponudbe poslati na oglasni oddelk »Jutra« pod »Činovnik Beograd«. 5403

Novi Vinodol

najbolše kopališče na Jadranu.

Lepe prostrane plaže, dolga obalna pot kar udobnega parka, tenis-igrišče, prvovrstni hoteli in mnogoštevilne moderno urejene vile. Dnevno izleti po kopnem in po morju, kakor tudi plavalni, veslaln in ribiški sport. Pojasnila dajete zdraviliščno poverjenišvo Novi-Vinodol. 5508

Dvokonične zobotrebece

lepo ročno izdelane in ne polirane kupi v vsaki množini

Augusto Fini - Bologna (Italia)

Prosimo najnižjih in povzornih ponudb. Posredovalci izključeni. 5530-a

Stavbeno podjetje J. Slavec, Kranj

sprejme takoj v delo dobre

težake in tesarie

pri gradnji železniškega mostu

v Zidanem mostu.

Šmarješke Toplice

pri Novem mesu

termalno, radioemanacijsko ljudsko kopališče s šestimi bazeni direktno nad izviri, zdravilno učinkujoče proti reumi s srčno libo, vsakovrstni neurozi, ženskim boleznim in sklerozni, se otvorijo s 1. majem do 30. septembra; 20 dnevna oskrba s kopelimi vred stane v maju in septembru 700 Din. — Prijave in dopisi na »Upravo Šmarjeških Toplic, Novo mesto št. 2. 5276

Najboljše tamburice

Farkaševga in sremskega sistema izdeluje in razpošilja ob iamstvu

stara hrv. tvornica tamburice

Stjepan M. Gilg

SISAR 610

Kačičeva 174 (Hrvatska)

Cenovnik tamburice pošljem na zahtevo zastoj. Odlikovan z 2 zlatima kolajnima.

Lepota in mladost

POVOJI IZ GUME so postali v da naši kozmetiki od jako velike važnosti, ker se je pokazalo, da so za dobiro nego kože od neprecenljive vrednosti. Rezultati so naravnost fantastični, ter radi radi vsi svetovni inštituti za nego lepote na način dosežejo velike uspehe.

PAPILLON POVOJ šteje 1. nam služi za odstranitev nabulih in namrečnih podobenjakov — Din 58.

POVOJ ZA CELO odstranja naporno vse gube na čelu — Din 60.

PAPILLON 2. II odstranja naporno kožo pod očmi in na slepičah — Din 70.

ČASKA za cel cel odstranja gube in celg, obraza. Obris postane pot gladek, čist in bel, s kožo nategnuta in elastična. Uspeh je izvanredan — Din 105.

POVOJ ZA PODBRADOK odstranja dvojno podbradek, kakor tudi vse gube in zarove na vratu in podbradku. Prevelika dobolost izgine 60 Din.

PROČ STOJČKA USESA kvirajo vrake, a najbolj otroke. S povojem iz gume za usne se ona poravnava v normalni položaj — Din 50.

LAIT »ODALISQUES, POUR LES MUSCLES iz naših dragocnejših bioloških sredstev za krepitev obraza, ter za popolno odstranjevanje gub namrečno — Din 74.

LAIT DE BEAUTE »RIS« za odpravljanje gub. Netele mišice ter je najboljšo sredstvo za popolno čiščenje obraza — Din 85.

EMULZIJE ZA POLEPSAVANJE OBRASA. — Množica lokana in neprecenljiva biološka sredstva za čiščenje obraza. Neodolljivo za čiščenje obraza. Po utvrditvi posebnih priporočila, ker odpravlja vse neenake in pomladi obraz. Emulzija oclitron: ali od kumare Din 50. Emulzija od vrtni: radiaktivni: dostatek 70 Din.

CENTIFOLIA, kozmetični zavod, Zagreb, Jurčičeva 9. Zahtevajte brezplačne ilustracije, cenike!

ŠE VEDNO PRODAJAM

šole, zgotovljene moške obleke, perilo, klobuke, dežnike ter razno damsko blago PO KONKURENČNIH CENAH.

IVAN KROSELJ

Marinova cesta 15 in Zaloška cesta 17.

Velika tovarna kleklanih čipk in vezenin išče dobro uvedenega in renomiranega

potnika

Resne ponudbe na oglasni oddelk »Jutra« pod »Čipke«. 5539

Hotel - Pension Lončarić

SELCE pri Crikvenici

novozgrajen na obali tik kopališča, električna razsvetljava, voda v hiši, sobe s teraso, velika terasa na morje za jedilnico. — Popolna penzija za maj Din 65 do 75. — Zahtevajte prospekt.

Prisni Harzerji

od 10 M naprej predprijeto plenarški parti, snovobeli ksenarški tletke, tletje krma, državila sa tibe — Ilustrovani cenik zastoj. Velepičereja Heydenreich Bad Suferode 150 — Harz

Vrtno pohištvo

vrtni solničniki . . Din 450, 650 850

vrtni stoli Din 50, 60,

ležalni stoli z naslonom za roke Din 140, 200,

ležalni stol z blaznico za pod glavo

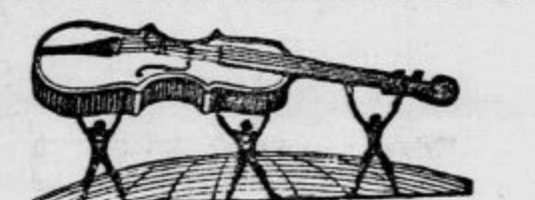
in v sedenju . Din 200, 260,

pletene garniture . Din 460, 680, 900

pohištvo preproge, postelnine

„Veka“ Maribor 9

Zahtevajte cenik! 67

Veliki ilustrovani cenik dobite zastoj

Zahtevajte ga od skladišča

MEINEL & HEROLD

tvornica glasbil gramofonov in harmonik

R. LORGER MARIBOR,

SVETOVNO ZNANE TVORNICE BSA BIRMINGHAM

najnovjši in tehnični izpopolnjeni motorcikli vseh tip letnika 1929 dospeli. - Reflektanti oglejte si veliko zalogo! - Zahtevajte prospekte! - Prodaja na 12 obrokov! - Prodaja pnevmatike Dunlop Cord z 10% popustom za vozače BSA motorjev. - Znatni popusti pri olju Castrol in Vacuum Moliol. - Promptni plačniki dobe znaten popust!

Zastopstvo „BSA motorecykles“ Maribor,
Trg Svobode 6

4213 a

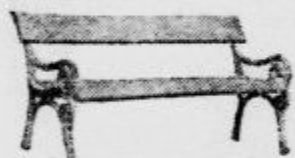
„Spectrum“ d.d.

INŽ. KOPISTA, DUBSKY IN KRSTIČ
tvornica ogledal in brušenega stekla
LJUBLJANA VII. se nahaja od 1. novembra
na Celovški cesti 81, telefon 2313.

Zagreb, Osijek. — Središnja: Zagreb.
Zrcalno steklo, portalno steklo, mašinsko
steklo 5—6 mm, ogledala, brušena v vseh
velikostih in oblikah, kakor tudi brušene
prozorne šipe, izbočene plošče, vsteklavanje
v med. — Fina, navadna ogledala. 82

Steklarstvo M. Medvešček, Brežice

Se v ljudno priporočila podjetjem ter
občinstvu za zasteklitev novih stavb.
Ima na zalogi raznega stekla, ogledala,
okvirje za slike ter stekleno in porce-
lansko robo. — Cene zmerne.

Vrtni klopi
in mize
izdelujejo

Strojne tovarne in livarne d. d.
v Ljubljani, Dunaška cesta 35.

**Bolne, goreče,
ranjene, ozeble noge**

se s kopeljo av.
Roka soli in
noge takoj spravi
v roko. Za-
dostuje, da raz-
stopite jedilno
soljo soli av.
Roka za noge v
univalku top-
le vode in v
njem močite no-
ge okrog 10 mi-
nut. Po tem ča-
su vam bodo
noge kakor pre-
rojene.

Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah
Glavni depo za Slovenijo:
Drogerija GREGORIČ v Ljubljani.

Razne sadike cvetic

in zelenjave, kakor tudi cvetice v loncih in
visokodrebnih vrtnicah z imeni se vedno dobe
po zmernih cenah pri 5470

MARTIN PREŠERN
trgovski vrtnar v Radovljici
Izdeluje vence in šopke po naročilu.

Najboljši v materialu in kon-
strukciji in najlepši v opremljenosti
„Gritzner“ in „Adler“
za dom obrt in industrijo le pri

JOS. PETELINC

Ljubljana
 poleg Prešernovega
 spomenika ob vodi
 Pouk vezanja brezplačen
 Večletna garancija
 Zahtevajte ponudbe

K moderni toaleti

spadajo v prvi vrsti moderni čevlji, ka-
tere vam nudijo največji izbor, najbolj-
ši kakovosti in po najnižjih cenah indu-
strija in veletrgovina s čevlji

R. STERMECKI
Celje, štev. 20, Slovenija

Severni 115 Din, hoki 159, ševro 202, lak
198, sivi in beži 198, boljši 237, fini 270,
platneni 89, baržunasti 99, modni opanki
120 Din. Ilustrovani cenik z več tisoč
slikami zastoji. Kar ne ukaže, se zame-
nja ali vrne denar.

Vodne turbine

autom. regulatorje, zatvornice, opreme za žage in
mline izdeluje in dobavlja

G. F. SCHNEITER, Škofja Loka
podjetje za zgradbo vodnih turbin
Konkurenčne cene. Zahtevajte ponudbe. Prvovrstne reference.

VI. Osješki velesejem in Gospodarska izložba

od 4. do 12. maja 1929.

Posetniki potujejo z železnico
in parobrodom za polovično ceno.
Blago, namenjeno za razstavo,
uživa 50% popusta od normalne
tarife.

Legitimacije za potovanje za
polovično ceno dobijo se v vseh,
tudi malih mestih, pri denarnih
zavodih, občinah, železniških po-
stajah in trgovcih. 510 a

Mreže za postelje in ograje

v vsaki velikosti in množini. Za postelje po
zahtevi tudi iz ognjeno pocinkane žice 0,9
dobite najceneje pri tvornici žičnih pletenin
Josip Bernard, Jesenice-Fuzine

1000 dinarjev

Vam plačam, ako Vam Vaših bradavic,
kurjih oči

rožne kože, otisčancev v 3 dneh ne od-
pravi brez bolečin in opasnosti in brez
noža korenine zatirajoči **Riabalzam**. —
Zdravniška priporočila. Dr. Cyrakus B.
Dumaj, piše: Sem z Riabalzam-om zado-
vošen, pošljite še nadalje 24 lončkov,
ki jih hočem uporabiti pri svojih pa-
cijentih. Cena z garancijskim pismom
Din 9, 3 lončki 18 Din,
6 lončkov 32 Din. —
Dr. Nic. Kemeny, Košice,
Kaschau, poštni pre-
dal 12/59, Českoslovaška
5480 a

OPOZORILO.

Ker so name že opetovano prispeli pritožbe, da se v mojem
imenu gotove osebe izdajajo za uglaševalce in popravilce klavir-
jev in da so te osebe poslani od mene ter se dajo dobro plačati,
ne da bi kaj napravile.

s tem odkrito izjavljam,
da za take uglasitve in popravila ne prevzamem nikakršne odgo-
vornosti, ker od mene je uglaševalec le takrat poslan, kadar je
od stranke naravnost pri meni naročen.

Izdelovalec klavirjev R. WARBINEK, Ljubljana, Gregorčičeva ul. 5.

Na obroke!

Oblačilnica „ILIRIJA“

vodi!

Največja izbira
Najboljše blago
Najnižje cene
Najdaljši rok odplačevanja!

**Prepričajte se
o priliki binkoštnega
nakupa!**

Zahtevajte vzorce!
Zahtevajte poset potnika!

Oblačilnica „Ilirija“
LJUBLJANA
Mestni trg št. 17/I.

Na obroke!

Razpis.

Mestna občina razpisuje oddajo vseh del
težakih, zidarskih, železobetonskih, tesarskih, mizar-
skih, kleparskih, steklarskih, pleskarskih, pečarskih, pi-
lotajskih in kanalizacijskih del

za zgraditev mestnega kopališča na Felberjevem oto-
ku v strugi Drave pri Kamnici.

Pravilno kolekovane, zapečatene in na ovirku z
»Pomudba za izvršitev — — — del pri zgradbi kopa-
lišča na Felberjevem otoku« označene ponudbe je vlo-
žiti do 16. ure dne 10. maja 1929 pri vložišču mest-
nega magistrata v Mariboru.

Takse in druge dajatve je upoštevati pri enotnih
cenah.

Za ponudbo potrebni načrti in tiskovine so proti
plačilu nabavnih stroškov na razpolago med uradnimi
urami pri mestnem gradbenem uradu, Frančiškanska
ulica št. 8/I, soba št. 4.

Mestna občina si pridržuje pravico, oddati dela
enemu ali večim podjetjem in brez ozira na višino
ponudbe.

Mestni magistrat mariborski,
dne 26. aprila 1929.

ZAHVALA.

Za premmoge dokaze iskrenega sočutja, ki sem
jih prejela ob smrti mojega nepozabnega soproga,
gospoda

Perina Lisjaka
gostilničarja

in za poklonjeno cvetje se tem potom vsem naj-
iskrenejše zahvaljujem.

Posebno zahvalo pa izrekam gg. zdravnikom,
čč. sestram-usmiljenkam, Dravski diviziji in godbi,
zastopnikom raznih organizacij ter končno vsem
prijateljem in znancem, ki so dragega pokojnika v
tako častnem številu spremlili na njegovi zadnji
poti.

V Ljubljani, dne 27. aprila 1929.

Globooko žalujoča soproga **IVANKA LISJAK**
in ostalo sorodstvo.

FOTO- AMATERJI!

Mnogo važneje
od visoke občutljivosti je
ortokromatičnost
radi točne reprodukcije tonov
zato so

Plošče in filmi
dosedaj nedosegljivi

Strokovno izdelovanje in popravila vseh vrst
pil (turpija) in rašpel po najnižjih cenah.
Zaloga vseh vrst

pil (turpija) in rašpel

FIGAR I. Ljubljana, Gosposvetska cesta -
Vošnjakova ul. 6 v bližini restavracije
»Novi Svet«

Nova zaloga najboljših koles
svetovne in zanesljive znamke

Waffenrad „STEYR“

v stalni zalogi po nizkih cenah
pri 5515

Franc Šušteršič
Vrhnika

poleg cerkve sv. Lenarta.

AMOL
edino sredstvo
proti molim

DESINFECTOR

(čistilec zraka)

Dobiva se v lekar-
nah drogerijah in to-
zadevnih trgovinah

Samoprodaja:

Zagreb »Techna« Prilaz 36-a

Mlajšega korespondenta

po možnosti samostojno moč za nem-
sko, francosko in srbo - hrvatsko ko-
respondenco, izvežban v nemški ali
francoski stenografiji, ter spreten in
liter stroje pisec išče neko glavno za-
stopstvo v Beogradu. — Obširne po-
nudbe z navedbo zahtevane plače je
nasloviti na:

E. K., BEOGRAD, poštan. pretinac 412

Mladost sve
žost, lepota!

**CREME
DARUVAR**

Najbolj dovršen proizvod moderne in
znanstvene kozmetike. Kar po prvi upo-
rabi postane koža sveža, mehka in fina,
odstrani vse očiščene, mozolje, spušča-
le, pege, rdečico nosu in drugo. Na za-
hrevu smo razposlali okoli 30.000 po-
kušajnih puščic ter na temelju tega pre-
jele mnogo priznanj in nad 28.000 naro-
čil. Ne verujte nikomur, ampak zahtev-
ajte brezplačno poskusno puščico, da
se prepričate. Pošljemo vam jo brez-
plačno, ako nam pošljete za stroške v
znakih Din 2.—. Originalne trioglate
puščice dobite po ceni od Din 15.— v
vsaki boljši strokovni trgovini.
S pošto pošljite: Apoteka Blum, Subo-
tica 3. 112-a

Pneumatike - Polne gume
Polpneumatike
so najtrpežnejše

ZAHTEVAJTE OFERTE

ZASTOPNIKI ZA SLOVENIJO:

Maribor
JOSIP MORAVEC
Slovenska cesta štev. 12

LJUBLJANA
JOSIP STUPICA
Slovska ulica štev. 6

Celje
ANTON BREMEC
Miklošičeva cesta štev. 2

Uprava državnih monopolov razpisuje:
I. oteratnu licitacijo za nabavko jedne meha-
ničke instalacije za izgradnjo beskrainih pantika
za potrebe cigaretnih mašina upravnih fabrika
davana.

Licitacija če se održati na dan 29. maja 1929.
g. u kancelariji uprave državnih monopolu u 14
časova popodne.

Uслови i bliža obavještenja mogu se dobiti u
kancelariji industrijskog odeljenja svakog dana
od 10 do 12 časova popodne.

Iz kancelarije industrijskog odeljenja — uprave
državnih monopolu N. M. Br. 5531
od 16. aprila 1929. godine.

Silaine zmage najboljši dokaz kvalitete!

Vzpostavljeni 4 novi svetovni rekordi!

A. J. S. motocikl s priklopo vzpostavi 4 nove svetovne rekorde in sicer za 50 km in 100 km ter za 50 in 100 milj s povprečno brzo od 139,4 km na uro. AUSTRAJSKA TOURIST TROPHY 1929 zmaga Williams na 500 ccm A. J. S. II. darilo isto na A. J. S. ter II. darilo v juniorski kategoriji. Vsi modeli promptno dobavljivi iz skladišča! Plačilne olajšave! Rezervni deli na skladišču!

Razstavljeni na Zagrebškem Zboru, Paviljon C.

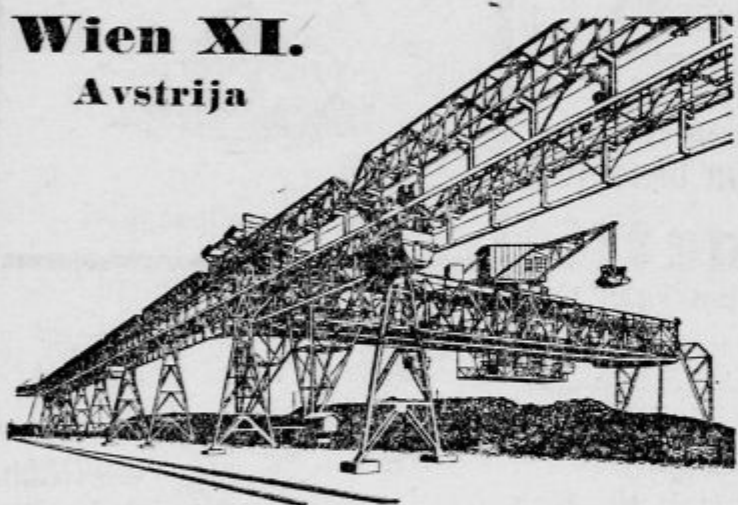
Generalno zastopstvo: O. ŽUŽEK, Ljubljana, Tavčarjeva 11.

Ribiči čas je, da se opremita za ribolov kar Vam nudi bogata izbira
F. K. KAISER, puškar, LJUBLJANA
Kongresni trg št. 4.

Simmeringer

tovarniška d. d. za gradnjo strojev in vagonov

Wien XI.
Avstrija

Žerjavi in transportne naprave

Zastopstvo:

Inženirska pisarna Julius Breitwieser
Zagreb, Frankopanska 8

Prvoizredno veliko trgovsko podjetje išče
trgovske prostore

v strogem centru mesta, od katerih bi en veliki lokal moral biti v pritličju na ulici. — Na emnina bi začela z začetkom leta 1930. in bi trajala event. več let.

Ponudbe na oglasni oddelek pod „TRGOVSKI PROSTORI“.

Oblastveno koncesijonirana
Šoferska šola

I. GABERSČIK, bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana, Bleiweisova cesta 52

Praktične vožnje z modernimi avtomobili, teoretični pouk na podlagi najmodernejših pripomočkov. Redni tečaj prične 1. maja.

55 78

Reprezentančni STANOVANJE

4 in 5 tih sob se oddasti v kratkem.

Reflektanti naj pošljejo pismeno ponudbo z navedbo poklica in števila družinskih članov pod šifro »Arhitekt A. B.« na oglasni oddelek »Jutra«.

Priporočamo Vam

Puch kolesa

ki so vedno najboljše!

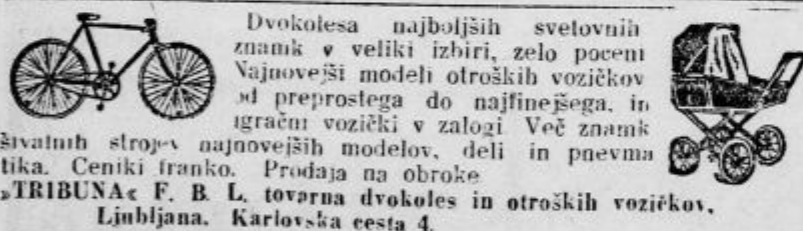
Dobro se po solidni ceni, tudi na obroke le pri tordki

IGN. VOK.

Ljubljana — Novo mesto.

Kameninaste cevi

dobavlja vsako množino „MATERIJAL“ d. d. o. z. Ljubljana, Dunajska cesta št. 36.

Dvokolesa najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri, zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od preprostega do najfinišnega, in igrači vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev, najnovejših modelov, deli in pnevmatika. Ceniki franco. Prodaja na obroke. TRIBUNA F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

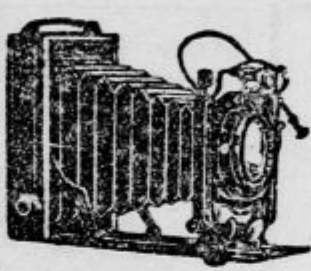
Ksilolitni tlak

poaga „MATERIJAL“ d. d. o. z., Ljubljana, Dunajska cesta 36.

Kupim stalno vsako množino kostanjevega taninskega lesa.

smrekove skorje, cele in drobljene, smrekove hmeljeve droge, rabljene, dobro ohranjene sode od strojnega in jedilnega olja, po najvišjih cenah. Akreditivno plačilo.

Franc Oset, Sv. Peter v Savinjski dol.

AGFA
ZEISS IKON
VOIGTLÄNDER
RODENSTOCK
DR. NAGEL

**FOTO-
APARATI**

Najnovejši modeli na zalogi

FOTO MATERIJAL — JANKO POGAČNIK

LJUBLJANA, Tavčarjeva ulica 4 4103

Leonard Treppo
združene opekarne d. d. Karlovac

dobavlja iz svojih najmoderneje urejenih
tvornic

zidno in strešno opeko

najbolje kakovosti po zmernih cenah

Zahteva te ponudbo!

RADIOTEHNIKA - Tone Poljšak

Ljubljana, Aleksandrova cesta 5

PROČ Z BATERIJAMI!

Radioaparati, ki jih ne potrebuje in je radi tega najcenejši, je:

4-cestni radio-aparat »Politosmus IV.«

za priključek na električni tok, valovna dolžina

200—2000 m, skrajna selektivnost in jakost, vsa

Evropa v zvočniku, brez motenj električnega toka.

Cena z elektroničnimi Din 5250.—

Vse radiopotrebščine najceneje!

Opalograph

razmnoževalec z varstveno znamko
»Globus«, kakor tudi potrebščine
dobite edinele pri

Gud. Baraža, Ljubljana, Šelenburškova ulica št. 6
Telefon 2980 Pazite na varstveno znamko! Vse drugo potvorba!

Portland-cementna tovarna d. d., Dovje-Mojstrana
USTANOVLJENA 1892

priporoča svoj prvoizredni izdelek

portland-cementa

Dobavlja se promptno iz tovarne, kakor tudi od zaloge v Japonih
skladiščih, LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 33.

Zastopnik: JOSIP GACEL, Ljubljana Šo ski drevored

Telefon št. 2747.

Pljučne bolezni so ozdravljive!

Pljučna tuberkuloza — letika — kašelj — suhi kašelj — sluzasti kašelj — nočno potenje — bronhialni katar — katar požiralnika — zaslinjevanje — pljuvanje krvi — bruhanje krvi — tesnoba — astmatično dihanje — bodljaji itd.

so ozdravljivi!

Že na tisoče ozdravljenih!

Zahtevajte takoj mojo knjigo

»Nova umetnost prehrane«

ki je že mnoge rešila. Lahko se uporabljati pri vsakem načinu življenja in pomaga bolezen hitro premagati. Telesna teža poraste in postopno apenjenje ustavlja bolezen. Resni zdravniški izvedenci potrjujejo izborni kakovost moje metode in priporočajo uporabo iste. Čim prej pričnete z mojim načinom prehrane, tem boljše je.

POPOLNOMA ZASTONJ

dobite mojo knjigo, iz katere boste žrali veliko koristnega. Kogar muči bolečina, kdor se boje na hiter način, temeljito in brez nevarnosti rešiti svojih bolezni, naj piše še danes!

Naglašam ponovno, da dobite moje pojasnilo popolnoma brezplačno, brez vsake obveze z Vaše strani in bo Vaš zdravnik gotovo pristal na ta od prvovrstnih profesorjev ocenjen

NOV NAČIN VAŠE PREHRANE.

Radi tega je v Vašem interesu, da takej pišete, ter boste od mojega tamošnjega zastopstva kadarkoli postreženi.

Cepalke pouk in polučeno življensko voljo iz knjige izkušenega zdravnika. Ona vsebuje okrepitev in življensko tolažbo ter je namenjena vsem bolnikom, ki se zanimajo za sedanj način znanstvenega zdravljenja pljuč.

Moja adresa:

GEORG FULGNER, Berlin—Neukölln, Ringbahnstrasse 24

Prodajam radi povecanja

PARNI KOTEL 30 m² in 8 atm. ter FRANCIS-SPIRAL TURBINO za 13—20 ks. 250 l vode na sekundo, 5—8 m padca in približno 430—500 obratov na minuto. Turbina ima ročno regulacijo, zelo težko zamahno kolo (400 kg), 3,50 m dolgo sesalno cev in je posebno primerna za pogon manjše električne centrale s padcem vode od 5—8 m, tudi žage, usnarne ali mlina. S turbino se proda kompletna zatvornica z gonilom na višak, ca. 10 m cevovoda in vsi pripadajoči deli.

Parni kotel je popolnoma dobro ohranjen, ker je bil ves čas kurjen le z lesom in le približno 10 let v obratu. S kotlom se oddajo tudi vse pripadajoče armature, črpalke etc. Turbina kakor tudi kotel sta še v obratu in se lahko ogledata. — Interesenti naj se izvolijo obrniti na upravo lista pod »Vodna parna sila«.

MOKA „SLAVIJA“

ni nikakoli patent moka, proizvaja se pa iz najboljših baške in sremske pšenice po strogo higijenskih predpisih z najmodernejšimi stroji ter tako po lepem tipu kakor tudi po izborni kakovosti nadkriljuje vsako drugo.

Konsumenti trdijo

da boljše moke nimamo v SHS.

V Vašem interesu je, da takoj zahtevate vzorce ter za poskušnjo naročite, četudi najmanjšo množino, da se prepričate o kakovosti. Kdor enkrat poskusi »Slavija« moko, ne rabi več nobene druge.

Naše geslo je:

izborna kakovost in zmerna cena.

„Slavija“ mlin Vukovar — Srijem.

5331

48.50 Zahtevajte 58 Din
BREZPLAČEN CENIK

odličnih švicarskih ur na obroke ali prot plačila. Cene znižane.

Odlične ure od Din 38, 49, 58, 69, 89 in naprej.

OTPLATA K. D. S. BEOGRAD, Kralja Petra 64 — Pritličje.

Lepo stanovanje

iščem za takoj ali do jeseni,

4 do 5 sob, kopalna in poselska soba, solčna lega, sredi mesta. Po možnosti z vrtem. Le prvovrstne ponudbe pod »Rodbina 3 oseb« na ogl. oddelek »Jutra«.

5577

V neizmerni žalosti naznanjamo, da je po dolgem trpljenju umrl naš srčno ljubljeni soprog, oče, stari oče, tast in stric, gospod

Alojzij Wissiak

uradnik drž. žel. v pokoju

dne 26. aprila v 66. letu starosti, previden s sv. zakramenti.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo 28. aprila ob 4. popoldne iz mrtvašnice splošne bolnice.

Ljubljana, dne 27. aprila 1929.

Globoko žalujoče rodbine:

WISSIAK, BRANDSTETER, POCHYLA.

Naš predragi soprog, oče, stari oče in tast, gospod

Drago Petrovčič

nas je dne 26. aprila 1929 nenadoma za večno zapustil.

Pogreb preblagega pokojnika se bo vršil v nedeljo 28. aprila ob 3. uri pop. iz hiše žalosti Selo-Tovarniška ulica št. 81, na pokopališču pri Sv. Križu.

Rodbini Petrovčič-Filš.

Potrži globoke žalosti naznanjamo tužno vest, da je naša predobra in nenadomestljiva mama, stara mama in tašča, gospa

MARIJA SAJKO

dne 26. tm. ob 5 1/2 zjutraj previdena s tolažili sv. vere za vedno zatisnila svoje blage oči.

Pogreb se bo vršil danes 28. t. m. ob 4. uri popoldne na farno pokopališču v Zagorju ob Savi.

Zahtevajte ob S. v. dne 27. aprila 1929.

Žalajoči rodbini: Igljč vi in štepi nikovi.

Michel Zévaco:

V krempljih inkvizicije

Zgodovinski roman.

Čitatelj se gotovo že spominja, kako je Favsta hodila s Centurionom po kletih. Nekje na tisti poti je bila izdrla iz stene kamen in vočela Centurionu, naj pogleda skozi luknjo; tako mu je dokazala, da more kot nevidna priča opazovati in poslušati vse, kar se godi v podzemeljski zborovalnici.

Favsta je bila pozabila položiti kamen na prejšnje mesto in naključje je bilo privedlo Pardaillana k tej izdolini. Lučke, ki jih je videl, so bile luknjice v ozidju izdoline, skozi katere je prodralo žarenje iz razsvetljene podzemeljske jame.

Na klopih, ki so bile v njej razpostavljene, je videl Pardaillan kakih 20 neznanih oseb. Na ploščadi so sedele v naslanjačih tri druge osebnosti, ki so očitno vodile tajni nočni zbor.

V trenutku, ko se je Pardaillan prvič sklonil k odprtini, je bil predsednik zbora vstal in z razločnim glasom izpregovoril:

»Gospoda, bratje in prijatelji, velika čast mi je, da vam predstavim novinko. Jaz, vaš izvoljeni vodja, se ponižno umaknem novodošli in pozdravim v njej voditeljico, ki je resnično vredna, da nam stoji na čelu, dokler ne pride on, ki ga čakamo.«

Po teh besedah se je začelo izmed prisotnih osuplo in radovedno mrmranje — radovedno tem bolj, ker je šlo za žensko.

Pardaillan je to žensko takoj spoznal. Bila je Favsta.

S počasno, malce teatralno veličanstvenostjo je stopila na ploščad in uprla svoje očarajoče črne oči v občinstvo.

Trojica, ki je sedela na ploščadi, je neutekoma vstala. Kakor bi trenil, je bila miza odrinjena; še hip in na robu ploščadi je stal naslanjač, v katerega se je spustila Favsta z vsem dostojanstvom, ki ga je imela v zalogi za take prilike. Kakor hitro je sedla, so

112

se postavili prejšnji trije voditelji za njen naslanjač in odreeneli v otprli, neigibni pozni dvorjanikov, kadar čakajo ukazov svoje vladarice.

Ta zgled je vplival tudi na ostale. Vzgidnili so se vsi kakor eden in jeli spoštljivo čakati besed nove voditeljice.

Favstin uspeh je bil zagotovljen, še preden je odprla usta. »Čarodejka brez primere!« je zamrmral Pardaillan. »Kakšne namene ima z njimi? In kdo so ti ljudje? ... Počakajmo, kmalu se mora pokazati.«

Favsta, ki se je imela zmerom v oblasti, ni z ničemer izdala svojih čustev in misli. Poklon teh neznancev je sprejela kakor dolžni davek in ga vrnila s tisto visokostno dobrohotnostjo, ki jo čitatelji že poznajo.

Ko je obletela množico z očmi, je nagnila tistemu izmed trojice, ki jo je bil predstavil zboru. Le-ta je zapustil svoje mesto za Favstinim hrbtom in stopil na rob ploščadi.

»Gospoda,« je izpregovoril, »vo princeze Favste. Princeza je, suverena v blagoslovljeni deželi solca, ljubezni in cvetlic, ki jo imenujemo Italijo. Njeno bogastvo je bajno. Vsi naši načrti so ji znani in mislim, da bi vam lahko vsem po vrsti povedala, kdo ste in kaj ste.«

Pri teh besedah se je med zborovalci iznova začelo mrmranje. Vsi ti ljudje, ki so bili pravkar še polni zaupanja, so se sumno spogledali.

Favsta je nagnila, kaj se godi v njihovih glavah. Iztegnila je roko, kakor da jih hoče potolažiti, in dejala:

»Pomirite se, gospoda, nobenega izdajalca ni med vami. Vaše družbe mi ni nihče odkril. Zaslutila sem jo — sama sem uganila, da se iščete in zbirate. Pod krvavim trinoštvom, ki tare vašo krasno špansko deželo, ni treba biti človeku velikemu umniku, da ugane, kaj se godi v vseh poštenih srcih in kaj snujejo vsi pogumni možje. Spričo te gotovosti je bilo zame vse ostalo igrača. Vaše osebe in namene pa poznam, ker sem nevidna prisostvovala večini vaših sestankov.«

Ta odkrita izjava je pomirila sumnje, ki so se že oglašale.

Toda misel, da je nepovabljena ženska z edino silo svojega uma odkrila njihov obstanek in se jim nato pridružila — ta misel je bila zborovalcem tako nova, da niso mogli skriti svojega strmenja. Kakšna je morala biti ta ženska in česa je bila zmožna!

Favsta je opazila ta dojem. Kakor da si je pravkar pridobila pravico ukazovati jim, se je obrnila k tistemu, ki jo je bil predstavil, in kratko velela:

»Nadaljujte, vojvoda!«

Velikaš, ki ga je bila ogovorila z vojvodo, se je globoko priklonil ter povzel:

»Da, gospoda, res je, kar pravi princeza: izdajalca ni bilo med vami in ga tudi nikoli ne bo. Vzlic temu pa princeza Favsta dobro pozna nas in naše namene. Toda če se zdi njej povsem naravno, danes je odkrila, naj mi dovolj opazko, da je bilo treba v to velikega bistrovja. O njenem pogumu, da je prišla med nas, niti ne govorim; marsikateri junak ne bi imel toliko poguma!«

Med poslušalci se je začelo odobrovalno mrmranje.

»Moč, ki jo ima kot vladarica,« je nadaljeval vojvoda, »njeno ogromno bogastvo, njen bistri duh, njen moški pogum, njena visokomiselnost — vse to je zdaj na razpolago namenom, ki smo si jih zapisali na ščit.«

To pot ni več pozdravilo njegovih besed mrmranje, ampak viharno vzklikanje. Vse oči so se z občudovanjem upirale v to žensko, ki jo je vojvoda predstavil kot nekakšno višje bitje.

S povzdignjenim glasom je nadaljeval:

»Vse, kar sem vam naštel, je sicer važno in pomembno, a vendar ni vse to še nič v primeri s tem, kar vam mislim odkriti.«

Vojvoda je premolknul. Vsi so napeto čakali, kaj jim pove. Ko je razburjeno šušljanje potihnilo, je nadaljeval:

»Princeza pozna vodjo, ki smo ga že toliko mesecev zaman iskali. Ona pozna sinu dona Carlosa in je obljubila, da ga privede k nam.«

Najpopolnejši
Stoewer
šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, ogledajte si to izrednost pri trdnosti.

Lud. Baraga, Ljubljana
Selenburgova ulica 6 I.
Izročalci: 100% 15-letna garancija
Telefon št. 980.

PETROLEJ DVAKRAT
RAFINIRAN

Pri nakupu od 1000 kg **Din 6-60**

„OPSKRBA“ D. D.
VELETRGOVINA UVOZ I IZVOZ ROBE
ZAGREB

Prodaja posestva
„Mihajlovac“

Glasom rešitve beograjskega trgovskega sodišča št. 101.861-28 se bo prodalo na javni licitaciji veliko nepremično imetje konkurnega dolžnika Antonija Džiranka v Beogradu, nazvano »Mihajlovac«, ki ima velike nove stavbe, pripravne za restavracije, tovarne, sanatorije, letovišče in drugo, a zemljišče obsega okrog 10.000 m², pripravno za parceliranje in prodajo. Diven razgled, takoj poleg dirkališča »Dunav, kola jahača«. Licitacija se vrši 8. maja t. l. v kavarni »Mihajlovac« pričenši od 8. ure popoldne do 4. ure popoldne. Ocenjena vrednost imetja po popisu znaša 800.000 Din, a kavelje pri licitaciji je treba položiti v iznosu 10 odstotkov (80.000 Din) v gotovini ali državnih papirjih. Eden od intabuliranih upnikov bi sprejel kupca za dolžnika, ako on ne želi, di bi takoj položil celotno kupno ceno.

Pojasnila je zahtevati pisмено od Jugoslovenskega Rudolf Mosse d. d. Beograd pod broj »206«.

Najboljši in najekonomičnejši
elektromotorji

iz znanih čeških tovarn
Škodovi Zavodi v Plzinu
se nahajajo v velikosti 1/4 do 30 k. s. stalno v naši zalogi v Ljubljani. — Obrnite se na:

Zastopstvo Škodovih Zavodov
Ljubljana, Selenburgova ul. 7.
Telefon 2966.

Dražba parne žage,
vinske trgovine,
inventarja.

Iz konkurne mase Antona Kajfeža v Kočevju se bo prodajalo:

- 1.) Na prisilni dražbi dne 2. maja 1929, ob 9. uri pri okrajnem sodišču v Kočevju: parna žaga v Kočevju s pripadajočimi objekti, s stanovanjsko hišo s kantino, dalje vila z velikim vrtom, gospodarskimi poslopji in lokali za vinsko veletrgovino. Žaga je v obratu; za naročila je pre-skrbljeno.
- 2.) Na ofertalni dražbi dne 3. maja in po potrebi še 4. maja 1929, vsakokrat ob pol 11. na licu mesta, kompletan kletarski inventar za vinsko trgovino, inventar vrtnarstva, ves ostali gospodarski inventar, tovarni avto, pisarniška oprema, gostilniška oprema.

Pojasnila pri upravniku konkurne mase dr. Ludviku Grobelniku, notarju v Ribnici.

Prešernova ulica 4
poleg Frančiškanske cerkve
H. Suttner
Ljubljana 4

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Birmanska darila

Birmanske ure za dečke od Din 49.60 naprej
Birmanske zapestne ure od Din 98.— naprej
Srebrne vratne verižice (Colliers) od Din 20.— naprej
Zlate vratne verižice (Colliers) od Din 85.— naprej

FIGOL
APOTEKA
D. SEMELIČ
DUBROVNIK 2.

V težjih slučajih
bolezni

ne smemo opustiti, temveč takoj klicati zdravnika. Če kdo oboli in se ne počuti dobro in dobi vročino, naj vzame, dokler zdravnik ne dospe, takoj nekoliko žličic zdravilne specialitete: Figol-eliksira.

Figol čisti želodec in črevo ter pospešuje delovanje notranjih organov kot ledvic, jeter itd.

Figol se dobiva v vseh lekarnah, a proizvaja ga in pošilja po poštenu povzetju

lekarna Dr. Semelič, Dubrovnik 2.
Cena 3 steklenicam 105 Din, 8 steklenicam 245 Din, 1 poskusni steklenici 40 Din. Zahtevajte na ogled prospekte in množične zahvalnice in priznanja o Figolu!

Cycles Agilon

Viktor Bohinec
Prvo vrstni francoski izdelek. Najboljši tek
Cene brez konkurence
LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 21
Ceniki brezplačno!

ŽIMNICE
matrace, posteljne mreže, ležalnice, postelje (složljive), stotane, divane in tapetne; iste izdelke tudi najceneje

Rudolf Radovan
tapetnik

Stalna umetniška
razstava slik

Velika
Izbira okvirjev
A. KOS,
Mestni trg št. 25
Vasproti magistrata

Vreče
nove in rabljene vseh vrst ter
orodja za embalažo
ima vedno v zalogi

Mirko Mfakar
Ljubljana, Slomškova 11

KOLESA

Ako se hočete veseliti spomladi, obiščite mojo trgovino, kjer boste gotovo našli

DÜRKOPP in drugih
na najboljših svetovnih znamkah

marsikaj v Vaše razvedrilo. — Velika zaloga vseh v to stroko spadajočih delov po najnižjih cenah.

GRAMOFONI
COLUMBIA,
ODEON in
drugih
najpopolnejših trvd

ŠIVALNI STROJI
DÜRKOPP,
MINERVA
najboljši v materialu
in najlepši v opremi

PRODAJA SE TUDI NA OBROKE! — Priporoča se
„TEHNIK“ JOSIP BANJAI
LJUBLJANA, LJUBLJANSKI DVOR, Pražakova ulica št. 19.

Zahvala.

Vsem, ki so mu ob dolgi mučni bolezni in ob kruti smrti svojega nepozabnega, predobrega očeta, gospoda

Franca Gregoriča
posestnika in meščana v Krškem

stali tolažljivo ob strani, izrekam na tem mestu v svojem, v imenu svojih otrok in vseh ostalih sorodnikov, najtoplejšo zahvalo.

Posebno se zahvaljujem preč. duhovščini, g. zdravniku za njegovo neumorno požrtvovalnost, Sokolskemu društvu za poklonjen venec ter za častno spremstvo s praporom na čelu, gasilski godbi ter pevskemu zboru za genljive žalostinke, vsem darovalcem prekrasnih vencev in cvetja, številnim gg. zastopnikom uradništva, meščanstva in vseh drugih slojev ter končno vsem, ki so v tako častnem številu prihiti od blizu in daleč, da izkažejo dobremu prijatelju zadnjo čast.

V KRŠKEM, dne 23. aprila 1929.

Polli baron Lazarini roj. Gregorič.

Narčila in ure dopre, kičice
in malih oglasov, je parala na
Oglasni oddelki JUTRA, Ljubljana,
Priemova ul. 4. Celovni račun
pošta Ljubljana št. 1842

Telefon številka 2492

Mali oglasi, ki služijo v porredovalne in socialne namene
občinstva, vsaka beseda 30 par. Najmanjši znesek Din 5.
Priloga za šifro Din 3. — Zbiranje, dopisovanja in oglašje

Govorke ali reklamne značaja, vsaka beseda Din 5.
Najmanjši znesek Din 10. Priloga za šifro Din 5. — Ure priložnosti
ne je upoštevati obremen z naročilom, uar se oglašje na priložnosti

Sprejemane malih oglasov za pri-
hodajo številko JUTRA se zaključijo
dar pred izidom lista ob 17 uri.
Pozneje sprejeti oglasi bodo po-
bičeni v naslednji številki lista

Telefon številka 2492

Kdor hoče

da se mu po pošli pošlje naslove od malih
oglasov ali sploh
kako informacijo,

naj ne pozabi priložiti **2 Din**
v znamkah, ker bi sicer
ne prejel odgovora!

Oglasni oddelki
„JUTRA“

Službe dobi

Učenko
s dvema razredoma mešč.
šole, zmoglo slov. in nem.
škola jezika, sprejme v tr-
govino mešanega blaga J.
Schnepf, Toplice Dobrna
pri Celju. 11126

Prodajalca
ki bi bila zmožna samo-
stojno voditi trgovino (go-
družništvo), sprejme. Kave-
rje zmešane imajo prednost.
Ponudbe na oglasni oddelki
Jutra. 10972

Premogovnik
sprejme za čimprej pri-
stopa k iznajdištvu in popo-
moči, vzdrževanje napeljav
(obsebnosti). Ponudbe na
oglasni oddelki Jutra. 10975

Plačilnega
natakarja (ico)
sprejme za sezono. Po-
trebna kavelja 3000 Din.
Ponudbe na oglasni oddelki
Jutra. 11135

Gospodična
sprejme kot zastopnico
Naslov v oglasnem oddelku
Jutra. 11132

Mlado deklet
pridno in pošteno (16-18
let) za pomoč v gospod-
stvu, ki ima tudi priliko,
da se nauči dobro kuhati.
Sprejme fina obitelj 2 oseb
v Zagrebu. — Ponudbe na
Postanski pretinac 308
Zagreb. 12916

Zmožne zidarje
za fasade sprejme takoj
na akordno delo M. Nas-
simbeni, stavbenik v Ma-
riboru, Vrtna ulica št. 12.
11231

Konjski hlapec
zdrav in pošten, z dežele,
z večletnimi sprevirali pri
konjih, srednje starosti —
dobi takoj ali s 1. majem
službo pri Francu Špaci,
Maribor, Tržaška cesta. 11232

Čevljar, pomočnika
za boljša zbita dela sprej-
me takoj brez reklamacije
Jos. Pogačar, čevljar, Ra-
domija. 11297

Snažilca jedilnega
orodja
sprejme takoj v restav-
racijo hotel Sione. Dobra
plačila, hrana in stanovanje
v hotelu. 11153

10 slikar. in plesk.
pomočnikov, 1 črko-
slikarja in 2 ličarja
sprejme v stalno delo ali
karaske podjetje S. Holobar
v Celju, za Kresijo. — Re-
fleksija se samo na prvo
vrstno moč. — Istotam se
sprejmeta tudi 2 vajenca.
Vselej do risanja in eli-
barske obitelji predpogoji.
11238

G. Th. Rotman:
Gospod Kozamurnik
in njegov avtomobil

21.
Mahoma mu je bilo prišlo na um, da je
posobil, kaj mora napraviti, da se avto
ustavi. Poizkusal je na vse načine, toda voz
je tedaj hitreje drevil po cesti. Z grozo se
je bližal mitnici, kjer je bila cesta zaprta s
tramom. Njegovo srce je bilo nesrečno ka-
kor sračni obroč, ki mu njaja sapa.

21.
Mahoma mu je bilo prišlo na um, da je
posobil, kaj mora napraviti, da se avto
ustavi. Poizkusal je na vse načine, toda voz
je tedaj hitreje drevil po cesti. Z grozo se
je bližal mitnici, kjer je bila cesta zaprta s
tramom. Njegovo srce je bilo nesrečno ka-
kor sračni obroč, ki mu njaja sapa.

21.
Mahoma mu je bilo prišlo na um, da je
posobil, kaj mora napraviti, da se avto
ustavi. Poizkusal je na vse načine, toda voz
je tedaj hitreje drevil po cesti. Z grozo se
je bližal mitnici, kjer je bila cesta zaprta s
tramom. Njegovo srce je bilo nesrečno ka-
kor sračni obroč, ki mu njaja sapa.

21.
Mahoma mu je bilo prišlo na um, da je
posobil, kaj mora napraviti, da se avto
ustavi. Poizkusal je na vse načine, toda voz
je tedaj hitreje drevil po cesti. Z grozo se
je bližal mitnici, kjer je bila cesta zaprta s
tramom. Njegovo srce je bilo nesrečno ka-
kor sračni obroč, ki mu njaja sapa.

21.
Mahoma mu je bilo prišlo na um, da je
posobil, kaj mora napraviti, da se avto
ustavi. Poizkusal je na vse načine, toda voz
je tedaj hitreje drevil po cesti. Z grozo se
je bližal mitnici, kjer je bila cesta zaprta s
tramom. Njegovo srce je bilo nesrečno ka-
kor sračni obroč, ki mu njaja sapa.

21.
Mahoma mu je bilo prišlo na um, da je
posobil, kaj mora napraviti, da se avto
ustavi. Poizkusal je na vse načine, toda voz
je tedaj hitreje drevil po cesti. Z grozo se
je bližal mitnici, kjer je bila cesta zaprta s
tramom. Njegovo srce je bilo nesrečno ka-
kor sračni obroč, ki mu njaja sapa.

21.
Mahoma mu je bilo prišlo na um, da je
posobil, kaj mora napraviti, da se avto
ustavi. Poizkusal je na vse načine, toda voz
je tedaj hitreje drevil po cesti. Z grozo se
je bližal mitnici, kjer je bila cesta zaprta s
tramom. Njegovo srce je bilo nesrečno ka-
kor sračni obroč, ki mu njaja sapa.

Vzgojiteljica

(Kinderfräulein) večjo po-
polnoma nemškega jezika, v
negovanju in vzgoji otrok
sprejme takoj v malo se-
lo na Hrvaškem, k drema
deklicama (1½, oziroma 5 let)
Zdrava, do 30 let stare, v
težji vlogi izprakticirane re-
fleksije naj se javijo
očebo v torek, 30. t. m.
od 3-6 popoldne pri por-
tiju hotela „Union“ v
Ljubljani, kjer dobe vse
podrobnejše informacije.
11244

Šofer
trezen, mlad in zanesljiv
vozač, dobi takoj službo k
osebemu vozu, za potova-
nje po Gorenjskem. Po-
nudbe s navodili plače je
poslati na oglasni oddelki
Jutra. pod šifro „Trgov-
ina Gorenjsko“. 11237

2 miz. pomočnika
dobro izveščana v stavbe-
nem in pohištvenem mizar-
stvu sprejme v trajno delo
Filip Lazar, mizar na Jes-
nicah, Gorenjska. 10478

Hišnika
sprejme v pokojene ima
prednost. Refleksanti naj
poslati naslov na oglasni
oddelenki Jutra. pod šifro
„Hišnik“. 11232

Kroj. pomočnika
dobro izveščana za veli-
ko delo sprejme takoj An-
ton Stanovnik, splošno
krojaš, v Ljubljani, Hrana
in stanovanje v hiši, plača
po dogovoru. 11233

Spretni šivilje
sprejme takoj v trajno
delo. Naslov v oglasnem
oddelku Jutra. 11182

Delavsko rodbino
splošno in prično, za ob-
delovanje polja sprejme
uprava posestva Hausma-
bachera, Hoče. 11254

Več oglarjev
treznih in zanesljivih sprej-
me. Delo trajno za več
let. Plača dobra. Naslov:
Andrej Zemljak, Retje 63.
Trbovlje I. 11293

Brivski pomočnik
samostojen se takoj sprej-
me kot pomočnika. Plača
po dogovoru. Filip, bri-
vec, Črna pri Prevaljah. 11264

Zastopstvo
za Ljubljano in okolice
sprejme za več let dobro
verizan zastopnik. Ponu-
be na oglasni oddelki Jutra.
pod „Zastopstvo“. 11174

Gospodično
inteligentno — perfektno v
nemščini, večjo kuharico,
šivanja in ročnih del, sprej-
me kot pomoč gospodinj-
Naslov v oglasnem oddelku
Jutra. 11236

Žagarja
dobro izveščana in po-
stenežna — verzanega v
mekhem in trdem lesu —
sprejme takoj v stalno
službo. Ponudbe na oglas-
ni oddelki Jutra. pod šifro
„Vodna žagar“. 11261

Izurnjeno šiviljo
za krpanje perila iscem.
Oglasen je v Dalmatino-
vi ulici št. 5/1. 11297

Spretnega krojača
za na dom, za veliko ali
malo delo sprejme takoj.
Naslov v ogl. odd. „Voj-
na“. 11295

Inkasante
prodajalca išče dobro vpo-
lnojavno trivka. Plača in
provizija. Ponudbe pod „De-
vna 2040“ na ogl. oddelki
Jutra. 11284

Dva strojna
ključavničarja
dobro, za dobro stalno pla-
čo, išče za Polze v v ogl.
odd. „Jutra“. 11279

Dober zidar
poročen in brez otrok —
dobi takoj službo predde-
lavca. Stanovanje, kuhinje
in sobe pristoje. R. Smolov-
ski, Ljubljana, Rimska c.
št. 2/1. 11458

Dva vajenca
sprejme za mizarstvo obrt.
s hrano v hiši. Oglasiti se
na Cankarjevem nabrežju
št. 22, Ljubljana. 11410

Blagajničarko
dobro izveščano takoj sprej-
me v restavracijo. Naslov
v oglasnem oddelku Jutra.
11496

Flektromonterja
izveščana v instalaciji —
sprejme takoj elektrotehni-
sko podjetje. Ponudbe na
naslov: Karel Florjanc, Celje.
11469

Pomočnik

dobro izurnjenega sprejme.
Naslov v oglasnem oddelku
Jutra. 11473

Natakarico
večjo tudi v kuhinji, mlado
in zmoglo v pr. j. m. v m.
boljšo gostinjo v večjem
industrijskem mestu. Pre-
dnost je se osebno. Ponu-
be na oglasni oddelki
Jutra. pod „Natakarica“. 11373

Brivski pomočnik
priznaničen in perfektne
vohi-stuere, ki je več
vohi-odnacije in barva-
nja las. Dobi stalno celo-
letno službo. Nastop in
plača po dogovoru, etano-
vanje, perilo, bol. blagajna
in davek potnik. Samo do-
bi delavci se naj javijo
na oglasni oddelki Jutra.
pod „Stalno mesto 68“. 11368

Trgovski
potniki
manufaktura, ki bi ob-
iskoval privatne stranke.
Sprejme takoj. Ponudbe
na oglasni oddelki Jutra.
pod „Fin nastop“. 11215

Potnika
agilnega, pri trgovih in
gostinjskih poslih. Sprej-
me dobro vprejane sprejme
proti dobri proviziji. — Po-
nudbe na oglasni oddelki
Jutra. pod „Sjostoben 220“. 11478

Potnika
sprejme dobro vprejane sprej-
me. Ponudbe s referencami na
oglas. oddelki Jutra. pod
„Kemija“. 11470

Poslovodja
z 12-15.000 Din kavelje.
Zelo mesta. Ponudbe pod
„Samostojna moč“ na po-
družnici Jutra. v Celju. 10957

Izprašan strojnik
star 35 let, več poslova-
nja pri parnem stroju.
Dieselmotorja, elektrike in
popravil raznih strojev —
išče stalne službe. Naslov
v oglasnem oddelku Jutra.
pod „Manipulante“. 10226

Urarski pomočnik
(pomočnik) išče službo.
— Ponudbe na oglas. oddelki
Jutra. pod šifro „Urarski
pomočnik“. 11242

Strojnik ključavničar
in šofer
z izpitom vojaškega prost.
smece, trezen in pošten.
išče službo šoferja. Politič
5000 Din kavelje. Nastopi
lahko takoj. Naslov v ogl.
oddelku Jutra. 11179

Kuharica
srednje starosti, ki govori
slovensko, nemško in hr-
vatsko, išče službo na Bi-
du v gostilni ali restavraciji.
Ponudbe na naslov:
„Jutra“, Zagreb, Jo-
sipova br. 8. 11269

Lesni strokovnjak
z večletno prakso v ma-
nufakci in nakupu vseh
vrst lesa. Išče službo na
Birodu. Ponudbe na oglasni
oddelenki Jutra. pod šifro
„Strokovnjak 71“. 11271

Trg. pomočnik
z dveletno prakso, star 19
let, išče mesto v trgovini z
mešanim blagom. Naslov v
podružnici Jutra. Celje. 11259

Šofer mehanik
išče mesto. Ponudbe na
oglasni odd. „Jutra“ pod
„Trezen — sigurnost“. 11298

Briv. družabnika
ki je popolnoma verizan v
damskem delu, iscem. Na-
slov pove oglasni oddelki
Jutra. 11227

Mesto kontoristinja
oziroma blagajničarke — za
takojšnji ali poznejši nastop
išče absolutno ljubečja za
trg. točaja. s parletno
pisarniško prakso, v večjem
trgovinskem podjetju. Večja
je književnost ter slov.
in nemške korespondence.
Cenjene dopise na oglasni
oddelenki Jutra. pod šifro
„Vestna“. 10690

Urnik
absolvent, drž. trg. šole, z
večletno pisarniško prakso
v večjem trgovinskem po-
djetju, več slov., nemške,
hrvatskega jezika in delo-
ma italijanskega jezika ter
vseh vspešnih slov. z.
išče primerne službe za
akorajšnji nastop. Cenjene
dopise na oglasni oddelki
Jutra. pod „Treznost 64“. 10641

Godbenik!
Za nedeljo, 5. ma. potre-
bajm I. violonista, pianista
in tolkalca, ali vsa dobroga
I. violonista in tolkalca.
Izrazi je od 15.3. popoldne
do 1. ure ponoči. Najboljše
ponudbe na naslov: Ciril
Požar, Zalog pri Ljubljani.
11423

Pouk

Prva oblast. koncesijonirana
šoferska šola
Camernek, Ljubljana (Jugo-
avto). Dunajska cesta 36.
Telefon 2236. Strokovnjaki
teoretično pouk in prakti-
čno vožnje na različnih mo-
dernih avtomobilih, s pri-
četkom vsakega prvega. 254

Praktičen pouk
v damskem krojaštvu za
gospo in gospodično, z iz-
vrsnavanjem lastne garderobe.
Močni ateljei J. Sarc,
Mikličičeva cesta 10612

Redni pouk v kro-
jenju in šivanju
damskih oblek za dom in
pokoje daje edina strokov-
na izpravana učiteljica Ro-
za Medved, Ljubljana,
Mestni trg 24/III. Kroji po
meri. 11270

Francoščino
in nemščino
poučuje učiteljica. Gre tudi
na dom (izpreboje). Dopise
na oglasni oddelki „Jutra“
pod „Temeljito“. 11483

Nemško konverza-
cijo in pouk
nudi izobražena gospa po
10 Din od ure. Poljska
cesta 13/II, levo. 11414

Trgovski
potniki
manufaktura, ki bi ob-
iskoval privatne stranke.
Sprejme takoj. Ponudbe
na oglasni oddelki Jutra.
pod „Fin nastop“. 11215

Potnika
agilnega, pri trgovih in
gostinjskih poslih. Sprej-
me dobro vprejane sprejme
proti dobri proviziji. — Po-
nudbe na oglasni oddelki
Jutra. pod „Sjostoben 220“. 11478

Poslovodja
z 12-15.000 Din kavelje.
Zelo mesta. Ponudbe pod
„Samostojna moč“ na po-
družnici Jutra. v Celju. 10957

Izprašan strojnik
star 35 let, več poslova-
nja pri parnem stroju.
Dieselmotorja, elektrike in
popravil raznih strojev —
išče stalne službe. Naslov
v oglasnem oddelku Jutra.
pod „Manipulante“. 10226

Urarski pomočnik
(pomočnik) išče službo.
— Ponudbe na oglas. oddelki
Jutra. pod šifro „Urarski
pomočnik“. 11242

Strojnik ključavničar
in šofer
z izpitom vojaškega prost.
smece, trezen in pošten.
išče službo šoferja. Politič
5000 Din kavelje. Nastopi
lahko takoj. Naslov v ogl.
oddelku Jutra. 11179

Kuharica
srednje starosti, ki govori
slovensko, nemško in hr-
vatsko, išče službo na Bi-
du v gostilni ali restavraciji.
Ponudbe na naslov:
„Jutra“, Zagreb, Jo-
sipova br. 8. 11269

Lesni strokovnjak
z večletno prakso v ma-
nufakci in nakupu vseh
vrst lesa. Išče službo na
Birodu. Ponudbe na oglasni
oddelenki Jutra. pod šifro
„Strokovnjak 71“. 11271

Trg. pomočnik
z dveletno prakso, star 19
let, išče mesto v trgovini z
mešanim blagom. Naslov v
podružnici Jutra. Celje. 11259

Šofer mehanik
išče mesto. Ponudbe na
oglasni odd. „Jutra“ pod
„Trezen — sigurnost“. 11298

Briv. družabnika
ki je popolnoma verizan v
damskem delu, iscem. Na-
slov pove oglasni oddelki
Jutra. 11227

Mesto kontoristinja
oziroma blagajničarke — za
takojšnji ali poznejši nastop
išče absolutno ljubečja za
trg. točaja. s parletno
pisarniško prakso, v večjem
trgovinskem podjetju. Večja
je književnost ter slov.
in nemške korespondence.
Cenjene dopise na oglasni
oddelenki Jutra. pod šifro
„Vestna“. 10690

Urnik
absolvent, drž. trg. šole, z
večletno pisarniško prakso
v večjem trgovinskem po-
djetju, več slov., nemške,
hrvatskega jezika in delo-
ma italijanskega jezika ter
vseh vspešnih slov. z.
išče primerne službe za
akorajšnji nastop. Cenjene
dopise na oglasni oddelki
Jutra. pod „Treznost 64“. 10641

Godbenik!
Za nedeljo, 5. ma. potre-
bajm I. violonista, pianista
in tolkalca, ali vsa dobroga
I. violonista in tolkalca.
Izrazi je od 15.3. popoldne
do 1. ure ponoči. Najboljše
ponudbe na naslov: Ciril
Požar, Zalog pri Ljubljani.
11423

Šofer

23 let star, sposoben za
vsako popravilo, želi stal-
nega namika. Po mo-
žnosti bi se vpeljal v trgo-
vino. Ponudbe na oglasni
oddelenki Jutra. Maribor
pod značko „Zanesljiv“. 11233

Dama
erejnih let, poštena in so-
lida gospodinja, a kaveljo,
želi službo na gostilno kot
natakarica in pomoč v go-
spodinjstvu. Ponudbe na
ogl. odd. „Jutra“ pod šifro
„Na delo“. 11169

Učenca
za fotografsko stroko sprej-
me foto-ateljé Weiss, Pol-
zeia, Sav. dol. 11161

Šivilja
išče službo. Gre tudi brez-
plačno proti stanovanju in
hrani. Cenj. ponudbe na
ogl. odd. „Jutra“ pod šifro
„Učena šivilja 21“. 11194

Blagajničarka
izučena v trgovini z me-
šanim blagom in večletna po-
slovodinja, želi mesto v
špecijalizi trgovini.
Refleksija samo na dobro
in stalno mesto. Naslov v
oglasnem oddelku Jutra.
11108

Sedlarski in tapet.
pomočnik
vaje težke oropne, išče
službo. Nastop takoj ali
pozneje. Naslov v oglasnem
oddelku Jutra. 11290

Gospodična
izučena šivilja, išče službo
kot taka. Gre tudi za bla-
gajničarko ali kaj sličnega.
Cenj. ponudbe pod
značko „Blagajničarka“ na
podružnici Jutra. v Celju
11068

Frizerka
išče stalno mesto. Naslov
v ogl. odd. „Jutra“. 11230

Bivši bančni sluga
ki je opravil registraturo
in kase, išče primerno
službo. Ponudbe na oglasni
oddelenki Jutra. v Celju
pod „Posten“. 11060

Deček
priden, pošten z dveletno
lano stroko, išče službo
v lesni manufakci. Po-
nudbe na oglasni oddelki
Jutra. pod „Manipulante“. 10226

Poslovodja
z 12-15.000 Din kavelje.
Zelo mesta. Ponudbe pod
„Samostojna moč“ na po-
družnici Jutra. v Celju. 10957

Izprašan strojnik
star 35 let, več poslova-
nja pri parnem stroju.
Dieselmotorja, elektrike in
popravil raznih strojev —
išče stalne službe. Naslov
v oglasnem oddelku Jutra.
pod „Manipulante“. 10226

Urarski pomočnik
(pomočnik) išče službo.
— Ponudbe na oglas. oddelki
Jutra. pod šifro „Urarski
pomočnik“. 11242

Strojnik ključavničar
in šofer
z izpitom vojaškega prost.
smece, trezen in pošten.
išče službo šoferja. Politič
5000 Din kavelje. Nastopi
lahko takoj. Naslov v ogl.
oddelku Jutra. 11179

Kuharica
srednje starosti, ki govori
slovensko, nemško in hr-
vatsko, išče službo na Bi-
du v gostilni ali restavraciji.
Ponudbe na naslov:
„Jutra“, Zagreb, Jo-
sipova br. 8. 11269

Lesni strokovnjak
z večletno prakso v ma-
nufakci in nakupu vseh
vrst lesa. Išče službo na
Birodu. Ponudbe na oglasni
oddelenki Jutra. pod šifro
„Strokovnjak 71“. 11271

Trg. pomočnik
z dveletno prakso, star 19
let, išče mesto v trgovini z
mešanim blagom. Naslov v
podružnici Jutra. Celje. 11259

Šofer mehanik
išče mesto. Ponudbe na
oglasni odd. „Jutra“

Vedno
na višku!

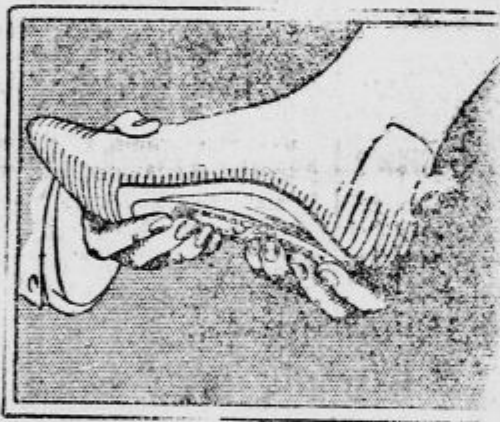
Najnovejša moda Elegantni vzorci Bogata izbira

Rips <i>Ottoman</i> za plašče	Crêpe de Chine modne barve	Chantung modne barve
Rips <i>doublé</i> za plašče	Crêpe de Chine imprimé	Chantung surov
Satin <i>ondé</i> za plašče	Crêpe Georgette modne barve	Veloutine za plašče
Crêpe Mongol	Crêpe Georgette imprimé	Taffetas
Crêpe Riviera	Japon modne barve	Crêpe Marocain
	Japon imprimé	Voile de laine imprimé

A. & E. Skabernè, Ljubljana

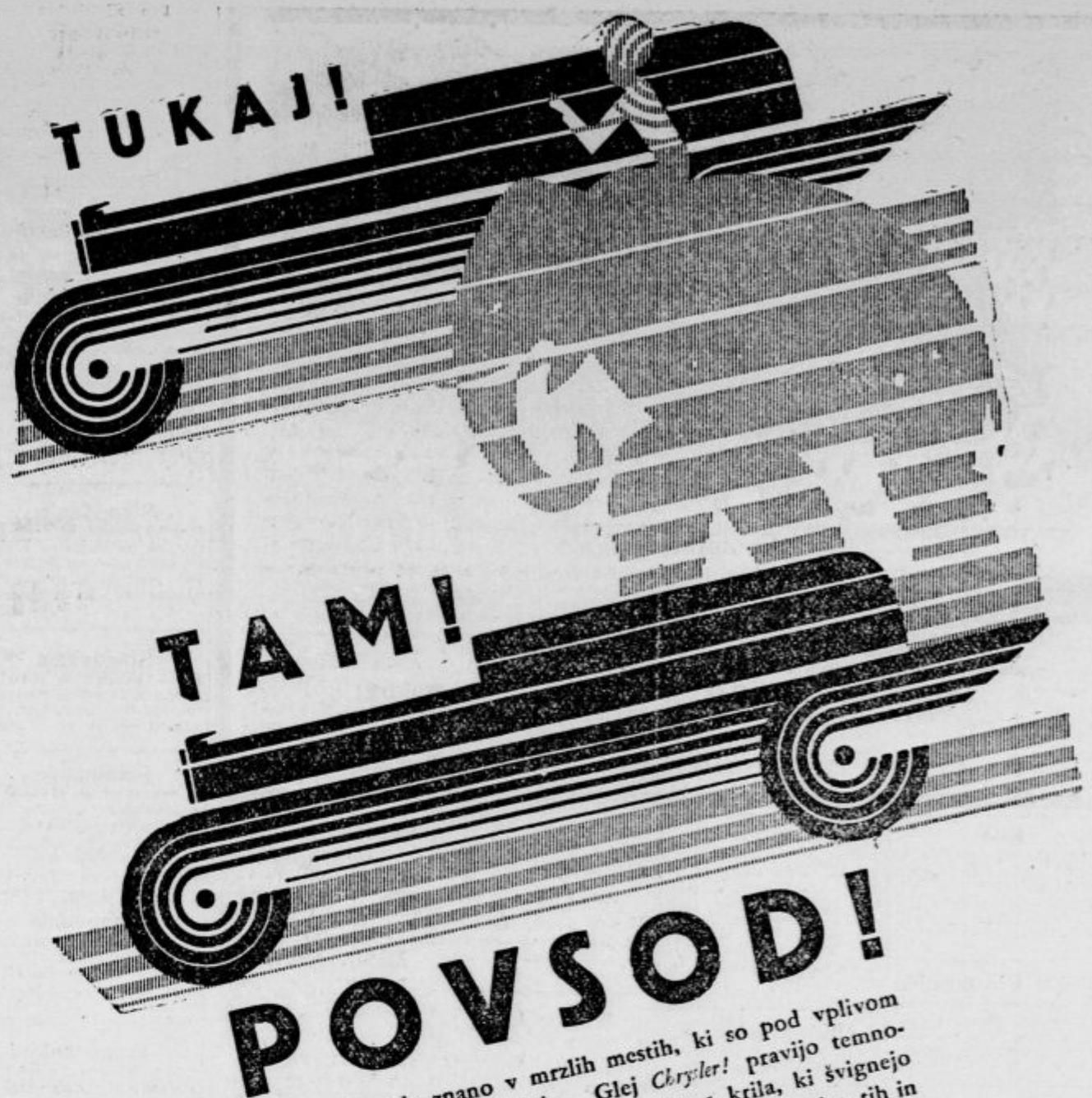
Važno za bolne na nogah.

Dr. Scholl-ove opore za noge in ortopedični pripomočki proti različnim bolečinam na nogah, ki so že 30 let vpeljane v vseh krajih, se bodo sedaj dobivale tudi pri nas. Gotovo odpomoč za vse bolečine na nogah in brezplačne nasvete po strokovno izobraženih specialistihi za noge dobite v trgovinah za čevlje:

„PETOVIA“ zaloga čevljev
LJUBLJANA, Dunajska cesta 1a

„Humanik“ Maribor, Gosposka ul. 17

**CHRYSLER! CHRYSLER!
CHRYSLER!**

Njegovo ime je znano v mrzlih mestih, ki so pod vplivom čarobnosti severnega tečaja. Glej Chrysler! pravijo temno-polti prebivalci juga, ko vidijo ta srebrna krila, ki švigajo mimo njih. Zaradi njegovega motorja, ki je čudovito tih in neizmerno močan, — zaradi njegovih zavor, katere so hidravlične in nikdar ne odpovedo — zaradi njegovih peres, podloženih z gumijem — zaradi njegove hitrosti in udobnosti — se cel svet divi temu avtomobilu.

Trije veliki 6 cilindrski tipi, to so Chrysler Imperial, Chrysler '75', Chrysler '65'! Štiricilindrski 'Plymouth' je tudi znamka Chrysler. Chrysler jevi vozni vse tipov in cen! Oglejte si modele v zastopnikovih izložbah. Pišite po kataloge!

GLAVNI ZASTOPNIK ZA JUGOSLAVIJO: W. H. SMYTH, BEOGRAD, ZASTOPNIŠTVA: LJUBLJANA: AMERICAN MOTORS LTD. ZA MARIBORSKO OBLAST: MARIBOR: AMERICAN IMPORT CO.
Chrysler Motors, Detroit, Michigan

Zahtevajte od svojega trgovca da prodaja
originalno
Jugobanat-patent-moko
pri kateri bo sicer nekoliko manje zaslužil pač pa boste vi bolj zadovoljni s svojim kruhom in pecivom.

Veseli se, ko vidiš, da se bližnjemu dobro godi. Nevoščljivost še nikogar ni obogatila - nevoščljivost pa vsakokrat škodovala!

„STANDARD“ ČEVLJE

kupujejo le oni, ki se tega zdravega življenjskega nazora drže. Za to se sporoča, da je izbira čevljev z

novimi modnimi kroji
povečana in čisto moderno predelana.

Cene pa obdržimo
kot poprej:

Otroški	v raznih barvah in lak	od Din 40.—	do 50.—
Ženski	črni ali rujavi	od Din 100.—	do 120.—
Ženski	na špango, kombinirano usnje	od Din 160.—	do 170.—
Ženski	rujavi, kopito	od Din 140.—	do 150.—
Moški	črni, nizki, mod. zaokrož. obl.	od Din 140.—	do 150.—
Moški	rujavi, oblika	od Din 150.—	do 160.—
Moški	črni, visoki	od Din 170.—	do 180.—
Ženske	platnene čevlje	od Din 60.—	do 70.—

Novost! - Gojzerce:

MOŠKE po švicarskem tipu, tudi po meri od Din 300.— do 310.—
ŽENSKE po švicarskem tipu, tudi po meri od Din 280.— do 300.—
Preberite! Ne boste obžalovali, ampak prihranite si Din 20.— do Din 70.—

Posebno velika izbira v lakastih in barvastih drap čevljih

vse v Detajlni trgovini čevljev

tovarne Carl Pollak d. d. Ljubljana, Dunajska cesta št. 23 na dvorišču.